

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJvyššIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4/2023

OBSAH

Rozhodnutia vo veciach obchodnoprávných

42. Rozhodovanie o námietke zaujatosti

Nadriadeným súdom v zmysle § 54 CSP na rozhodnutie o námietke zaujatosti uplatnenej podľa § 52 CSP proti sudcovi okresného (mestského) súdu, pokiaľ nebolo zároveň podané odvolanie, je krajský súd, do obvodu ktorého podľa § 3 zák. č. 371/2004 Z.z. v znení neskorších zmien patrí súd, na ktorom namietaný sudca pôsobí.9

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/7/2023 zo 16. augusta 2023)

43. Funkčná príslušnosť odvolacích súdov

I. Na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 v obchodnoprávných sporoch je od 1. júna 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023.

II. Ustanovenie § 34 ods. 1 a 2 CSP vo väzbe na ustanovenie § 22 CSP v znení od 1. júna 2023 je potrebné interpretovať tak, že od 1. júna 2023 je daná funkčná príslušnosť výhradne Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie (nielen okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu), spadajúcimi tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP.13

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023)

44. Skúmanie príslušnosti pri postúpení sporu z upomínacieho súdu

I. Konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodujúce okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP).

II. Upomínací súd pri postupe podľa § 14 ods. 3 (resp. § 10 ods. 3) zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní v platnom znení je povinný skúmať aj kauzálnu príslušnosť súdu. V obchodnoprávnom spore postúpi vec na pokračovanie v konaní súdu príslušnému podľa § 22 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023, a to aj v prípade, ak konanie na upomínacom súde v takom spore začalo do 31. mája 2023.21

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/3/2023 z 26. júla 2023)

45. Vady procesných úkonov

I. V prípade vád procesných úkonov sporových strán nie je možné aplikovať hmotnoprávne ustanovenia upravujúce náležitosti právnych úkonov a dôsledky vád právnych úkonov, ale je potrebné postupovať podľa § 128 až § 130 CSP, ktoré upravujú odstraňovanie vád procesných úkonov a následky odstránenia týchto vád.

II. Odpor podpísaný len jedným konateľom, napriek tomu, že za stranu sporu mali konať dvaja konatelia spoločne, nemôže súd odmietnuť bez toho, aby najskôr uznesením stranu sporu vyzval na opravu podania podľa § 129 CSP.26

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/65/2022 z 30. mája 2023)

46. Kauzálna príslušnosť

Ak zo žaloby nie je zrejmé, že predmetom ochrany má byť zapísaný alebo aj nezapísaný dizajn a žalobca sa domáha výlučne ochrany spadajúcej do režimu autorskoprávneho a ochrany pred nekalou súťažou, potom predmetom konania nie je zásah do priemyselných práv žalobcu, na ktoré by sa vzťahovala kauzálna príslušnosť podľa § 25 CSP.32

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/2/2023 zo 14. júna 2023)

47. Právomoc súdu

I. Len to, že sporová strana nevyčerpala všetky opravné prostriedky, vrátane mimoriadnych, proti procesnému rozhodnutiu súdu (nižšej inštancie), ktorým v priebehu konania deklaroval svoju právomoc (medzinárodnú príslušnosť) na prejednanie a rozhodnutie o veci/spore, bez ďalšieho neznamena, že s konaním a procesným postupom tohto súdu súhlasila, a teda sa z hľadiska čl. 24 nariadenia Brusel I „zúčastnila konania“. Rovnaký záver sa týka osobnej účasti (právneho zástupcu) strany na pojednávaní súdu, ktorú nemožno hodnotiť z hľadiska kritérií čl. 24 nariadenia Brusel I oddelene, ale súbežne s námietkami strany voči právomoci súdu v celom konaní.

II. Nesprávne ustálená právomoc súdov na rozhodovanie o žalobe, hoci aj právoplatne, sama osebe nezakladá právomoc súdov Slovenskej republiky, a to ani z hľadiska vnútroštátneho práva ako ani z hľadiska aplikovateľného medzinárodného práva, keďže ide o základnú podmienku konania, ktorú je súd povinný skúmať v priebehu celého konania.37

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/47/2020 z 24. júna 2021, uznesením č. k. II. ÚS 476/2021-25 zo 14. októbra 2021 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

48. Kadučné konanie

- I. Práva a povinnosti spoločníka pri prvozápise spoločnosti do obchodného registra vznikajú zápisom spoločnosti do obchodného registra, a nie až splnením vkladovej povinnosti tohto spoločníka.**
- II. Jedným z následkov nesplnenia povinnosti splatiť vklad, na ktorú sa zakladajúci spoločník v spoločenskej zmluve zaviazal, je aj možnosť vylúčenia spoločníka na základe kvalifikovanej výzvy na dodatočné splnenie vkladovej povinnosti v lehote minimálne troch mesiacov s poučením o možnosti vylúčenia.**
- III. V prípade nesplnenia vkladovej povinnosti spoločníkom ani v dodatočne stanovenej lehote zákon poskytuje spoločnosti možnosť, nie povinnosť, vylúčiť spoločníka na základe rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti.54**

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/94/2021 z 30. novembra 2022, vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky nevyhovel uznesením č. k. III. ÚS 274/2023-14)

49. Zvolanie náhradnej členskej schôdze

Predpokladom konania náhradnej členskej schôdze v zmysle § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka je, aby členská schôdza nebola uznášaniaschopná. Zvolanie členskej schôdze spoločne s náhradnou členskou schôdzou pre prípad potenciálnej neuzášaniaschopnosti členskej schôdze jedinou pozvánkou je v rozpore s § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka. Náhradná členská schôdza musí byť zvolaná až po konštatovaní neuzášaniaschopnosti členskej schôdze, čo nevylučuje možnosť konania náhradnej členskej schôdze i v ten istý deň.75

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/9/2022 z 28. februára 2023)

50. Existencia členstva v družstve

Existenciu členstva v družstve nemožno vyvodzovať iba zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nej správa ako k členovi družstva (vedie ju v zozname členov a pozýva ju na členské schôdze).95

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/47/2022 z 22. marca 2023, uznesením sp. zn. III. ÚS 359/2023 z 13. júla 2023 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

51. Započítanie pohľadávok pri postúpení

Účel notifikačnej povinnosti dlžníka voči postupníkovi vyplývajúcej z § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka je možné naplniť aj oznámením dlžníka uskutočneným pred postúpením pohľadávky, ktoré bolo adresované postupníkovi a ktorého obsahom bola špecifikácia započítateľných pohľadávok, ako aj úmysel ich voči postupníkovi započítať, za predpokladu, že stav týchto pohľadávok sa nezmenil a je naďalej aktuálny aj v čase ich započítania.109

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/23/2021 z 31. januára 2023)

52. Forma zmluvy

I. Právnu úpravu obsiahnutú v § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka nie je možné použiť na zmluvu, ktorej písomnú formu predpisuje osobitný zákon.

II. Zmena alebo zrušenie zmluvy (aj v obchodných záväzkových vzťahoch), pre ktorú osobitný zákon predpisuje písomnú formu, v inej forme než písomnej (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka), je absolútne neplatným právnym úkonom.127

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/44/2022 z 29. júna 2023)

53. Zmluvná pokuta stanovená dennou percentuálnou sadzbou

I. Pri zmluvnej pokute dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania je povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, porušovaná opakovane.

II. Pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania, začína plynúť premlčacia doba vždy každým dňom, za ktorý veriteľovi vzniklo právo na zmluvnú pokutu.138

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/18/2022 z 30.mája 2023)

54. Postúpenie pohľadávky advokáta

Postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii na osobu, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti advokáta, je podľa § 39

Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.159

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo /78/2021 z 22. februára 2023)

55. Vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka je povinnosť vydania navzájom poskytnutého plnenia z neplatnej zmluvy výlučne na zmluvných stranách, a to aj v prípade, ak plnenie jednej zo zmluvných strán neplatnej zmluvy prijaté druhou zmluvnou stranou skončilo v rukách tretej osoby v dôsledku trestnej činnosti spáchanej voči tejto zmluvnej strane. Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka nerozlišuje dôvod neplatnosti zmluvy a ani nezužuje jeho uplatnenie len na niektorý z dôvodov neplatnosti zmluvy.176

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/70/2021 z 23. novembra 2022)

56. Vysporiadanie pri predčasnom skončení leasingu

Pri predaji predmetu leasingu je leasingový prenajímateľ (poskytovateľ leasingu) povinný postupovať s náležitou starostlivosťou. Ak by sa predajná cena predmetu leasingu podstatne odchyľovala od obvyklej ceny (v danom mieste a čase za obdobných podmienok), je potrebné pri odpočte (vysporiadaní) vychádzať z obvyklej ceny. V prípade, že by si leasingový prenajímateľ predmet leasingu ponechal, patrí leasingovému nájomcovi obvyklá cena vráteného predmetu leasingu. Právo leasingového nájomcu na vrátenie výťažku z predaja predmetu leasingu je odvodené z ustanovenia § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka.185

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/39/2021 zo 7. decembra 2022, uznesením sp. zn. IV. ÚS 441/2023 z 5. septembra 2023 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

57. Doručovanie výzvy správcu

Na doručenie výzvy správcu adresovanej tretej osobe, zabezpečujúcej záväzkov úpadcu podľa § 79 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, nie je možné aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce doručovanie, a teda ani úpravu náhradného doručenia (tzv. fikciu doručenia).224

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/1/2022 z 25. januára 2023)

58. Návrh na vyhlásenie konkurzu

Len podanie kvalifikovaného návrhu na vyhlásenie konkurzu, spĺňajúceho zákonom predpísané náležitosti tak, aby o tomto návrhu mohol konkurzný súd vecne rozhodnúť, možno považovať za konanie likvidátora (dlžníka, štatutárneho orgánu, člena štatutárneho orgánu dlžníka, zákonného zástupcu dlžníka) s odbornou starostlivosťou a za splnenie zákonnej povinnosti podľa § 11 ods. 2 zák.č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.237
(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/41/2022 zo 14. februára 2023)

59. Zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer dlžníka

I. Správanie dlžníka pre účely posúdenia naplnenia predpokladov pre zrušenie oddlženia podľa § 166f zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) treba posudzovať za obdobie v rozsahu žalobných námietok dotknutého veriteľa, s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka a na možnosť uspokojenia oddlžením dotknutej pohľadávky veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddlženie nie je ohraničené žiadnou zákonnou lehotou.

II. Pri prísnejšom prihliadaní na správanie sa dlžníka podľa § 166g ods. 3 ZoKR je nutné vziať do úvahy aj konanie dlžníka vo funkcii štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ak je s touto spoločnosťou osobne, či majetkovo previazaný. Ak dlžník ako fyzická osoba prevedie na obchodnú spoločnosť svoj majetok významný pre možné uspokojenie veriteľa, pričom z odplaty za tento prevod, prípadne zo svojho podielu spoločníka na zisku tejto spoločnosti, nemá úprimnú snahu uspokojiť veriteľa, ale naopak, ako štatutárny orgán tejto obchodnej spoločnosti v jej mene prevedie tento majetok na tretiu osobu (najmä na personálne prepojenú obchodnú spoločnosť, za ktorú koná ako štatutárny orgán), možno toto správanie pričítať dlžníkovi ako správanie s nepoctivým zámerom dlžníka, hoci konal ako štatutárny orgán obchodnej spoločnosti a nie ako fyzická osoba.249
(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/35/2022 zo 14. júna 2023)

60. Zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer dlžníka

I. Skutkové podstaty nepoctivého zámeru sú v § 166g ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) vymenované len demonštratívne, preto nie je možné vyžadovať od žalobcu podradenie v žalobe na zrušenie oddlženia uvádzaných skutkových tvrdení pod konkrétnu skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 ZoKR, ak tieto skutkové tvrdenia pod žiadnu konkrétnu skutkovú podstatu vymenovanú v § 166 ods. 2 ZoKR nepatria. V žalobe preto postačuje uvedenie

rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca vymedzuje nepoctivosť zámeru dlžníka pri oddlžení.

II. Ak sa do oddlżenia žalovaný dostal na základe rozhodnutia vydaného súdom v konaní o oddlžení začatom po 1. marci 2017 podľa ustanovení zák. č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon o konkurze a reštrukturalizácii, je potrebné na zrušenie tohto oddlżenia v konaní podľa § 166f ZoKR aplikovať aj ustanovenie § 166g ZoKR zavedené tiež touto novelou, a to s poukazom na prechodné a záverečné ustanovenie v § 206f ZoKR, pričom posudzovanie správania sa dlžníka definovaného v § 166g ods.2 písm. e/, g/, h/ v konaní o zrušení oddlżenia podľa § 166f ZoKR nie je pred podaním návrhu na oddlžení spätne do minulosti časovo ohraničené, t.j. môže sa posudzovať aj správanie dlžníka v čase pred účinnosťou tejto novely.

III. Pri prísnejšom prihliadaní k osobe dlžníka a na súdom zistené skutkové okolnosti podľa § 166g ods. 3 ZoKR je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka ako správanie v snahe poškodiť veriteľa, aj napriek tomu, že v rámci neho využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, ak z vykonaného dokazovania vyplýva, že účelom tohto správania bolo vyhýbať sa plneniu tomuto veriteľovi a toto plnenie účelovo oddialiť. Ak dlžník neuhrádza dlh veriteľa ani len čiastočne, hoci je v situácii, že by tento dlh veriteľovi, bez jeho zvýhodnenia oproti iným veriteľom, uhradiť mohol, čo i len čiastočne alebo si privodil úmyselne ekonomický a majetkový stav, v ktorom dlh tohto veriteľa uhradiť nemôže, teda na jeho strane nie sú dané objektívne a vážne dôvody na neuhradenie dlhu konkrétnemu veriteľovi, je možné jeho správanie posúdiť ako nepoctivé správanie podľa § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR v snahe poškodiť veriteľa.266

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/44/2022 z 2. augusta 2023)

ROZHODNUTIE č. 42

Rozhodovanie o námietke zaujatosti

§ 54 Civilného sporového poriadku

Nadriadeným súdom v zmysle § 54 CSP na rozhodnutie o námietke zaujatosti uplatnenej podľa § 52 CSP proti sudcovi okresného (mestského) súdu, pokiaľ nebolo zároveň podané odvolanie, je krajský súd, do obvodu ktorého podľa § 3 zák. č. 371/2004 Z.z. v znení neskorších zmien patrí súd, na ktorom namietaný sudca pôsobí.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Ndob/7/2023 zo 16. augusta 2023)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Prešove podľa § 40, § 43 a § 54 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) postúpil spor Krajskému súdu v Košiciach ako súdu príslušnému na rozhodnutie o námietke zaujatosti uplatnenej žalovaným proti sudkyňi Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 18Cb/85/2016. Na odôvodnenie uviedol, že predmetom sporu je nárok žalobcov obchodnoprávnej povahy, pričom v prechodných ustanoveniach k zmene právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023 nebola upravená funkčná príslušnosť určujúca súd, ktorý vec prejedná a rozhodne v inštančnom postupe o opravnom prostriedku, a preto je pri jej určovaní potrebné aplikovať princíp okamžitej aplikability procesných predpisov v zmysle § 470 ods. 1 CSP. Zároveň uviedol, že v čase, kedy Okresný súd Poprad predložil spor Krajskému súdu v Prešove, vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení o funkčnej príslušnosti súdov v neskončených veciach a okamžitú aplikabilitu procesných právnych predpisov, Krajský súd v Prešove nie je príslušný na konanie o zaujatosti v obchodnoprávnom spore, a preto postúpil spor Krajskému súdu v Košiciach ako nadriadenému súdu pre súd prvej inštancie v obchodnoprávných sporoch, ktorý je zároveň v posudzovanej veci v zmysle § 34 ods. 2 písm. c) CSP aj funkčne a kauzálne príslušným súdom. Uvedený postup odôvodnil aj potrebou predchádzať porušeniu základného práva na zákonného sudcu a práva na spravodlivé súdne konanie po účinnosti novej súdnej mapy.

2. Krajský súd v Košiciach s postúpením sporu nesúhlasil a vec podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“) na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením s odôvodnením, že podľa § 54 CSP v spojení s § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 371/2014 Z. z.“) je Krajský súd v Prešove príslušným súdom vo veci ako nadriadený súd Okresnému súdu Poprad. Uviedol, že zmysle § 36 CSP sa príslušnosť súdu vrátanej funkčnej príslušnosti určuje podľa okolností v čase začatia konania a takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Predmetná námietka zaujatosti bola podaná na súde prvej inštancie dňa 16.

mája 2023, ktorým okamihom sa začalo konanie o nej, a nie dňom 20. júna 2023, kedy bola vec predložená súdom prvej inštancie Krajskému súdu v Prešove podľa § 377 CSP. V čase podania námietky zaujatosti, ako aj v čase jej predloženia súdom prvej inštancie, bol vecne príslušný na jej prejednanie ako nadriadený súd (§ 54 ods. 2 CSP) Krajský súd v Prešove. Pojem *nadriadený súd* je v CSP použitý k určeniu vecnej príslušnosti. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd. Zo znenia uvedeného ustanovenia nevyplýva, že by od 1. júna 2023 došlo k zmene vecnej príslušnosti súdov vecne príslušných do 31. mája 2023. Krajský súd v Košiciach zvýraznil, že pri odlíšení pojmu *nadriadený súd* a *odvolací súd* CSP v § 34 definuje od 1. júna 2023 *funkčnú príslušnosť súdu*, čo je zrejme z pomenovania uvedeného ustanovenia. Funkčná príslušnosť Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu v obchodných veciach je podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP daná iba na konania začaté na Okresnom súde Prešov po 31. máji 2023. Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu, ktoré nebolo vydané v konaní podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP (konania začaté po 31. máji 2023), sa vzťahuje ustanovenie § 34 ods. 1 CSP, podľa ktorého o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Na konania v obchodnoprávných sporoch začatých do 31. mája 2023 na okresných súdoch v územnom obvode Krajského súdu v Prešove je aj naďalej funkčne príslušný ako odvolací súd podľa § 34 ods. 1 CSP Krajský súd v Prešove.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Košiciach a Krajskému súdu v Prešove podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP v spojení s článkom 4 ods. 1 CSP prejednal spor o príslušnosť na rozhodnutie o námietke zaujatosti a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením sporu Krajským súdom v Prešove je dôvodný.

4. Podľa čl. 4 CSP (Základné princípy), ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

5. Podľa § 22 písm. e) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove.

6. Podľa § 34 ods. 2 písm. c) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

7. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 371/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. júna 2023, sídlom Krajského súdu v Prešove je mesto Prešov; jeho obvod tvoria obvody

- a) Okresného súdu Bardejov,
- b) Okresného súdu Humenné,
- c) Okresného súdu Poprad,
- d) Okresného súdu Prešov,
- e) Okresného súdu Stará Ľubovňa,
- f) Okresného súdu Vranov nad Topľou.

8. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

9. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

10. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

11. Podľa § 52 ods. 1 CSP, strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

12. Podľa § 54 ods. 1 CSP, súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti.

13. V posudzovanom prípade nie je sporným, že kauzálne príslušným súdom podľa právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023 na konanie v obchodnoprávných sporoch je v zmysle § 22 písm. e) CSP Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove. Konanie v predmetnej veci bolo začaté na základe žaloby doručenej Okresnému súdu Poprad dňa 14. júla 2016 a doposiaľ bolo na tomto súde aj vedené. Podaním doručeným súdu dňa 16. mája 2023 uplatnil žalovaný voči sudkyňi, ktorej bola vec pridelená na rozhodnutie, námietku zaujatosti v zmysle § 52 ods. 1 CSP.

14. Nie je sporným ani to, že na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. e) CSP je podľa právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023 funkčne príslušný Krajský súd v Košiciach [§ 34 ods. 2 písm. c) CSP]. V danom prípade je však potrebné určiť nadriadený súd, ktorý má rozhodnúť o námietke zaujatosti uplatnenej žalovaným v obchodnoprávnom spore voči sudkyňi, ktorej bola vec pridelená na Okresnom súde Poprad pred zmenou súdnej mapy, ktorá nastala s účinnosťou od 1. júna 2023.

15. Určenie nadriadeného súdu sa spravuje organizačnými vzťahmi vo vnútri sústavy súdov, nie vzťahmi inštančnými. Nadriadeným súdom, ktorý má rozhodovať o vylúčení sudcu, môže byť podľa okolností buď krajský súd alebo najvyšší súd.

16. Keďže určenie príslušnosti nadriadeného súdu CSP *expressis verbis* neupravuje, najvyšší súd postupoval v zmysle článku 4 ods. 1 CSP a vec posúdil podľa ustanovenia tohto zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu k posudzovanej právnej veci, a to v zmysle § 43 ods. 2 CSP v spojení s § 54 ods. 1 CSP. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Košiciach a Krajskému súdu v Prešove po preskúmaní veci dospel k záveru, že súdom príslušným na rozhodnutie o námietke zaujatosti uplatnenej proti sudkyňi Okresného súdu Poprad, konajúcej v obchodnoprávnej veci, je Krajský súd v Prešove, ktorý je nadriadeným súdom Okresného súdu Poprad (viď aj rozhodnutia NS SR z 8. februára 2022 sp. zn. 1Ndob/1/2022, zo 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023 a rozhodnutia Ústavného

súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2016 sp. zn. III. ÚS 824/2016, z 23. augusta 2012 sp. zn. III. ÚS 46/2012 a zo 16. apríla 2013 sp. zn. III. ÚS 169/2013).

17. Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd uzaviera, že nesúhlas Krajského súdu v Košiciach s postúpením veci Krajským súdom v Prešove je dôvodný, pretože v posudzovanom prípade je nadriadeným súdom na rozhodnutie o predmetnej námietke zaujatosti Krajský súd v Prešove.

18. Len pre úplnosť (*obiter dictum*) najvyšší súd uvádza, že Krajský súd v Košiciach je len kauzálny a funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v obchodnoprávnom spore [§ 22 písm. e) v spojení s § 34 ods. 2 písm. c) CSP], a to ako inštančne vyšší súd, rozhodujúci o odvolaní ako o riadnom opravnom prostriedku v obchodnoprávnom spore.

ROZHODNUTIE č. 43

Funkčná príslušnosť odvolacích súdov

§ 34 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku

§ 22 Civilného sporového poriadku

§ 471c Civilného sporového poriadku

I. Na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 v obchodnoprávných sporoch je od 1. júna 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023.

II. Ustanovenie § 34 ods. 1 a 2 CSP vo väzbe na ustanovenie § 22 CSP v znení od 1. júna 2023 je potrebné interpretovať tak, že od 1. júna 2023 je daná funkčná príslušnosť výhradne Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie (nielen okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu), spadajúcimi tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Bratislave predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trnave podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Trnave. K dôvodom predloženého nesúhlasu uviedol, že podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP je Krajský súd v Bratislave funkčne príslušný na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. d) a g) CSP, teda v konaní, v ktorom bol kauzálny príslušný na rozhodnutie v obchodnoprávnom spore Okresný súd Nitra alebo Okresný súd Trnava. V čase vydania odvolaním napadnutého rozsudku (t. j. dňa 25. januára 2023), neexistovala podľa CSP kauzálna príslušnosť na rozhodnutie v obchodnoprávnom spore. Tento rozsudok preto nemohol byť vydaný v konaní, v ktorom bol na rozhodnutie príslušný kauzálny príslušný súd v obchodnoprávných veciach a súčasne, odvolaním napadnutý rozsudok nebol vydaný ani jedným z okresných súdov taxatívne vymenovaných v § 22 a § 23 CSP, ku ktorým sa vzťahuje funkčná príslušnosť Krajského súdu v Bratislave.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Trnave a Krajskému súdu v Bratislave, podľa § 43 ods. 2 CSP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti odvolacích súdov, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie dôvodný nie je.

3. Pre rozhodnutie o príslušnosti odvolacieho súdu bola relevantná nasledovná právna úprava.

4. Podľa článku 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

5. Podľa článku 17 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu **na rozhodnutie o príslušnosti**; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 40 CSP, **súd aj bez námietky skúma** vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a **funkčnú príslušnosť počas celého konania**; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu (*veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023*).

8. Podľa § 34 ods. 1 CSP (*v znení účinnom od 1. júna 2023*), **ak odsek 2 neustanovuje inak**, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prevej inštancii.

9. Podľa § 34 ods. 2 písm. b) CSP (*v znení účinnom od 1. júna 2023*), **na konanie o odvolaní** proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa

a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,

b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,

c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

10. Podľa § 22 CSP (**Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch**), na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné

a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,

- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra** pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava** pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

11. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Podľa § 3 ods. 7 zák. č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zák. č. 371/2004 Z. z.“], sídlom Krajského súdu v Trnave je mesto Trnava; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Dunajská Streda, b) Okresného súdu Galanta, c) **Okresného súdu Senica**, d) Okresného súdu Trnava.

14. Podľa § 181 ods. 1 písm. j) zák. č. 371/2004 Z. z., (Prechodné ustanovenia k úpravám sídiel a obvodov okresných súdov), **výkon súdnictva**, všetky práva a povinnosti vrátane správy majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov k štátu **prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Skalica na Okresný súd Senica**.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom **obchodnoprávnom spore** rozhodol **Okresný súd Skalica rozsudkom zo dňa 25. januára 2023** č. k. 9Cb/7/2022-90, ktorým žalobe vyhovel. Voči rozsudku **žalovaný dňa 7. marca 2023 podal** elektronickým podaním **odvolanie**, ktoré bolo súdom prvej inštancie **dňa 17. mája 2023 predložené Krajskému súdu v Trnave** ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Trnave o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023 (ďalej aj „súdna reforma“), skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní (§ 40 veta pred bodkočiarkou CSP), postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Bratislave ako súdu funkčne a kauzálne príslušnému.

16. Súčasťou tzv. súdnej reformy, vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku

uskutočnenou jeho novelizáciou, zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, v znení zákona č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bola s účinnosťou **od 1. júna 2023 nová úprava príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch**, a to v prípade súdov prvej inštancie **príslušnosti kauzálnej** (§ 22 – Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch) a v prípade odvolacích súdov **funkčnej príslušnosti odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch** (§ 34 ods. 1 a 2 CSP). Ustanovenie § 34 ods. 2 CSP v texte pod jednotlivými písmenami a) až c) priamo odkazuje na určité ustanovenia § 22 (kauzálna príslušnosť pre obchodnoprávne spory) a § 23 (kauzálna príslušnosť pre zmenkové spory a šekové spory).

17. Vzhľadom na zákonný príkaz daný odvolaciemu súdu ustanovením § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého (odvolacieho) konania, a keďže odvolacie konanie vyvolané podaním odvolania v danom obchodnoprávnom spore začalo v dobe do 31. mája 2023, bolo pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu potrebné sa prvotne zaoberať tým, ako zákonodarca vyriešil aplikabilitu CSP v novelizovanom znení s účinnosťou od 1. júna 2023 ohľadom príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach začatých pred týmto dátumom. Prechodné ustanovenie § 471c CSP s účinnosťou od 1. júna 2023 zákonodarcom prijaté k novým úpravám tohto kódexu procesného práva, predstavuje ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav.

18. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci. [porov. Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s.1703]. Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), *účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení* (nález z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022). Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález zo 4. júla 2017, sp. zn. III. ÚS 267/2017).

19. Procesné právo v prípade stretu novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1). [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s.1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

20. Prechodné ustanovenie § 471c CSP v účinnom znení k úpravám od 1. júna 2023, je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch **vecne a miestne príslušných**.

21. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako **funkčná príslušnosť**; podľa § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní **o obchodnoprávnom spore** podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský súd v Trnave, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. b) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Bratislave a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom **so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnej od 1. júna 2023**, v danom prípade Krajský súd v Bratislave.

23. S názorom vec predkladajúceho krajského súdu, že napriek systematickému členeniu Civilného sporového poriadku (t.j. rozlišujúc v samostatne členených dieloch Tretej hlavy Prvej časti príslušnosť súdu *vecnú* - § 12, *miestnu* - § 13 až § 21, *kauzálnu* - § 22 až § 33, *funkčnú* - § 34 pre krajské súdy a § 35 pre najvyšší súd), má byť kauzálna príslušnosť formou vecnej príslušnosti súdov, sa najvyšší súd nestotožňuje. Uvedené nemožno oprieť ani o formuláciu predkladajúcim krajským súdom izolovane vyňatú z textu odôvodnenia nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 265/2020-59 z 15. decembra 2020, ktorý sa týkal príslušnosti súdu pri rozhodovaní o tom, či má byť zrušený rozhodcovský rozsudok v nesporebiteľskej veci [§ 40 ods. 1 písm. a) bod 3 Zákona o rozhodcovskom konaní, § 28 ods. 1 CSP v znení do 31. mája 2023].

24. **Vecná** príslušnosť určuje, či v určitej veci podľa jej povahy (*ratione causae*) majú rozhodovať ako súdy prvej inštancie okresné súdy alebo súdy krajské (tu len ako výnimka v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, opomínajúc doposiaľ neskončené konania podľa Zákona o konkurze a vyrovnaní). K definovaniu **kauzálnej** príslušnosti sa

najvyšší súd už skôr vyjadril v uznesení z 29. januára 2019, sp. zn. 5Ndob/2/2019 tak, že *osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti. Z uvedeného vyplýva, že tak ako to zreteľne vyplýva aj zo systematiky CSP, je potrebné medzi uvedenými druhmi príslušností rozlišovať a nezamieňať či (účelovo) stotožňovať kauzálnu príslušnosť súdu s jeho vecnou príslušnosťou. Uvedený záver o potrebe rozlišovania medzi zákonom upravenými príslušnosťami je možné z obdobných dôvodov prijať aj v prípade úpravy miestnej a kauzálnej príslušnosti (nie je možné ich stotožňovať a zamieňať).*

25. Najvyšší súd zastáva názor, že aj v prípade ostatnej novelizovanej úpravy Civilného sporového poriadku má mať prednosť metóda teleologickej interpretácie právnych noriem, najmä ak vychádzanie úzko len z textu zákona v znení účinnom od 1. júna 2023, ktorý explicitne nevyjadruje všetky aspekty určenia príslušnosti odvolacích súdov v (tzv. „starých“) odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, by v konečnom dôsledku spôsobilo nejednotnosť v príslušnosti pri rozhodovaní v rámci obchodnoprávných sporov v režime Civilného sporového poriadku, resp. v rámci registrových konaní v režime Civilného mimosporového poriadku (tu porov. závery najvyššieho súdu v unesení z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023). Najvyšší súd tu má na mysli argumentáciu vec predkladajúceho súdu, ktorý kauzálnu príslušnosť (nesprávne) stotožňuje s vecnou príslušnosťou, vyvodzujúc z ustanovenia § 471c veta pred bodkočiarkou CSP funkčnú príslušnosť Krajského súdu v Trnave od 1. júna 2023 aj na odvolacie konanie začaté do 31. mája 2023. Toto ustanovenie CSP sa však vyjadruje výslovne len k miestnej a vecnej príslušnosti súdov pre dokončenie konaní začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023.

26. Najvyšší súd v nadväznosti na vyššie uvedené uzatvára, že pre konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 zákonodarca v prechodnom ustanovení § 471c CSP výslovne určil, že sa majú dokončiť na súdoch **vecne a miestne príslušných** podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Toto ustanovenie *a contrario* teda nepokrýva **funkčnú ani kauzálnu** príslušnosť odvolacích súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, že ak by zákonodarca mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej a kauzálnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (*konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo*). Preto je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu na konanie o odvolaní v obchodnoprávných sporoch potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu (§ 470 ods. 1 CSP), súladne so zámerom „súdnej reformy“ zahŕňajúcej špecifické požiadavky zákonodarca smerujúce k špecializácii súdov (sudcov) v určitých druhoch sporov stanovených zákonom tak, ako je tomu aj v danom obchodnoprávnom spore (§ 34 ods. 1 a 2 CSP). Tento zámer je možné vyrozumiť aj z dôvodovej správy k zák. č. 150/2022 Z. z. (časť A), ktorá uvádza, že *reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej*

justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov.

27. Najvyšší súd pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý *expressis verbis* nie je vymenovaný v § 22 písm. d) a g) CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávných sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zák. č. 371/2004 Z. z. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (*a contrario*) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným **v obchodnoprávných sporoch** všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zák. č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávných sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu – právny charakter týchto sporov, potom ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 písm. d) až h) CSP.

28. Najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust. § 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dikciu § 34 ods. 2 – „*Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...*“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarca opomenul, že obchodnoprávnu agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy

Slovenskej republiky, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen súdy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP spôsobí sťaženie realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

29. Najvyšší súd pri rozhodovaní o príslušnosti, prihliadajúc primerane aj na článok 17 Základných princípov CSP, v zhode s už vysloveným obdobným názorom v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v rozhodnutí ústavného súdu č. k. IV. ÚS 257/2023 – 38 z 27. júna 2023, poukazuje aj na efektivitu konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy. Pre úplnosť uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. *perpetuatio fori* (v zmysle § 36 CSP príslušnosť určená podľa rozhodujúcich skutočností existujúcich v čase začatia konania zostáva zachovaná pre celé konanie [*perpetuatio fori*], avšak v danom prípade došlo k zmene funkčnej príslušnosti na základe okamžitej aplikability právnej úpravy zmien v nastavení súdnej mapy, kompetencií súdov v rámci súdnej reformy.)

30. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

ROZHODNUTIE č. 44

Skúmanie príslušnosti pri postúpení sporu z upomínacieho súdu

§ 14 ods. 3, resp. § 10 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní

§ 22, § 36 Civilného sporového poriadku

I. Konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodujúce okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP).

II. Upomínací súd pri postupe podľa § 14 ods. 3 (resp. § 10 ods. 3) zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní v platnom znení je povinný skúmať aj kauzálnu príslušnosť súdu. V obchodnoprávnom spore postúpi vec na pokračovanie v konaní súdu príslušnému podľa § 22 CSP v znení účinnom od 1. júna 2023, a to aj v prípade, ak konanie na upomínacom súde v takom spore začalo do 31. mája 2023.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/3/2023 zo 26.júla 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 26.06.2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Okresnému súdu Spišská Nová Ves z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z.z. o upomínacom konaní (ďalej aj „zákon o UK“).

2. Okresný súd Spišská Nová Ves s postúpením sporu nesúhlasil a namietol, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu, pretože týmto súdom je Mestský súd Košice. Uvedené odôvodnil tým, že dňa 26.05.2023 bol Okresným súdom Banská Bystrica v upomínacom konaní vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný v zákonnej lehote odpor, čím sa platobný rozkaz zrušil. Žalobca na výzvu upomínacieho súdu podal dňa 22.06.2023 návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom podľa CSP, v dôsledku čoho bola vec postúpená dňa 26.06.2023 Okresnému súdu Spišská Nová Ves. Podľa vec predkladajúceho súdu upomínacie konanie, ktoré má v hierarchii civilného sporového procesu postavenie špeciality, sa považuje za ukončené márnym uplynutím lehoty na podanie odporu proti vydanému platobnému rozkazu alebo postúpením príslušnému súdu na riadne sporové konanie. Za moment začatia riadneho civilného sporového konania je možné považovať moment postúpenia sporu Okresnému súdu Spišská Nová Ves, ktorý nastal po 01.06.2023 t.j. po účinnosti novely Civilného sporového poriadku, a teda s poukazom

na ust. § 22 CSP a § 471c CSP, príslušným súdom na konanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Košice ako súd kauzálnie príslušný v obchodnoprávných sporoch pre obvod Krajského súdu v Košiciach.

3. Z vyššie uvedených dôvodov Okresný súd Spišská Nová Ves spis predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) na rozhodnutie o (kauzálnej) príslušnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Okresnému súdu Spišská Nová Ves na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Spišská Nová Ves s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný.

5. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa ustanovenia § 40 CSP v znení účinnom do 31.05.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

7. Podľa ustanovenia § 40 CSP v znení účinnom do 30.06.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; *kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí.*

8. Podľa ustanovenia § 40 CSP v znení účinnom od 01.07.2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; *kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.*

9. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

10. Ak súd, ktorému bol spor postúpený s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané (§ 43 ods. 2 CSP).

11. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

12. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

13. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

14. Podľa ustanovenia § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

15. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní **súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku** a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

16. Podľa úpravy v CSP v znení platnom a účinnom od 01.06.2023, prvá časť, tretia hlava, tretí diel, Kauzálna príslušnosť súdu, **§ 22 Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch**, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné **b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach**.

17. Podľa ustanovenia § 2 ods. 28 č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z.z. a č. 757/2004 Z.z.) sídlom Okresného súdu Spišská Nová Ves je mesto Spišská Nová Ves; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Spišská Nová Ves, Gelnica a Levoča a podľa § 3 ods. 3 tohto zákona, sídlom Krajského súdu v Košiciach je mesto Košice; jeho obvod tvoria obvody a) Mestského súdu Košice, b) Okresného súdu Michalovce, c) Okresného súdu Rožňava, d) Okresného súdu Spišská Nová Ves, e) Okresného súdu Trebišov.

18. S poukazom na vyššie uvedenú právnu úpravu najvyšší súd dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Spišská Nová Ves s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný. Z obsahu spisu je zrejmé, že návrh na vydanie platobného rozkazu bol doručený upomínaciu súdu dňa 26.05.2023, t.j. pred účinnosťou novely CSP od 01.06.2023. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zák. o UK tento obchodnoprávny spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde

príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v momente začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP).

19. V danom prípade pre určenie súdu príslušného podľa CSP, na ktorý odkazuje ust. § 14 ods. 3 zák. UK, však bola relevantná nová právna úprava kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných veciach podľa novelizovaného znenia CSP účinného od 01.06.2023. Keďže žalovaným je právnická osoba so sídlom v Spišskej Novej Vsi, ktorý spadá do obvodu Krajského súdu v Košiciach, je od 01.06.2023 kauzálne príslušným na konanie (prejednanie a rozhodnutie) v predmetnom obchodnoprávnom spore Mestský súd Košice a nie Okresný súd Spišská Nová Ves, na ktorý bol spor nesprávne postúpený upomínacím súdom. V tomto ohľade bolo predloženie sporu o príslušnosť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky opodstatnené.

20. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že pokiaľ bol spor postúpený Okresnému súdu Spišská Nová Ves, tak z hľadiska ním namietanej absencie kauzálnej príslušnosti na prejednanie a rozhodovanie obchodnoprávných sporov od 01.06.2023, bolo možné sa kauzálnou príslušnosťou tohto súdu v danom obchodnoprávnom spore podľa úpravy CSP v znení do 30.06.2023 (t.j. v dobe spísania nesúhlasu s postúpením) zaoberať len na námietku žalovaného podanú pri prvom úkone, ktorý mu patril, v zmysle § 40 veta za bodkočiarkou CSP (ktorá podmienka k dátumu nesúhlasu 28.06.2023 absentovala). S účinnosťou od 01.07.2023, t.j. v dobe rozhodovania sporu o príslušnosť najvyšším súdom, však platí nová úprava § 40 veta za bodkočiarkou, podľa ktorej *kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu*. Na túto právnu úpravu kauzálnej príslušnosti súdov v obchodnoprávných veciach najvyšší súd pri rozhodovaní predloženého sporu o príslušnosť prihliadal v súlade s okamžitou aplikabilitou procesných noriem, vyplývajúcou z § 470 ods. 1 CSP a keďže dotknutá novelizovaná právna úprava (k 01.06.2023 resp. k 01.07.2023) v prechodných ustanoveniach *expressis verbis* nerieši túto príslušnosť vo vzťahu k začatým a doposiaľ neskončeným sporom, po ukončení upomínacieho konania postúpeným upomínacím súdom po 01.06.2023 na súdy príslušné podľa CSP. Súčasne najvyšší súd pri určení súdu (kauzálne) príslušného na konanie v danom obchodnoprávnom spore prihliadal aj na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu prax (napr. uznesenie z 30.12.2020 sp. zn. 4Ndob/14/2020) a čl. 17 Základných princípov CSP.

21. Len na okraj najvyšší súd poznamenáva, že Okresný súd Spišská Nová Ves pri predložení veci argumentačne vychádzal z celkom nesprávnej úvahy, že ustanovenie § 471c veta za bodkočiarkou CSP v znení od 1. júna 2023 sa môže týkať aj postúpenia sporu z upomínacieho súdu na súd príslušný podľa CSP. V tomto smere najvyšší súd upriamuje pozornosť na dôvodovú správu k zák. č. 150/2022 Z. z., v zmysle ktorej zmyslom tejto normy je úprava situácie prechodu výkonu súdnictva zo zanikajúcich súdov (zrušených osobitným zákonom č. 371/2004 Z. z. v príslušnom znení) na iné (zákonom určené nástupnícke) súdy.

22. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Spišská Nová Ves s postúpením sporu Okresným súdom Banská

Bystrica je dôvodný, keď podľa CSP v znení účinnom od 01.06.2023 je na konanie v danom obchodnoprávnom spore kauzálne príslušný Mestský súd Košice.

ROZHODNUTIE č. 45

Vady procesných úkonov

§ 128 až § 130 Civilného sporového poriadku

I. V prípade vád procesných úkonov sporových strán nie je možné aplikovať hmotnoprávne ustanovenia upravujúce náležitosti právnych úkonov a dôsledky vád právnych úkonov, ale je potrebné postupovať podľa § 128 až § 130 CSP, ktoré upravujú odstraňovanie vád procesných úkonov a následky odstránenia týchto vád.

II. Odpor podpísaný len jedným konateľom, napriek tomu, že za stranu sporu mali konať dvaja konatelia spoločne, nemôže súd odmietnuť bez toho, aby najskôr uznesením stranu sporu vyzval na opravu podania podľa § 129 CSP.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/65/2022 z 30. mája 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 21. decembra 2018 č. k. 30Cb/126/2017-50 odmietol odpor žalovanej voči platobnému rozkazu Okresného súdu Bratislava I z 31. januára 2018 č. k. 30Cb/126/2017-33.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia uviedol, že nahliadnutím do výpisu z obchodného registra zistil, že v mene žalovanej konajú a podpisujú vždy dvaja konatelia tak, že k napísanému, vytlačenému alebo inak zobrazenému obchodnému menu spoločnosti pripoja svoje vlastnoručné podpisy. Keďže odpor žalovanej voči platobnému rozkazu nebol podpísaný dvomi konateľmi žalovanej, čím nebol dodržaný určený spôsob konania v mene spoločnosti, súd odpor žalovanej odmietol podľa § 267 ods. 2 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) ako podaný neoprávnenou osobou.

3. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie, v ktorom uviedla, že k nepodpísaniu odporu obidvomi konateľmi muselo prísť omylom a k odvolaniu priložila čestné vyhlásenie druhého konateľa, že súhlasí s podaným odporom proti platobnému rozkazu. Z uvedeného dôvodu žalovaná navrhla zrušenie platobného rozkazu v plnom rozsahu.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. septembra 2019 č.

k. 3Cob/82/2019-65 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením uznesenia súdu prvej inštancie a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa v súlade s § 387 ods. 2 CSP obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu vec správne právne posúdil, keď uviedol, že ak je v rámci spôsobu konania za právnickú osobu vyžadovaný úkon dvoch, prípadne viacerých osôb v postavení štatutárneho orgánu, je nevyhnuté, aby tento úkon za právnickú osobu vykonali všetky takto určené osoby v súlade so zápisom spôsobu konania v obchodnom registri. Odvolacie dôvody uvádzané žalovanou v odvolaní neboli schopné privodiť zmenu napadnutého uznesenia.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhla, aby uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania žalovaná vzhladla v nesprávnom procesnom postupe súdu, ktorým jej bolo znemožnené aby realizovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP]. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí odporu aj napriek tomu, že žalovaná predložila čestné vyhlásenie o tom, že aj druhý konateľ žalovanej súhlasil s podaným odporom. Osobou oprávnenou na podanie odporu bola žalovaná, ktorá aj odpor podala (nepodal ho konateľ za seba). Pokiaľ mal súd prvej inštancie pochybnosti, či len jeden konateľ bol oprávnený na takýto procesný úkon, nemal bez ďalšieho automaticky odpor odmietnuť, ale mal vykonať dokazovanie za účelom zistenia, či s jeho podaním súhlasil aj druhý konateľ. Úkon fyzickej osoby konajúcej za právnickú osobu môže byť štatutárnym orgánom schválený aj dodatočne. V danom prípade nešlo o zastúpenie, ale o konanie menom právnickej osoby, takže dodatočné doloženie súhlasu opomenutého konateľa s odporom zhojilo tento procesný úkon. Odvolací súd k tomuto neuviedol právnu argumentáciu, jeho rozhodnutie je preto nepreskúmateľné. Nedostatok alebo vada v preukázaní konania za právnickú osobu (podobne ako nedostatok procesnej plnej moci) je nedostatkom podmienky konania (§ 161 ods. 3 CSP), ktorú možno odstrániť postupom podľa § 68 a § 69 CSP. Dodatočné doloženie oprávnenia konať za právnickú osobu obidvomi konateľmi zhojilo i predchádzajúce procesné úkony podpísané len jedným konateľom. Žalovaná dôvodnosť svojho dovolania odôvodnila aj nesprávnym právnym posúdením veci, keď otázka ratihabície konania menom právnickej osoby nebola doposiaľ riešená dovolacím súdom, je preto daný aj dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Žalovaná dovolaciemu súdu navrhla aj odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že žalovaná 30. decembra 2019 obdržala upovedomenie o začatí exekúcie, na základe vydaného a právoplatného platobného rozkazu.

8. K dovolaniu žalovanej doručila súdu svoje vyjadrenie žalobkyňa. Žalobkyňa nesúhlasí s dôvodmi uvádzanými v dovolaní. Keďže odpor proti platobnému rozkazu nebol podpísaný dvomi konateľmi žalovanej, čím nebol dodržaný spôsob konania v mene žalovanej, súd odpor ako podaný neoprávnenou osobou odmietol. Obdobnou vecou sa zaoberal Krajský súd v Košiciach v rozhodnutí z 24. októbra 2017 sp. zn. 2Cob/152/2017. V súvislosti s absolútnou neplatnosťou právneho úkonu žalobkyňa poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 25. novembra 2010 sp. zn. 3Cdo/73/2009. Dôvody uvádzané žalovanou o tom, že predložením čestného vyhlásenia druhého konateľa údajne môže dôjsť k dodatočnému schváleniu (ratihabícii) právneho úkonu žalovanej, preto nemôžu obstať. Žalobkyňa dovolaciemu súdu navrhuje, aby dovolanie žalovanej zamietol a žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Najvyšší súd uznesením z 25. novembra 2020 č. k. 3Obdo/65/2020-134 dovolanie žalovanej odmietol a žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd uviedol, že ak v prípade povinného spoločného konania viacerých členov štatutárneho orgánu, koná len jeden člen štatutárneho orgánu, nejedná sa o prejav vôle právnickej osoby a nejde tak o právny úkon právnickej osoby, ale výlučne sa jedná o úkon tej fyzickej osoby, ktorá daný úkon (hoc tvrdiac, že koná za právnickú osobu) uskutočnila (okrem prípadu, ak by konanie určitej osoby spadalo pod zákonné zastúpenie alebo zmluvné zastúpenie). Konaním štatutárneho orgánu sa prejavuje vôľa právnickej osoby navonok. Preto pri posudzovaní, či sa v skutočnosti jedná o vôľu právnickej osoby, resp. či tento prejav má vady, je potrebné vychádzať zo skutočností, ktoré boli v čase uskutočnenia tohto prejavu. Ak v prípade konania jedného člena štatutárneho orgánu právnickej osoby nebol dodržaný predpísaný spôsob konania v jej mene (napr. vyžadovalo sa spoločné konanie dvoch členov štatutárneho orgánu), musí sa vychádzať z tohto stavu a nie je prípustné prihliadať na skutočnosti, ktoré nastanú neskôr. Keďže ide o priame konanie v mene právnickej osoby, neprichádza, na rozdiel od zastúpenia, do úvahy ratihabícia tohto konania. V prípade odporu podaného žalovanou nebol dodržaný spôsob konania v mene žalovanej podľa jednotlivých ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a nebol preto dodržaný ani zákonom predpísaný spôsob konania za právnickú osobu podľa § 72 CSP. Predmetná skutočnosť podľa najvyššieho súdu znamenala, že odpor podaný jedným konateľom nie je možné považovať za podanie vo veci samej (procesný úkon) uskutočnený žalovanou. Najvyšší súd sa preto stotožnil so záverom nižších súdov, že odpor proti platobnému rozkazu bolo potrebné podľa § 267 ods. 2 písm. b) CSP odmietnuť.

10. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) Nálezom z 27. októbra 2022 č. k. II. ÚS 350/2021-35 (ďalej len „nález“) rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 25. novembra 2020 sp. zn. 3Obdo/65/2020 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uvedené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný

súd ďalej ústavnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2019 sp. zn. 3Cob/82/2019 odmietol, zaviazal najvyšší súd nahradiť sťažovateľke trovy konania 460,90 eur a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

11. Najvyšší súd, ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné i dôvodné.

12. Najvyšší súd na úvod konštatuje, že právne závery vyslovené ústavným súdom sa netýkali právneho záveru najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania žalovanej pre nesprávne právne posúdenie veci (dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP). Najvyšší súd preto zotráva na svojom predchádzajúcom právnom závere, že dovolanie žalovanej uplatnené pre nesprávne právne posúdenie veci nie je prípustné podľa § 421 ods. 2 CSP. Uznesenie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním žalovanej je rozhodnutím, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. b) CSP. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je preto vylúčená § 421 ods. 2 CSP.

13. Ústavný súd vo svojom Náleze uviedol, že: „v prípade, ak procesný úkon (teda aj odpor) nemá požadované náležitosti, procesné právo upravuje postup, ako sa s takouto situáciou vysporiadať, a to prostredníctvom inštitútu odstraňovania väd podaní (§ 128 - § 130 CSP). Procesný úkon, hoci s vadami, však vyvolá procesné účinky. Na odpor sa teda po doplnení požadovaných náležitostí hľadí, akoby bol podaný bez väd. ... Súdny však pri posudzovaní tohto nedostatku postupovali neprímerane prísne a túto chybu nezvratne sankcionovali tak, že sťažovateľku nevyzvali na odstránenie tohto nedostatku a odpor odmietli. V odvolacom konaní nezohľadnili ani následné dodatočné doplnenie podpisu druhého konateľa a jeho vyjadrenie súhlasu s podaným odporom. ... Pri procesnom úkone súd skúma, či má požadované náležitosti, a pokiaľ tomu tak nie je, CSP upravuje v § 128 - 130 CSP postup, ako tieto vady odstrániť. Podobne CSP upravuje v § 161 CSP postup, ak nie sú splnené procesné podmienky. Je teda zrejmé, že vady procesných úkonov sa odstraňujú v inom právnom režime ako vady hmotnoprávných úkonov. To isté platí o dôsledkoch týchto väd. ... Preto, pokiaľ súd odmietol odpor sťažovateľky - právnickej osoby podpísanej len jedným z dvoch spoločne konajúcich konateľov, a nevyzval ju na odstránenie tohto nedostatku, ide o formalistický a prísny prístup, ktorého následkom je porušenie práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súď mal sťažovateľku vyzvať na odstránenie tohto nedostatku a doplnenia podpisu aj druhého konateľa postupom podľa § 129 CSP.“

14. Najvyšší súd viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom uvádza, že pokiaľ súd prvej inštancie odpor podaný žalovanou, ktorý bol podpísaný len jedným z konateľov, napriek tomu, že za žalovanú mali konať dvaja konatelia spoločne, odmietol ako podaný neoprávnenou osobou, bez toho, aby najprv pristúpil k odstraňovaniu väd podania vo veci samej (odporu) v súlade s § 129 CSP, postupoval v rozpore s procesnými predpismi obsiahnutými v CSP a dopustil sa nesprávneho procesného postupu. Uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo toto rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené, je tak rovnako zaťažené vadou zmätočnosti, ktorá zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd zároveň nesprávne postupoval, pokiaľ neprihliadol na podanie z 11. marca 2019, ktoré bolo prílohou odvolania žalovanej a ktorého obsahom bol súhlas druhého konateľa žalovanej s podaným odporom spolu s podpisom druhého konateľa žalovanej.

15. V prípade väd procesných úkonov sporových strán nie je možné aplikovať hmotnoprávne ustanovenia upravujúce náležitosti právnych úkonov a dôsledky väd právnych úkonov. Procesné úkony sporových strán nedisponujú vlastnosťou platnosti. CSP obsahuje v nadväznosti na úpravu náležitostí podania (všeobecné náležitosti podania sú upravené v § 127 CSP, osobitné náležitosti sú obsiahnuté pri právnej úprave jednotlivých procesných úkonov), aj právnú úpravu postupu na odstraňovanie prípadných väd procesných úkonov (§ 128 - § 130 CSP). Aj pokiaľ § 72 CSP odkazuje na použitie ustanovení osobitného predpisu o konaní za právnickú osobu, ktoré majú hmotnoprávnu povahu, pri nedostatku podpisu, ako jednej z náležitostí procesného úkonu (podania) podľa § 127 ods. 1 CSP, je potrebné postupovať podľa príslušných procesných ustanovení. Súd prvej inštancie opomenul postup odstraňovania väd podania vo veci samej podľa § 129 CSP a odvolací súd i napriek podaniu priloženému k odvolaniu žalovanej, ktoré obsahovalo podpis druhého konateľa žalovanej a súhlas s podaným odporom, potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o odmietnutí odporu žalovanej podľa § 267 ods. 2 písm. b) CSP. Uvedeným nesprávnym procesným postupom nižších súdov prišlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

16. Z uvedených dôvodov vzhľadom na prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalovanej podľa § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP najvyšší súd zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP uznesenie odvolacieho súdu a keďže nápravu v tomto konaní nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil podľa § 449 ods. 2 CSP aj uznesenie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17. K návrhu žalovanej na odklad právoplatnosti rozhodnutia podľa § 444 ods. 2 CSP najvyšší súd uvádza, že v posudzovanej veci už prišlo k úspešnému vymoženiu dlžnej sumy žalobkyňou od žalovanej v exekučnom konaní, ktoré bolo ukončené 20. apríla 2020 vydaním upovedomenia o ukončení exekúcie. Dôvody uvádzané žalovanou pre odklad právoplatnosti preto už nezodpovedajú aktuálnemu stavu. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd o odklade

právoplatnosti nerozhodol, pričom nebol povinný o tom vydať osobitné rozhodnutie (m. m. uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. novembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 578/2022 a z 26. októbra 2022 sp. zn. II. ÚS 483/2022)

ROZHODNUTIE č. 46

Kauzálna príslušnosť

§ 25 Civilného sporového poriadku

Ak zo žaloby nie je zrejmé, že predmetom ochrany má byť zapísaný alebo aj nezapísaný dizajn a žalobca sa domáha výlučne ochrany spadajúcej do režimu autorskoprávneho a ochrany pred nekalou súťažou, potom predmetom konania nie je zásah do priemyselných práv žalobcu, na ktoré by sa vzťahovala kauzálna príslušnosť podľa § 25 CSP.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Ndob/2/2023 zo 14. júna 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica listom zo dňa 4.5.2023 postúpil spor vedený pred ním pod sp. zn. 68CbPv/4/2023 z dôvodu kauzálnej nepríslušnosti pôvodne Okresnému súdu Bratislava I (aktuálne Mestský súd Bratislava III) v súlade s ustanovením § 40 a § 43 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) v spojení s ustanovením § 26 ods. 1 písm. a) CSP v znení účinnom do 31.5.2023. Poukázal na to, že predmetom konania je rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, z obsahu ktorého vyplýva, že povaha sporu má autorskoprávny charakter a súčasne sporu z nekalého súťažného konania, je preto daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Bratislava I.
2. Mestský súd Bratislava III (ďalej aj „predkladajúci súd“) s postúpením sporu nesúhlasil a spor podľa § 43 ods. 2 CSP predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „nadriadený súd“) na rozhodnutie o príslušnosti. Uviedol, že potrebu nariadenia neodkladného opatrenia odôvodnil žalobca predovšetkým tým, že zo strany žalovaného dochádza k porušovaniu autorských práv žalobcu k výrobku, práv k vonkajšej úprave výrobku (dizajnu) a práv k označeniu výrobku, ktoré má žalobca registrované Úradom priemyselného vlastníctva Českej republiky ako ochrannú známku. Vzhľadom na uvedené preto Mestský súd Bratislava III dospel k záveru, že sa jedná o spor týkajúci sa dizajnu, teda o spor z priemyselného vlastníctva, ktorý má súčasne povahu sporu z nekalého súťažného konania a autorskoprávneho sporu, a preto je na prejednanie a rozhodnutie kauzálna príslušný Okresný súd Banská Bystrica s územným obvodom pre celé územie Slovenskej republiky.
3. Najvyšší súd je funkčne príslušným súdom pre nachádzanie príslušného súdu prvoinštančného v prípade konfliktu názoru na príslušnosť kauzálnu, teda príslušnosť presne definovanú osobitnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku pre spory, ktorých základ

je viazaný na špecifický predmet konania. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Mestskému súdu Bratislava III a Okresnému súdu Banská Bystrica (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní veci dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci nie je dôvodný.

4. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 CSP (v znení účinnom do 31.5.2023) na konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva je príslušný Okresný súd Banská Bystrica; jeho územným obvodom je celé územie Slovenskej republiky. Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní v sporoch podľa odseku 1 je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici. (ods. 2) Ak má spor z priemyselného vlastníctva súčasne povahu sporu z nekalého súťažného konania alebo autorskoprávneho sporu, je príslušný súd podľa odsekov 1 a 2. (ods. 3)

5. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1.6.2023) na konanie v sporoch z priemyselného vlastníctva je príslušný Okresný súd Banská Bystrica; jeho územným obvodom je celé územie Slovenskej republiky. Ak má spor z priemyselného vlastníctva súčasne povahu sporu z nekalého súťažného konania alebo autorského sporu, je príslušný súd podľa odseku 1. (ods. 2)

6. Podľa ust. § 26 ods. 1 písm. a) CSP (v znení účinnom do 31.5.2023), na konanie v sporoch z nekalého súťažného konania a v autorskoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Bratislava I pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre.

7. Podľa ust. § 26 ods. 1 písm. a) CSP (v znení účinnom od 1.6.2023), na konanie v sporoch z nekalého súťažného konania a v autorskoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre.

8. Podľa ust. § 36 ods. 1 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. (ods. 2)

9. Podľa ustanovenia § 40 CSP (v znení účinnom do 31.5.2023) súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

10. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

11. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti;

ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané (ustanovenie § 43 ods. 2 CSP).

12. Podľa ust. § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Zo spisu vyplýva, že žalobca sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť:

- Ukončiť výrobu výrobku „Elektrolab“,
- Zdržať sa používania označenia „Elektrolab“,
- Zdržať sa ponuky, prezentácie, skladovania, užívania, dovozu, vývozu a uvádzania na trh výrobku „Elektrolab“ všetkými spôsobmi, vrátane propagácie na internete,
- Stiahnuť texty propagujúce výrobok „Elektrolab“ z internetových stránok <https://www.skola.sk/1888-elektrotechika> a všetkých propagačných materiálov tohto výrobku z distribúcie,
- Okamžite sa zdržať realizácie zákazky pod názvom „Elektrotechnické laboratórium“ na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 30.1.2023 uzatvorenej medzi žalovaným a Strednou priemyselnou školou technickou na základe výsledku verejného obstarávania zverejneného vo Vestníku verejného obstarávania č. 274/2022 zo dňa 29.12.2022 pod zn. 51446-WNT
- Poskytnúť žalobcovi informácie o doposiaľ vyrobenom, dodanom, skladovanom a objednanom množstve výrobku pod označením „Elektrolab“, o cenách za tento výrobok a o osobách, ktoré sa zúčastňujú použitia tohto tovaru.

14. Žalobca ďalej uviedol, že **označenie** (jeho) výrobku VARIOLAB+ ako aj označenie predchodcu výrobku VARIOLAB sú registrované Úradom priemyselného vlastníctva Českej republiky ako ochranné známky, ktorých vlastníkom je žalobcu. Tiež uviedol, že žalobca z internetovej stránky <https://www.skola.sk/1888-elektrotechika>, ktorá je prevádzkovaná so žalovaným personálne prepojenou spoločnosťou Škola.sk, s.r.o., so sídlom Odborárska 21, Bratislava – mestská časť Nové Mesto 831 02, IČO: 50 293 893 zistil, že žalovaný ponúka výrobok pod označením „Elektrolab“, ktorého prevedenie a konštrukčné riešenie je zhodné s výrobkom žalobcu. Mal za to, že žalovaný sa dopúšťa **nekalosút'ážného konania a porušovania autorských práv k výrobku**, jeho vonkajšej úprave, označeniu, ku ktorému má výhradné práva na užívanie žalobca. **Výrobok je pritom autorským dielom spĺňajúcim podmienky diela úžitkového umenia v zmysle § 3 ods. 2 a ods. 7 Autorského zákona.** Žalovaný neoprávnene zasahuje do autorského práva predovšetkým použitím vonkajších úprav oprávnené použitých žalobcom pri diele rovnakého druhu, čím vzniká nebezpečenstvo zámery výrobkov žalovaného a výrobkov žalobcu v zmysle § 62 Autorského zákona. Vo vzťahu k použitiu propagačných textov zo strany žalovaného ide zároveň o porušovanie autorských práv vo vzťahu k reklamným textom žalobcu, ktoré spĺňajú podmienky literárneho diela podľa § 3 ods. 2 Autorského zákona.

15. Predkladajúci súd namietal, že spor sa týka priemyselných práv, a to predovšetkým porušovania práv žalobcu k vonkajšej úprave výrobku (dizajnu), autorských práv k výrobku a práv k označeniu výrobku registrovaného Úradom priemyselného vlastníctva Českej republiky ako ochrannej známky.

16. Z teoretického hľadiska (viď napr. P. Vojčík a kolektív: Právo duševného vlastníctva, r. 2012, Vydavateľstvá a nakladateľstvá Aleš Čeněk, s. r. o.) sa právo priemyselného vlastníctva delí na a) priemyselné práva a b) práva obdobné priemyselným právam. Priemyselné práva sa delia do dvoch základných skupín: 1/ priemyselné práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti (napr. patentové právo, právo dizajnu, právo topografií polovodičových výrobkov a podobne) a 2/ priemyselné práva na označenia (napr. právo ochranných známk, právo obchodných mien, právo označení pôvodu výrobkov a zemepisných označení výrobkov). Medzi práva obdobné priemyselným právam patrí zlepšovateľské právo, právo nových spôsobov prevencie, diagnostiky a liečenia ľudí a zvierat a ochrany rastlín proti škodcom a chorobám, právo know-how, právo loga, právo doménových mien, právo na ochranu názvu a dobrej povesti právnickej osoby.

17. Prihlasovanie a konanie **o prihláškach dizajnov a práva a povinnosti vyplývajúce z dizajnov zapísaných do registra**, sú upravené zákonom č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch v znení neskorších predpisov. Dizajnom sa chráni vonkajšia úprava výrobku. Dizajn je spôsobilý ochrany, ak je nový a má osobitý charakter. Z obsahu návrhu žalobcu však žiadna registrácia dizajnu nevyplýva, domáha sa výlučne ochrany spadajúcej do režimu autorskoprávneho a ochrany pred nekalou súťažou. Predmetom konania nie je zásah do priemyselných práv žalobcu a ochrana dizajnu tak, ako uvádza predkladajúci súd. Samotný žalobca uvádza, že žalobou vo veci samej sa bude domáhať ochrany pred nekalosúťažným konaním žalovaného, pred klamlivou reklamou, klamlivým označením tovaru a služieb, vyvolávaním nebezpečenstva zámieny, parazitovaním na povesti a práva na ochranu pred zásahmi žalovaného do jeho autorského práva minimálne v rozsahu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Najvyšší súd záverom dodáva, že právna kvalifikácia je vždy vecou súdu, pričom však tento pri nachádzaní aplikovateľného práva vychádza z vykonaného dokazovania. Žalobca tak svoj nárok nemusí oprieť o určité zákonné ustanovenia, musí však vedieť dostatočne definovať, pred akým konaním žalovaného žiada poskytnúť ochranu. Tento postup je zjavný aj z prístupu zákonodarcu, ktorý v treťom diele tretej hlavy prvej časti CSP vyčlenil spory zakladajúce výlučnú kauzálnu príslušnosť súdov na prejednanie a rozhodnutie vecí určitého druhu.

19. Civilný sporový poriadok touto úpravou limituje rozsah pôsobnosti v určitých sporoch len na niekoľko prvoinštančných súdov, ktoré tak prejednávajú presne zákonom definovanú agendu so zároveň presným vymedzením ich územnej kompetencie - územného obvodu, spravidla zahŕňajúceho územné obvody viacerých súdov. Účelom tejto právnej úpravy bolo

zabezpečenie špecializácie súdov na prejednávanie určitých konkrétnych vecí a rýchle, plynulé a hospodárne rozhodovanie takto špecializovaných súdov. Kauzálnu príslušnosť sú súdy ex officio povinné sledovať počas celého sporu.

20. Najvyšší súd má preto za to, že nie je daný dôvod na vyhoviecie nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu, keďže Okresný súd Banská Bystrica mu správne postúpil spor ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v sporoch z nekalého súťažného konania a v autorskoprávných sporoch, a teda súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu je v zmysle ustanovenia § 26 ods. 1 písm. a) CSP Mestský súd Bratislava III.

ROZHODNUTIE č. 47

Právomoc súdu

I. Len to, že sporová strana nevyčerpala všetky opravné prostriedky, vrátane mimoriadnych, proti procesnému rozhodnutiu súdu (nižšej inštancie), ktorým v priebehu konania deklaroval svoju právomoc (medzinárodnú príslušnosť) na prejednanie a rozhodnutie o veci/spore, bez ďalšieho neznamená, že s konaním a procesným postupom tohto súdu súhlasila, a teda sa z hľadiska čl. 24 nariadenia Brusel I „zúčastnila konania“. Rovnaký záver sa týka osobnej účasti (právneho zástupcu) strany na pojednávaní súdu, ktorú nemožno hodnotiť z hľadiska kritérií čl. 24 nariadenia Brusel I oddelene, ale súbežne s námietkami strany voči právomoci súdu v celom konaní.

II. Nesprávne ustálená právomoc súdov na rozhodovanie o žalobe, hoci aj právoplatne, sama osebe nezakladá právomoc súdov Slovenskej republiky, a to ani z hľadiska vnútroštátneho práva ako ani z hľadiska aplikovateľného medzinárodného práva, keďže ide o základnú podmienku konania, ktorú je súd povinný skúmať v priebehu celého konania.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/47/2020 z 24. júna 2021, uznesením č. k. II. ÚS 476/2021-25 zo 14. októbra 2021 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

Z odôvodnenia:

1. Rozsudkom z 9. marca 2018, č. k. 36Cb/197/2009-3026, Okresný súd Trenčín (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 33.190 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, nahradiť žalobcovi 100% trov konania a nahradiť 100% trov štátu na účet Okresného súdu Trenčín.

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že právny predchodca žalobcu (Agentúra Pohoda, s.r.o., ďalej tiež „žalobca“) sa žalobou proti právnenému predchodcovi žalovaného (Landauer-Weihnachtszirkus GmbH, ďalej tiež „žalovaný“) domáhal zaplata sumy 6.638,78 eura (po zmene žaloby 33.190 eur, pozn. dovolacieho súdu) titulom náhrady škody. Právny predchodca žalobcu bol organizátorom podujatia Bažant Pohoda 2009, ktoré sa uskutočnilo na letisku v Trenčíne. V súvislosti s týmto podujatím právny predchodca žalobcu uzatvoril s právnym predchodcom žalovaného zmluvu, na základe ktorej právny predchodca žalovaného postavil v areáli letiska Trenčín stan 8-Master o rozmeroch 45x75 m (ďalej tiež „nájonná zmluva“ alebo „zmluva o nájme“). Právny predchodca žalovaného bol právnickou osobou podnikajúcou na území Nemeckej spolkovej republiky a príležitostne aj na území Slovenskej republiky s tým, že v rámci tejto podnikateľskej činnosti prenechával do užívania plochu v stane, ktorého prevádzku zabezpečoval. Dňa 18. júla 2009, v priebehu festivalu Bažant Pohoda 2009, došlo k tragickej udalosti, keď stan, ktorý bol vo vlastníctve

právneho predchodcu žalovaného, a bol ním aj postavený, sa zrútil. Pri tejto tragickej udalosti došlo k úmrtiu jednej osoby, k zraneniu približne 50 osôb a k materiálnym škodám. V dôsledku tragickej udalosti musel byť festival Bažant Pohoda 2009 okamžite ukončený. Dňa 15. júla 2009 uzatvoril právny predchodca žalobcu s obchodnou spoločnosťou ČSOB Poist'ovňa, a. s. poistnú zmluvu, v rámci ktorej bolo dojednané živelné poistenie a poistenie zodpovednosti za škodu pri organizovaní kultúrneho podujatia Bažant Pohoda 2009. Na základe uvedenej poistnej zmluvy a v dôsledku zrútenia stanu, ktoré spôsobilo škody viacerým osobám, právny predchodca žalobcu musel zaplatiť obchodnej spoločnosti ČSOB Poist'ovňa, a.s. žalovanú sumu, predstavujúcu časť spoluúčasti na vzniknutej škode hradenej obchodnou spoločnosťou ČSOB Poist'ovňa, a.s. V dôsledku zrútenia stanu právneho predchodcovi žalobcu vznikla škoda v žalovanej sume, pričom právny predchodca žalovaného nesie objektívnu zodpovednosť za škodu, ktorú právneho predchodcovi žalobcu spôsobil jeho prevádzkovou činnosťou, teda prevádzkou stanu v zmysle § 420a zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), ako aj nesie zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením zmluvnej povinnosti podľa § 373 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“).

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukázal na svoje uznesenie z 21. júla 2010, č. k. 36Cb/197/2009-143, v ktorom zamietol návrh žalovaného na zastavenie konania, obsiahnutého v odpore proti platobnému rozkazu. Žalovaný tento procesný návrh odôvodnil tým, že v bode 20 nájomnej zmluvy si zmluvné strany dohodou určili právomoc súdu v Pirmasens, SRN a preto nie je daná právomoc súdov Slovenskej republiky na prejednanie a rozhodnutie predmetného sporu. Súd prvej inštancie zamietnutie návrhu žalovaného odôvodnil tým, že bod 20 nájomnej zmluvy neobsahuje dohodu účastníkov zmluvy o právomoci súdu vo veci náhrady škody, či už zo zmluvnej alebo mimozmluvnej zodpovednosti v zmysle čl. 23 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie Brusel I“), a preto je daná osobitná právomoc Okresného súdu Trenčín podľa čl. 5 ods. 1 a ods. 3 nariadenia Brusel I. Pri rozhodovaní prihliadol tiež na to, že miesto plnenia dohodnuté v predmetnej nájomnej zmluve je na území Slovenskej republiky – v Trenčíne, kde došlo k vzniku škody.

4. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na uznesenie Krajského súdu v Trenčíne (ďalej tiež „odvolací súd“) z 22. decembra 2010, č. k. 8Cob/176/2010-227, ktorým vyššie uvedené uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil s odôvodnením, že bod 20 nájomnej zmluvy nemá náležitosti platnej dohody o právomoci súdu na riešenie sporov vzniknutých v súvislosti s nájomným vzťahom účastníkov. V predmetnom bode zmluvy sa len konštatuje, že miesto súdu sa nachádza v Pirmasens, avšak nevyplýva z neho určite a zrozumiteľne prejavovaná vôľa zmluvných strán, že by tento súd mal právomoc na riešenie sporov, a ani špecifikáciu sporov, ktorých sa má týkať tak, ako to predpokladá znenie čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I.

5. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania mal za preukázanú zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného za škodu v zmysle § 373 ObZ, vzniknutú vyplatením

zmluvne dojednanej spoluúčasti právnym predchodcom žalobcu poisťovateľovi, ktorá bola následkom porušenia zmluvných ako aj zákonných povinností prenajímateľa (§ 664 OZ) prenechať prenajatú vec (koncertný stan) v stave spôsobilom na dohodnuté užívanie, a v tomto stave ju udržiavať. Taktiež mal za preukázanú zodpovednosť právneho predchodcu žalovaného za škodu podľa § 420a ods. 1 písm. a/ OZ, ktorú žalobcovi spôsobil prevádzkovou činnosťou. Žalovaná škoda bola tiež spôsobená okolnosťami, ktoré mali pôvod v povahe stanu (v jeho nekompletnom opláštení bočnými stenami), v dôsledku ktorých došlo k podfúknutiu stanu, jeho zrúteniu a vzniku škody, za ktorú podľa § 421a ods. 1 OZ zodpovedal právny predchodca žalovaného ako prevádzkovateľ stanu a prenajímateľ.

6. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 23. júla 2019, č. k. 16Cob/69/2018-3211, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. Vo vzťahu k odvolacej námietke nedostatku právomoci odvolací súd poukázal na uznesenie súdu prvej inštancie z 21. júla 2010, č. k. 36Cb/197/2009-143, ktorým bol zamietnutý návrh žalovaného na zastavenie konania, ako aj na uznesenie odvolacieho súdu z 22. decembra 2010, č. k. 8Cob/176/2010-227, ktorým uvedené uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil.

8. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie posudzoval, či bod 20 zmluvy o nájme je dohodou o tom, že súd členského štátu má právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s právnym vzťahom medzi zmluvnými stranami. Podľa neho žalovaný aj napriek námietke, že existencia tejto prorogačnej klauzuly (ďalej tiež „prorogačná dohoda“ alebo „prorogačná doložka“) nebola posudzovaná v kontexte čl. 23 nariadenia Brusel I, v odvolaní neuviedol žiadne konkrétne okolnosti, ani opis skutkového deja kontraktácie tejto prorogačnej dohody, týkajúci sa vôle zmluvných strán prejavenej zmluvnými stranami navonok písomne v takom znení ako obsahuje bod 20 zmluvy o nájme. Žalovaný vôbec neodôvodnil a nevysvetlil, z čoho usudzuje, že bod 20 zmluvy o nájme je dohodou o voľbe právomoci súdu v zmysle čl. 23 nariadenia Brusel I v tomto konaní o náhradu škody a tiež nevysvetlil, ktoré tvrdené a preukázané skutočnosti pri posudzovaní, že medzi zmluvnými stranami bola uzavretá dohoda o voľbe právomoci, neboli v konaní pred súdom prvej inštancie dostatočne zohľadnené alebo vôbec zohľadnené. Podľa názoru odvolacieho súdu v bode 20 zmluvy o nájme absentuje nielen vôľa, ale aj jej písomný prejav, že bola uskutočnená voľba právomoci v súlade s čl. 23 nariadenia Brusel I, zo znenia ktorej by bolo možné vyvodiť, že v spore nie je daná právomoc súdu Slovenskej republiky na konkrétne právo žalobcu zo zodpovednosti žalovaného za škodu za porušenie zmluvnej alebo mimozmluvnej povinnosti. Bod 20 zmluvy o nájme nie je v súlade s čl. 23 nariadenia Brusel I určitý a zrozumiteľný. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie týkajúce sa právomoci slovenského súdu nemožno podľa názoru odvolacieho súdu hodnotiť ako zmätočné a nepostačujúce, a to ani za situácie, že obsahuje (len) znenie vyššie uvedených uznesení. Súd prvej inštancie na začiatku súdneho konania posudzoval právomoc vo veci konať a rozhodnúť a po rozhodnutí otázky právomoci odvolacím súdom riadne pokračoval v konaní. Poukázal tiež na to, že od právoplatnosti

uznesenia Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/176/2010-227 nedošlo vo veci k žiadnej zmene hraničných ukazovateľov rozhodných pre určenie právomoci slovenského súdu.

9. Následne sa odvolací súd vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalovaného, pričom vo vzťahu k rozsudku súdu prvej inštancie skonštatoval správnu aplikáciu a interpretáciu právnych noriem, na základe správne zisteného skutkového stavu.

10. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil podľa § 420 písm. a/ a písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a tiež podľa § 421 ods. 1 písm. a/ - c/ CSP. Žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) navrhol, aby dovolací súd rozsudky odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil, alternatívne, aby rozsudky súdov nižšej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhol, aby dovolací súd v súlade s § 444 CSP odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

11. Dovolateľ prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. a/ a písm. f/ CSP odôvodnil tým, že odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa v potrebnej miere nevysporiadali s jeho námietkou o nedostatku právomoci všeobecných súdov Slovenskej republiky na prejednanie a rozhodnutie sporu z dôvodu existencie prorogačnej klauzuly dojednanej stranami v bode 20 zmluvy o nájme, pričom nereflektovali na rozhodovaciu činnosť Súdneho dvora Európskej únie (ďalej tiež „SDEÚ“ alebo „Súdny dvor EÚ“) vo vzťahu k čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I, na ktorú v konaní poukazoval. Dovolateľ bol toho názoru, že súd prvej inštancie sa s námietkami o nedostatku právomoci vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal a považoval jeho odôvodnenie za zmätočné a nepreskúmateľné. Podľa jeho názoru odvolací súd suploval nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie a nedal žalovanému možnosť v riadnom inštančnom postupe vyjadriť sa ku všetkým otázkam, ktoré mali podporiť vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, v dôsledku čoho už konanie pred súdom prvej inštancie bolo zaťažené vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

12. Dovolateľ bol toho názoru, že odvolací súd nesprávne interpretoval čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I, ktorý vykladal v rozpore s príslušnými ustanoveniami nariadenia Brusel I, ako aj v rozpore s rozhodnutiami SDEÚ, na ktoré poukázal aj v dovolaní. Právne úvahy súdov o neplatnosti prorogačnej dohody (zo strany súdu prvej inštancie), resp. o jej neurčitosti a nezrozumiteľnosti (zo strany odvolacieho súdu) sú podľa názoru dovolateľa v rozpore s únijovým právom, pretože čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I nemožno vykladať spôsobom, ako to v posudzovanej veci urobili sudy nižšej inštancie, pretože pristúpením k dohode o voľbe právomoci sa zmluvné strany snažia danému súdu priznať právomoc na rozhodovanie všetkých otázok týkajúcich sa vzťahu, ktorý nadviazali, bez toho, aby boli vždy schopné predvídať a uviesť povahu sporov, ktoré medzi nimi môžu vzniknúť. Ak by to malo byť inak, funkcia a rozsah takejto dohody by boli značne ohrozené. Ďalej uviedol, že z právnej záväznosti dohody o voľbe právomoci vyplýva, že hmotné právo, rozhodné pre meritum sporu nemá na určenie súdnej právomoci žiadny vplyv. Práve nezúčastnenosť pravidiel hmotného práva z hľadiska

dohody o voľbe právomoci predstavuje pevnú záruku právnej istoty a predvídateľnosti, ktorú súd prvej inštancie a odvolací súd vo vzťahu k žalovanému popreli. V tejto súvislosti osobitne poukázal na skutočnosť, že je potrebné určiť v každom jednom prípade, a teda nezávisle od právneho základu žaloby, či sa konanie, ktoré viedlo k vzniku sporu, viaže na zmluvný vzťah, v súvislosti s ktorým bola uzavretá dohoda o voľbe právomoci. V posudzovanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva a nemôže byť sporné, že konanie, ktoré viedlo k vzniku sporu, sa jednoznačne viaže na zmluvný vzťah, vyplývajúci zo zmluvy, nakoľko predmetom zmluvy bol práve prenájom stanu, pričom žalovaný mal údajne porušiť ustanovenia zmluvy, označené v odôvodneniach dotknutých súdnych rozhodnutí. V rozsahu, v akom má spor pôvod v takomto vzťahu, môže potom patriť do rozsahu pôsobnosti všeobecne formulovanej dohody o voľbe právomoci, a to aj bez výslovnej zmienky o prípadných základoch podávaných žalôb. V zmysle uvedeného bol dovolateľ toho názoru, že v posudzovanej právnej veci zakladá existencia prorogačnej dohody nedostatok právomoci súdov Slovenskej republiky predmetnú vec prejednať a rozhodnúť, bez ohľadu na jej všeobecnú formuláciu, ktorá je v judikatúre SDEÚ v takejto podobe akceptovaná.

13. V nadväznosti na uvedené poukázal na skutočnosť, že v posudzovanom prípade bola prorogačná dohoda uzavretá písomne, pričom úvahy odvolacieho súdu v napadnutom rozsudku prekračujú výkladový rámec čl. 23 nariadenia Brusel I. Pre úplnosť dovolateľ poukázal na znenie čl. 23 ods. 1 písm. c/ nariadenia Brusel I s tým, že predmetná prorogačná dohoda je nielen písomná, ale aj v súlade so zvyklosťami účastníkov zmluvy, pretože z obsahu súdneho spisu vyplýva, čo v konaní nebolo sporné, že strany sporu uzatvorili totožnú zmluvu aj v roku 2008 s rovnakou dohodou o voľbe právomoci súdu v Pirmasens.

14. Dovolateľ poukázal na to, že sa od začiatku konania odmietol podriaďiť právomoci súdov Slovenskej republiky predmetný spor prejednať a rozhodnúť z titulu existencie dohody o voľbe právomoci súdu v Pirmasens. Pokiaľ mal súd prvej inštancie alebo odvolací súd pochybnosti o výklade čl. 23 nariadenia Brusel I, bolo namieste zvážiť podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania pred SDEÚ, aby bolo zrejmé, v akom kontexte je potrebné toto ustanovenie interpretovať, nakoľko úvahy odvolacieho súdu sú podľa názoru dovolateľa nesprávne, nemajúce oporu v únijnom práve a ani v judikatúre SDEÚ. Keďže v posudzovanom prípade existuje spor ohľadom výkladu komunitárneho práva v civilnom spore zo záväzkového vzťahu s medzinárodným prvkom, žalovaný navrhol dovolaciemu súdu, aby prípadne sám zvážil polozenie prejudiciálnej otázky SDEÚ ohľadom výkladu čl. 23 nariadenia Brusel I postupom podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ.

15. Vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP videl žalovaný tiež v tom, že:

- v priebehu celého súdneho konania nedošlo ani raz k vypočutiu žalovaného v procesnom postavení strany sporu podľa § 195 CSP,
- súdy sa nezaoberali v potrebnej miere s námietkou zaujatosti vznesenou žalovaným voči znaleckému Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity,
- súdy hodnotili vykonané dôkazy svojvoľne a každý vykonaný dôkaz bol interpretovaný v neprospech žalovaného,

- súde z vykonaných dôkazov vyvodili nesprávne skutkové závery,
- súde svojím procesným postupom porušili princíp rovnosti zbraní.

16. Dovolanie, ktorého prípustnosť bola vyvodzovaná aj podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolateľ odôvodnil nesprávnym právnym posúdením rozhodnutia odvolacieho súdu v otázkach, ktoré formuloval takto:

- či za predpokladu, ak poisťovateľ prekročil svoju zmluvnú a zákonnú povinnosť plniť a poskytol tretím osobám poistné plnenie za žalobcu ako poisteného v situácii, kedy tento údajne za škodu nenesie zodpovednosť a kedy nedošlo k vzniku poistnej udalosti (t. j. náhodnej udalosti v zmluve bližšie označenej v zmysle ust. § 788 ods. 1 OZ), pre ktorú bol žalobca poistený, má žalobca ako poistený nárok na náhradu spoluúčasti titulom náhrady škody od osoby, ktorá mala škodu spôsobiť a to bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca spoluúčast' v dojednanej výške uhradil poisťovateľovi,
- či bol žalobca povinný splniť prevenčnú povinnosť vo vzťahu k prenajatej veci podľa § 670 a § 682 OZ,
- či bola naplnená zodpovednosť žalovaného za škodu z hľadiska § 420a ods. 1 a § 421a ods. 1 OZ.

17. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol podľa § 447 písm. e/ alebo písm. f/ CSP dovolanie žalovaného odmietnuť, resp. podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť.

18. Podľa názoru žalobcu dovolanie nie je podľa § 420 písm. a/ a písm. f/ CSP prípustné. Uviedol, že prorogačná dohoda medzi stranami vôbec nebola dojednaná – neexistuje a preto nie je možné vykonávať jej výklad tak, ako sa dožaduje dovolateľ. Súde nižších inšancií vo svojich rozhodnutiach jasne konštatovali a odôvodnili neexistenciu dohody strán o tom, že nejaký súd má právomoc na riešenie ich sporu, a tiež, že nebola určito a zrozumiteľne prejavovaná vôľa zmluvných strán o voľbe právomoci súdu členského štátu na riešenie sporov. Dojednanie v bode 20 nájomnej zmluvy neobsahuje dohodu o právomoci, uvedenie sporov ani právnych vzťahov, ktoré by mal určitý súd riešiť, neobsahuje definíciu, ktorý súd alebo súde členského štátu majú právomoc na riešenie sporov strán a ani neuvádza niektorý členský štát, v ktorom by sa mal určitý súd nachádzať. V bode 20 nájomnej zmluvy absentuje nielen vôľa, ale aj jej písomný prejav, že bola uskutočnená voľba právomoci v súlade s čl. 23 nariadenia Brusel I, zo znenia ktorej by bolo možné vyvodiť, že v spore nie je daná právomoc súdu Slovenskej republiky na konkrétne právo žalobcu zo zodpovednosti za škodu za porušenie zmluvnej alebo mimozmluvnej povinnosti. Podľa žalobcu bod 20 nájomnej zmluvy nie je v súlade s čl. 23 nariadenia Brusel I určitý a zrozumiteľný. Poukázal tiež na čl. 24 nariadenia Brusel I s tým, že žalovaný sa zúčastnil celého konania prostredníctvom svojho právneho zástupcu, a to nie len preto, aby namietol absenciu právomoci. Okrem toho tvrdil, že v meste Pirmasens sa nenachádza taký súd, ktorý by bol podľa nemeckého právneho poriadku príslušný na rozhodovanie obchodnoprávneho sporu medzi podnikateľmi, ani spor vyplývajúci z porušenia právnej povinnosti podľa právneho poriadku Slovenskej republiky. Súd v Pirmasens podľa verejne dostupných zdrojov pôsobí ako súd prvého stupňa vo vybraných

právnych veciach (zväčša rodinného práva), nemá vytvorený senát ani samosudcu, ktorý by rozhodol spor medzi podnikateľmi v obchodnej veci.

19. Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam podľa § 420 písm. f/ CSP žalobca uviedol, že postupom súdu nebolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces.

20. Žalobca nepovažoval dovolanie žalovaného za prípustné ani podľa § 421 ods. 1 CSP. Poukázal na to, že dovolateľ dôvody prípustnosti dovolania uviedol len formálne s odkazom na § 421 ods. 1 písm. a/ - c/ CSP, pričom prípustnosť dovolania riadne nešpecifikoval. V dovolaní chýba jasná, určitá a zrozumiteľná špecifikácia právnej otázky riešenej odvolacím súdom a dovolateľ vôbec neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas riadne zastúpený dovolateľ (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP), skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

22. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimčnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti.

23. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver, aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne, a v záujme právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd vo veci konať a rozhodnúť o veci samej, čo platí pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázky posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

24. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

25. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal

za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

26. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

27. Vzhľadom na námietku dovolateľa, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. a/ CSP, dovolací súd primárne skúmal, či vec patrí alebo nepatrí do právomoci súdov Slovenskej republiky, a teda či je námietka žalovaného dôvodná.

28. Právomoc sa vo všeobecnosti posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc v civilnom súdnom (sporovom) konaní predstavuje súhrn práv a povinností, ktoré (procesné) právne predpisy priznávajú súdom. Súhrn týchto práv a povinností sa nazýva výkon súdництва (jurisdikcia); rozumie sa ním najmä prejednávanie a rozhodovanie vecí (sporov). Právomoc súdu na prejednanie a rozhodnutie vecí (sporu) v civilnom súdnom konaní predstavuje jednu zo základných procesných podmienok, pričom jej nedostatok má za následok zastavenie konania.

29. V posudzovanej veci konanie na súde prvej inštancie začalo 21. augusta 2009, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „OSP“). Občiansky súdny poriadok vymedzoval právomoc v ustanovení § 7. V odseku 1 tohto ustanovenia určil, že v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov. Takto ohraničený súbor sa týkal vzťahov súkromného práva, ktoré sa spravovali princípmi právnej rovnosti a vôľovej autonómie účastníkov. Veci do tohto súboru zaradené prejednávali a rozhodovali prevažne súdy a len výnimočne, ak to ustanovoval zákon, prejednávali ich a rozhodovali o nich iné orgány. Podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavali aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodovali o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Nad rámec vymedzený uvedenými súbormi vzťahov, súdy podľa ods. 3 uvedeného ustanovenia v občianskom súdnom konaní prejednávali a rozhodovali aj iné veci, ktoré sa už, na rozdiel od predchádzajúcich, nezakladali priamo na práve súkromnom, tieto však vždy len vtedy, ak to ustanovil zákon.

30. Uvedené ustanovenie § 7 OSP sa (s účinnosťou od 1. júla 2016) premietlo aj do Civilného sporového poriadku, a to do § 3, v zmysle ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon. Dovolací súd, vychádzajúc z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, posudzoval otázku právomoci súdu v danom spore, i keď konanie bolo začaté pred účinnosťou CSP, podľa predpisov platných v čase podania dovolania, t. j. podľa ustanovení CSP.

31. Vo vzťahu k právomoci súdov Slovenskej republiky vo veciach s cudzím prvkom je potrebné vychádzať tiež z právneho rámca daného Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon č. 460/1992 Zb., ďalej tiež „ústava“), podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ods. 2 ústavy). Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky (čl. 1 ods. 2). Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky (čl. 7 ods. 2 veta druhá ústavy). Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonom (čl. 7 ods. 5 ústavy).

32. Dovolateľ v danom prípade vyvodzuje vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. a/ CSP z tvrdenia, že súdy Slovenskej republiky nemajú právomoc na konanie a rozhodovanie o predmetnom spore z dôvodu platného dojednania dohody o voľbe právomoci podľa čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I v najomnej zmluve.

33. K uvedenej námietke dovolateľa je potrebné v stručnosti uviesť, že posudzovanie právomoci slovenských súdov v občianskych a obchodných veciach je determinované uplatňovaním tzv. bruselského režimu, ktorý je v oblasti medzinárodnej právomoci v súčasnosti tvorený nariadením Brusel I (rev) a Lugánskym dohovorom. Nariadením Brusel I (rev) sú viazané všetky členské štáty Európskej únie (EÚ) a Lugánskym dohovorom, okrem EÚ, aj Švajčiarsko, Nórsko a Island. Nariadenie Brusel I je naďalej v platnosti a má relevanciu v konaniach, ktoré začali pred 10. januárom 2015 a v oblasti uznávania rozhodnutí vydaných v takýchto konaniach. Pre posudzovanie právomoci v nových konaniach však už relevanciu nemá (pozri Lysina, P., Duriš, M., Haťapka, M. a kol. Medzinárodné právo súkromné. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2016, s. 221).

34. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na zmluvnom založení právomoci súdov určitého členského štátu. Takáto dohoda má derogačný a prorogačný účinok. Uvedené znamená, že dohoda o voľbe právomoci jednak zakladá právomoc súdov určitého štátu a zároveň (ak z dohody nevyplýva inak) odníma právomoc súdom, ktoré by ju mali podľa čl. 2, resp. čl. 5 nariadenia Brusel I (pozri Lacko, P. Právomoc a rozhodné právo v obchodných

a občianskoprávných vzťahoch s cudzím prvkom. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2014, s. 19). Pre aplikáciu čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I uvádzanú dovolateľom bola v posudzovanom prípade splnená podmienka, keďže aspoň jedna strana (tu obe strany) mala domicil v členskom štáte k momentu uzavretia prorogačnej dohody (uvedená podmienka bola neskôr revidovaná, keď v zmysle čl. 25 ods. 1 nariadenia Brusel I bis už žiaden z účastníkov nemusí mať domicil v EÚ – pozn. dovolacieho súdu).

35. Dovolací súd považuje za nevyhnutné ďalej uviesť, že pokiaľ v odôvodnení tohto uznesenia poukazuje na výklad poskytnutý SDEÚ vo vzťahu k Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, ďalej tiež „Bruselský dohovor“), v zmysle judikatúry SDEÚ sa tento výklad uplatňuje aj na ustanovenia nariadenia Brusel I, keďže ustanovenia nariadenia Brusel I a Bruselského dohovoru sú formulované zhodne a možno ich považovať za rovnocenné (pozri napr. rozsudok SDEÚ z 23. apríla 2009, vo veci C-167/08, Draka NK Cables a rozsudok z 23. októbra 2014, vo veci C-302/13, flyLAL-Lithuanian Airlines).

36. Dovolací súd, viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), mal z obsahu spisu osvedčené, že právny predchodca žalovaného (Landauer-Weihnachtsircus GmbH) ako právnická osoba založená podľa nemeckého práva, so sídlom v Spolkovej republike Nemecko a právny predchodca žalobcu (Agentúra Pohoda, s.r.o.) ako právnická osoba založená podľa slovenského práva so sídlom v Slovenskej republike, uzatvorili nájomnú zmluvu (v nemeckom jazyku), ktorá v bode 20 obsahovala dojednanie: „*Der Gerichtsstand befindet sich in Pirmasens*“ [preklad do slovenčiny: „*Miesto súdu (jurisdikcia) sa nachádza v Pirmasens*“].

37. Ako dovolací súd už uviedol (ods. 33), Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (prepracované znenie) (nariadenie Brusel I bis), je podľa jeho čl. 66 ods. 1 použiteľné na konania začaté dňa 10. januára 2015 a neskôr. Právomoc (resp. medzinárodnú príslušnosť) slovenských súdov je preto v danom sporovom konaní, začatom pred uvedeným dátumom, potrebné posudzovať podľa nariadenia Brusel I.

38. Nariadenie Brusel I má aplikačnú prednosť pred pravidlami národného práva (rozsudok SDEÚ z 9. marca 1978 vo veci C-106/77, Amministrazione delle Finanze dello Stato proti Simmenthal SpA).

39. Pri výklade ustanovenia únievého práva je potrebné prihliadať na jeho znenie, na jeho kontext, význam a povahu, na jeho ciele, ktoré sleduje právna úprava, do ktorej toto ustanovenie patrí a na existujúcu judikatúru súdov EÚ k výkladu tohto ustanovenia (rozsudok SDEÚ z 30. júna 2005 vo veci T – 190/03, Olesen, body 36 a 38; pozri tiež rozsudok z 9. decembra 2008 vo veci F – 144/07, Efstathopoulos, body 33, 35 a 37).

40. V dovolacom konaní je kľúčová otázka, či dojednanie v bode 20 nájomnej zmluvy je dohodou strán o voľbe právomoci podľa čl. 23 nariadenia Brusel I, a ak áno, či sa toto dojednanie vzťahuje na prejednávany spor.

41. V tomto smere dovolací súd uvádza, že v zmysle judikatúry SDEÚ, je otázka výkladu dohody o voľbe právomoci vecou súdu, pred ktorým došlo k dovolávaniu sa jeho právomoci, pričom tento súd musí určiť, ktoré spory patria do obsahu tejto dohody (rozsudok SDEÚ z 10. marca 1992 vo veci C-214/89, Powell Duffryn plc proti Wolfgang Peterit a rozsudok z 21. mája 2015, vo veci C-352/13, CDC Hydrogen Peroxide). Zároveň je potrebné poukázať na doktrínu prijatú SDEÚ o oddeliteľnosti dohody o voľbe právomoci od zmluvy, v ktorej je táto dohoda uvedená, v zmysle ktorej sa právny režim dohody o voľbe právomoci posudzuje podľa nariadenia Brusel I, pričom ostatné ustanovenia zmluvy sa riadia rozhodným právom podľa zmluvy (rozsudok SDEÚ z 3. júla 1997, vo veci C-269/95, Francesco Benincasa proti Dentalkit Srl, body 24 a 25).

42. Podľa čl. 23 ods. 1 nariadenia Brusel I, ak sa účastníci zmluvy, z ktorých jeden alebo viacerí majú bydlisko v členskom štáte, dohodli, že súd alebo súdy členského štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má právomoc tento súd alebo tieto súdy. Táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci nedohodli inak. Takáto dohoda o voľbe právomoci musí byť buď:

- a) písomná alebo písomne potvrdená, alebo
- b) vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy, alebo
- c) v medzinárodnom obchode vo forme, ktorá je v súlade so zvyklosťami, ktoré sú alebo majú byť účastníkom zmluvy známe, a ktorá je v takomto obchode dobre známa a pravidelne dodržiavaná účastníkmi, ktorí uzatvorili zmluvu typickú pre daný obchodný vzťah.

43. Článok 23 nariadenia Brusel I jasne uvádza, že jeho pôsobnosť je obmedzená na prípady, v ktorých si účastníci „dohodli“ súd. Ako vyplýva z odôvodnenia (bod) 11 tohto nariadenia, zhodná vôľa účastníkov v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti odôvodňuje priznanie prednosti voľbe právomoci iného súdu, než je súd, ktorý by mal prípadne právomoc v zmysle uvedeného nariadenia (rozsudok SDEÚ z 21. mája 2015 vo veci C-322/14, El Majdoub, bod 26, ako aj rozsudok z 20. apríla 2016 vo veci C-366/13, Profit Investment SIM, bod 24). Cieľom čl. 23 nariadenia Brusel I je stanoviť formálne podmienky, ktoré musia spĺňať doložky o voľbe právomoci, a to na zabezpečenie právnej istoty a zaručenie, že strany vyjadrili svoj súhlas (pozri v tomto zmysle rozsudok SDEÚ zo 16. marca 1999, vo veci C-159/97, Castelletti, bod 34).

44. Súdny dvor EÚ vo svojich rozhodnutiach sformuloval podmienky platnosti dohody o voľbe právomoci podľa čl. 23 nariadenia Brusel I a ktoré rozdelil na materiálne a formálne. Materiálna podmienka platnosti sa vzťahuje na predmet dohody, ktorá sa musí týkať určeného právneho vzťahu (rozsudok SDEÚ z 20. apríla 2016 vo veci C-366/13, Profit Investment SIM, bod 23 a rozsudok zo 7. júla 2016 vo veci C-222/15, Höszig Kft. proti Alstom Power Thermal

Services, bod 33). Pokiaľ ide o formálne podmienky, je potrebné, aby dohoda o voľbe právomoci bola vyhotovená v písomnej forme, alebo bola písomne potvrdená, alebo bola vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy, alebo v medzinárodnom obchode vo forme, ktorá je v súlade so zvyklosťami, ktoré sú alebo majú byť účastníkom zmluvy známe (rozsudok SDEÚ zo 7. júla 2016 vo veci C-222/15, Höszig Kft. proti Alstom Power Thermal Services, bod 35). Konajúci súd má zároveň povinnosť preskúmať, či doložka, ktorá mu priznáva právomoc, bola skutočne predmetom súhlasu zmluvných strán, ktorý sa musí vyjadriť zjavne a jednoznačne, pričom formálne požiadavky podľa článku 23 ods. 1 nariadenia Brusel I majú v tomto ohľade zaručiť, aby bol tento súhlas skutočne daný (rozsudok SDEÚ zo 6. mája 1980 vo veci C-784/79, Porta Leasing, bod 5, a rozsudok z 21. mája 2015 vo veci C-322/14, El Majdoub, bod 29).

45. Z hľadiska presnosti obsahu doložky o voľbe právomoci pri určení súdu alebo súdov členského štátu na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo vzniknú medzi zmluvnými stranami, Súdny dvor rozhodol, že článok 17 Bruselského dohovoru nemožno vykladať v tom zmysle, že by vyžadoval, aby sa doložka o súdnej právomoci formulovala takým spôsobom, aby bolo možné identifikovať príslušný súd len na základe jej samotného znenia. Postačuje, keď doložka uvádza objektívne okolnosti, na základe ktorých sa strany dohodli zvoliť si súd alebo súdy, ktorým majú v úmysle predložiť spory, ktoré vznikli alebo ktoré môžu medzi nimi vzniknúť. Tieto okolnosti, ktoré musia byť dostatočne presné, aby umožnili súdu prejednávajúcemu danú vec zistiť, či má právomoc, môžu podľa prípadu vyplývať z konkrétnych okolností danej veci (rozsudok z 9. novembra 2000, vo veci C-387/98, Coreck Maritime GmbH proti Handelsveem BV a ďalším, bod 15)

46. Pre identifikáciu výlučnej právomoci (medzinárodnej príslušnosti) súdu z hľadiska článku 23 ods. 1 nariadenia Brusel I sú podľa názoru dovolacieho súdu v prejednávanej veci splnené tak podmienky formálne, ako aj materiálne. Zo skutkového stavu zisteného odvolacím súdom (ako aj z obsahu spisu) nepochybne vyplýva, že zmluva, v ktorej sa nachádza dotknuté dojednanie, bola uzatvorená v písomnej forme - text zmluvy bol na znak súhlasu podpísaný oboma účastníkmi zmluvy (čl. 23 ods. 1 písm. a/ nariadenia Brusel I). Pokiaľ ide o materiálnu podmienku, túto považoval dovolací súd tak isto za splnenú, keďže bod 20 bol ako posledné dojednanie umiestnené za celým predchádzajúcim textom nájomnej zmluvy (za body 1 – 19), preto sa zjavne má týkať sporov, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s touto zmluvou. Hoci je dotknuté ustanovenie zmluvy formulované pomerne stroho, je možné z neho nepochybne vyvodiť jednoznačný súhlas účastníkov zmluvy o ich podriadení sa jurisdikcii súdu v Pirmasens v prípade sporov, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s touto zmluvou. Dovolací súd pri posudzovaní a interpretácii predmetného dojednania zároveň prihliadol na celý obsah úkonu (zmluvy o nájme) - formulácie ostatných zmluvných dojednaní a rovnako prihliadol aj na to, že v priebehu konania pred súdmi nižšej inštancie bolo zistené, že právni predchodcovia strán uzavreli obsahovo totožnú zmluvu (spolu s dotknutým ustanovením) aj v predchádzajúcom období (v roku 2008). Navyše, mesto Pirmasens bolo v čase podpisu zmluvy sídlom právneho predchodcu žalovaného, z čoho možno dôvodne vyvodzovať úmysel právneho predchodcu žalobcu podriať sa právomoci súdu v mieste sídla právneho predchodcu

žalovaného v prípade vzniknutého sporu. Pokiaľ teda právny predchodca žalobcu (opakovane) prejavil súhlas s dojednaním v zmluve odkazujúcim na jurisdikciu (miesto) súdu v Pirmasens, musel rozumne predpokladať, že v prípade vzniku sporu súvisiaceho s touto zmluvou bude takýto spor riešený pred uvedeným súdom, podľa prorogačnej dohody strán.

47. Pri interpretácii prorogačnej dohody bolo potrebné vychádzať najmä z úmyslu/vôle strán a z formulácie dojednaní v bode 20 nájomnej zmluvy. Vyplýva to zo samotného článku 23 nariadenia Brusel I, vychádzajúceho z preferencie úmyslu/vôle strán („pokiaľ sa strany nedohodnú inak“). Určujúce pre výklad v zmysle článku 23 nariadenia Brusel I bolo teda: a) znenie prorogačnej dohody, b) úmysel strán, c) predpokladaný výlučný efekt prorogačnej dohody a d) akékoľvek relevantné ustanovenie nariadenia Brusel I a judikatúra SDEU k nemu.

48. Podľa dovolacieho súdu účastníci zmluvy o nájme prejavili v bode 20 dostatočne určitým a zrozumiteľným spôsobom zhodnú vôľu (v súvislosti s uzavretou zmluvou) podriaďiť sa jurisdikcii súdu v Pirmasens, t. j. nachádzajúceho sa v Spolkovej republike Nemecko, preto bolo možné a contrario vyvodiť derogačný efekt takej dohody, a teda to, že nebolo vôľou strán, aby spory z nájomnej zmluvy vzniknuté, alebo so zmluvou súvisiace, prejednávali alebo rozhodovali iné súdy než súdy Spolkovej republiky Nemecko.

49. Formulácia predmetnej prorogačnej dohody pritom vedie k jednoznačnému záveru, že zahŕňa všetky prípadné spory účastníkov vzniknuté zo zmluvy, resp. súvisiace s touto zmluvou. Pri interpretácii prorogačnej dohody ako právneho úkonu súkromnoprávneho charakteru niet dôvodu pre prílišný formalizmus, práve ktorý v posudzovanom prípade viedol súdy nižších inšancií k záveru o jeho neplatnosti (podľa rozsudku súdu prvej inšancie), či neurčitosti resp. nezrozumiteľnosti (podľa rozsudku odvolacieho súdu).

50. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že dotknuté dojednanie v bode 20 je súčasťou nájomnej zmluvy predstavujúcej dvojstranný právny úkon súkromnoprávneho charakteru. Na tomto súkromnoprávnom charaktere predmetného dojednaní nemení nič ani to, že účinky prorogačnej dohody zakladajú v tomto prípade prednostnú výlučnú medzinárodnú príslušnosť – právomoc súdu v Pirmasens, čo pre konanie o veci predstavuje podmienku procesného (verejného) práva. Preto podporne k záveru o dostatočnom vyjadrení – prejave súhlasnej vôle účastníkov zmluvy v (o) prorogačnej doložke v bode 20 nájomnej zmluvy, dovolací súd uvádza, že vo vzťahu k výkladu právnych úkonov súkromnoprávneho charakteru sa už v minulosti jasne vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 1. apríla 2015, sp. zn. I. ÚS 640/2014 tak, že prehnané formalistické požiadavky všeobecného súdu na formuláciu predmetu zmluvy sú ústavne neakceptovateľné. Úloha všeobecného súdu pri hľadaní riešenia súdnej právnej veci a interpretácii relevantných právnych úkonov totiž nespočíva vo „vyhľadávaní“ dôvodov neurčitosti predmetu zmluvy (prípadne iných dôvodov jeho neplatnosti), ale v poskytnutí súdnej ochrany účastníkom občianskeho súdneho konania. Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu.

51. Ďalej dovolací súd uvádza, že autonómia strán v oblasti zmluvných záväzkov je uznávaným inštitútom aj v rámci hmotnoprávnej úpravy členských štátov EÚ. Pokiaľ sa v rámci vnútroštátnych úprav členských štátov EÚ umožňuje zmluvným stranám nielen kreovať obsah zmluvy ale aj zvoliť si objektívne právo, ktorým sa bude ich zmluvne založený záväzkový vzťah riadiť, tak aj v procesnej rovine zmluvné strany v rámci svojich súkromnoprávných vzťahov môžu dohodou založiť právomoc súdov určitého štátu na riešenie sporov vyplývajúcich z týchto zmlúv s medzinárodným prvkom. Voľba práva zmluvnými stranami zakladá určitú mieru predvídateľnosti rozsahu ich subjektívnych práv a voľba právomoci miesta rozhodovania ich sporov. Dohoda o právomoci sa môže týkať už vzniknutých sporov, alebo ktoré ešte len vzniknú, môže sa týkať všetkých sporov, ktoré z daného vzťahu vzniknú alebo môžu vzniknúť, pričom rozsah možno obmedziť.

52. V danom prípade súdy nižších inšancií vytykali predmetnej prorogačnej dohode z hľadiska určitosti jej formulácie v podstate to, že podriadenie sa strán jurisdikcii súdu v Pirmasens neobsahovalo spresňujúci dovetok o všetkých sporoch, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s právnym vzťahom zmluvných strán (napr. „všetky spory vyplývajúce z tejto zmluvy“). Podľa dovolacieho súdu však v danom prípade stranami zvolená strohá a jednoduchá formulácia v bode 20 zmluvy o nájme bola dostatočne určitá a jednoznačná, keďže (pri absencii formulácie zužujúcej právomoc určeného súdu) z nej, s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, bolo možné vyrozumiť zhodný prejav vôle/úmysel strán o podriadení sa jurisdikcii súdu v Pirmasens, a to vo všetkých sporoch vyplývajúcich zo zmluvy, resp. so zmluvou súvisiacich. Nepochybný písomný súhlas strán prejavovaný podpísaním zmluvy, tiež umiestnenie bodu 20 v zmluve, za celým jej obsahom, nedovoľuje iný než uvedený výklad bodu 20, ako platnej prorogačnej dohody strán. Niet totiž ani z hľadiska bazálnej logiky iného dôvodu, pre ktorý by účastníci zmluvy o nájme do nej v r. 2009 predmetné dojednanie v bode 20 zahrnuli, a to opakovane (rovnaké znenie ako v zmluve z r. 2008). Zo skutkového stavu zisteného z dokazovania vo veci tiež vyplýva, že obe strany sa nájomnou zmluvou riadili a jej platnosť až do vyvolania tohto sporu nespochybňovali v žiadnom z jej ustanovení.

53. Dovolací súd si je vedomý, že výklad právneho úkonu (tu dohody o prorogácii) nemá predstavovať jeho dopĺňanie, teda nahrádzanie prejavu vôle zmluvných strán. Vo vyššie uvádzaných hodnotených konkrétnych okolnostiach tu riešenej veci formulačná strohosť a jednoduchosť prorogačnej dohody umožňuje jej výklad ako dohody platnej, vyvolávajúcej prorogačné účinky, keď práve z jej textu o mieste súdu/jurisdikcii v Pirmasens (z hľadiska jazykového), z umiestnenia dohody v bode 20 v zmluve (z hľadiska systematického), z opakovanej akceptácie totožného znenia dohody stranami (z hľadiska časového a zavedenej obchodnej praxe strán), s prihliadnutím na jej jasný význam a účel (z hľadiska teleologického), vyplýval dostatočne určitý a zrozumiteľný súhlas účastníkov zmluvy o podriadení všetkých ich sporov, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s nájomnou zmluvou, právomoci súdu v Pirmasens.

54. Dovolací súd pri rozhodovaní vychádzal tiež z premisy, že nesmie byť ambíciou súdu ako justičného orgánu štátu príliš formalisticky a neprímerane ingerovať do súkromnoprávných úkonov ich účastníkov. Naopak v súkromnoprávnej sfére má mať nepochybne prioritu rešpektovanie vôle zmluvných strán, tak ako k tomu pristupoval dovolací súd v tu posudzovanom prípade. Pri výklade dojednania v bode 20 zmluvy o nájme prihliadol aj na všetky relevantné okolnosti, ktoré vo veci ohľadom prorogačnej doložky vyšli pred súdmi nižších inštancií najavo a vyhodnotil spornú otázku právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie veci vo svetle judikatúry SDEÚ k aplikácii a interpretácii článku 23 ods. 1 nariadenia Brusel I, uvedenej v tomto uznesení.

55. Na základe uvedeného mal dovolací súd preukázané, že v prejednávanej veci bola platne dojednaná dohoda o voľbe právomoci súdu v Pirmasens, čo vyplýva jednak z jej písomného vyjadrenia v nájomnej zmluve, ako aj z úmyslu zmluvných strán.

56. Na uvedené závery nemalo vplyv, že žalobca sa žalobou domáhal nároku na náhradu škody z tvrdeného porušenia zmluvy ako aj z mimozmluvnej zodpovednosti žalovaného, keďže vymedzenie uplatnených nárokov sa týkalo vzťahov medzi stranami založených (resp. súvisiacich s) nájomnou zmluvou (škoda bola spôsobená predmetom nájmu). Posúdenie týchto vzťahov a rozhodnutie o uplatnených nárokoch je vo výlučnej kompetencii súdu, ktorý disponuje právomocou (medzinárodnou príslušnosťou) na konanie vo veci samej. Navyše, aj keď článok 23 nariadenia Brusel I ustanovuje, že zvoliť si právomoc môžu účastníci zmluvy, dovolací súd sa prikláňa k takému výkladu tohto ustanovenia, že sa vzťahuje na samotnú voľbu právomoci a neobmedzuje možnosť voľby právomoci iba na konania o zmluvných nárokoch. Účastníci si môžu zvoliť, aby súd určitého členského štátu mal právomoc v spore týkajúceho sa akéhokoľvek právneho vzťahu, vrátane vzťahu deliktuálneho.

57. Vzhľadom k tomu, že právny predchodca žalobcu podal žalobu na súd Slovenskej republiky aj napriek tomu, že si s právnym predchodcom žalovaného platne dojednal dohodu o voľbe právomoci súdu nenachádzajúcom sa na území Slovenskej republiky, pre rozhodovanie predmetnej veci nie je daná právomoc slovenských súdov na jej prejednanie a rozhodnutie. Keďže nedostatok právomoci súdu je taký nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť (§ 161 ods. 2 CSP), bolo namieste zastavenie konania zo strany súdu prvej inštancie (§ 9 CSP) bezprostredne po tom, čo žalovaný vzniesol námietku nedostatku právomoci súdov Slovenskej republiky pri prvom úkone, ktorý mu v prejednávanom spore patrilo. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľ opodstatnene namietal existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a/ CSP.

58. Nad rámec uvedeného dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ žalobca tvrdil založenie právomoci súdov Slovenskej republiky tým, že sa žalovaný zúčastnil konania podľa čl. 24 nariadenia Brusel I, dovolací súd bol názoru, že toto ustanovenie je potrebné v súlade s judikatúrou SDEÚ vykladať tak, že účasť žalovaného na konaní nezakladá právomoc, ak žalovaný okrem namietania nedostatku právomoci predloží aj vyjadrenia vo veci

samej (pozri rozsudok SDEÚ z 24. júna 1981 vo veci C-150/80, Elefanten Schuh GmbH proti Pierre Jacqmain) alebo obhajobu vo veci samej predloží ako alternatívu k námietke nedostatku právomoci (pozri rozsudok SDEÚ z 22. októbra 1981 vo veci C-27/81, Rohr proti Ossberger). V prejednávanej veci žalovaný namietal nedostatok právomoci pri prvom úkone, ktorý mu vo veci patril, ako aj počas celého konania, preto jeho procesné úkony, ktoré v konaní urobil, nemožno považovať za „zúčastnenie sa konania“ podľa prvej vety čl. 24 nariadenia Brusel I, ale ako alternatívu k vznesenej námietke nedostatku právomoci. Podľa obsahu spisu námietky k právomoci súdov Slovenskej republiky boli obsiahnuté konkrétne v týchto úkonoch žalovaného: odpor proti platobnému rozkazu – čl. 61-65 (fax), čl. 67-71 (písomne), odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zastavenie konania - čl. 154-157 (fax), čl. 158-161 (písomne), opätovné vznesenie námietky nedostatku právomoci - čl. 216 (písomne), čl. 222 (mail), odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie – čl. 3075 – 3088 (e-žaloby), čl. 3099 – 3125 (písomne), dovolanie – čl. 3264 – 3283 (e-žaloby), čl. 3296 – 3335 (písomne). Len to, že sporová strana nevyčerpala všetky opravné prostriedky, vrátane mimoriadnych, proti procesnému rozhodnutiu súdu (nižšej inštancie), ktorým v priebehu konania deklaroval svoju právomoc (medzinárodnú príslušnosť) na prejednanie a rozhodnutie o veci/spore, bez ďalšieho neznamená, že s konaním a procesným postupom tohto súdu súhlasila, a teda sa z hľadiska čl. 24 nariadenia Brusel I „zúčastnila konania“. Rovnaký záver sa týka aj osobnej účasti (právneho zástupcu) strany na pojednávaní súdu, ktorú nemožno hodnotiť z hľadiska kritérií čl. 24 nariadenia Brusel I oddelene, ale súbežne s námietkami strany voči právomoci súdu v celom konaní. Z uvedeného dôvodu nebolo možné založiť právomoc súdov Slovenskej republiky podľa citovaného ustanovenia.

59. Argumentáciu žalobcu, že v meste Pirmasens sa nenachádza taký súd, ktorý by bol podľa nemeckého právneho poriadku príslušný na rozhodovanie obchodnoprávneho sporu medzi podnikateľmi, ani spor vyplývajúci z porušenia právnej povinnosti podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, dovolací súd taktiež nepovažoval za dôvodnú, pretože dohoda o voľbe právomoci nemôže zasiahnuť do pravidiel vecnej príslušnosti súdov, upravených procesnými predpismi národného práva. V prípade, že si účastníci zmluvy zvolia právomoc vecne nepríslušného súdu, na toto dojednanie je potrebné nazerať tak, že si účastníci určili najbližší vecne príslušný súd tomu súdu, ktorý bol určený v zmluve (k tomu bližšie pozri Drápal, L., Bureš, J. a kol., Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009). Ak by teda aj súd v Pirmasens, ktorý si účastníci zmluvy výslovne zvolili, nebol vecne príslušný na prejednanie tohto sporu (čo dovolací súd neskúmal), nemalo by to vplyv na platnosť dohody o voľbe právomoci, a súdom príslušným na prejednanie sporu by bol súd príslušný podľa procesných pravidiel nemeckého právneho poriadku.

60. So zreteľom na uvedené, pokiaľ sa v posudzovanej veci žalobca, žalobou podanou 21. augusta 2009, domáhal voči žalovanému plnenia z nároku na náhradu škody spôsobenej predmetom nájmu, nebola daná právomoc súdov Slovenskej republiky na konanie a rozhodovanie o tomto uplatnenom nároku. Dovolací súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalovaného vyvolalo účinok umožňujúci a zároveň ukladajúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Prípustnosť a dôvodnosť podaného dovolania vyplývala z toho,

že prejednanie veci súdmi nižších inštancií bolo postihnuté vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. a/ CSP, pretože sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (Slovenskej republiky). Z tohto dôvodu dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu ako i rovnakou vadou postihnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil (§ 449 ods. 1 a 2 a § 450 CSP). V danom prípade postúpenie veci príslušnému orgánu na prejednanie a rozhodnutie veci nepripadalo do úvahy.

61. S prihliadnutím na zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie v zmysle § 420 písm. a/ CSP a vyššie uvedené dôvody tohto zrušenia, sa dovolací súd už ďalej nezaoberal prípustnosťou dovolania podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 CSP, nakoľko preskúmanie prípustnosti v danom prípade nebolo možné.

62. Dovolací súd nepovažoval za potrebné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania pred SDEÚ a prerušiť konanie podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože ako už bolo uvedené vyššie (bod. 41), výklad dohody o voľbe právomoci prináleží vnútroštátnemu súdu. Zároveň dovolací súd považoval znenie čl. 23 nariadenia Brusel I za dostatočne jasné (*acte claire* – pozri rozsudok SDEÚ zo 6. októbra 1982 vo veci C-283/81, CILFIT) a aplikácia uvedeného ustanovenia bola judikatúrou SDEÚ vyriešená (*acte éclairé* - rozsudok SDEÚ z 27. marca 1963 vo veci C-28/62, Da Costa). Z uvedených dôvodov dovolací súd návrh žalovaného na polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ CSP zamietol.

63. Vzhľadom na zrušenie rozhodnutí súdov nižších inštancií, je neopodstatnený tiež návrh dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP a dovolací súd nie je povinný o ňom rozhodnúť osobitným výrokom (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/616/2015, uznesenie najvyššieho súdu z 24. októbra 2019, sp. zn. 1 Obdo/53/2019).

ROZHODNUTIE č. 48

Kadučné konanie

§ 113 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

- I. Práva a povinnosti spoločníka pri prvozápise spoločnosti do obchodného registra vznikajú zápisom spoločnosti do obchodného registra, a nie až splnením vkladovej povinnosti tohto spoločníka.**
- II. Jedným z následkov nesplnenia povinnosti splatiť vklad, na ktorú sa zakladajúci spoločník v spoločenskej zmluve zaviazal, je aj možnosť vylúčenia spoločníka na základe kvalifikovanej výzvy na dodatočné splnenie vkladovej povinnosti v lehote minimálne troch mesiacov s poučením o možnosti vylúčenia.**
- III. V prípade nesplnenia vkladovej povinnosti spoločníkom ani v dodatočne stanovenej lehote zákon poskytuje spoločnosti možnosť, nie povinnosť, vylúčiť spoločníka na základe rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti.**

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/94/2021 z 30. novembra 2022, vo veci bola podaná ústavná sťažnosť, ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky nevyhovel uznesením č. k. III. ÚS 274/2023-14)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Prešov, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 6. septembra 2019, č. k. 24Cb/324/2018-182 určil uznesenie valného zhromaždenia žalovaného, konaného dňa 12. októbra 2018 o vylúčení spoločníkov Ing. R. C. a Ing. N. D. z dôvodu nesplnenia povinnosti splatiť vklad v súlade s § 113 ods. 4 Obchodného zákonníka za neplatné a priznal žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Voči predmetnému rozsudku podal odvolanie žalovaný, ktorý namietal porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a nesprávne právne posúdenie veci.

2. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 21. apríla 2020, č. k. 2Cob/22/2019-259 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd konštatoval, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces porušením kogentných procesných ustanovení, v dôsledku čoho bolo žalovanému odňaté právo zúčastniť sa na pojednávaní a s tým súvisiacim vykonaním dokazovania podľa § 188 ods. 1 CSP a vyjadrením sa k jednotlivým vykonaným dôkazom, preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň však uviedol, že vylúčenie spoločníka spoločnosťou v kadučnom konaní je upravené v § 113 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka, pričom podmienkami pre úspešné vylúčenie spoločníka, ktorý nesplnil

povinnosť splatiť vklad sú výzva na splnenie uvedenej povinnosti pod hrozbou vylúčenia zo spoločnosti s určením náhradnej lehoty, ktorá nesmie byť kratšia ako tri mesiace a v prípade, ak ani v tejto lehote nie je vklad splnený, tak spoločnosť rozhodne o vylúčení spoločníka na valnom zhromaždení jednoduchou väčšinou hlasov prítomných spoločníkov. Odvolací súd taktiež poukázal na rozdiel medzi kadučným konaním upravených v § 113 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka a rozhodnutím súdu o vylúčení spoločníka zo spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka, pričom konštatoval, že v predmetnom prípade sa nejedná o postup podľa § 149 Obchodného zákonníka.

3. Po vrátení veci súdu prvej inštancie, ten za účasti žalobcov a zástupkyne žalovaného vykonal dňa 21. júla 2020 pojednávanie, na ktorom vydal napadnutý rozsudok, ktorým určil, že uznesenie valného zhromaždenia žalovaného T.P.T.- investment s.r.o., so sídlom Hraničná 12, 058 01 Poprad, IČO: 47 378 956, zapísaného v obchodnom registri Okresného súdu Prešov, oddiel Sro, vložka číslo 28720/P, konaného dňa 12. októbra 2018 v znení: „Spoločnosť T.P.T.- investment s.r.o. vylúčila dňa 12. októbra 2018 spoločníka Ing. R. C., trvale bytom Zimná 35851, 058 01 Poprad a spoločníka Ing. N. D., trvale bytom Jablonové 2, 013 52 Jablonové zo spoločnosti z dôvodu nesplnenia povinnosti splatiť vklad v súlade s § 113 ods. 4 Obchodného zákonníka. V súlade s § 150 ods. 2 Obchodného zákonníka výška vyrovnacieho podielu vylúčených spoločníkov predstavuje 0,- Eur (slovom: nula Eur)“ je neplatné. Výrokom II. predmetného rozhodnutia priznal žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že obchodná spoločnosť T.P.T.-investment, s.r.o. bola založená spoločenskou zmluvou dňa 19. septembra 2013 žalobcami a od 1. októbra 2013 je spoločníkom aj N. L. Všetky osoby sú zároveň aj konateľmi spoločnosti. Listom zo dňa 14. júla 2017 boli žalobcovia ako spoločníci žalovaným podľa § 149 Obchodného zákonníka upozorení na možnosť vylúčenia spoločníka zo spoločnosti z dôvodu konania v rozpore so záujmami spoločnosti. Výzva bola podpísaná Miloslavom Kapinusom ako konateľom spoločnosti. Dňa 24. septembra 2018 zaslal žalovaný žalobcom pozvánku na valné zhromaždenie, ktoré sa malo konať dňa 12. októbra 2018 o 10.00 hod. s uvedením bodov programu, pričom pod bodom 3 bolo uvedené vylúčenie spoločníkov Ing. R. C. a Ing. N. D. zo spoločnosti podľa § 113 Obchodného zákonníka. Listom zo dňa 8. októbra 2018 žalobca v 2/ rade oznámil nový termín valného zhromaždenia na deň 26. októbra 2018 s uvedením bodov programu, s čím žalovaný listom zo dňa 10. októbra 2018 vyjadril nesúhlas. Dňa 12. októbra 2018 o 10.00 hod. sa v sídle spoločnosti žalovaného konalo valné zhromaždenie, na ktorom bol prítomný spoločník N. L. Žalobca v 1/ rade a žalobca v 2/ rade prítomní neboli. Na uvedenom valnom zhromaždení bolo prijaté aj napadnuté uznesenie valného zhromaždenia, ktorým boli zo spoločnosti vylúčení spoločníci Ing. C. a Ing. D. Na takto zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 261 ods. 6 písm. a/, § 113 ods. 1, ods. 3, § 131 ods. 1, ods. 2, ods. 5, § 149 Obchodného zákonníka a dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že rozhodnutím valného zhromaždenia zo dňa 12. októbra 2018 bol porušený zákon a boli obmedzené práva žalobcov ako spoločníkov.

Súd prvej inštancie poukázal na list zo dňa 14. júla 2017, ktorým boli žalobcovia upozornení na možnosť vylúčenia zo spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka z dôvodu konania v rozpore so záujmami spoločnosti. Uvedený list však nespĺňal obsahové a formálne náležitosti podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, keďže žalobcovia neboli výslovne vyzvaní na splnenie povinnosti splatiť vklad v lehote, ktorá je dlhšia ako tri mesiace, a taktiež neboli upozornení na možnosť vylúčenia zo spoločnosti práve z uvedeného dôvodu, preto súd prvej inštancie právne uzatvoril, že uznesenie, ktoré je predmetom konania, je neplatné. O trovách konania bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého úspešnej strane sporu súd priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči neúspešnej strane sporu.

5. Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Prešove, ako odvolací súd, napadnutým rozsudkom zo dňa 6. mája 2021, č. k. 2Cob/1/2021-348 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie s tým, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

6. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že žalovaný v prvom rade namieta skutočnosť nesprávnej aplikácie ustanovenia § 149 Obchodného zákonníka a má za to, že na vec malo byť aplikované iba ustanovenie § 113 Obchodného zákonníka s tým, že podľa názoru žalovaného predmetné ustanovenie upravuje výlučnú právomoc spoločnosti rozhodnúť o vylúčení spoločníkov zo spoločnosti bez toho, aby uvedené mohol preskúmať súd. Taktiež mal za to, že z ustanovenia § 113 nevyplýva obligatórna povinnosť spoločnosti vyzvať spoločníkov, ktorí sú v omeškaní s úhradou vkladov, aby si svoju povinnosť splnili, ale o vylúčení takýchto spoločníkov môže spoločnosť rozhodnúť bez akejkoľvek výzvy a je iba na jej dobrej vôli, či spoločníkov vyzve na dodatočné splatenie vkladu alebo ich bez výzvy rovno vylúči.

7. S poukazom na ust. § 125 ods. 1 písm. h/, § 113 ods. 1, 3 a 4, § 149 Obchodného zákonníka odvolací súd zdôraznil, že svoj právny názor na predmetnú problematiku vyslovil už v uznesení Krajského súdu v Prešove č.k. 2Cob/22/2019-259 zo dňa 21. apríla 2020 v bode 35, kde konštatoval rozdiel medzi konaním spoločnosti o vylúčení spoločníka podľa § 113 Obchodného zákonníka (kadučné konanie) a medzi konaním súdu o vylúčení spoločníka na návrh spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka, pričom taktiež uviedol, že v predmetnom prípade sa jedná o kadučné konanie, nakoľko spoločnosť na valnom zhromaždení rozhodla o vylúčení spoločníkov - žalobcov zo spoločnosti pre nesplatenie vkladov. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne zdôraznil, že sa nejednalo o rozhodnutie súdu o vylúčení spoločníka zo spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka, pretože spoločnosť, teda žalovaný, nepodal na súd návrh na vylúčenie člena z dôvodu závažného porušovania jeho povinností, ale o vylúčení spoločníka rozhodla samotná spoločnosť podľa § 113 Obchodného zákonníka a to z dôvodu nespĺnenia vkladovej povinnosti spoločníka. Čo sa týka kadučného konania (konania o vylúčení spoločníka na základe rozhodnutia spoločnosti z dôvodu nespĺnenia vkladovej povinnosti) zákon výslovne formuje podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné platne rozhodnúť o takomto vylúčení spoločníka zo spoločnosti. Uvedenými obligatónymi podmienkami sú omeškania spoločníka so splatením vkladu, výzva spoločnosti

na splnenie tejto povinnosti pod hrozbou vylúčenia, s určením dodatočnej lehoty na jej splnenie dlhšej ako tri mesiace a rozhodnutie valného zhromaždenia o tejto skutočnosti podľa § 125 ods. 1 písm. h/ Obchodného zákonníka. Bez naplnenia týchto predpokladov nemôže dôjsť k platnému vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti.

8. V prejednávanom prípade na základe vykonaného dokazovania bolo podľa odvolacieho súdu zrejmé, že nedošlo k naplneniu zákonného predpokladu pre platné vylúčenie spoločníka zo spoločnosti, a to z dôvodu absencie kvalifikovanej výzvy podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka. Výzva žalovaného, ktorá bola adresovaná žalobcom, zo dňa 14. júla 2017 nespĺňala materiálne náležitosti kvalifikovanej výzvy podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia, nakoľko žalovaný v nej žalobcov síce upozornil na možnosť vylúčenia zo spoločnosti, avšak z dôvodu ich konania v rozpore so záujmami spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka a nie pre nesplnenie vkladovej povinnosti a taktiež táto výzva neobsahovala stanovenie dodatočnej lehoty na splnenie tejto povinnosti. Z uvedeného dôvodu je podľa krajského súdu zrejmé, že nedošlo k naplneniu zákonných predpokladov pre platné vylúčenie žalobcov ako spoločníkov zo spoločnosti postupom podľa § 113 Obchodného zákonníka, teda napadnuté uznesenie valného zhromaždenia bolo prijaté v rozpore so zákonom, a títo dotknutí (vylúčení) spoločníci sa následne postupom podľa § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka mohli domáhať zrušenia uznesenia valného zhromaždenia, ktoré rozhodlo podľa § 125 ods. 1 písm. h/ Obchodného zákonníka o ich vylúčení zo spoločnosti.

9. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že ustanovenie § 113 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka upravuje možnosť spoločnosti vyzvať spoločníkov na splatenie vkladu a je len na vôli spoločnosti, či vo vzťahu k spoločníkom, ktorí sú v omeškaní so splatením vkladovej povinnosti takúto výzvu učiní alebo ich aj bez výzvy vylúči zo spoločnosti, odvolací súd konštatoval, že uvedený výklad predmetného ustanovenia žalovaným nie je správny. Čo sa týka zákonnej formulácie, že spoločnosť môže vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s platením vkladu na jeho úhradu pod hrozbou jeho vylúčenia zo spoločnosti, tak z nej plynie, že uvedená možnosť spočíva v tom, že závisí od vôle spoločnosti, či takéhoto spoločníka zo spoločnosti vylúči alebo naďalej aj napriek nesplneniu vkladovej povinnosti zostane spoločníkom. Žiaden iný subjekt okrem samotnej spoločnosti takéto oprávnenie na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti nemá, teda ak samotná spoločnosť nemá v záujme spoločníka zo spoločnosti napriek nesplneniu vkladovej povinnosti vylúčiť, tento naďalej ostáva spoločníkom a je možné (§ 122 ods. 3 Obchodného zákonníka) sa voči nemu domáhať iba splnenia vkladovej povinnosti. Uvedenú možnosť, týkajúcu sa rozhodovania o vylúčení, resp. o ponechaní spoločníka v spoločnosti, nemožno rozširovať aj na možnosť nesplnenia zákonom stanovených podmienok pre platné vylúčenie spoločníka. Práve naopak zákon formuluje podmienky, ktorých splnenie sa vyžaduje, aby došlo k platnému vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti tak, aby konaním spoločnosti nedošlo k poškodeniu práv jednotlivých spoločníkov, preto určuje výslovne povinnosť spoločnosti vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s vkladovou povinnosťou, aby si predmetnú povinnosť splnil v dodatočnej, spoločnosťou určenej lehote, nie kratšej ako tri mesiace a zároveň, aby upozornil spoločníka, že v prípade, ak túto povinnosť v dodatočnej lehote nesplní, môže byť zo spoločnosti vylúčený, čím dôjde k

prejavu vôle spoločnosti vo vzťahu k spoločníkovi a ten si je vedomý ďalších možných následkov.

10. Čo sa týka námietky žalovaného, že z dôvodu nesplnenia vkladovej povinnosti žalobcami, týmto nevznikli žiadne práva a povinnosti spoločníkov, ktoré súvisia s vlastníctvom obchodného podielu, preto uznesenie, ktorým boli vylúčení ako spoločníci zo spoločnosti, sa nemohlo dotknúť ich práv podľa § 131 ods. 2 Obchodného zákonníka, považoval odvolací súd za potrebné uviesť, že žalobcovia napadli uznesenie, ktorým boli vylúčení ako spoločníci zo spoločnosti, teda uvedené uznesenie sa jednoznačne dotýka ich práv ako spoločníkov, nakoľko v dôsledku vylúčenia zo spoločnosti by stratili všetky práva a povinnosti vyplývajúce im z ich postavenia spoločníkov v spoločnosti. Podľa § 59 ods. 1 Obchodného zákonníka je vkladom spoločníka súhrn peňažných prostriedkov (ďalej len „peňažný vklad“) a iných peniazmi ocenených hodnôt (ďalej len „nepeňažný vklad“), ktoré spoločník vkladá do spoločnosti a podieľa sa nimi na výsledku podnikania spoločnosti. V tejto súvislosti je potrebné dať do pozornosti, že pojem vklad v sebe subsumuje záväzok, ku ktorému sa spoločník zaviazal, že túto sumu ako vklad uhradí spoločnosti. Odvolací súd uviedol, že od pojmu vklad je potrebné rozlíšiť výšku, v akej bol vklad splatený, nakoľko Obchodný zákonník odlišuje inštitúty ako vklad a rozsah splatenia vkladu a na rozsah splatenia vkladu viaže určité práva spoločníka (napr. právo na podiel zo zisku podľa § 123 ods. 1, právo na vyrovnanie § 150 ods. 2, právo na podiel na likvidačnom zostatku § 153 ods. 2 Obchodného zákonníka), pričom pri iných právach spoločníkov nezáleží na rozsahu splatenia vkladu (právo podieľať sa na riadení a kontrole spoločnosti (§ 127 ods. 2, právo na informácie o záležitostiach spoločnosti § 122 ods. 2 a právo podať na súde návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka).

11. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedenú odvoláciu námietku žalovaného považoval za potrebné poukázať, že Obchodný zákonník výslovne stanovuje, že v prípade nepeňažného vkladu, tento musí byť podľa § 59 ods. 2 Obchodného zákonníka splatený pred zápisom výšky základného imania do obchodného registra, avšak v prípade peňažného vkladu takáto požiadavka v Obchodnom zákonníku absentuje. Práve naopak, v prípadoch peňažných vkladov zákon výslovne v ustanovení § 110 ods. 1 písm. d/ Obchodného zákonníka umožňuje spoločníkom sa v spoločenskej zmluve dohodnúť na výške vkladu (za dodržania minimálnej zákonnej hranice), výške splatených vkladov pri založení spoločnosti včítane spôsobu a lehoty splácania vkladu. V súvislosti s uvedeným nemožno podľa odvolacieho súdu súhlasiť s obranou žalovaného, že v dôsledku nesplnenia vkladovej povinnosti žalobcov, títo nenadobudli práva a povinnosti spoločníkov, nakoľko spoločníci nadobúdajú tieto práva a povinnosti podpisom spoločenskej zmluvy. Spoločenská zmluva predstavuje konsenzus prejavu vôle dvoch, alebo viacerých zakladateľov, ktorý smeruje k zriadeniu obchodnej spoločnosti a k úprave fungovania spoločnosti a vzájomných vzťahoch v nej, teda aj konsenzus ohľadom práv a povinností spoločníkov, ktoré v prípade vzniku spoločností vznikajú jej jednotlivým spoločníkom. Z uvedeného podľa krajského súdu jednoznačne vyplýva, že osoba sa stáva spoločníkom podpisom spoločenskej zmluvy, pričom podpisom tejto zmluvy na seba preberá práva a povinnosti vyplývajúce zo záväzkového právneho vzťahu medzi spoločníkmi a spoločnosťou,

ktorého obsahom sú práva a povinnosti spoločníka ustanovené Obchodným zákonníkom a upravené v spoločenskej zmluve, teda aj záväzok spoločníka vložiť do spoločnosti vklad určený spoločenskou zmluvou. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením žalovaného, že práva a povinnosti spoločníka vznikajú až splnením vkladovej povinnosti, nakoľko uvedené by odporovalo zákonnému zneniu o možnosti dojednania lehôt na splatenie vkladu (§ 110 ods. 1 písm. d/, § 113 ods. 1 Obchodného zákonníka), ako aj ustanoveniam, ktoré upravujú práva spoločníkov v závislosti od rozsahu splatenia vkladu.

12. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené závery rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil s tým, že tento bol vydaný v súlade s právnym názorom, ktorý vyslovil odvolací súd v rozhodnutí zo dňa 21. apríla 2020, č. k. 2Cob/22/2019-259, a ktorým bol súd prvej inštancie viazaný.

13. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

14. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č.l. 356 a nasl. spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 420 písm. f/ CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa žalovaného ďalej napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

15. Žalovaný (v ďalšom texte tiež ako „dovolateľ“) v dovolaní uviedol, že dovolaním napadnuté rozhodnutie obsahuje základné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, ale je príliš **formalistické, vedúce k extrémne nespravodlivému záveru**.

16. Konajúce sudy podľa dovolateľa ani v jednom prípade, neposudzovali špecifické okolnosti daného prípadu spočívajúce v tom, že v čase vyhotovenia výzvy zo dňa 14. júla 2017 dovolateľ sa len subjektívne domnieval, že žalobcovia nesplnili vkladovú povinnosť ani v minimálnom rozsahu, keďže žalobca v 1. rade bol zároveň správcom vkladu. Iba správca vkladu mohol mať relevantnú vedomosť o tom, či žalobcovia splnili, alebo nesplnili vkladovú povinnosť. Dovolateľove domnienky o nesplnení vkladovej povinnosti boli potvrdené až výsluchmi žalobcov pred orgánmi činnými v trestnom konaní, pri ktorých žalobca v 1. rade jednoznačne a bez ďalších pochybností potvrdil, že žiadny zo žalobcov nesplatil vklad ani len v minimálnom rozsahu. Napriek tomu konajúce sudy príliš formalisticky vyložili znenie § 113 Obchodného zákonníka tak, že predmetná výzva na vylúčenie žalobcov zo spoločnosti spolu s upozornením na možnosť ich vylúčenia nespĺňa materiálne náležitosti, a tento výklad viedol k extrémne nespravodlivému záveru, popierajúcemu v danom prípade zmysel § 113 Obchodného zákonníka, podľa ktorého má dovolateľ právo pristúpiť ku kadučnému konaniu. Dovolateľ má za to, že výzva nespĺňa iba formálnu náležitosť v nesprávnom uvedení § 149

namiesto § 113. Vo vzťahu k zákonným predpokladom na kadučné konanie týkajúcim sa umožnenia dodatočného splnenia vkladovej povinnosti, ktorá nesmie byť kratšia ako 3 mesiace a tomu predchádzajúcemu nesplneniu vkladovej povinnosti žalobcami, má dovolateľ za to, že tieto splnené boli, hoci sa nimi konajúce súdy ani nezaoberali.

17. V kontexte vyššie uvedeného má dovolateľ za to, že situácia, do akej sa v dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu (a i súdu prvej inštancie) dostal, je výnimočnou do takej miery, že zakladá dovolací dôvod uvedený v ust. § 420 písm. f/ CSP.

18. Nesprávne právne posúdenie veci vzhladol dovolateľ tým, že konajúci súd nesprávne aplikoval § 131 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka, keď odvolací súd v bode 19. napadnutého rozhodnutia konštatoval, že čo sa týka zákonnej formulácie, že spoločnosť môže vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s platením vkladu na jeho úhradu pod hrozbou vylúčenia zo spoločnosti, tak z nej plynie, že uvedená možnosť spočíva v tom, že závisí od vôle spoločnosti, či takého spoločníka zo spoločnosti vylúči, alebo naďalej aj napriek nesplneniu vkladovej povinnosti zostane spoločníkom. Žiaden iný subjekt okrem samotnej spoločnosti takéto oprávnenie na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti nemá, teda ak samotná spoločnosť nemá v záujme spoločníka zo spoločnosti napriek nesplneniu vkladovej povinnosti vylúčiť, tento naďalej ostáva spoločníkom a je možné (§ 122 ods. 3 Obchodného zákonníka) sa voči nemu domáhať iba splnenia vkladovej povinnosti. Uvedenú možnosť, týkajúcu sa rozhodovania o vylúčení, resp. o ponechaní spoločníka v spoločnosti, nemožno rozširovať aj na možnosť nesplnenia zákonom stanovených podmienok pre platné vylúčenie spoločníka. Práve naopak zákon formuluje podmienky, ktorých splnenie sa vyžaduje, aby došlo k platnému vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti tak, aby konaním spoločnosti nedošlo k poškodeniu práv jednotlivých spoločníkov, preto určuje výslovne povinnosť spoločnosti vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s vkladovou povinnosťou, aby si predmetnú povinnosť splnil v dodatočnej, spoločnosťou určenej, lehote, nie kratšej ako tri mesiace a zároveň, aby upozornil spoločníka, že v prípade, ak túto povinnosť v dodatočnej lehote nesplní, môže byť zo spoločnosti vylúčený, čím dôjde k prejavu vôle spoločnosti vo vzťahu k spoločníkovi a ten si je vedomý ďalších možných následkov.

19. Dovolateľ považuje vyššie uvedené právne posúdenie za nesprávne z toho dôvodu, že konajúce súdy v danom prípade kladú dovolateľovi nad rámec Obchodného zákonníka za povinnosť písomne upozorniť spoločníka, ktorý je v omeškaní so splatením vkladu, na možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti, hoci ustanovenie § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka je zákonodarcom koncipované tak, že spoločnosti dáva v tomto prípade oprávnenie vyjadrené slovesom „môže“. Dovolateľ je toho názoru, že keby zákonodarca chcel spoločnosť zaviazat povinnosťou písomne vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní so splatením vkladu na jeho úhradu, koncipoval by ustanovenie § 113 ods. 3 inak.

20. Ako nesprávne právne posúdenie dovolateľ uvádza posúdenie nadobudnutia práv spoločníka spoločnosti, keď v napádanom rozsudku odvolací súd dôvodí, že pojem vklad v sebe subsumuje záväzok, ku ktorému sa spoločník zaviazal, že túto sumu ako vklad uhradí

spoločnosti. Od pojmu vklad je potrebné rozlíšiť výšku, v akej bol vklad splatený, nakoľko Obchodný zákonník odlišuje inštitúty ako vklad a rozsah splatenia vkladu a na rozsah splatenia vkladu viaže určité práva spoločníka (napr. právo na podiel zo zisku podľa § 123 ods. 1, právo na vyrovnanie podľa § 150 ods. 2, právo na podiel na likvidačnom zostatku § 153 ods. 2 Obchodného zákonníka), pričom pri iných právach spoločníkov nezáleží na rozsahu splatenia vkladu (právo podieľať sa na riadení a kontrole spoločnosti (§ 127 ods. 2, právo na informácie o záležitostiach spoločnosti, § 122 ods. 2 a právo podať na súde návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia podľa § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka). Spoločníci tak podľa odvolacieho súdu nadobúdajú tieto práva a povinnosti podpisom spoločenskej zmluvy. Osoba sa stáva spoločníkom podpisom spoločenskej zmluvy, pričom podpisom tejto zmluvy na seba preberá práva a povinnosti vyplývajúce zo záväzkového právneho vzťahu medzi spoločníkmi a spoločnosťou, ktorého obsahom sú práva a povinnosti spoločníka ustanovené Obchodným zákonníkom a upravené v spoločenskej zmluve, teda aj záväzok spoločníka vložiť do spoločnosti vklad určený spoločenskou zmluvou.

21. Dovolateľ považuje vyššie uvedené právne posúdenie za nesprávne z toho dôvodu, že konajúce súdy v danom prípade nesprávne interpretovali ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce práva a povinnosti spoločníkov uvedené v § 113 a nasl., ako aj ustanovenie § 109 ods. 1 Obchodného zákonníka obligatórne stanovujúce minimálnu hodnotu vkladu spoločníka na 750,- Eur. V spojitosti s ustanovením § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka sa podľa dovolateľa viaže nadobudnutie práv a povinností spoločníka jednoznačne na obchodný podiel, ktorého hodnota je výslovne určená, ako pomer vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti, ak spoločenská zmluva neurčuje inak. Dovolateľ je toho názoru, že v danom prípade, keď žalobcovia ako spoločníci splatili vklad v rozsahu 0,- Eur (slovom: nula Eur), čo v konaní sami žalobcovia ani nenamietali, a teda nesplatili vklad ani v zákonom stanovenej minimálnej hodnote, práva a povinnosti žalobcovia ako spoločníci ani nemohli nadobudnúť.

22. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalovaný dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

23. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedli, že rozhodnutia tak súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu sú dostatočne jasné, zrozumiteľné a presvedčivé a nevedú k extrémne nespravodlivému záveru.

24. Dovolateľ si podľa názoru žalobcov mylí spôsoby vylúčenia spoločníka podľa § 113 a podľa § 149 Obchodného zákonníka a zamieňa si ich pojem a obsah, kedy žalovaný zmätočne argumentuje poukazovaním na základné práva a slobody, vysvetľujúc ustanovenie § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka (Ak je spoločník s platením vkladu v omeškaní, môže ho spoločnosť pod hrozbou vylúčenia vyzvať, aby svoju povinnosť splnil v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako tri mesiace.) tak, že je na dobrovoľnom rozhodnutí spoločnosti, či spoločníka vyzve, alebo nevyzve na splatenie vkladu, pričom ďalšie rozhodnutie spoločnosti, resp.

spoločníkov o vylúčení spoločníkov, ktorí sú so splatením vkladov v omeškaní je nezávislé od predchádzajúcej výzvy podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, a teda že spoločnosť sa sama môže rozhodnúť, či spoločníka vylúči, kedy ho vylúči a ako ho vylúči. Uvedená mylná predstava žalovaného navodzuje podľa žalobcov dojem, že toto právo (vylúčiť spoločníka) je bezbrehé a nespravuje sa žiadnymi zákonnými ustanoveniami a obmedzeniami.

25. Žalobcovia zdôraznili, že je na dobrovoľnom rozhodnutí spoločnosti, či spoločníka, ktorý má byť v omeškaní so splatením vkladu vyzve, alebo nevyzve na doplatenie vkladu (výklad slova „môže“ v ustanovení § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka). Ak však spoločnosť chce spoločníka zo spoločnosti vylúčiť (teda vylúčiť ho zo spoločnosti prijatím uznesenia VZ, nie podaním žaloby o vylúčenie spoločníka na súd), musí jeho vylúčeniu predchádzať predmetná kvalifikovaná výzva na doplatenie vkladu podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, čo jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 113 ods. 4 Obchodného zákonníka (Spoločníka, ktorý nesplní svoju povinnosť ani v dodatočnej lehote, môže valné zhromaždenie zo spoločnosti vylúčiť). Sloboda vôle spoločnosti je teda v tom, že sa môže a nemusí rozhodnúť spoločníka zo spoločnosti vylúčiť, ak je s vkladom v omeškaní. Ak ho však chce zo spoločnosti vylúčiť, musí spoločníka na doplatenie vkladu vyzvať, resp. ak spoločník vklad napriek výzve nedoplatí, je na spoločnosti, či spoločníka následne zo spoločnosti vylúči. Ak spoločnosť však spoločníka chce vylúčiť zo spoločnosti prijatím rozhodnutia VZ, musí byť spoločník na doplatenie vkladu vyzvaný, nesmie vklad doplatiť a spoločnosť musí prijať zákonné rozhodnutie o jeho vylúčení zo spoločnosti.

26. Sloboda spoločnosti teda je podľa žalobcov v tom, či chce, alebo nechce dosiahnuť cieľ – vylúčenie spoločníka prijatím rozhodnutia VZ. Ak sa však spoločnosť pre vylúčenie spoločníka touto cestou rozhodne, musí dodržať zákonom stanovený postup: predchádzajúca výzva na doplatenie s upozornením na možnosť vylúčenia a márne uplynutie 3 mesačnej lehoty, v ktorej spoločník vklad nedoplatí. Tento postup zo strany žalovaného dodržaný nebol, preto je uznesenie o vylúčení žalobcov ako spoločníkov žalovaného zo dňa 12. októbra 2018 neplatné. Ak žalovaný dňa 14. júla 2017 nevedel, či sú, alebo nie sú žalobcovia v omeškaní so splatením vkladov, nemôže to byť na úkor žalobcov.

27. Z obsahu spisu je podľa žalobcov zrejmé, že výzva dovolateľa adresovaná žalobcom zo dňa 14. júla 2017 jednoznačne nespĺňa materiálne náležitosti kvalifikovanej výzvy podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka. Sám dovolateľ uvádza, že v čase vyhotovenia výzvy zo dňa 14. júla 2017, (ktorá ani podľa obsahu jednoznačne nie je výzvou na doplatenie vkladu) ani len nemal vedomosť, či žalobcovia boli, alebo neboli s platením vkladu v omeškaní. Z toho logicky vyplýva, že kvalifikovanú výzvu na iniciovanie kadučného konania žalobcom teda zaslať ani nemohol.

28. Tvrdenie dovolateľa o tom, či žalobcovia mohli, alebo nemohli nadobudnúť vklad do spoločnosti a z toho vyvodzujúce právne závery, ktoré dovolateľ robí, sú podľa žalobcov nesprávne a tieto nemajú vplyv na povinnosť spoločnosti dodržať celý zákonný proces kadučného konania, čo sa v tomto prípade nestalo. Tvrdenia dovolateľa o nesprávnom právnom

posúdení vecí sú preto podľa názoru žalobcov nezodpovedajúce skutočnosti.

29. Argumentácia žalovaného ohľadom povinnosti splatiť základné imanie v lehote do piatich rokov je podľa žalobcov rovnako bez právneho významu vo vzťahu k prejednávanej veci, a to najmä s poukazom na to, že žalobca nemá sám splatené základné imanie, k čomu sa aj priznáva. V každom prípade však pred vylúčením žalobcov zo spoločnosti bolo potrebné dodržať zákonný postup v zmysle kadučného konania, čo však preukázateľne nebolo dodržané, čo aj bolo dôvodom, pre ktorý súd vyhovel žalobe. Výklad žalovaného ohľadom prejavov vôle nemá preto podľa žalobcov na predmetný prípad žiadnu právnu relevanciu, keďže neboli dodržané zákonné ustanovenia ohľadom kadučného konania. V tejto súvislosti žalobcovia opätovne uviedli, že zníženie základného imania žalobcovia vykonali práve pre zosúladienie nesprávneho zápisu v obchodnom registri v súlade so skutkovým stavom, aby aj zápis Mgr. L. aspoň čiastočne koreloval s výškou splatenia základného imania zo strany jeho osoby, ktorá nie je 35.000,- Eur, ako je v OR zapísané, ale oveľa nižšia.

30. Obmedzenie práv žalobcov je podľa ich názoru zrejmé z toho, že v dôsledku nezákonného konania Mgr. L. už nie sú spoločníkmi spoločnosti žalovaného. Tvrdiť teda, že ich „vyhodením“ zo spoločnosti nedošlo k porušeniu ich práv je nezmysel. Porušenie zákona preukazovali v žalobe a v následných písomných a ústnych prednesoch a predmetné porušenie zákona v neprospech žalobcov súd správne zistil v žalovanom napádanom rozsudku zo dňa 21. júla 2020.

31. Na základe všetkých vyššie uvedených tvrdení žalobcovia dovolaciemu súdu navrhli, aby dovolanie žalovaného odmietol zamietol ako nedôvodné.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v neprospech ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený podľa § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného nie je dôvodný.

33. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku.

34. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu – ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov

prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

35. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže má za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie žalovaný ďalej odôvodňuje § 421 ods. 1 CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP)

36. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

38. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

39. Podľa § 428 CSP, dovolateľ musí v dovolaní popri všeobecných náležitostiach podania uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

40. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

41. Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

42. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodnutím bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Z tohto dôvodu je dovolanie voči napadnutému rozhodnutiu prípustné podľa § 420 CSP, pretože ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie v danom procesnom štádiu končí.

43. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu videl dovolateľ prioritne v tom, že napadnutý rozsudok je **formalistický a vedie k extrémne nespravodlivému záveru**.

44. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP sú - zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

45. Dovolací súd zdôrazňuje, že právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné, alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

46. Právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces a práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (sp. zn. II. ÚS 383/06).

47. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku

46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

48. Funkciou odôvodnenia súdneho rozhodnutia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia súdu, pričom odôvodnenie je zároveň aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydaní rozhodnutia a nástrojom ochrany pred svojvôľou súdnej moci. Odôvodnenie rozhodnutia by malo stranám sporu umožniť posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné právne predpisy, a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní.

49. Zároveň dovolací súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR II. ÚS 78/95 zo dňa 16. marca 2005, z ktorého vyplýva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument, ale iba len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré preskúmava v odvolacom konaní.

50. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k správnym skutkovým záverom, na ktoré aplikoval príslušné právne predpisy, tieto správne vyložil, teda prejednávajúcu vec správne právne posúdil. Zároveň odvolací súd považoval za potrebné poukázať na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade s právnym názorom, ktorý vyslovil odvolací súd v rozhodnutí zo dňa 21. apríla 2020, č. k. 2Cob/22/2019-259, a ktorým bol súd prvej inštancie viazaný.

51. S poukazom na § 113 Obchodného zákonníka odvolací súd zdôraznil, že v prejednávanej spore rozhodovala o vylúčení svojich spoločníkov (žalobcov 1/ a 2/) samotná spoločnosť (žalovaný), pričom sa nejednalo o rozhodnutie súdu o vylúčení spoločníka zo spoločnosti podľa § 149 Obchodného zákonníka. Čo sa týka kadučného konania (rozhodnutia o vylúčení spoločníka z dôvodu nesplnenia vkladovej povinnosti) odvolací súd konštatoval, že na takéto rozhodnutie spoločnosti zákon vyžaduje naplnenie obligatórnych podmienok, a to výzvu spoločnosti na splnenie povinnosti vkladu pod hrozbou vylúčenia a určenie dodatočnej lehoty na jej splnenie nie kratšej ako tri mesiace. Odvolací súd zistil, že v prejednávanej spore absentuje kvalifikovaná výzva podľa § 113 Obchodného zákonníka, nakoľko výzva žalovaného zo dňa 14. júla 2019 nespĺňa materiálne náležitosti kvalifikovanej výzvy, jednak pre uvedenie nesprávneho ust. § 149 Obchodného zákonníka (miesto § 113 Obchodného zákonníka), ako aj pre absenciu stanovenia dodatočnej lehoty na splnenie vkladovej povinnosti. Preto odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie valného zhromaždenia bolo prijaté v rozpore so zákonom. Na uvedený záver konajúceho súdu nemá dopad ani zákonná formulácia uvedená v ust. § 113 ods. 3, kedy spoločnosť „môže vyzvať“ spoločníka na úhradu vkladu pod hrozbou vylúčenia zo spoločnosti, pretože vôľu spoločnosti nemožno rozširovať aj na možnosť nesplnenia zákonom stanovených podmienok pre platné vylúčenie spoločníka. V ostatnej časti sa odvolací súd venoval výkladu pojmov „vkladu, rozsahu splatenia a lehoty splácaniu vkladu“, ktorých výkladom dospel konajúci súd k záveru,

že práva a povinnosti spoločníka nevznikajú až splnením vkladovej povinnosti, pretože uvedené by odporovalo zákonnému zneniu o možnosti dojednania lehôt na splatenie vkladu, ako aj ustanoveniam práva spoločníkov závislých od rozsahu splatenia vkladu.

52. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k názoru, že v posudzovanej veci odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nie je nedostatočné a nepreskúmateľné, pretože spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé podstatné dôvody, pre ktoré odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd stručným a zrozumiteľným spôsobom vyjadril skutkové zistenia, ako aj právne zhodnotenie sporovej právnej veci, a to žaloby žalobcov, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia žalovaného z 12. októbra 2019. Konajúce súdy primerane vysvetlili, z akých úvah a dôkazov vychádzali pri výklade ustanovenia § 113 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka pre vyriešenie prieskumu žalovaného nároku na vyhlásenie neplatnosti uznesení valného zhromaždenia a súčasne vyjadril svoje zhodnotenia vo vzťahu k zákonným predpokladom náležitostí kvalifikovanej výzvy na dodatočné splnenie vkladovej povinnosti, ktoré v prejednávanom spore neboli naplnené, a to za vysvetlenia rozdielu medzi vkladom a rozsahom vkladu s prípadným dopadom na práva a povinnosti spoločníkov.

53. Dovolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrozumiteľným a plne akceptovateľným spôsobom dotvára rozhodnutie súdu prvej inštancie, čím spĺňa všetky atribúty vyžadované ust. § 220 ods. 2 CSP, a preto ak dovolateľ namieta, že postupom odvolacieho súdu /ako aj súdu prvej inštancie/ malo dôjsť k odňatiu možnosti konať pred súdom, tak takáto námietka nemôže obstáť.

54. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je možné považovať za neodôvodnené a vychádzajúce z prílišného formalizmu.

55. Dovolanie je ďalej odôvodnené § 421 ods. 1 CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

56. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 1. júla 2016 dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky,

ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

57. Nesprávne právne posúdenie veci vzhladol dovolateľ tým, že konajúci súd nesprávne aplikoval § 131 ods. 3 a 4 Obchodného zákonníka, keď konštatoval, že „čo sa týka zákonnej formulácie, že spoločnosť môže vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s splatením vkladu na jeho úhradu pod hrozbou vylúčenia zo spoločnosti, tak z nej plynie, že uvedená možnosť spočíva v tom, že závisí od vôle spoločnosti, či takého spoločníka zo spoločnosti vylúči, alebo naďalej aj napriek nesplneniu vkladovej povinnosti zostane spoločníkom. Uvedenú možnosť, týkajúcu sa rozhodovania o vylúčení, resp. o ponechaní spoločníka v spoločnosti, nemožno rozširovať aj na možnosť nesplnenia zákonných podmienok pre platné vylúčenie spoločníka. Práve naopak, zákon formuluje podmienky, ktorých splnenie sa vyžaduje, aby došlo k platnému vylúčeniu spoločníka zo spoločnosti tak, aby konaním spoločnosti nedošlo k poškodeniu práv jednotlivých spoločníkov, preto určuje výslovne povinnosť spoločnosti vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní s vkladovou povinnosťou, aby si predmetnú povinnosť splnil v dodatočnej, spoločnosťou určenej lehote, nie kratšej, ako tri mesiace a zároveň, aby upozornil spoločníka, že v prípade, ak túto povinnosť v dodatočnej lehote nesplní, môže byť zo spoločnosti vylúčený, čím dôjde k prejavu vôle spoločnosti vo vzťahu k spoločníkovi a ten si je vedomý ďalších možných následkov“.

58. Dovolateľ považuje vyššie uvedené právne posúdenie za nesprávne z toho dôvodu, že konajúce súdy v danom prípade kladú dovolateľovi nad rámec Obchodného zákonníka za povinnosť písomne upozorniť spoločníka, ktorý je v omeškaní so splatením vkladu, na možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti. Dovolateľ je toho názoru, že keby zákonodarca chcel spoločnosť zaviazat' povinnosťou písomne vyzvať spoločníka, ktorý je v omeškaní so splatením vkladu na jeho úhradu, koncipoval by ustanovenie § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka inak, a to bez slovného spojenia „môže“.

59. Nesprávne právne posúdenie vzhladol dovolateľ aj v tom, že konajúce súdy v danom prípade nesprávne interpretovali ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce práva a povinnosti spoločníkov uvedené v § 113 a nasl., ako aj ustanovenie § 109 ods. 1 Obchodného zákonníka obligatórne stanovujúce minimálnu hodnotu vkladu spoločníka na 750,- Eur. V spojitosti s ustanovením § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka sa podľa dovolateľa viaže nadobudnutie práv a povinností spoločníka jednoznačne na obchodný podiel, ktorého hodnota je výslovne určená, ako pomer vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti, ak spoločenská zmluva neurčuje inak. Dovolateľ je toho názoru, že v danom prípade, keď žalobcovia ako spoločníci splatili vklad v rozsahu 0,- Eur (slovom: nula Eur), čo v konaní sami žalobcovia ani nenamietali, a teda nesplatili vklad ani v zákonom stanovenej minimálnej hodnote, práva a povinnosti žalobcovia, ako spoločníci ani nemohli nadobudnúť.

60. Dovolací súd vzhládom na vyššie uvedené dospel k záveru, že dovolateľom nastolená polemika ohľadom povinnosti písomne vyzvať spoločníka na doplatenie vkladu /a to aj s dôrazom na skutočnosť, že v danom prípade bol jeden zo spoločníkov správcom

vkladu/ je právnou otázkou v kontexte skutkových okolností prejednávaneho prípadu, ktorú možno unifikovať tak, či „*Obchodný zákonník vo svojom ust. § 113 ods. 3 dáva za povinnosť písomne upozorniť spoločníka, ktorý je v omeškani so splatením vkladu, na možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti aj napriek tomu, že ust. § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka je koncipované tak, že spoločnosť môže pod hrozbou vylúčenia vyzvať, aby spoločník svoju povinnosť splatiť vklad splnil*“. Zároveň ide o otázku rozhodnú, pretože naplnenie náležitostí stanovených § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, resp. obmedzenie práva spoločníka podľa § 131 Obchodného zákonníka, je základom žalobného návrhu na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia žalovaného. Ďalšou z obsahu dovolania vyvedenou otázkou je, či „*žalobcovia ako spoločníci mohli nadobudnúť práva a povinnosti spoločníka spoločnosti, hoci nesplátili ani vklad v minimálnom rozsahu 750,- Eur*“. Táto je však hypotetická, pretože skutočný rozsah splatenia hoci aj len v minimálnom rozsahu nebol predmetom skúmania konajúcich súdov, na ktorom zistení by napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo, a z ktorého by vychádzalo.

61. Poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedené právne otázky neboli doposiaľ predmetom dovolacieho prieskumu, čím najvyšší súd dospel k záveru, že je daná prípustnosť dovolania podaného dovolateľom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP minimálne v rozsahu prvej právnej otázky.

62. Podľa § 59 ods. 1 Obchodného zákonníka, vkladom spoločníka je súhrn peňažných prostriedkov (ďalej len „peňažný vklad“) a iných peniazmi ocenených hodnôt (ďalej len „nepeňažný vklad“), ktoré spoločník vkladá do spoločnosti a podieľa sa nimi na výsledku podnikania spoločnosti.

63. Podľa § 60 ods. 1 Obchodného zákonníka, časti vkladov spoločníkov splatené pred vznikom spoločnosti spravuje zakladateľ, ktorý je tým poverený v spoločenskej zmluve (ďalej len „správca vkladu“). Spoločenská zmluva môže správou vkladov poveriť aj banku alebo pobočku zahraničnej banky (ďalej len „banka“), aj keď nie je zakladateľom spoločnosti. Vlastnícke práva ku vkladom, alebo k ich častiam splateným pred vznikom spoločnosti, prípadne aj iné práva k týmto vkladom prechádzajú na spoločnosť dňom jej vzniku. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nadobúda však spoločnosť, až vkladom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na základe písomného vyhlásenia vkladateľa opatreného osvedčením o pravosti jeho podpisu. Ak sa na prevod práva k predmetu nepeňažného vkladu vyžaduje zápis do osobitnej evidencie podľa osobitného zákona, je štatutárny orgán spoločnosti povinný podať návrh na zápis do tejto evidencie do 15 dní od vzniku spoločnosti.

64. Podľa § 60 ods. 4 Obchodného zákonníka, osoba spravujúca vklady podľa odseku 1, je povinná vydať písomné vyhlásenie o splatení vkladu alebo jeho častí jednotlivými spoločníkmi, ktoré sa prikladá k návrhu na zápis do obchodného registra. Ak správca vkladu uvedie vo vyhlásení vyššiu sumu, než je splatená, ručí do výšky tohto rozdielu voči spoločnosti za splnenie povinnosti spoločníka splatiť vklad a v rovnakej výške voči veriteľom spoločnosti

za záväzky spoločnosti. Ručenie správcu vkladu voči veriteľom spoločnosti zaniká splatením vkladov, ktorých sa uvedenie vyššej sumy vo vyhlásení týkalo.

65. Podľa § 113 ods. 1 Obchodného zákonníka, spoločník je povinný splatiť vklad za podmienok a v lehote ustanovenej zákonom, prípadne určenej v spoločenskej zmluve, najneskôr však do piatich rokov od vzniku spoločnosti alebo od jeho vstupu do spoločnosti alebo od prevzatia záväzku na nový vklad. Tejto povinnosti nemožno spoločníka zbaviť. Konatelia oznámia registrovému súdu bez zbytočného odkladu splatenie celého vkladu každého spoločníka.

66. Podľa § 113 ods. 2 Obchodného zákonníka spoločník, ktorý v lehote podľa odseku 1 nesplatil predpísanú hodnotu peňažného vkladu, je povinný platiť úrok z omeškania vo výške 20% z nesplatenej sumy, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

67. Podľa § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, ak je spoločník s platením vkladu v omeškani, môže ho spoločnosť pod hrozbou vylúčenia vyzvať, aby svoju povinnosť splnil v lehote, ktorá nesmie byť kratšia, ako tri mesiace.

68. Podľa § 113 ods. 4 Obchodného zákonníka, spoločníka, ktorý nesplní svoju povinnosť ani v dodatočnej lehote, môže valné zhromaždenie zo spoločnosti vylúčiť.

69. Podľa § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka, obchodný podiel predstavuje práva a povinnosti spoločníka a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti. Jeho výška sa určuje podľa pomeru vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

70. Podľa § 125 ods. 1 písm. h/ Obchodného zákonníka, valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Do jeho pôsobnosti patrí aj vylúčenie spoločníka podľa § 113 a 121 a rozhodovanie o podaní návrhu podľa § 149.

71. Podľa § 131 ods. 1 prvej vety Obchodného zákonníka, každý spoločník, konateľ, likvidátor, správca konkurznej podstaty, vyrovnávací správca alebo člen dozornej rady môže podať návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ak je v rozpore so zákonom, spoločenskou zmluvou alebo so stanovami. Súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia neplatnosti domáha (§ 131 ods. 2 Obchodného zákonníka).

72. Dovolací súd zdôrazňuje, že povinnosť splatiť vklad smeruje voči ostatným zakladateľom, ako aj voči vznikajúcej, (alebo existujúcej) obchodnej spoločnosti, kedy pohľadávka na splatenie vkladu prislúcha obchodnej spoločnosti. Plnenie na pohľadávku na vklad je účelovo viazané a slúži reálnemu vytvoreniu základného imania.

73. Väčšinu vkladov v obchodných spoločnostiach v praxi predstavujú peňažné vklady, ktoré na rozdiel od nepeňažných vkladov nemusia byť za každých okolností celé splatené už pred vznikom obchodnej spoločnosti, resp. pred zápisom zmeny základného imania v obchodnom registri.

74. Na technickú realizáciu povinnosti splatiť vklady pred vznikom obchodnej spoločnosti zákon predpokladá, aby zakladatelia určili jedného spomedzi seba, alebo tretiu osobu (iba banku, táto možnosť sa však v praxi nevyužíva), aby predmety vkladov do vzniku obchodnej spoločnosti spravovala (správca vkladu). Ku splneniu povinnosti splatiť vklad dochádza odovzdaním predmetu vkladu správcovi, aj keď obchodná spoločnosť ešte nevznikla. Správca nie je vlastníkom spravovaného majetku, nestáva sa oprávneným zo spravovaných pohľadávok. Spravuje majetok dočasne a účelovo viazane - účelom je umožniť jeho užívanie obchodnej spoločnosti po jej vzniku.

75. Správca má povinnosť odovzdať vkladateľovi písomné potvrdenie o splatení vkladu (§ 60 ods. 4 Obchodného zákonníka). Toto potvrdenie sa prikladá k návrhu na zápis obchodnej spoločnosti do obchodného registra. Týmto potvrdením preukazuje zakladateľ splnenie svojej vkladovej povinnosti a prikladá sa k návrhu na zápis obchodnej spoločnosti do obchodného registra. Ak správca vkladu uvedie vo vyhlásení vyššiu sumu, ako je splatená, ručí do výšky tohto rozdielu voči spoločnosti za splnenie povinnosti spoločníka splatiť vklad a v rovnakej výške voči veriteľom spoločnosti za záväzky spoločnosti. Z dikcie zákona vyplýva, že hoci správca uvedie v potvrdení vyššiu sumu, ako bola skutočne zaplatená, ako vklad zakladateľom, nebude sa povinnosť zakladateľa splatiť vklad v prevyšujúcom rozsahu považovať za splnenú. Hoci bude v obchodnom registri uvedený splatený vklad vo výške podľa potvrdenia, skutočný stav splatenia bude nižší a tento rozdiel bude povinný zaplatiť spoločník (nesplatený vklad) a správca ako ručiteľ. Hlavnou povinnosťou správcu je odovzdať vklad obchodnej spoločnosti bezodkladne po jej vzniku a splnenia tejto povinnosti sa môže domáhať obchodná spoločnosť, ale aj zakladatelia.

76. Základnou povinnosťou spoločníka je splnenie vkladovej povinnosti, t.j. splatenie vkladu, na ktorého vloženie sa zaviazal v spoločenskej zmluve. Každý spoločník sa môže zaviazat' na splnenie vkladovej povinnosti v rôznej výške (pri rešpektovaní minimálnej hodnoty vkladu 750,- Eur) podľa obsahu spoločenskej zmluvy. Podmienky a lehoty na splnenie vkladovej povinnosti ustanovuje Obchodný zákonník, je však možné, aby boli tieto podmienky, spôsob a lehoty splatenia vkladu upravené v spoločenskej zmluve. Pri odlišnej úprave v spoločenskej zmluve sú spoločníci viazaní len maximálnou lehotou 5 rokov upravenou v zákone.

77. Pri nesplnení povinnosti splatiť peňažné vklady nastupujú osobitné sankcie. Jednou zo sankcií vyplývajúcou zo zákona voči spoločníkovi, ktorý svoju vkladovú povinnosť nesplnil riadne a včas je, že sa tento dostáva do omeškania a takémuto spoločníkovi vzniká povinnosť

zaplatiť úrok z omeškania vo výške 20% z nesplatenj sumy, (prípadne vo vyššej, alebo nižšej výške upravenej spoločenskou zmluvou vzhľadom na dispozitívny charakter tejto sankcie).

78. Ďalšou sankciou za nesplnenie vkladovej povinnosti spoločníkom je možnosť jeho vylúčenia zo spoločnosti spoločnosťou, resp. rozhodnutím valného zhromaždenia spoločnosti v rámci tzv. „kadučného konania“.

79. V kadučnom konaní, ktoré je dvojstupňové, spoločnosť najprv vyzve spoločníka pod hrozbou vylúčenia zo spoločnosti, aby si splnil vkladovú povinnosť v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako 3 mesiace. Ak si spoločník nesplní svoju povinnosť ani v takto určenej dodatočnej lehote, môže ho valné zhromaždenie svojím rozhodnutím zo spoločnosti vylúčiť. Na možnosť vylúčenia musí však byť spoločník písomne upozornený priamo vo výzve na splnenie vkladovej povinnosti a hrozba vylúčenia musí byť vo výzve jasne formulovaná. Ide o splnenie predpokladu stanoveného ustanovením § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka, ktoré má kogentný charakter a od jeho znenia nie je prípustné sa odchýliť, pričom koncepcia hypotézy vyjadrenej v § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka je jednoznačná a nevyvoláva rôzny výklad. Spoločník sa spoločníkom spoločnosti stáva zápisom do obchodného registra, kedy jedným z možných následkov nesplnenia si splatenia vkladovej povinnosti, ku ktorej sa zakladajúci spoločník v spoločenskej zmluve zaviazal je aj možnosť vylúčenia spoločníka na základe rozhodnutia valného zhromaždenia spoločnosti, a to za prítomnosti kvalifikovanej výzvy na dodatočné splnenie vkladovej povinnosti v lehote stanovenej minimálne 3 mesiace vrátane zákonom stanoveného výslovného upozornenia, v zmysle ktorého spoločnosť môže spoločníka vylúčiť pre nesplnenie si vkladovej povinnosti ani v dodatočne určenej lehote. Či už k vylúčeniu spoločníka dôjde, alebo nie, je na rozhodnutí valného zhromaždenia spoločnosti, keďže jedným z následkov ani dodatočného nesplnenia si vkladovej povinnosti spoločníkom je len zákonom poskytnutá eventualita, ktorá spoločnosti umožňuje prísť ku kadučnému konaniu a spoločníka skutočne zo spoločnosti aj vylúčiť. Cieľom kvalifikovanej výzvy je prioritne „prinútiť“ spoločníka na doplatenie (splatenie) jeho vkladu v celosti, ktorej povinnosti sa spoločník sám zaviazal s tým, že najzávažnejším následkom nesplnenia si jeho vkladovej povinnosti je rozhodnutie o jeho vylúčení zo spoločnosti, na ktorú alternatívu spoločnosť musí spoločníka výslovne upozorniť.

80. Pre úplnosť v súvislosti s tvrdením dovolateľa, že práva a povinnosti spoločníka vznikajú až splnením vkladovej povinnosti, kedy s poukazom na § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka dovolateľ uviedol, že toto ustanovenie jednoznačne viaže nadobudnutie práv a povinností spoločníka na obchodný podiel vyjadrený, ako pomer vkladu spoločníka k základnému imaniu spoločnosti, dovolací súd uvádza, že je potrebné rozlišovať medzi pojmom vklad a obchodný podiel. Vklad spoločníka predstavuje plnenie spoločníka voči spoločnosti, na základe ktorého sa vytvára základné imanie spoločnosti a obchodný podiel predstavuje súhrn majetkových a nemajetkových práv a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti, ktorú na základe plnenia vkladovej povinnosti spoločník na spoločnosti získal. Výška obchodného podielu sa určuje pomerom vkladu spoločníka na základnom imaní, kedy miera podielu na základnom imaní sa nemusí povinne odvíjať len od výšky vkladu do

základného imania, pre dispozitívnu povahu ust. § 114 ods. 1 Obchodného zákonníka. Uvedenému zodpovedá aj zákonná úprava pre prípady peňažných vkladov vyjadrená v ust. § 113 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj ust. § 110 ods. 1 písm. d/ Obchodného zákonníka, kedy zákon výslovne umožňuje spoločníkom sa v spoločenskej zmluve dohodnúť na výške vkladu (za dodržania minimálnej zákonnej hranice), výške splatených vkladov pri založení spoločnosti, včítane spôsobu a lehoty splácania vkladu.

81. Dovolací súd ďalej uvádza, že Obchodný zákonník neviaže všetky práva a povinnosti spoločníka na rozsah splatenia celého vkladu, ako je tomu napr. pri práve na informácie o záležitostiach spoločnosti (§ 122 ods. 2), pri práve podať na súde návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia (§ 122 ods. 3), pri práve podieľať sa na riadení a kontrole spoločnosti (§ 127 ods. 2), pričom s dôrazom na ust. § 60 ods. 4 správca vkladu pri uvedení vyššej sumy vo vyhlásení než je splatená, ručí do výšky tohto rozdielu voči spoločnosti, ako aj voči veriteľom spoločnosti. Ručenie správcu vkladu voči veriteľom spoločnosti napokon zaniká splatením vkladov, ktorých sa uvedenie vyššej sumy vo vyhlásení týkalo.

82. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že spoločník môže byť spoločníkom spoločnosti aj za situácie, kedy ešte nedošlo k splateniu celého vkladu, kedy táto skutočnosť nesplatenia vkladu v celosti, nemá dopad na práva alebo povinnosti spoločníka spoločnosti, čo môže vyústiť aj k podaniu žaloby o určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia v zmysle § 131 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka zo strany takého spoločníka, ktorý svoju povinnosť splatiť vklad nesplnil.

83. Ohľadom dovolacej námietky, že povinnosť splatenia vkladu minimálne v rozsahu 750,- Eur /podľa výpisu z obchodného registra až v rozsahu 35.000,- Eur/ bola pravdepodobne podľa tvrdenia dovolateľa iba deklarovaná a nie aj reálna, naproti tvrdeniu žalobcov o znížení základného imania za účelom jeho zosúladenia so skutočnosťou, dovolací súd pre úplnosť dodáva, že ťažisko dokazovania je v konaní na súde prvej inštancie; skutkové závery tohto súdu je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 384 CSP) s tým, že na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu totiž dovolací súd nemá možnosť dôkazy sám vykonávať a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Bez ohľadu na uvedené dovolací súd uvádza, že postup valného zhromaždenia pri vylúčení spoločníka zo spoločnosti pre nesplatenie vkladu v spojení s § 113 Obchodného zákonníka sa viaže s takým tomuto aktu predchádzajúcim postupom, ktorý spočíva v doručení kvalifikovanej výzvy a splnenie si vkladovej povinnosti tak, ako je uvedené vyššie. Je zrejmé, a to najmä s akcentom na žalobný návrh žalobcov na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia žalovaného zo dňa 12. októbra 2018, ktorým boli žalobcovia 1/ a 2/ vylúčení zo spoločnosti žalovaného v rámci kadučného konania, že na takéto rozhodnutie o vylúčení neboli splnené zákonné podmienky, a to pre nenaplnenie postupu predpokladaného ust. § 113 ods. 3 Obchodného zákonníka.

84. Preto, ak konajúce súdy zhodne uzavreli, že uznesenie valného zhromaždenia žalovaného zo dňa 12. októbra 2018 bolo prijaté bez toho, aby došlo k naplneniu základných predpokladov pre platné vylúčenie žalobcov ako spoločníkov zo spoločnosti postupom podľa § 113 Obchodného zákonníka, tak vec správne právne posúdili v kontexte skutkových okolností prejednávaneho prípadu, nakoľko takto prijaté uznesenie valného zhromaždenia je v rozpore so zákonom.

85. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného vyvodená podľa § 420 písm. f/ CSP nie je procesne daná, pričom dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je dôvodné, preto jeho dovolanie podľa § 448 CSP, zamietol.

ROZHODNUTIE č. 49

Zvolanie náhradnej členskej schôdze

§ 239 ods. 8 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

Predpokladom konania náhradnej členskej schôdze v zmysle § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka je, aby členská schôdza nebola uznášaniaschopná. Zvolanie členskej schôdze spoločne s náhradnou členskou schôdzou pre prípad potenciálnej neuzášaniaschopnosti členskej schôdze jedinou pozvánkou je v rozpore s § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka. Náhradná členská schôdza musí byť zvolaná až po konštatovaní neuzášaniaschopnosti členskej schôdze, čo nevylučuje možnosť konania náhradnej členskej schôdze i v ten istý deň.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/9/2022 z 28. februára 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), ako súd prvej inštancie, svojím v poradí prvým rozsudkom zo dňa 5. januára 2015, č. k. 8Cb/56/2013-103, určil, že uznesenie prijaté na náhradnej výročnej členskej schôdzi POD Vehec zo dňa 7. marca 2013 pod bodmi I, II, III, IV a V je neplatné (výrok I.) a určil, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 100%.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 27. júna 2018 domáhal, aby súd prvej inštancie určil, že uznesenia prijaté na náhradnej výročnej členskej schôdzi (ďalej len „NVČS“) Poľnohospodárskeho obchodného družstva (ďalej len „POD“) Vehec zo dňa 7. marca 2013, ktoré sú označené v zápisnici z NVČS POD Vehec rímskymi číslicami I, II, III, IV a V sú neplatné. V žalobe uviedol, že je vlastníkom členského podielu družstva v menovitej výške 5.530,306 Eur. Na deň 7. marca 2013 bola zvolaná výročná členská schôdza (ďalej len „VČS“) a NVČS POD Vehec za rok 2012. Keďže VČS nebola uznášaniaschopná, konala sa následne dňa 7. marca 2013 NVČS. Na NVČS POD Vehec za rok 2012 bolo prijaté uznesenie označené v zápisnici z NVČS rímskymi číslicami I, II, III, IV a V. Vzhľadom na fakt, že žalovaný odmietol zaprotokolovať žalobcove námietky proti prijatému uzneseniu, podal žalobca dňa 5. apríla 2013 námietky proti prijatému uzneseniu podľa § 242 Obchodného zákonníka (ďalej aj „ObZ“). Uznesenie označené v zápisnici z NVČS rímskymi číslicami I, II, III, IV a V považuje žalobca za také, ktoré je v rozpore so stanovami žalovaného aj v rozpore so zákonom. Žalovaný listom zo dňa 25. apríla 2013 odpovedal žalobcovi na jeho námietky. Žalobca nepovažuje odpoveď žalovaného na námietky za uspokojivú, predovšetkým z toho dôvodu, že ani na základe tejto odpovede nebol odstránený rozpor prijatého uznesenia so zákonom a so stanovami. Žalobca tvrdí rozpor uznesenia označených v zápisnici z NVČS rímskymi číslicami I, II, III, IV a V so zákonom aj so

stanovami. Tvrdí, že NVČS nebola zvolaná riadne, teda nebola zvolaná tak, ako to vyžadujú stanovy POD Vehec a Obchodný zákonník v ustanovení § 238 ods. 3 a to preto, že:

1./ pozvánka na NVČS na deň 7. marca 2013 o 09.30 hod. je datovaná vo Vechci dňa 14. februára 2012. Táto pozvánka, navrhovateľovi doručená v roku 2013, nebola doručovaná v súlade s ustanovením Čl. XIV ods. 6 stanov POD a § 239 Obchodného zákonníka;

2./ pozvánka na NVČS v záhlaví uvádza, že je vydaná „...v zmysle Čl. XIX ods. 6 stanov družstva...“, pričom ale platné stanovy POD Vehec neobsahujú žiaden Čl. XIX ods. 6;

3./ pozvánka na NVČS je podpísaná iba predsedom predstavenstva POD Vehec, pričom ale v zmysle Čl. XIV ods. 6 stanov schôdzu zvoláva predstavenstvo a v zmysle zápisu v Obchodnom registri za družstvo podpisujú dvaja členovia predstavenstva spoločne;

4./ pozvánka na VČS POD Vehec za rok 2012 ani pozvánka na NVČS ani žiadna iná pozvánka nebola od POD Vehec doručená členke družstva B. B.;

5./ k namietanému uzneseniu žalobca, ktorý ako člen družstva bol prítomný na schôdzi, chcel podať námietky ešte v priebehu NVČS, a to v okamihu po skončení hlasovania, teda po asi 2 hodinách a 45 minútach trvania NVČS, čo mu však nebolo umožnené - rozpor s § 241 ods. 1 písm. d) Obchodného zákonníka.

6./ namietané uznesenie bolo prijaté v rozpore s ustanovením § 238 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého na platnosť uznesenia sa vyžaduje prítomnosť nadpolovičnej väčšiny členov. Podľa zápisnice z NVČS bolo prítomných 110 členov, čo je 45% z celkového počtu členov.

2.1. Žalovaný podľa súdu prvej inštancie nepredložil v konaní žiadny dôkaz potvrdzujúci, že pozvánky boli všetkým členom družstva doručované. Zákon ani stanovy družstva nevyžadujú doručovanie pozvánok poštovou zásielkou určenou do vlastných rúk, alebo doporučenou zásielkou, takže bolo podľa okresného súdu možné doručovanie pozvánok obyčajnou zásielkou. Túto skutočnosť však žalovaný nepreukázal, a keďže v súdnom konaní nebolo preukázané riadne doručenie pozvánok členom družstva, nemožno teda podľa okresného súdu skonštatovať splnenie ďalšej podmienky uvedenej v čl. XIX ods. 6 stanov a to, že pozvánka bola členom družstva známa najmenej 14 dní pred konaní členskej schôdze. Nakoľko v prejednávacom prípade nebola podľa súdu prvej inštancie náhradná členská schôdza družstva zvolaná v súlade so stanovami a keďže nebola zvolaná riadne, nemožno považovať uznesenie na nej prijaté za platné, z ktorého dôvodu okresný súd určil, že uznesenie prijaté na náhradnej výročnej členskej schôdzi POD Vehec zo dňa 7. marca 2013 pod bodmi I, II, III, IV a V je neplatné.

3. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením zo dňa 21. júna 2017, č. k. 5Cob/20/2015-202, zrušil v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 5. januára 2015. Odvolací súd sa nestotožnil s konštatovaním okresného súdu, ktorý žalobe vyhovel z jediného dôvodu, a síce že náhradná členská schôdza nebola zvolaná v súlade so stanovami. Odvolací súd skonštatoval, že nemožno spravodlivo požadovať

od žalovaného družstva, aby spôsob doručovania písomností (teda aj pozvánok na členskú schôdzu zasielaných obyčajnou poštou) doložil označenými dôkazmi, nakoľko nie je obvyklé tzv. „obyčajnú poštu“ zaznamenávať v knihe odoslanej pošty, resp. zachovávať archívne doklady potvrdzujúce vynaloženie finančných prostriedkov na poštovné takýmto spôsobom. Keďže podľa odvolacieho súdu neobstála v žalobe konkrétne uvedená námietka, že aj z dôvodu nezákonného zvolania NVČS je na nej prijaté uznesenie neplatné, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a určil, že povinnosťou okresného súdu bude v ďalšom konaní zamerať dokazovanie na opodstatnenosť ďalších dôvodov návrhu na začatie konania, pre ktoré žalobca žiada uznesenie prijaté na NVČS dňa 7. marca 2013 určiť za neplatné.

4. Okresný súd svojím v poradí druhým rozsudkom zo dňa 8. decembra 2017, č. k. 8Cb/56/2013-222, opätovne určil, že uznesenie prijaté na náhradnej výročnej členskej schôdzi POD Vehec zo dňa 7. marca 2013 pod bodmi I, II, III, IV a V je neplatné (výrok I) a zároveň určil, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 100% (výrok II).

4.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že keďže odpadla otázka doručovania pozvánok, nakoľko túto krajský súd už má za vysporiadanú vo svojom zrušujúcom uznesení, poukázal na ďalšie aspekty v rámci žaloby, ktorú uznal za dôvodnú citujúc ustanovenia § 238 ods. 3, § 239 ods. 1, 2, 8, § 242 Obchodného zákonníka a čl. XIX ods. 6 Stanov POD Vehec platných od 15. marca 2012.

4.2. Okresný súd uviedol, že v predmetnej právnej veci žalovaný dňa 14. februára 2013 vyhotovil pozvánku, ktorou zvolal výročnú členskú schôdzu družstva za rok 2012 na deň 7. marca 2013 o 09.00 hod. a zároveň v ten istý deň (14. februára 2013) vyhotovil aj pozvánku, ktorou zvolal náhradnú výročnú členskú schôdzu družstva na deň 7. marca 2013 o 09.30 hod. Hoci tento postup žalovaný opísal ako bežnú prax zavedenú z dôvodu hospodárnosti, takéto konanie žalovaného bolo podľa súdu prvej inštancie v rozpore s § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, ktorý upravuje zvolanie náhradnej výročnej členskej schôdze. V tomto zákonom ustanovení sa uvádza, že predstavenstvo zvolá náhradnú výročnú členskú schôdzu až potom, keď členská schôdza nie je schopná uznášať sa a zvolá ju tak, aby sa konala do 3 týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná. Výkladom ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka okresný súd dospel k záveru, že povinnosť predstavenstva zvolať náhradnú členskú schôdzu nastáva vtedy, ak členská schôdza nie je schopná uznášať sa. Keďže v danom prípade predstavenstvo zvolalo náhradnú výročnú členskú schôdzu pozvánkou datovanou v ten istý deň, ako bola pozvánka na riadnu členskú schôdzu a obe pozvánky boli naraz doručované členom družstva, nebola náhradná členská schôdza podľa záveru okresného súdu zvolaná v súlade s § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka. Členská schôdza nebola zvolaná riadne tak, ako to vyžaduje § 238 ods. 3 Obchodného zákonníka a uznesenie na nej prijaté preto nemohlo byť podľa okresného súdu platné. Okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku taktiež uviedol, že je pravdou, že stanovy družstva v článku XIX ods. 6 obsahovali ustanovenie, že náhradná členská schôdza sa môže konať aj v ten istý deň ako členská schôdza, najskôr však o 30 minút po plánovanom začiatku riadnej členskej schôdze,

pokiaľ je to uvedené v pozvánke, ale s takýmto znením stanov sa nemožno riadiť, nakoľko je v rozpore so zákonom. Stanovy družstva môžu upravovať určité veci podrobnejšie ako zákon, ale vždy musia byť v súlade so zákonom.

4.3. K námietke žalobcu, že členská schôdza družstva nebola zvolaná riadne, pretože pozvánka na schôdzu nebola doručená členke družstva pani Anne Adamovej, súd poukázal na § 239 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorý ustanovuje, že zvolanie členskej schôdze sa musí členom oznámiť spôsobom určeným stanovami. Predstavenstvo POD Vehec sa v danom prípade rozhodlo pre zvolanie členskej schôdze, ako aj náhradnej členskej schôdze, na deň 7. marca 2013, písomnou pozvánkou. Žalobca tvrdil, že písomná pozvánka nebola doručená jeho manželke a túto skutočnosť sám žalovaný aj potvrdil. Možno preto podľa súdu prvej inštancie konštatovať, že členská schôdza nebola riadne zvolaná, keďže jej zvolanie nebolo minimálne pani Adamovej oznámené spôsobom určeným v stanovách.

4.4. Okresný súd v závere svojho rozsudku skonštatoval, že v prejednávanom prípade nebola náhradná členská schôdza družstva zvolaná v súlade so zákonom a stanovami, preto nemožno považovať uznesenie na nej prijaté za platné. S prihliadnutím na uvedené súd žalobe vyhovel a určil, že uznesenie prijaté na náhradnej výročnej členskej schôdzi POD Vehec dňa 7. marca 2013 pod bodmi I až V je neplatné.

5. Na odvolanie žalovaného odvolací súd, dovolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 19. novembra 2019, č. k. 6Cob/55/2018-271, v poradí druhý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5.1. Odvolací súd s poukazom na § 387 ods. 2 a 3 CSP skonštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, a na doplnenie dôvodov svojho rozhodnutia uviedol, že podstatným v tejto veci je, že ak jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie výročnej členskej schôdze a náhradná výročná členská schôdza, takýto postup je podľa odvolacieho súdu v rozpore so zákonom, a to § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, nakoľko nemohlo dôjsť k platnému zvolaniu náhradnej členskej schôdze družstva predtým, ak predstavenstvo v zmysle stanov žalovaného nekonštatuje, že členská schôdza nie je schopná uznášať sa. Pokiaľ žalovaný nespĺnil náležitosti súvisiace so zvolaním členskej schôdze platí, že v ten istý deň nemohla byť platne zvolaná ani náhradná členská schôdza žalovaného.

5.2. K námietke žalovaného, že napadnuté uznesenie prijaté na náhradnej členskej schôdzi sa žalobcu nijako nedotklo, keďže tento sa tejto schôdze zúčastnil a mohol hlasovať, odvolací súd uviedol, že je nepochybné, že takýto spôsob zvolania náhradnej výročnej členskej schôdze sa žalobcu dotkol, lebo tak, ako sa konštatuje v zápisnici z výročnej členskej schôdze, konkrétne v bode 4, táto nemohla začať kvôli tomu, že nie je prítomná nadpolovičná väčšina členov, čo okrem iného mohlo byť spôsobené aj vadným doručovaním predvolania na túto riadnu členskú schôdzu a zároveň toto mohlo nepochybné aj ovplyvniť hlasovanie, na náhradnej výročnej členskej schôdzi. Zároveň krajský súd uviedol, že pokiaľ by si osvojil názor žalovaného v podanom odvolaní, nemuselo by dôjsť k zvolaniu výročnej členskej schôdze spôsobom uvedeným v stanovách, ale dochádzalo by k nemu len neformálnym spôsobom, čo by

nepochybne spôsobilo ujmu tých členov družstva, ktorí by sa o tomto dohodnutom „neformálnom spôsobe zvolania“ výročnej členskej schôdze nedozvedeli. Tieto skutočnosti boli nepochybne zachytené v námietkach žalobcu (č.l.19 súdneho spisu) proti uzneseniam prijatých na náhradnej výročnej členskej schôdze žalovaného, kde žalobca poukázal, že na platnosť uznesení členskej schôdze sa vyžaduje jej riadne zvolanie a že náhradná výročná členská schôdza zo dňa 7. marca 2013 nebola zvolaná riadne v zmysle stanov žalovaného a ustanovenia § 238 ods. 3 Obchodného zákonníka. Odvolací súd taktiež uviedol, že zo zápisnice z tejto schôdze je zistiteľné, že žalobca ústne už na tejto schôdzi vyslovil svoj nesúhlas s navrhovanými uzneseniami, ktoré boli napokon prijaté väčšinou hlasov prítomných, pričom k prehlasovaniu žalobcu došlo aj z dôvodu chybného zvolania náhradnej členskej schôdze keď nie je možné predpovedať ako by hlasovanie dopadlo (t.j., či by žalobca uspel s námietkami) ak by všetci členovia boli na túto náhradnú členskú schôdzu riadne (v súlade so cit. ustanoveniami a stanovami žalovaného) pozvaní.

5.3. Vo vzťahu k namietanej vade doručovania pozvánok odvolací súd uviedol, že nebolo povinnosťou žalovaného doručovať pozvánku na riadnu členskú schôdzu manželke žalobcu do cudziny (USA), ale stačilo na jej adresu trvalého pobytu, a v tom prípade by sa toto mohlo pokladať za dôjdenie prejavu vôle do sféry adresáta - manželke žalobcu. Záverom odvolací súd skonštatoval, že dôkazné bremeno preukázať, že manželke žalobcu bola doručovaná pozvánka na výročnú členskú schôdzu v súlade so stanovami, zaťažuje žalovaného, nakoľko ak by si súd osvojil argumentáciu žalovaného, žalobcu by zaťažil negatívnou dôkaznou povinnosťou, t.j. musel by preukazovať, že žalovaný jeho manželke žiadnu pozvánku nedoručoval, čo je vylúčené.

V súvislosti s vyššie uvedeným odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalovaný (č.l. 287 a nasl. spisu), prípustnosť ktorého odôvodnil ust. § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, konštatujúc, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nezákonné, nespravodlivé a spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

7. Dovolateľ v časti dovolania, ktorého prípustnosť odvodzuje od ust. § 420 písm. f/ CSP vytýka odvolaciemu súdu (ako i súdu prvej inštancie), že tento sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal, resp. nevyhodnotil dôsledky svojho rozhodnutia v kontexte ďalšieho fungovania družstva, nakoľko jedným z uznesení, ktoré bolo vyhlásené za neplatné, bolo aj uznesenie, ktorým bola schválená riadna účtovná závierka žalovaného za rok 2012, a teda z dôvodu uvedeného rozhodnutia žalované družstvo aktuálne porušuje svoje povinnosti podľa § 40 ods. 1 a 2 v spojení s ust. § 68b ods. 1 písm. e/ Obchodného zákonníka a hrozí jeho zrušenie a vstup do likvidácie.

7.1. Žalovaný namieta, že počas celého konania tvrdil, že žalobcovi nikdy žiadna ujma nevznikla a nikdy nebol reálne nijako poškodený ani jedným z uznesení, ktoré boli schválené na spornej NVČS dňa 7. marca 2013. Vytýka súdom oboch inštancií, že tieto neposkytli žiadnu

odpoveď o tom, aké právo žalobcu bolo ohrozené alebo porušené uzneseniami NVČS zo dňa 7. marca 2013.

7.2. Dovolateľ taktiež tvrdí, že odvolací súd vydal prekvapivé rozhodnutie, v ktorom poprel svoj predošlý záver, v zmysle ktorého odmietol tvrdenie súdu prvej inštancie o nezákonnom postupe pri zvolávaní NVČS (bod 21. a 22. zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu) a vec vrátil súdu prvej inštancie s tým, že bude jeho úlohou zamerať dokazovanie na opodstatnenosť ďalších dôvodov žaloby. Okresný súd sa však týmto právnym názorom podľa dovolateľa neriadil a vo svojom v poradí druhom rozsudku opätovne uzavrel, že NVČS nebola zvolaná v súlade s ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka (viď body 25. a 26. rozsudku), ktorý záver prekvapivo odvolací súd na druhýkrát potvrdil, a z ktorého dôvodu došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces a porušeniu právnej istoty a ust. § 391 ods. 2 CSP

7.3. Dovolateľ namieta i nepochopiteľnosť postupu odvolacieho súdu vo vzťahu k doručovaniu pozvánky manželke žalobcu, o ktorej žalovaný naprieč celým konaním tvrdil, že pozvánka bola manželke žalobcu riadne doručená.

8. V časti dovolania, ktorého prípustnosť žalovaný odvodzuje od ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, a to v nesprávnom právnom závere súdov o nemožnosti konania riadnej a náhradnej výročnej členskej schôdze družstva v jeden deň. Záver odvolacieho súdu, že „pokiaľ jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie VČS a NVČS, takýto postup je v rozpore so zákonom, s ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka“, nemá podľa dovolateľa oporu v žiadnom zákonom ustanovení a je len nesprávnym výkladom zo strany odvolacieho súdu.

8.1. Žalovaný vo vzťahu k námietke, že právo každého člena podať žalobu o zrušenie uznesenia členskej schôdze nie je abstraktné, vytyka súdu prvej inštancie, že tento vo svojom rozsudku (bod 23. odôvodnenia rozhodnutia) cituje § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka, avšak opomenul uviesť odsek 2 predmetného ustanovenia, v zmysle ktorého súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia domáha. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 24/2013 a Obdo V 70/2003, v zmysle ktorého „dôsledky formálnych väd pri zvolávaní valného zhromaždenia z hľadiska vplyvu na platnosť valným zhromaždením prijatých uznesení treba posudzovať podľa toho, či v konkrétnom prípade mali, alebo mohli mať negatívny vplyv na možnosť uplatnenia práva niektorého zo spoločníkov“. Tvrdí, že preukázanie osobného rozmeru žaloby, teda podávania žaloby pre porušenie, alebo ohrozenie jeho osobných práv člena družstva je nevyhnutnou súčasťou každej takejto žaloby o vyslovenie neplatnosti uznesení členskej schôdze. Vytyka súdom, že v napadnutých rozhodnutiach nijako nevysvetlili, ako došlo, alebo mohlo dôjsť k negatívnemu vplyvu na možnosť uplatnenia práva žalobcu.

8.2. Dovolateľ záverom namieta, že stanov družstva (ako i čl. XIX bod 6.) boli riadne prijaté príslušným orgánom družstva, neboli nikdy zmenené, a teda i postup žalovaného družstva pri zvolávaní NVČS bol plne v súlade s jeho stanovami. Vytyka súdu prvej inštancie, že tento si urobil prejudiciálny záver o neplatnosti ustanovenia čl. XIX bod 6 Stanov pre jeho rozpor so

zákonom, a to bez ohľadu na skutočnosť, že naprieč celým konaním nebola prednesená žaloba o určenie neplatnosti predmetného ustanovenia stanov, ktorý uvedený postup znamená, že súd si vytvoril prejudiciálny názor na takú otázku, ktorá mala byť predmetom samostatného sporového konania. Vytýka odvolaciemu súdu, že tento chybný postup okresného súdu, ktorým bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces, v rámci odvolacieho konania nenapravil, z ktorého dôvodu došlo k chybnému právnomu posúdeniu veci.

V zmysle vyššie uvedených argumentov žalovaný navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zo dňa 19. novembra 2019, ako i rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 8. decembra 2017 a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. Žalobca sa vo svojom vyjadrení sa k podanému dovolaniu stotožnil s rozhodnutiami súdov oboch inštancií a navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný v neprospech, ktorého bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený podľa § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného treba zamietnuť.

11. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu, ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

15. Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP

16. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, keďže má za to, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

16.1. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaný vytýka odvolaciemu súdu (ako i súdu prvej inštancie), že tieto sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberali, resp. nevyhodnotili dôsledky svojho rozhodnutia v kontexte ďalšieho fungovania družstva a z dôvodu uvedeného rozhodnutia žalované družstvo aktuálne porušuje svoje povinnosti podľa § 40 ods. 1 a 2 v spojení s ust. § 68b ods. 1 písm. e/ Obchodného zákonníka a hrozí jeho zrušenie a vstup do likvidácie.

16.2. Vytýka tiež súdom oboch inštancií, že tieto neposkytli žiadnu odpoveď o tom, aké právo žalobcu bolo ohrozené alebo porušené uzneseniami NVČS zo dňa 7. marca 2013.

16.3. Dovolateľ taktiež tvrdí, že odvolací súd vydal prekvapivé rozhodnutie, v ktorom poprel svoj predošlý záver, v zmysle ktorého odmietol tvrdenie súdu prvej inštancie o nezákonnom postupe pri zvolávaní NVČS (bod 21. a 22. zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu) a vec vrátil súdu prvej inštancie s tým, že bude jeho úlohou zamerať dokazovanie na opodstatnenosť ďalších dôvodov žaloby. Okresný súd sa však týmto právnym názorom podľa dovolateľa neriadil a vo svojom v poradí druhom rozsudku opätovne uzavrel tak, že NVČS nebola zvolaná v súlade s ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka (viď body 25. a 26. rozsudku), ktorý záver prekvapivo odvolací súd na druhýkrát potvrdil, a z ktorého dôvodu došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces a porušeniu právnej istoty a ust. § 391 ods. 2 CSP

16.4. Dovolateľ namieta i nepochopiteľnosť postupu odvolacieho súdu vo vzťahu k doručeniu pozvánky manželke žalobcu, o ktorej žalovaný naprieč celým konaním tvrdil, že pozvánka bola manželke žalobcu riadne doručená a nerozumie, prečo odvolací súd nevzal do úvahy jeho vyjadrenia zo dňa 24. mája 2018 a 20. decembra 2017.

17. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu

odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

19. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatneným nárokom a obranou proti takému uplatneniu.

20. Dovolací súd uvádza, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojim postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjrejmé dôvody toho, ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t.j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa – ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ – ústavné kritériá vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy.

21. Najvyšší súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). K zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril aj Ústavný súd Slovenskej republiky keď uviedol, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky

právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy. (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17). O taký prípad však v danej veci nejde. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu sú dostatočne zrejmé jeho dôvody.

21.1. Je potrebné mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na súdnu ochranu, resp. spravodlivý proces. (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 204/04). Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu.

21.2. Dovolací súd uvádza, že nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalovaného, že sudy sa v konaní podrobne nezaoberali a neposkytli žiadnu odpoveď o tom, aké právo žalobcu bolo ohrozené, alebo porušené uzneseniami NVČS zo dňa 7. marca 2013. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu v bode 13. a 15. jasne vyplýva, že tento sa zaoberal námietkou žalovaného, že žaloba nemá žiadne vecné ani reálne opodstatnenie, nakoľko žiadne práva žalobcu porušené neboli. K uvedenému následne v bode 38. ako aj 41. svojho odôvodnenia odvolací súd uviedol, že je nepochybné, že v súdnej veci zvolený postup spôsobu zvolania náhradnej výročnej členskej schôdze sa nepochybné žalobcu dotkol, lebo tak, ako sa konštatuje v zápisnici z výročnej členskej schôdze, konkrétne v bode 4, táto nemohla začať kvôli tomu, že nie je prítomná nadpolovičná väčšina členov, čo okrem iného mohlo byť spôsobené aj vadným doručovaním predvolania na túto riadnu členskú schôdzu a zároveň to mohlo nepochybné aj ovplyvniť hlasovanie, na náhradnej výročnej členskej schôdzi. Súčasne krajský súd uviedol, že pokiaľ by si osvojil názor žalovaného v podanom odvolaní, nemuselo by dôjsť k zvolaniu výročnej členskej schôdze spôsobom uvedeným v stanovách, ale dochádzalo by k nemu len neformálnym spôsobom, čo by nepochybné spôsobilo ujmu tých členov družstva, ktorí by sa o tomto dohodnutom „neformálnom spôsobe zvolania“ výročnej členskej schôdze nedozvedeli. Žalovanému tak bola podľa dovolacieho súdu poskytnutá dostatočná odpoveď zo strany odvolacieho súdu vo vzťahu k jeho námietke o tom, aké právo žalobcu bolo ohrozené alebo porušené uzneseniami NVČS zo dňa 7. marca 2013.

21.3. Pokiaľ žalovaný vytyka odvolaciemu súdu (ako i súdu prvej inštancie), že tento sa vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal dôsledkami svojho rozhodnutia v kontexte ďalšieho fungovania družstva, z ktorého dôvodu je odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu nedostatočné, ani s uvedeným sa dovolací súd nestotožňuje a pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, pretože v konaniach pred súdom prvej inštancie i odvolacím súdom, iný než napadnutým rozsudkom, vyslovený právny záver podľa odvolacieho súdu nevyplýval a v odvolaní uvedené argumenty neboli teda spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci. Odvolací súd zaujal stanovisko len k tým dôvodom odvolania, ktoré mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie vo veci stojace na závere, že ak jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie výročnej členskej schôdze a náhradná výročná členská schôdza, takýto postup je podľa odvolacieho súdu v rozpore so zákonom, a to § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, členská schôdza žalovaného teda nebola zvolaná riadne a uznesenie na nej prijaté preto nemôže byť platné, pričom samotná neplatnosť uznesení je len nevyhnutným dôsledkom neplatne zvolanej členskej schôdze, na ktorej boli prijaté, z ktorého dôvodu neskúmal obsah prijatých uznesení. Námietku žalovaného, že odvolací súd sa nezaoberal tým, aké uznesenia označil svojim rozsudkom za neplatné, preto dovolací súd hodnotí ako irelevantnú.

22. Dovolateľ taktiež tvrdí, že odvolací súd porušil princíp právnej istoty, keď vydal prekvapivé rozhodnutie, v ktorom poprel svoj predošlý záver, v zmysle ktorého vo svojom zrušujúcom uznesení odmietol tvrdenie súdu prvej inštancie o nezákonom postupe pri zvolávaní NVČS. Žalovaný zastáva názor, že súd prvej inštancie porušil ust. § 391 ods. 2 CSP, keď sa neriadil záväzným právnym názorom odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení (podľa, ktorého neobstojí v návrhu žalobcu konkrétne uvedená námietka, že aj z dôvodu nezákonného zvolania NVČS sú na nej prijaté uznesenia neplatné a uložil súdu prvej inštancie v ďalšom konaní zamerať dokazovanie na opodstatnenosť ďalších dôvodov návrhu), pretože v svojom v poradí druhom rozsudku opätovne právne vec vyhodnotil a uzavrel tak, že NVČS nebola zvolaná v súlade s ust. § 239 ods. 8 ObZ.

22.1. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa prekvapivosti rozhodnutí súdov nižšej inštancie dovolací súd uvádza, že o prekvapivé rozhodnutie predstavujúce vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP ide vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie na odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za predpokladu, že nepostupoval v súlade s ustanovením § 382 CSP (k tomu viď aj R 33/2011, 3Cdo/76/2014, 4Cdo/299/2014). O uvedený prípad prekvapivosti, prípad porušenia právnej istoty z dôvodu neakceptácie právne záväzného právneho záveru odvolacieho súdu súdom prvej inštancie, či dokonca o porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces tým, že by odvolací súd vo svojom rozsudku nerešpektoval a poprel vlastné predchádzajúce rozhodnutie v tom istom konaní, sa v súdnej veci podľa dovolacieho súdu nejedná.

22.2. Z obsahu spisu i rozhodnutí súdov oboch inštancií je zrejmé, že jediným dôvodom, pre ktorý žalobca žiadal uznesenia prijaté na NVČS dňa 7. marca 2013 určiť za neplatné, bol dôvod, že NVČS nebola zvolaná riadne (teda nebola zvolaná tak, ako to vyžadujú Stanovy a Obchodný zákonník v ust. § 238), pričom následne žalobca uviedol konkrétne pochybenia žalovaného, ktoré tento jediný namietaný dôvod vymedzujú. Z uvedeného dôvodu nebolo podľa dovolacieho súdu ani fakticky možné skúmať iné dôvody neplatnosti uznesenia prijatého na NVČS dňa 7. marca 2013. Dovolací súd pripúšťa, že predmetný záver odvolacieho súdu v jeho zrušujúcom uznesení môže na prvý pohľad vyznievať zmätočne, avšak v kontexte všetkých

súvislostí naprieč celým konaním, počnúc žalobou, konaním pred okresným súdom a jeho rozhodnutím, ako i odvolacím konaním nevyplýva iný žalobcom namietaný dôvod neplatnosti uznesení prijatých na NVČS dňa 7. marca 2013 (iba viaceré aspekty jednej a tej istej námietky), preto okresný súd postupoval správne a v súlade so zrušujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu, keď sa po zrušení rozsudku o vrátení veci opätovne zaoberal týmto istým dôvodom, resp. ďalšími námietkami žalovaného vo vzťahu k uvedenému dôvodu neplatnosti uznesení prijatých na NVČS dňa 7. marca 2013, a síce z dôvodu, že táto nebol zvolaná riadne.

23. Dovolateľ v časti dovolania tvrdiaceho nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu, a ktorého prípustnosť odvodzuje od ust. § 421 ods. 1 CSP, namieta nepochopiteľnosť postupu odvolacieho súdu vo vzťahu k tvrdenému nedoručeniu pozvánky manželke žalobcu (podľa vyjadrenia žalovaného na pojednávaní pred odvolacím súdom na č.l. 198), o ktorej žalovaný naprieč celým konaním tvrdil, že pozvánka bola manželke žalobcu riadne doručená. Dovolateľ nerozumie, prečo odvolací súd nevzal do úvahy jeho vyjadrenia zo dňa 24. mája 2018 a 20. decembra 2017, podľa ktorých podľa dovolateľa vyplýva, že pozvánka bola manželke žalobcu riadne doručovaná.

23.1. Dovolací súd vo vzťahu k argumentácii dovolateľa prioritne uvádza, že vychádzajúc z jej obsahu, jedná sa o námietku nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP, nie o námietku nesprávneho právneho posúdenia veci podľa ust. § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie uplatnené podľa § 421 ods. 1 CSP, je možné odôvodniť iba nesprávnym právnym posúdením, ktorého súčasťou nie je (a ani nemôže byť) prípadné nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (znaleckého posudku v znení dodatku). Prípadnú vadu rozhodnutia spočívajúcu nedostatočným zistením rozhodujúcich skutkových okolností, nie je možné subsumovať pod nesprávne právne posúdenie, keď pod právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení, súd vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

23.2. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23.3. Medzi procesné práva predpokladané ustanovením § 420 písm. f/ CSP patria, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy, právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk. Dovolací dôvod je vymedzený iba vtedy, ak dovolateľ výslovne uvedie, akým konkrétne špecifikovaným procesným postupom, ktorý považuje za nesprávny, mu odvolací súd (prípadne aj súd prvej inštancie) znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Je nevyhnutné, aby dovolateľ špecifikoval, aké konkrétne jemu patriace procesné práva mu odvolací súd

(prípadne aj súd prvej inštancie) svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať.

23.4. Dovolací súd k uvedenému prioritne konštatuje, že ani samotný dovolateľ neuviedol, akým vyššie uvedeným spôsobom malo byť zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces, resp. akým spôsobom, v dôsledku tvrdeného nesprávneho procesného postupu súdu, mala nadobudnúť miera porušenia jeho procesných práv značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Počas celého konania mohli strany sporu riadne uskutočňovať im patriace procesné práva, došlo k viacerým vyjadreniam oboch strán sporu, medzi ktoré patrilo i vyjadrenie žalovaného na pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 21. júna 2017 na č.l. 198, kde zástupca žalovaného uviedol, že manželka žalobcu nebola riadne pozvaná na členskú schôdzu družstva.

23.5. Pokiaľ má ísť zo strany žalovaného o námietku nesprávneho hodnotenia dôkazov, keď odvolací súd podľa žalovaného nechal do úvahy jeho vyjadrenia zo dňa 24. mája 2018 a 20. decembra 2017, v tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok neslúži na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od prvoinštančného a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie – vid' ustanovenie § 442 CSP („dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd“). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Takéto dovolacie námietky nepredstavujú zákonom spôsobilý spôsob vymedzenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 431 CSP a z tohto dôvodu nemôžu predstavovať vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Z obsahu dovolania je najvyššiemu súdu zrejmé, že žalovaný ním vyjadruje len svoj nesúhlas s neúspechom v spore. Keď Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže vykonávať dokazovanie, tak nemôže iba na základe súdnych spisov preskúmať správnosť hodnotenia dôkazov súdom.

24. Vo vzťahu k dôvodom dovolania, od ktorých žalovaný odvodzuje jeho prípustnosť v zmysle ust. § 420 písm. f/ CSP dovolací súd záverom uvádza, že z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií je dostatočne zrejmé čoho, a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, čo navrhoval, z ktorých osvedčených skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Podľa názoru dovolacieho súdu procesný postup odvolacieho súdu prebiehal v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku, žalovaný mal možnosť zúčastniť sa na úkonoch súdu prvej inštancie a proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podať odvolanie, čo aj urobil. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s procesným postupom všeobecného súdu, nemôže viesť k záveru o porušení práva na spravodlivý proces a odňatí možnosti konať pred súdom.

Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti konštatuje, že procesným postupom súdov oboch inštancií nedošlo k tomu, že by súdy znemožnili žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

Prípustnosť dovolania podľa 421 ods. 1 písm. b/ CSP

25. Dovolateľ ďalej založil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Z § 432 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Toto ustanovenie pritom nemôže byť posudzované izolovane, ale len v spojení s vyššie citovaným § 421 ods. 1 CSP

26. Dovolací súd uvádza, že právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, sa rozumie otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení (k tomu viď aj 3Cdo/158/2017). Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje, alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 CSP je možné vyvodiť, že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne, alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

27. V časti dovolania, ktorého prípustnosť žalovaný odvodzuje od ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne v nesprávnom právnom závere súdov o nemožnosti konania riadnej a náhradnej výročnej členskej schôdze družstva v jeden deň. Ako nesprávny hodnotí žalobca záver odvolacieho súdu, že „pokiaľ jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie VČS a NVČS, takýto postup je v rozpore so zákonom, konkrétne s ust. § 239 ods. 8

Obchodného zákonníka“ a tvrdí, že takýto výklad ustanovenia § 239 ods. 8 ObZ je len nesprávnym výkladom zo strany odvolacieho súdu.

27.1. Dovolací súd vo vzťahu k vyššie uvedenému žalovaným namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu zo strany odvolacieho súdu uvádza, že všeobecne platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom. Citované je osobitne dôležité vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľa, že *„rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom závere o nemožnosti konania riadnej a náhradnej výročnej členskej schôdze družstva v jeden deň“*, nakoľko rozhodnutie krajského súdu na tomto závere vôbec nespočíva. Toto naopak stojí na výsledku, že *„ak jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie výročnej členskej schôdze a náhradná výročná členská schôdza, takýto postup je podľa odvolacieho súdu v rozpore so zákonom, a to § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka“*. Odvolací súd teda neposudzoval okamih konania VČS a NVČS družstva z hľadiska dodržania zákonom stanovenej lehoty, takáto námietka je zo strany žalovaného vo vzťahu k rozhodnutiu súdu v merite veci irelevantná.

27.2. Naopak, práve žalovaným následne namietaná nesprávnosť záveru odvolacieho súdu, že *„pokiaľ jednou pozvánkou bolo zvolané riadne rokovanie VČS a NVČS, takýto postup je v rozpore so zákonom, konkrétne s ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka“* a jeho tvrdenie, že *„takýto výklad ustanovenia § 239 ods. 8 ObZ je nesprávnym výkladom zo strany odvolacieho súdu“*, je kľúčovou námietkou tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci a dôvodom prípustnosti dovolania žalovaného v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, s právnou otázkou, ktorá nebola dovolacím súdom posudzovaná a vyriešená v znení: **„Je možné s prihliadnutím na znenie ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka zvolať členskú schôdzu spoločne s náhradnou členskou schôdzou družstva jednou pozvánkou?“**

28. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnou otázkou dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 01.07.2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnou otázkou nastolenú dovolateľom (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

29. Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil.

30. Podľa § 238 ods. 3 Obchodného zákonníka, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, vyžaduje sa na platnosť uznesenia členskej schôdze, predstavenstva a kontrolnej komisie ich riadne zvolanie, prítomnosť nadpolovičnej väčšiny členov a súhlas väčšiny hlasov prítomných členov.

Tento zákon alebo stanovy určujú, pre ktoré uznesenie je potrebný súhlas kvalifikovanej väčšiny.

31. Podľa ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, ak členská schôdza nie je schopná uznášať sa, zvolá predstavenstvo náhradnú členskú schôdzu tak, aby sa konala do troch týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná. Náhradná členská schôdza musí mať nezmenený program rokovania a je schopná uznášať sa bez ohľadu na ustanovenie § 238 ods. 3. Obdobne sa postupuje pri čiastkových členských schôdzach a pri schôdzach delegátov.

32. Zo stanov družstva, čl. XIV ods. 6, prijatých dňa 15. marca 2012 (č.l. 30), ak členská schôdza nie je schopná uznášať sa, zvolá predstavenstvo náhradnú členskú schôdzu tak, aby sa konala do 3 týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná. Členská schôdza sa zvoláva písomnou pozvánkou alebo iným zaužívaným spôsobom, t.j. vyhlásením v miestnom rozhlase, najmenej 14 dní pred konaním členskej schôdze, prípadne osobnou návštevou členov družstva určenými zodpovednými pracovníkmi alebo aj inzerátom v dennej tlači. Pokiaľ je to uvedené v pozvánke na členskú schôdzu, môže sa náhradná členská schôdza konať aj v ten istý deň, najskôr však 30 minút po plánovanom začiatku riadnej členskej schôdze. Náhradná členská schôdza musí mať nezmenený program rokovania a je schopná uznášať sa bez ohľadu na ustanovenia Čl. XVIII ods. 5 týchto stanov, alebo § 238 ods. 3 Obchodného zákonníka.

33. Dovolací súd považuje práve výklad ustanovenia § 239 ods. 8 ObZ, upravujúceho zvolávanie náhradnej členskej schôdze družstva za podstatný v tomto sporovom konaní. Z hľadiska gramatického výkladu, v prvej vete uvedeného ustanovenia ide o podrad'ovacie súvetie spojené podrad'ovacou spojkou „ak“, pričom v prvej časti tohto súvetia je vyjadrená podmienka, resp. príčina (*ak členská schôdza nie je schopná uznášať sa*) a v druhej časti vety následok (*zvolá predstavenstvo náhradnú členskú schôdzu tak, aby sa konala do 3 týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná*). Z uvedeného vyplýva, že predpokladom konania náhradnej členskej schôdze v zmysle ust. § 239 ods. 8 ObZ je, aby členská schôdza nebola uznášania schopná. Uvedené predstavuje odkladaciu podmienku. Pokiaľ je členská schôdza schopná uznášať sa, náhradná členská schôdza sa konať nemôže, pretože absentuje základná podmienka jej konania, teda neschopnosť členskej schôdze uznášať sa. Logicky musí nastať najprv príčina v podobe splnenia podmienky, ktorou je neuznášania schopnosť členskej schôdze, aby mohol nastať následok v podobe zvolania náhradnej členskej schôdze. Platí premisa, že nemožno riešiť následok, pokiaľ nie je zrejmé, či nastane jeho príčina. Uvedené podľa dovolacieho súdu automaticky vylučuje možnosť zvolania VČS a NVČS preventívne naraz dopredu vyhotovenými pozvánkami, ako to urobil žalovaný.

33.1. Zvolanie členskej schôdze spoločne s náhradnou členskou schôdzou, pre prípad potenciálnej neuznášania schopnosti členskej schôdze jedinou pozvánkou sa javí ako obchádzanie zákona, konkrétne ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, z ktorého znenia je podľa najvyššieho súdu zrejmé, že zákonodarca predpokladá zvolanie členskej schôdze jednou pozvánkou a až následne, keď táto členská schôdza nie je schopná uznášať sa,

potom je predstavenstvo družstva povinné zvolať náhradnú členskú schôdzu, a to druhou pozvánkou. Týmto postupom sa zabezpečí, aby mali členovia družstva možnosť oboznámiť sa s konaním nadväzujúcej náhradnej členskej schôdze, a to aj v prípade, ak nemali vedomosť o konaní členskej schôdze, napriek jej riadnemu oznámeniu. Samostatnou pozvánkou, tzn. pozvánkou na náhradnú členskú schôdzu, sa tak zvýši pravdepodobnosť účasti členov družstva na náhradnej členskej schôdzi, ak sa títo členovia nezúčastnili pôvodne zvolanej členskej schôdze a budú mať tak možnosť na nej prostredníctvom hlasovania vykonávať svoje práva vyplývajúce z ich členstva v družstve. Za relevantné dovolací súd nepovažuje, kedy po skonštatovaní, resp. vyhlásení, neschopnosti uznášať sa riadne zvolanej členskej schôdze, sa zvolanie náhradnej členskej schôdze predstavenstvom uskutoční, ak sa pri tom dodržia ostatné podmienky konania náhradnej členskej schôdze vyplývajúce z ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka (aby sa náhradná členská schôdza konala do 3 týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná, náhradná členská schôdza musí mať nezmenený program rokovania a je schopná uznášať sa bez ohľadu na ustanovenie § 238 ods. 3 ObZ).

33.2. Uvedené vyplýva aj z odbornej literatúry, v zmysle ktorej: „*Inštitút náhradnej členskej schôdze zabezpečuje akcienschopnosť družstva v prípade, keď nemožno dosiahnuť väčšinovú účasť členov družstva na členskej schôdzi. Obdobným spôsobom sa postupuje pri čiastkových schôdzach, čo možno extenzívne vykladať tak, že je nevyhnutné znova zvolať všetky čiastkové schôdze, ak sa na nich nezúčastní celkovo väčšina všetkých členov družstva, resp. reštriktívne tak, že treba znova zvolať len tie čiastkové schôdze, ktoré sa nemohli konať vzhľadom na nedostatočný počet prítomných členov*“. (OVEČKOVÁ, O. a kol.: Obchodný zákonník. Veľký komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2017, s. 1655). Práve odbornou literatúrou použité slovné spojenie *znova zvolať* predpokladá podľa dovolacieho súdu nevyhnutnosť ďalšej pozvánky a pokiaľ by mal zákonodarca úmysel vylúčiť proces zvolávania členskej schôdze znovu vo forme náhradnej členskej schôdze novou pozvánkou, urobil by to prijatím takého príslušného ustanovenia.

33.3. Dovolací súd v tejto súvislosti iba pre komparáciu upozorňuje na problematiku zvolávania náhradnej členskej schôdze družstva v podmienkach právnej úpravy Českej republiky v ust. § 647 a § 648 ods. 1 zákona č. 30/2012 Sb v zmysle, ktorej riadna členská schôdza a náhradná členská schôdza nemôžu byť zvolané dopredu jednou pozvánkou.

34. Ustanovenie § 239 ods. 8 ObZ je kogentné ustanovenie, od ktorého sa stanovy nemôžu odchyliť. Postup žalovaného, ktorý zvolal členskú schôdzu a náhradnú členskú schôdzu družstva jedinou pozvánkou, dovolací súd vyhodnotil ako postup, ktorý je v rozpore s ust. § 239 ods. 8 Obchodného zákonníka, v dôsledku čoho nedošlo k riadnemu zvolaniu náhradnej členskej schôdze, čím je daný dôvod neplatnosti uznesenia prijatého na náhradnej výročnej členskej schôdzi Poľnohospodárskeho obchodného družstva Vechec dňa 7. marca 2013. Preto dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu.

34.1. Najvyšší súd záverom dodáva, že vo veci rozhodujúci senát dovolacieho súdu v obdobnej veci sp. zn. 2Obdo/97/2021 v uznesení zo dňa 31. januára 2023 (v čase po podaní dovolania v súdnej veci) dospel k totožnému právnomu záveru, od ktorého nevidí dôvod sa odkloniť.

35. Žalovaný vo vzťahu k námietke nesprávneho právneho posúdenia veci ďalej tvrdí, že právo každého člena podať žalobu o zrušenie uznesenia členskej schôdze nie je abstraktné a vytýka súdu prvej inštancie, že tento vo svojom rozsudku (bod 23. odôvodnenia rozhodnutia) cituje § 131 ods. 1 Obchodného zákonníka, avšak opomenul uviesť znenie odseku 2 predmetného ustanovenia, v zmysle ktorého súd môže na návrh spoločníka určiť neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, len ak porušenie zákona, spoločenskej zmluvy alebo stanov mohlo obmedziť práva spoločníka, ktorý sa určenia domáha. V tejto súvislosti dovolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 24/2013 a Obdo V 70/2003, v zmysle ktorého „dôsledky formálnych vád pri zvolávaní valného zhromaždenia z hľadiska vplyvu na platnosť valným zhromaždením prijatých uznesení treba posudzovať podľa toho, či v konkrétnom prípade mali, alebo mohli mať negatívny vplyv na možnosť uplatnenia práva niektorého zo spoločníkov“. Tvrdí, že preukázanie osobného rozmeru žaloby, teda podávania žaloby pre porušenie, alebo ohrozenie jeho osobných práv člena družstva je nevyhnutnou súčasťou každej takejto žaloby o vyslovenie neplatnosti uznesení členskej schôdze a vyrhnutie ust. § 131 ods. 1 ObZ z kontextu, resp. opomenutie ods. 2 predmetného ustanovenia považuje dovolateľ za nesprávne právne posúdenie súdnej veci odvolacím súdom.

35.1. Dovolací súd k vyššie uvedenému prioritne uvádza, že pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v takom prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

35.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP je striktne limitovaná tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia určitej, dovolateľom formulovanej právnej otázky. Z obsahu dovolania je zrejmé, že vo vzťahu k vyššie v bode 35. odôvodnenia tohto rozhodnutia uvedenej argumentácii dovolateľa, v ňom nie je špecifikovaná žiadna právna otázka. Samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) a spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, nezodpovedá kritériám uvedeným v § 432 CSP.

35.3. Posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis, a či ho správne interpretoval, alebo, či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013). Dovolací súd len poznamenáva, že nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach o tom, akú právnu otázku mal dovolateľ na mysli.

35.4. Dovolací súd vo vzťahu k vyššie uvedenému opätovne prízvukuje, že všeobecne platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej a v tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že z rozhodnutia odvolacieho súdu nijako nevyplýva aplikácia *analógie legis* v zmysle ust. § 131 Obchodného zákonníka. I súd prvej inštancie v bode 23. odôvodnenia svojho v poradí druhého rozhodnutia iba uviedol, že „*Podobná úprava (ako v ust. § 242 ObZ) platí aj pri spoločnosti s ručením obmedzeným, kde v § 131 ods. 1 ObZ priznáva každému spoločníkovi právo podať na súd návrh na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia*“. Z obsahu spisu i rozhodnutí súdov oboch inštancií jednoznačne vyplýva výlučne aplikácia ust. 242 ObZ a ich právne posúdenie vecí v zmysle uvedeného ustanovenia, ktoré komplexne upravuje podmienky pre podanie žaloby o vyslovenie neplatnosti uznesení členskej schôdze družstva členom družstva, a teda žalovaným namietané nesprávne právne posúdenie vecí, spočívajúce v ním tvrdenom „vytrhnutí ust. § 131 ods. 1 ObZ z kontextu, resp. opomenutí ods. 2 predmetného ustanovenia zo strany odvolacieho súdu“, nemá vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu súdu žiadnu relevanciu. Pokiaľ dovolateľ vytýka súdom, že v napadnutých rozhodnutiach nijako nevysvetlili, ako došlo, alebo mohlo dôjsť k negatívnemu vplyvu na možnosť uplatnenia práva žalobcu, v uvedenom dovolací súd odkazuje na vyššie uvedené v bode 21. odôvodnenia tohto rozsudku

36. Dovolateľ v časti dovolania, ktorého prípustnosť odvodzuje od ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP záverom namieta, že stanov družstva (ako i čl. XIX bod 6.) boli riadne prijaté príslušným orgánom družstva, neboli nikdy zmenené, a teda i postup žalovaného družstva pri zvolávaní NVČS bol plne v súlade so stanovami družstva. Vytýka súdu prvej inštancie, že tento si urobil prejudiciálny záver o neplatnosti ustanovenia čl. XIX bod 6 Stanov pre jeho rozpor so zákonom, a to bez ohľadu na skutočnosť, že nebola naprieč celým konaním prednesená žaloba o určenie neplatnosti predmetného ustanovenia stanov, ktorý uvedený postup znamená, že súd si vytvoril prejudiciálny názor na takú otázku, ktorá mala byť predmetom samostatného sporového konania. Vytýka odvolaciemu súdu, že tento chybný postup okresného súdu v rámci odvolacieho konania nenapravil, z ktorého dôvodu došlo k chybnému právnomu posúdeniu vecí.

36.1. Najvyšší súd vo vzťahu k vyššie uvedenému prízvukuje, že nie je oprávnený posudzovať prípustnosť (a dôvodnosť) dovolania žalovaného vo vzťahu k jeho vyššie uvedenej právnej argumentácii. Pre odôvodnenie predmetného záveru dovolací súd predovšetkým poukazuje na druhú právnu vetu judikátu R 73/2019 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2019, ktorá znie nasledovne: „*Dovolateľ môže v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, úspešne argumentovať iba tými dôvodmi, ktoré už skôr namietol v odvolaní, avšak odvolací súd tieto dôvody meritórne posúdil v jeho neprospech*“.

Žalovaný predmetnú argumentáciu v odvolaní neuviedol, dovolací súd sa tak nemôže vecne zaoberať námietkou, ktorou sa odvolací súd meritórne nezaoberal.

36.2. Dovolací súd navyiac uvádza, že dovolanie nie je možné považovať za ďalšie odvolanie (k tomu vid. ust. § 366 CSP) a vychádzajúc z dôvodovej správy k Civilnému sporovému

poriadku konštatuje, že tzv. „novoty“ nie sú v zásade v dovolacom konaní prípustné, pretože dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a režim koncentrácie sporu nepripúšťa od istej fázy uplatňovanie práva novôt (obdobne k tomu 2Obdo/97/2020, 2Obdo/3/2021). Uvedená úprava vyplýva zo zásady, že istota a stabilita, nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Výnimkou je uplatnenie skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (ust. § 435 CSP).

37. Sumarizujúc vyššie uvedené vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, pričom konanie nie je zaťažené ani procesnou vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP, najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 CSP dovolanie žalovaného, ako nedôvodné zamietol.

ROZHODNUTIE č. 50

Existencia členstva v družstve

§ 227 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

Existenciu členstva v družstve nemožno vyvodzovať iba zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nej správa ako k členovi družstva (vedie ju v zozname členov a pozýva ju na členské schôdze).

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/47/2022 z 22. marca 2023, uznesením sp. zn. III. ÚS 359/2023 z 13. júla 2023 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Rožňava (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9C/60/2016-557 zo dňa 26. mája 2021 vyslovil, že všetky prijaté uznesenia náhradnej členskej schôdze Podielníckeho družstva Gočaltovo, so sídlom Kunova Teplica 210, 049 32 Kunova Teplica, IČO: 36183512, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I, oddiel: Dr. vložka č.: 1264/V, konanej dňa 17. februára 2016, resp. uznesenie z náhradnej členskej schôdze Podielníckeho družstva Gočaltovo, so sídlom Kunova Teplica 210, 049 32 Kunova Teplica, IČO: 36 183 512, zapísaného v Obchodnom registri Okresného súdu Košice I, oddiel: Dr. vložka č.: 1264/V, konanej dňa 17. februára 2016, ktorým boli schválené najmä mandátová komisia, návrhová komisia, zapisovateľ a overovatelia zápisnice; 1. zmena stanov družstva - článok V. ods. 4, bod 4.1. písm. c/ zánik členstva vylúčením člena družstva prvá veta: člen môže byť vylúčený z družstva, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské, alebo pracovné povinnosti uložené zákonom, stanovami alebo iným záväzným predpisom družstva, alebo ak poškodí povesť družstva poskytnutím nepravdivých informácií o družstve verejnosti alebo tretím osobám, článok V. ods. 4 bod 4.1. písm. e/ zánik členstva v družstve smrťou člena, prvá veta: členstvo fyzickej osoby zaniká smrťou, článok VIII. ods. 7: členská schôdza je uznášaniaschopná, ak je na nej prítomná nadpolovičná väčšina všetkých členov, doterajší text článku VIII. ods. 7 („ak členská schôdza nie je schopná sa uznášať, je predstavenstvo družstva povinné zvolať náhradnú členskú schôdzu tak, aby sa koala do troch týždňov odo dňa, keď sa mala konať členská schôdza pôvodne zvolaná. Náhradná členská schôdza musí mať nezmenený program rokovania a je schopná sa uznášať bez ohľadu na počet členov družstva prítomných na tejto členskej schôdzi“) sa označuje ako ods. 8, doterajší text čl. VIII. ods. 8 („na platnosť uznesenia členskej schôdze vo veciach uvedených v čl. VIII. ods. 4, písm. a/, c/ a d/ je potrebný súhlas $\frac{2}{3}$ väčšiny členov družstva prítomných na členskej schôdzi“) sa vypúšťa, článok VIII. ods. 9: na platnosť uznesenia členskej schôdze sa vyžaduje súhlas väčšiny hlasov prítomných členov, článok VIII. ods. 11: člen družstva môže písomne splnomocniť iného člena družstva, aby ho na členskej schôdzi zastupoval, článok VIII. ods. 13 („členská schôdza sa môže začať

pri účasti členov družstva, ktorí sú majiteľmi väčšiny všetkých hlasov“) sa vypúšťa, ktorým bola schválená 2. výročná správa za rok 2014, 3. audítorská správa za rok 2014, 4. správa revíznej komisie za rok 2014, 5. účtovná závierka za rok 2014, 6. audítora na rok 2015 - Ing. Katarína Gorgeiová, Sturc, Dlhá Ves, číslo licencie SKAU 00416, 7. vykázanu stratu - 49 647,97 eur preúčtovať na neuhradenú stratu minulých období, sú neplatné (výrok I.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcom 1/ - 8/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že tvrdenie žalobcov 1/, 2/ a 4/, že členstvo u žalovaného im vzniklo na základe podanej žiadosti o členstvo a súhlasu predstavenstva družstva so vznikom ich členstva, bolo preukázané tým, že žalovaný ich dlhé roky považoval za svojich členov a komunikoval s nimi ako s členmi družstva až na mimoriadnu členskú schôdzu, ktorá sa mala konať dňa 28. januára 2016, na ktorú neboli pozvaní a následne ani na náhradnú členskú schôdzu, ktorá sa konala dňa 17. februára 2016, čím im žalovaný znemožnil realizovať ich členské práva. Žalovaný nespochybňoval, že žalobcom 1/, 2/ a 4/ bolo do 30. decembra 2015 umožnené zo strany žalovaného vykonávať svoje členské práva a povinnosti. Táto skutočnosť vyplývala z prezenčných listín z jednotlivých členských schôdzí, ako aj z odpovede žalovaného na námietky žalobcu 1/ podané proti uzneseniam členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015. Predloženie listín (žiadosti o prijatí za člena a rozhodnutie predstavenstva žalovaného o tejto žiadosti) nebolo možné podľa názoru súdu prvej inštancie od žalobcov spravodlivo žiadať, vzhľadom na uplynutý čas od vzniku ich členstva, na dlhoročnú komunikáciu žalovaného s týmito žalobcami ako s členmi družstva, čo dôvodne vyvolalo u nich presvedčenie o existencii ich členstva u žalovaného a na povinnosť žalovaného viesť správnu evidenciu všetkých svojich členov v zmysle § 228 Obchodného zákonníka. V súvislosti so žalobcom 2/ súd prvej inštancie konštatoval, že tento síce nepredložil listinné dôkazy preukazujúce vznik jeho členstva u žalovaného, avšak jeho členstvo vyplýva zo skutočnosti, že od 06. júna 2008 do 25. apríla 2014 bol členom predstavenstva žalovaného, pričom podľa § 238 ods. 1 Obchodného zákonníka do orgánov družstva môžu byť volení len členovia družstva. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že členstvo žalobcov 1/, 2/ a 4/ u žalovaného vzniklo, a nakoľko nebolo preukázané akým spôsobom zaniklo, súd prvej inštancie dospel k záveru, že trvalo ku dňu 17. februára 2016, preto bolo potrebné týchto členov pozvať na náhradnú členskú schôdzu konanú dňa 17. februára 2016.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 6Co/114/2021-621 zo dňa 15. februára 2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu medzi žalobcami 2/, 6/ a 7/ a žalovaným, vrátane výroku o náhrade trov konania a zmenil napadnutý rozsudok vo vzťahu medzi žalobcami 1/, 3/, 4/, 5/, 8/ a žalovaným tak, že žalobu zamietol.

4. Ako uviedol v odôvodnení rozhodnutia, nestotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie,

v zmysle ktorého „existencia členstva žalobcov 1/, 2/ a 4/ vyplýva z tej skutočnosti, že žalovaný s nimi dlhé roky komunikoval ako s členmi, až na mimoriadnu členskú schôdzu konanú dňa 28. januára 2016, na ktorú neboli pozvaní“ a v zmysle ktorého „predloženie listín preukazujúcich ich členstvo u žalovaného nie je možné od nich spravodlivo žiadať vzhľadom na uplynutý čas od vzniku ich členstva“. Podľa odvolacieho súdu dôkazné bremeno členstva v družstve zaťažuje žalobcov. Žalobcovia 1/ a 4/ však ani neuviedli, kedy presne sa mali stať členmi družstva, nepredložili žiadosť o prijatie za člena družstva, ani nepredložili rozhodnutie predstavenstva o prijatí za člena družstva. Rovnako nepreukázali, že vložili základný členský vklad. Skutočnosť, že boli pozývaní na členské schôdze v roku 2007 či 2008, nie je podľa mienky odvolacieho súdu dôkazom o tom, že sú členmi družstva. Obranu žalovaného, že žalobcovia boli pozývaní na členské schôdze iba v dôsledku chyby administratívnej pracovníčky, ktorá týchto žalobcov po smrti ich rodičov v zozname naďalej viedla, považoval za účelovú, avšak uviedol, že zákon s nesplnením povinnosti evidovať každú zmenu skutočností v zozname členov bez zbytočného odkladu nespája žiadnu sankciu. Z uvedeného preto vyplýva, že aj keby žalované družstvo viedlo nesprávnu evidenciu členov družstva, je na „domnelých členoch družstva“, aby listinami, ktorými by mali disponovať, družstvu preukázali, že jeho členmi sú.

5. Ohľadom žalobcu 5/ (Mgr. F. B.) odvolací súd uviedol, že žaloba bola podaná jej právnym predchodcom, ktorý bol členom družstva a bol pozvaný na konanie náhradnej členskej schôdze dňa 17. februára 2016. Žalobca 5/ nadobudol členský podiel poručiteľa u žalovaného s členským vkladom, na základe uznesenia Okresného súdu Rožňava sp. zn. 3D/222/2016, Dnot 238/2016 zo dňa 30. januára 2017. Ako dedičovi mu bol v súlade s § 232 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplatený vyrovnací podiel vo výške 668,12 eur, a preto členstvo žalobcu 5/ u žalovaného nevzniklo.

6. V prípade žalobcu 3/ (F. I.) a žalobcu 8/ (PhDr. F. N.) odvolací súd poznamenal, že žaloba bola podaná ich právnym predchodcom, ktorý však nebol členom družstva a nebol pozvaný na konanie o náhradnej členskej schôdze dňa 17. februára 2016. V dôsledku toho, že žalobca 3/ a 8/ nepožiadali o členstvo v žalovanom družstve podľa podmienok ustanovených v § 232 ods. 1 vete druhej Obchodného zákonníka (teda žalovanému družstvu neosvedčili právoplatným rozhodnutím súdu, že sú dedičmi členských práv a povinností poručiteľa, ktorý bol členom družstva), je vylúčené, že by sa žalobcovia 3/ a 8/ stali členmi žalovaného družstva (s účinkami spätne ku dňu smrti poručiteľa, ktorý bol členom družstva).

7. Keďže podľa záverov odvolacieho súdu u žalobcov 1/, 3/, 4/ 5/ a 8/ nebola preukázaná aktívna legitímácia, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu žalobcov 1/, 3/, 4/ 5/ a 8/ zamietol.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu, proti výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvej

inštancie zmenený tak, že žaloba žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ bola zamietnutá, podali v zákonnej lehote žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ dovolanie, ktorým sa domáhali, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti alebo aby rozsudok odvolacieho súdu vo vzťahu k žalobcom 1/ a 4/ zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvej inštancie. Žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ prípustnosť dovolania odôvodňovali § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

9. Dovolatelia prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP odôvodňovali tým, že žalobcovia 1/, 4/ a 5/ podaním zo dňa 10. januára 2022 požiadali odvolací súd, aby predĺžil stanovenú neprimeranú 10 dňovú lehotu na vyjadrenie v zmysle § 382 CSP, pričom odvolací súd o tejto žiadosti nijako nerozhodol a následne už iba vyhlásil napádaný rozsudok odvolacieho súdu, čím znemožnil žalobcom 1/, 4/ a 5/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Ďalej namietali, že súd po podaní odvolania žalovaného nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na podanie vyjadrenia „žalovaných“, pričom osobitne už nežijúceho M. I. a N. B., čím znemožnil žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Osobitne, čo sa týka žalobcov 3/, 5/ a 8/ dovolatelia namietali, títo boli „prijatí“ do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok v zmysle § 63 CSP.

12. K odôvodneniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolatelia 1/ a 4/ uviedli, že v rozsudku odvolacieho súdu na str. 15, bod 60, str. 16 bod 68. odvolací súd vyslovuje právne závery, čo môže a čo nemôže byť dôkazom na preukázanie členstva v družstve, z ktorého rozsudku vyplýva, že dôkazom môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu, pričom sám odvolací súd uvádza, že tieto dôkazy sú tak zásadné, že by mal nimi disponovať každý člen družstva bez ohľadu na odstup času od vzniku jeho členstva.

13. Právne posúdenie odvolacím súdom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ J. E. a 4/ K. M. považujú dovolatelia za nesprávne, navyiac v porovnaní dôkaznej situácie u žalobcu 2/ N. C. za nespravodlivé, nakoľko u tohto žalobcu 2/ odvolaciemu súdu na preukázanie jeho členstva v družstve postačovala skutočnosť, že bol členom predstavenstva bez toho, aby preukázal žiadosť (prihlášku) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a vloženia základného členského vkladu, čo odvolací súd neprimerane vyžaduje u žalobcov 1/ a 4/. Odvolací súd tým nezákonne povýšil vyhodnotenie jedného dôkazu a to členstva v

predstavenstve u žalobcu 2/ nad dôkazy predkladané žalobcom 1/ a 4/, navyiac v rozpore s § 187 a § 191 CSP

14. Pokiaľ ide o žalobcu 1/ J. E. poukázali dovolatelia aj na súdne konanie vedené na príslušnom okresnom súde síde pod sp. zn. 4Cb/23/2015, v ktorom súd rozhodol rozsudkom na základe uznania č. k. 4Cb/23/2015-164 zo dňa 3. októbra 2017 a v ktorom sám žalovaný uviedol, že nenamieta aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu 1/ J. E. Rozsudok č. k. 4Cb/23/2015-164 zo dňa 3. októbra 2017 je právoplatný a vykonateľný a žalobcovia tohto konania boli ako aktívne legitimovaní účastníci v plnom rozsahu úspešní.

15. Dovolatelia poukázali na vyjadrenie právneho zástupcu na pojednávaní dňa 30. septembra 2020, ktorý uviedol, že členstvo žalobcov 1/ a 4/ vzniklo prijatím za členov, pričom si splnili aj všetky zákonné povinnosti finančného charakteru voči družstvu. Všetky zákonné podmienky na vznik členstva boli dodržané, vrátane poplatkových povinností spojených s prijatím za člena družstva. Tvrdenia žalovaného ohľadne neexistencie členstva u žalobcov 1/ a 4/, resp. tvrdenia žalovaného o akejsi administratívnej chybe družstva považujú za nepravdivé a účelové.

16. Dovolatelia ďalej na podporu svojej argumentácie uviedli, že žalobcovi 1/ (rovnako žalobcovi 2/ a 4/) bolo v minulosti každoročne zo strany žalovaného uznávané a umožňované uplatniť si svoje členské práva vrátane, napr. členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015, kde v rámci dokazovania navrhli, aby súd uložil žalovanému predložiť prezenčnú listinu z členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015. Okrem uvedeného navrhli vykonať ako dôkaz prezenčné listiny z označených členských schôdzí žalovaného z príslušného registrového súdu, z ktorých dôkazov vyplynula skutočnosť, že sám žalovaný uznával členstvo žalobcov, pozýval ich na členské schôdze, čo korešpondovalo aj s prípravou prezenčných listín z členských schôdzí zo strany žalovaného.

17. Podľa názoru žalobcov 1/ a 4/ nemožno od nich s odstupom takého dlhého času spravodlivo požadovať, aby predložili žiadosť, resp. presne oznámili, kedy podali žiadosť o prijatie za člena družstva a kedy bol zaplatený členský vklad, v akej výške a akým spôsobom, keď všetky tieto podklady by mal mať sám žalovaný, ktorý tieto skutočnosti samozrejme a logicky vo svoj prospech popiera. V rámci dokazovania žalobcovia 1/ a 4/ navrhli, aby žalovaný predložil zoznam členov družstva nielen ku dňu konania napádanej náhradnej členskej schôdze zo dňa 17. februára 2016, ale, aby predložil zoznam členov, ktorý je povinný viesť a vedie od svojho vzniku vrátane listinných dôkazov preukazujúcich u jednotlivých členov zaplatenie členského vkladu a rovnako zoznam vedený predchodcom, resp. predchodcami pred ako aj po transformácii v r. 1992.

18. Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že odvolací súd listom z 15. decembra 2021 vyzval žalobcov a žalovaného, aby sa v zmysle § 382 CSP vyjadrili k možnému použitiu ustanovení § 239 ods. 2, § 227 ods. 1 a 2, § 228, § 238 ods. 1, § 232 ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka. Žalovaný sa na výzvu súdu vyjadril listom z 24. decembra 2021. Žalobcovia sa v stanovenej lehote nevyjadrili. Desaťdňová lehota na vyjadrenie v zmysle § 382 CSP nie je neprimeraná (napr. § 373 ods. 3 CSP). Postupom odvolacieho súdu nedošlo ku znemožneniu uskutočnenia zákonných práv žalobcov v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. K právnemu posúdeniu žalovaný uviedol, že ak odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia poukazuje na kogentné ustanovenia zákona, ktorých naplnenia je podmienkou vzniku členstva v družstve a dôkazy o ich naplnení označuje za zásadné, ide z jeho strany o výklad zákona, ktorý má oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu. Takýmto výkladom v žiadnom prípade nemôže byť naplnený dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP Na druhej strane možno podľa žalovaného prisvedčiť dovolateľom, že v prípade žalobcu 2/ Ing. N. C. odvolací súd považoval za dôkaz o jeho členstve samotný fakt, že bol zapísaný v obchodnom registri ako člen predstavenstva družstva. Výrok rozsudku odvolacieho súdu dotýkajúci sa žalobcu 2/ Ing. C. však nebol napadnutý dovolaním a nenapadol ho ani žalovaný, lebo nemá záujem na ďalšom predlžovaní už aj tak neúmerne dlhého súdneho konania. Dovolatelia spochybňujú správnosť hodnotenia dôkazov odvolacím súdom, pričom uvádzajú rozsiahle citácie prevažne nepodložených a nepodstatných tvrdení právneho zástupcu žalobcu 1/. Žalovaný okrem nesúhlasu s uvedenými vyjadreniami poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/56/2020 z 28. decembra 2020, podľa ktorého ani prípadné „nesprávne hodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP Ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto samotná skutočnosť však prípustnosť dovolania nezakladá. Z uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby odvolací súd dovolanie zamietol.

20. Najvyšší súd, ako súd dovolací, podľa § 35 CSP, po zistení, že dovolanie podali včas žalobcovia 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ zastúpení advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

21. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

22. Podľa § 421 ods. 1 a 2 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP

23. Pokiaľ ide namietanú vadu zmätočnosti, dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP a pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú i) nesprávny procesný postup súdu, ii) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň iii) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Dovolatelia v podanom dovolaní namietali, že „žalobcovia 1/, 4/ a 5/ podaním zo dňa 10. januára 2022 požiadali odvolací súd, aby predĺžil stanovenú neprimeranú 10 dňovú lehotu na vyjadrenie v zmysle § 382 CSP, pričom odvolací súd o tejto žiadosti nijako nerozhodol a následne už iba vyhlásil rozsudok...“. Z predloženého spisu vyplýva, že právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu dňa 10. januára 2022 o 23:20 hod. e-mailovú správu, ktorej obsahom bola žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie do 20. januára 2022 a súčasne aj samotné vyjadrenie s uvedením „zároveň si zatiaľ dovoľujem uviesť nasledovné“. Do 20. januára 2022 (ani následne) nebolo zo strany právneho zástupcu žalobcu doručené žiadne dodatočné vyjadrenie. Okresný súd dňa 25. januára 2022 doručoval listiny stranám sporu a dňa 7. februára 2022 oznámil na úradnej tabuli súdu termín verejného vyhlásenia rozsudku na deň 15. februára 2022. Ak odvolací súd za vyššie opísanej situácie nerozhodol o predĺžení lehoty na vyjadrenie, nemožno taký procesný postup považovať za vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, pretože týmto postupom súdu nebolo žalobcom znemožnené uskutočňovať ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. V rámci argumentácie prípustnosti dovolania podľa 420 písm. f/ CSP dovolatelia ďalej uviedli, že „po podaní odvolania žalovaného nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na

podanie vyjadrenia „žalovaných“, pričom osobitne už nežijúceho M. I. a N. B., čím znemožnil žalobcom 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/, aby uskutočnili procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“. Zo spisu vyplýva, že Okresný súd Rožňava uznesením č. k. 9C/60/2016-589 zo dňa 16. augusta 2021 „vyzval žalobcov 3/ a 8/ a zástupcu žalobcov 1/, 2/, 4/, 5/, 6/ a 7/, aby sa v lehote 10 dní od doručenie tohto uznesenia písomne vyjadrili k odvolaniu žalovaného, doručeného súdu dňa 16. júla 2021“. Z priloženej informácie o doručovaní vyplýva, že súd toto uznesenie doručoval F. I., F. N. a JUDr. Zacharovi. Na základe týchto skutočností pôsobí zmätočne námietka dovolateľov, že súd „nevyzval žalobcov 1/, 3/, 4/, 5/ a 8/ na podanie vyjadrenia k odvolaniu žalovaného, resp. svojim uznesením zo dňa 16. augusta 2021 vyzval na podanie vyjadrenia žalovaných, pričom osobitne už nežijúceho M. I. a N. B.“.

26. K námietke dovolateľov, že „žalobcovia 3/, 5/ a 8/ boli pribratí do konania bez ich vôle a splnenia zákonných podmienok v zmysle § 63 CSP“, dovolací súd uvádza, že Okresný súd Rožňava uznesením č. k. 9C/60/2016-184 zo dňa 14. januára 2019 rozhodol, že „namiesto doterajšieho žalobcu 5/ N. B. pokračuje v konaní s dedičkou žalobcu Mgr. F. B.“. Rovnako uznesením č. k. 9C/60/2016-425 zo dňa 2. októbra 2020 rozhodol, že „namiesto žalobcu 3/ M. I. pokračuje v konaní s dedičmi žalobcu F. I. a PhDr. F. N.“. Uznesenia boli vydané s odkazom na § 63 ods. 1 a 2 CSP. Dovolací súd konštatuje, že uznesenie o pokračovaní v konaní v takomto prípade nie je uznesením o zmene subjektov podľa § 80 CSP, pretože § 80 CSP normuje o zmene sporových strán v prípade, ak nedošlo k strate procesnej subjektivity. Naopak uznesenie podľa § 63 ods. 2 CSP je osobitným uznesením o pokračovaní v konaní v prípadoch straty procesnej subjektivity (prípady tzv. univerzálnej sukcesie). Procesný postup súdu prvej inštancie bol teda správny a súladný s § 63 ods. 2 CSP.

27. Dovolatelia súčasne videli existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP aj v nesprávnom vyhodnotení dôkazov, keď namietali, že odvolaciemu súdu postačovalo na preukázanie členstva žalobcu 2/ N. C. skutočnosť, že bol vymenovaný za člena predstavenstva žalovaného bez toho, aby preukázal žiadosť o prijatie za člena, rozhodnutie predstavenstva a vloženie základného členského vkladu, čo naopak vyžadoval predložiť od žalobcov 1/ a 4/ na preukázanie ich členstva u žalovaného. V súvislosti s preskúvaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (1Cdo/145/2020). V rámci tohto dôvodu prípustnosti dovolania je však najvyšší súd oprávnený preskúmať logickú, funkčnú a teleologickú konzistentnosť hodnotenia dôkazov ako súčasť posudzovania práva na spravodlivý proces (III. ÚS 104/2022 z 23. júna 2022). Preskúmaním hodnotenia dôkazov vo vyššie uvedených intenciách dovolací súd konštatuje, že krajský súd nevyhodnotil dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd skúmal aktívnu legitímáciu u každého zo žalobcov jednotlivo, pričom u žalobcu 2/ N. C. vychádzal aj zo skutočnosti, že v určitom období bol zvolený za člena predstavenstva žalovaného. Kontrolou hodnotenia dôkazov odvolacím súdom nebolo zistené porušenie práva na spravodlivý proces. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že proti rozsudku odvolacieho súdu v

časti, v ktorej odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok vo vzťahu k žalobcovi 2/, nepodal žalovaný dovolanie, preto predmetom prieskumu dovolacieho súdu nemohlo byť hodnotenie dokazovania súvisiace so žalobcom 2/ N. C.

28. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1550). Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach prezentovali názoru, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva pre stranu sporu právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a napr. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/129/2018, 3Cdo/162/2018).

29. Dovolací súd s poukazom na body 23. až 28. uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolatelia neuviedli taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý im znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, teda v posudzovanom prípade nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

30. Dovolatelia ďalej odôvodňovali prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP Z § 432 ods. 1 a 2 CSP vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Toto ustanovenie pritom nemôže byť posudzované izolovane, ale len v spojení s § 421 ods. 1 CSP

31. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

32. Dovolatelia v dovolaní na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedli, že: „v rozsudku odvolacieho súdu na str. 15, bod 60, str. 16 bod 68. odvolací súd vyslovuje právne závery, čo môže a čo nemôže byť dôkazom na preukázanie členstva v družstve, z ktorého rozsudku vyplýva, že dôkazom môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu“, ďalej že „právne posúdenie odvolacím súdom o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ Ivana Dorčáka a 4/ Jána Lukáča považujú za nesprávne, navyiac v porovnaní dôkaznej situácie u žalobcu 2/ Miroslava Boldiša za nespravodlivé, nakoľko u tohto žalobcu 2/ odvolaciemu súdu na preukázanie jeho členstva v družstve postačovala skutočnosť, že bol členom predstavenstva bez toho, aby preukázal žiadosť (prihlášku) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a vloženia základného členského vkladu, čo odvolací súd neprimerane vyžaduje u žalobcov 1/ a 4/“ a napokon, že „žalobcovi 1/ (rovnako žalobcovi 2/ a 4/) bolo v minulosti každoročne zo strany žalovaného uznávané a umožňované uplatniť si svoje členské práva vrátane napr. členskej schôdze zo dňa 26. júna 2015“.

33. Dovolatelia namietajú právny záver dovolacieho súdu, v zmysle ktorého preukázať členstvo v družstve je možné iba žiadosťou (prihláškou) za člena družstva, rozhodnutím predstavenstva o prijatí a vložení členského vkladu. Posúdením dovolania z materiálneho hľadiska má dovolací súd za to, že dovolatelia namietajú, že skutkové okolnosti, ktorými preukazujú členstvo v družstve, krajský súd posúdil nesprávne, čo rezultovalo do záveru o absencii aktívnej legitímácie žalobcov 1/ a 4/. Konkrétne skutočnosť, že s dovolateľmi 1/ a 4/ konal žalovaný ako s členmi družstva, títo sa zúčastňovali členských schôdzí a vykonávali hlasovacie práva, mal podľa mienky dovolateľov krajský súd vyhodnotiť tak, že ich členstvo v družstve vzniklo a ich aktívna legitímácia je daná. Z dovolania teda vyplýva, že dovolatelia nenamietajú skutkové zistenia, ale to, ako tieto skutkové zistenia právne posúdil krajský súd a aké právne následky z nich vyvodil. Dovolací súd, aplikujúc aj závery Ústavného súdu Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. III. ÚS 62/2022 zo dňa 12. apríla 2022 má za to, že dovolanie je posudzovanej veci procesne prípustné.

34. V ďalšom sa najvyšší súd zameril na riešenie otázky, ktorá v praxi dovolacieho súdu

nebola vyriešená. Explicitné znenie otázky dovolateľa v dovolaní neuviedli, ale keďže právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) sú podľa § 432 CSP spojené nádoby, najvyšší súd z textu dovolania ako celku bez toho, aby dotváral vec na úkor procesnej protistrany, vyabstrahoval právnu otázku, ktorá bola rozhodná pre vyriešenie veci (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 336/2019, sp. zn. III. ÚS 580/2021). Dovolatelia namietali, že odvolací súd posúdil nesprávne existenciu členstva v družstve, keď uviedol, že dôkazom na preukázanie existencie členstva v družstve môže byť len žiadosť (prihláška) za člena družstva, rozhodnutie predstavenstva a preukázanie vloženia základného členského vkladu. Dovolatelia mali za to, že existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať aj zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze). Z takéhoto vymedzenia dovolacieho dôvodu najvyšší súd vyvodil, že právna otázka, ktorá nebola doteraz v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu vyriešená je otázka, či existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania existencie žiadosti o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatenia členského vkladu.

35. Dovolaciemu súdu nie je známa rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu, ktorá by sa zaoberala riešením otázky, či existenciu členstva v družstve možno vyvodzovať zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzí, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania existencie žiadosti o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatení členského vkladu. Je mu známe uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/54/2017 zo dňa 19. júna 2018, ktorým bolo dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 4Cob/95/2016-632 z 22. marca 2017 odmietnuté pre nesplnenie podmienky povinného zastúpenia v dovolacom konaní. Krajský súd v Prešove označeným rozsudkom potvrdil rozsudok prvoinštančného súdu, ktorý žalobu o určenie platnosti členstva v družstve zamietol z dôvodu, že žalobca nepredložil členskú prihlášku, ani rozhodnutie o prijatí za člena a rovnako nepreukázal zaplatenie vstupného vkladu. Súčasne konštatoval, že priznanie niektorých práv žalobcovi ako členovi družstva, ktoré na členských schôdzach aj vykonával, neznamená, že skutočne bol členom družstva.

36. Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 7Cob/65/2013 zo dňa 2. októbra 2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 3Cb/156/2007-103 zo dňa 28. mája 2013, ktorým bola žaloba o určenie neplatnosti rozhodnutia členskej schôdze zamietnutá. Súd v rozhodnutiach konštatovali, že žalobkyňa nepredložila v konaní riadne podpísanú prihlášku za člena, ani doklad o zaplatení vstupného vkladu. Keďže teda nepreukázala, že jej členský pomer vznikol originárnym spôsobom, ani z titulu dedenia, nebolo jej možné priznať súdnu ochranu ako členovi družstva. (podľa odvolania žalobkyne, táto bola 6 rokov vedená v prezenčných

listinách - pozn. dovolacieho súdu).

37. Napokon Okresný súd Martin rozsudkom sp. zn. 18Cb/48/2016 zo dňa 7. decembra 2016 zamietol žalobu o určenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze, pretože žalobca nepreukázal rozhodnutie predstavenstva o prijatí za člena, a teda nepreukázal, že sa stal členom družstva (z rozhodnutia vyplýva, že žalobca bol zapísaný v obchodnom registri ako štatutár družstva - pozn. dovolacieho súdu).

38. Podľa § 227 ods. 1 Obchodného zákonníka členmi družstva môžu byť fyzické, i právnické osoby. Ak podľa stanov je členstvo podmienené pracovným vzťahom k družstvu, môže sa členom stať fyzická osoba, ktorá skončila povinnú školskú dochádzku a dosiahla 15 rokov svojho veku.

39. Podľa § 227 ods. 2 Obchodného zákonníka po splnení podmienok vyplývajúcich zo zákona a stanov vzniká členstvo:

- a) pri založení družstva dňom vzniku družstva,
- b) za trvania družstva prijatím za člena na základe písomnej členskej prihlášky,
- c) prevodom členstva alebo
- d) iným spôsobom ustanoveným zákonom.

40. Podľa § 227 ods. 3 Obchodného zákonníka ak podľa stanov je podmienkou členstva pracovný vzťah člena k družstvu a ak zo stanov nevyplýva niečo iné, vzniká členstvo dňom, ktorý sa dojednal ako deň vzniku pracovného vzťahu, a zaniká dňom zániku pracovného vzťahu člena k družstvu.

41. Podľa § 227 ods. 4 Obchodného zákonníka členstvo nevzniká pred zaplatením vstupného vkladu.

42. Podľa § 227 ods. 5 Obchodného zákonníka podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku upravujú stanovy.

43. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že členstvo v družstve môže vzniknúť v súvislosti so vznikom družstva a počas trvania družstva prijatím za člena. Členstvo je tiež možné nadobudnúť od predchodcu, alebo na základe iných skutočností vyplývajúcich zo zákona

(nadobudnutie členstva na základe prechodu, napr. zánik právnickej osoby bez likvidácie, nadobudnutie členstva dôsledkom zlúčenia, splynutia alebo rozdelenia družstva alebo dôsledkom zmeny obchodnej spoločnosti na družstvo).

44. Zo zákonného ustanovenia zároveň vyplýva, že podmienkou pre vznik členstva je podanie prihlášky zo strany uchádzača o členstvo a jej prijatie predstavenstvom družstva (ak stanovy neurčujú, že prijímanie prihlášok je v právomoci členskej schôdze - § 239 ods. 5). Zákon nestanovuje dôvody, za splnenia ktorých družstvo musí, resp. nesmie prijať uchádzača za člena družstva. Z toho vyplýva, že družstvo môže odmietnuť prihlášku aj bez uvedenia dôvodu.

45. Zákon súčasne stanovuje, že členstvo v družstve nemôže nikdy vzniknúť skôr, než uchádzač zaplatí požadovaný vstupný vklad. Ustanovenie je kogentné, t. j. stanovami ani rozhodnutím iného orgánu družstva nie je možné pre vznik členstva v družstve modifikovať podmienku zaplatenia vstupného vkladu.

46. Z vymedzenia družstva v § 221 ods. 1 Obchodného zákonníka možno identifikovať základné znaky družstva, ktorými sú dobrovoľnosť členstva, otvorenosť družstva a jeho zameranie na podporu svojich členov. V súvislosti s riešením nastolenej otázky je podľa mienky dovolacieho súdu potrebné vychádzať aj zo skutočnosti, ktorá je špecifikom pri zakladaní samotného družstva, a to, že na to, aby fyzická alebo právnická osoba mohla hlasovať na ustanovujúcej členskej schôdzi družstva o zakladateľských dokumentoch, musí pred ustanovujúcou členskou schôdzou podať prihlášku do družstva (§ 224 ods. 3 Obchodného zákonníka). Iba osoby, ktoré pred ustanovujúcou schôdzou alebo na nej pred hlasovaním o zakladateľských dokumentoch podali prihlášku, tak možno považovať za zakladateľov družstva. V súlade s touto koncepciou, teda že za zakladateľa družstva možno považovať osobu, ktorá podala prihlášku do družstva, je upravený v § 227 ods. 2 psím. b/ Obchodného zákonníka aj vznik členstva za trvania družstva, a to tak, že členstvo za trvania družstva vzniká na základe písomnej členskej prihlášky.

47. Preto vychádzajúc z platnej právnej úpravy, ktorá stanovuje predpoklady a podmienky vzniku členstva v družstve, je potrebné zodpovedať nastolenú právnu otázku záporne. Teda existenciu členstva v družstve nemožno vyvodzovať iba zo skutočnosti, že určitá osoba sa zúčastňuje členských schôdzi, vykonáva hlasovacie práva a samotné družstvo sa k nemu správa ako k členovi družstva (vedie ho v zozname členov a pozýva ho na členské schôdze), a to bez súčasného preukázania prihlášky o členstvo, rozhodnutia o prijatí za člena a zaplatenia členského vkladu.

48. Vzhľadom na tieto skutočnosti dovolací súd konštatuje, že dovolatelia nedôvodne vytýkali odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a ich dovolanie smeruje proti vecne

správnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

ROZHODNUTIE č. 51

Započítanie pohľadávok pri postúpení

§ 529 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

Účel notifikačnej povinnosti dlžníka voči postupníkovi vyplývajúcej z § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka je možné naplniť aj oznámením dlžníka uskutočneným pred postúpením pohľadávky, ktoré bolo adresované postupníkovi a ktorého obsahom bola špecifikácia započítateľných pohľadávok, ako aj úmysel ich voči postupníkovi započítať, za predpokladu, že stav týchto pohľadávok sa nezmenil a je naďalej aktuálny aj v čase ich započítania.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/23/2021 z 31. januára 2023)

Z odôvodnenia:

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 31. októbra 2019, č. k. 4Cob/120/2019-638, v prvom výroku potvrdil čiastočný rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 23. februára 2015, č. k. 25Cb/136/2013-266 a v druhom výroku priznal žalobcovi 1/ a žalobcovi 2/ voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania.

2. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie bolo v prvom výroku rozhodnuté, že žalovaný je povinný žalobcovi 2/ zaplatiť istinu vo výške 643 048,39 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 22 235,10 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 58 681,23 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 39 338,12 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 49 187,46 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 24 084,08 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 31 373,30 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 50 503,08 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 32 771,89 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 12 800,59 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 26 739,01 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 5 527,67 eur od 2. augusta 2009 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 7 802,71 eur od 15. mája 2009 do zaplataenia, 9 % ročne zo sumy 218 712,34 eur od 21. novembra 2019 do zaplataenia, 9,25 % ročne zo sumy 9 884,90 eur od 11. apríla 2009 do zaplataenia, 9,5 % ročne zo sumy 53 406,91 eur od 6. apríla 2009 do zaplataenia, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Druhým výrokom súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol a tretím výrokom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi 2/ trovy konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalobcu 2/, ktorých výška bude vyčíslená samostatným uznesením

po právoplatnosti rozsudku.

3. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ďalej vyplýva, že žalobou doručenou súdu dňa 18. decembra 2009 sa žalovaný v procesnom postavení žalobcu domáhal, aby súd zaviazal žalobcu 1/ v procesnom postavení žalovaného zaplatiť mu sumu 767 420,83 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia a sumu 118 852,11 eur titulom zmluvnej pokuty. Konanie bolo vedené na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/223/2009. Vzájomným návrhom z 23. januára 2013 si žalobca 1/ v procesnom postavení žalovaného v konaní sp. zn. 25Cb/223/2009 uplatnil voči žalovanému v procesnom postavení žalobcu v konaní sp. zn. 25Cb/223/2009 nárok na zaplatenie istiny vo výške 731 302,31 eur s príslušenstvom, ktorý odôvodnil tým, že dňa 25. januára 2006 uzavreli žalobca 1/ a žalovaný Zmluvu č. NDS 8/2000/2006 (ďalej len „Zmluva“) v znení Dodatku č. 1 k Zmluve zo dňa 4. júla 2006, na základe ktorej žalobca 1/ poskytol pre žalovaného zmluvne dohodnuté služby, za ktoré mu vznikli pohľadávky na úhradu odmeny vrátane príslušenstva, pričom niektoré z nich žalovaný doposiaľ neuhradil. Dňa 12. augusta 2009 postúpil žalobca 1/ zmluvou pohľadávky na odmenu zo Zmluvy vo výške 444 223,95 eur (ďalej len „Pohľadávky 1“) na spoločnosť DayCom Group s.r.o., IČO: 44 474 113, (ďalej len „DayCom Group“). Dňa 17. decembra 2009 postúpil žalobca 1/ zmluvou pohľadávky na odmenu zo Zmluvy vo výške 282 004,15 eur (ďalej len „Pohľadávky 2“) na žalobcu 2/. Dňa 28. decembra 2011 spoločnosť DayCom Group postúpila Pohľadávky 1 na žalobcu 2/. Následne dňa 23. januára 2013 postúpil žalobca 2/ Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 zmluvou späť na žalobcu 1/. Žalobca 1/ má zároveň voči žalovanému ďalšie pohľadávky vo výške 88 252,97 eur (ďalej len „Pohľadávky 3“), ktoré nikdy neboli postupované na tretie osoby.

4. Dňa 25. februára 2010 žalovaný adresoval žalobcovi 1/ písomné odstúpenie od Zmluvy z dôvodu neúplného odstránenia vytknutých vád a plnení. Žalovaný zároveň dňa 10. novembra 2009 vykonal započítanie časti pohľadávok žalovaného voči žalobcovi 1/ s Pohľadávkami 1 v časti, v akej sa kryli, t. j. 444 223,95 eur a dňa 20. januára 2010 žalovaný vykonal započítanie pohľadávok žalovaného voči žalobcovi 1/ s Pohľadávkami 2 v časti, v akej sa kryli, t. j. 282 004,15 eur.

5. Ďalej z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplynulo, že predmetom vzájomného návrhu nie je celá suma 814 481,07 ako celkový súčet Pohľadávok 1, Pohľadávok 2 a Pohľadávok 3, ale iba suma 731 302,31 eur z dôvodu, že suma 77 621,- eur s príslušenstvom a suma 5 557,76 eur sú predmetom iného konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II.

6. Uznesením zo dňa 17. októbra 2013, č. k. 25Cb/223/2009-603, súd prvej inštancie rozhodol o vylúčení vzájomného návrhu žalobcu 1/ na samostatné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. 25Cb/136/2013.

7. Na pojednávaní dňa 30. júna 2014 a písomným podaním zo dňa 16. júla 2014 žalobca 1/ navrhol vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“) a žalobu zobral čiastočne späť v sume 0,95 eur. Súd prvej inštancie uznesením z 26. augusta 2014, č. k. 25Cb/136/2013-222, konanie v časti istiny vo výške 0,95 eur zastavil a pripustil, aby do konania na strane žalobcu vstúpil žalobca 2/.

8. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania zistil, že dňa 24. januára 2013 bol k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013 uzatvorený Dodatok č. 2, kde sa v čl. II zmluvné strany dohodli na vložení nového ustanovenia čl. III ods. 4, v ktorom si strany dohodli rozvázovaciú podmienku, podľa ktorej, ak najneskôr do 31. decembra 2013 dlžník neuhradí postupníkovi pohľadávku špecifikovanú v čl. II zmluvy, zmluva stráca svoje právne účinky a postupca sa stáva bez ďalšieho veriteľom pohľadávky špecifikovanej v čl. II alebo jej časti, v akej nebola dlžníkom uhradená. Keďže žalovaný v stanovenom termíne ako dlžník neuhradil žalobcovi 1/ túto pohľadávku, splnením rozvázovacej podmienky sa žalobca 2/ stal veriteľom pohľadávky vo výške 726 228,10 eur, tvorenej Pohľadávkami 1 a Pohľadávkami 2, avšak v prebiehajúcom konaní je uplatnená iba suma 643 048,39 eur. Na pojednávaní konanom dňa 11. decembra 2014 zástupkyňa žalovaného podala písomný návrh na započítanie pohľadávok, keď uviedla, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava III z 18. novembra 2013, č. k. 25Cb/223/2009-607, doposiaľ neprávoplatným, bola žalobcovi 1/ uložená povinnosť zaplatiť žalovanému istinu 767 420,83 eur s príslušenstvom a v prebiehajúcom konaní si žalobca 1/ uplatnil vzájomným návrhom proti žalovanému sumu 731 302,31 eur. Vzhľadom na uvedené, žalovaný navrhol súdu, aby pripustil vzájomné započítanie pohľadávok vo výške, ktorá je nesporná, t. j. Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 v sume 643 049,34 eur, teda v časti, v ktorej sa vzájomne kryjú. Zástupkyňa žalovaného zároveň uviedla, že Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 považuje v ustálenej výške 643 048,39 eur za nesporné a tieto z opatrnosti započítava do výšky 643 048,39 eur.

9. Podľa § 120 ods. 3 O. s. p. si súd prvej inštancie osvojil zhodné tvrdenia sporových strán o nespornosti nároku žalobcu 2/, pokiaľ ide o Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že v zmysle Dodatku č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávky zo dňa 23. januára 2013, sa splnením rozvázujúcej podmienky stal žalobca 2/ veriteľom pohľadávky. Žalovaný návrhom, ktorý bol síce datovaný 26. mája 2013, avšak súdu bol doručený až na pojednávaní dňa 11. decembra 2014, kedy bol prostredníctvom súdu doručený aj právnenému zástupcovi žalobcov 1/ a 2/, si započítal voči uznanému nároku žalobcu 2/ označeného ako Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 svoj nárok priznaný rozsudkom v konaní pod sp. zn. 25Cb/223/2009. Žalovanému bol už na pojednávaní dňa 30. júna 2014 doručený prostredníctvom súdu návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania spolu s prílohou - Dodatkom č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013, čo podľa súdu prvej inštancie bolo možné podľa obsahu považovať za oznámenie o spätnom postúpení pohľadávky na žalobcu 2/. Už v tomto čase sa teda žalovaný dozvedel o tom, že došlo k zmene v osobe

veriteľ'a. Dňa 4. septembra 2014 bolo žalovanému doručené uznesenie z 26. augusta 2014, č. k. 25Cb/136/2022-222, ktorým súd prvej inštancie povolil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu a zmenu žaloby, a to vzhľadom na skutočnosti vyplývajúce z Dodatku č. 2 a spätného postúpenia pohľadávky na žalobcu 2/. Súd prvej inštancie zdôraznil, že žalovaný až na pojednávaní dňa 11. decembra 2014, t. j. cca po piatich mesiacoch po oznámení o postúpení pohľadávky, vykonal jednostranný zápočet. Súd prvej inštancie preto vyhodnotil vykonaný zápočet ako zápočet urobený v rozpore s § 529 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), a teda ako neplatný právny úkon, keďže k započítaniu pohľadávky neprišlo bez zbytočného odkladu. Vzhľadom na uznanie nároku žalobcu 2/ ohľadne Pohľadávok 1 a Pohľadávok 2 vo výške 643 048,39 eur žalovaným a neplatnosť uvedeného zápočtu, súd prvej inštancie rozhodol o tejto časti žaloby a vo zvyšku žalobu zamietol.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný odvolanie, ktoré odôvodnil tým, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p. Namietal právny názor súdu prvej inštancie, ktorý vyhodnotil zápočet pohľadávky žalovaného zo dňa 11. decembra 2014 ako neplatný právny úkon. V zmysle § 526 Občianskeho zákonníka bol žalobca 1/ povinný ako postupca bez zbytočného odkladu oznámiť postúpenie žalovanému ako dlžníkovi, rovnako túto povinnosť nesplnil žalobca 2/ ako postupník, vrátane preukázania postúpenia pohľadávky. Žalovaný bol toho názoru, že návrhom na vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu nedošlo k vzniku procesného spoločenstva na strane žalobcu, ale vo veci pohľadávok vo výške 643 048,39 eur k naplneniu inštitútu zámeny účastníkov konania na strane žalobcu, pričom žalobca 1/ z konania nevystúpil. Zo strany žalobcu 1/ došlo v dôsledku návrhu na vstup účastníka do konania k obchádzaniu inštitútu zámeny účastníkov konania. Podľa žalovaného pohľadávky medzi žalobcom 1/ a žalobcom 2/ boli postupované účelovo, podľa potreby a špekulatívne, v závislosti od prebiehajúcich súdnych konaní, a to medzi dvoma spoločnosťami, ktorých štatutárnym orgánom je tá istá fyzická osoba, čo je v rozpore s dobrými mravmi a so zásadou poctivého obchodného styku. Žalovaný namietal, že by mu na pojednávaní dňa 30. júna 2014 bolo známe, že došlo k postúpeniu pohľadávky v dôsledku rozvázovacej podmienky a že mu na tomto pojednávaní alebo neskôr v konaní ani nebola doručená Zmluva o postúpení pohľadávky zo dňa 23. januára 2013, vrátane Dodatku č. 1 obsahujúceho špecifikáciu pohľadávok. Odvolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu o zaplatenie sumy 643 048,39 eur s príslušenstvom, zamietne a žalovanému prizná voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov konania, vrátane odvolacieho konania, v rozsahu 100 %. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že nemôže zmeniť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, žalovaný navrhol, aby rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. Odvolací súd uviedol, že z obsahu odvolania žalovaného vyplynulo, že žalovaný sa odvolal proti I. a III. výroku rozsudku. V odôvodnení rozsudku odvolací súd ďalej uviedol, že

sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie a v odvolaní žalovaný neargumentuje žiadnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré by mali za následok zrušenie daného rozhodnutia.

12. Odvolací súd poukázal na skutočnosť, že žalovanému bol už na pojednávaní dňa 30. júna 2014 doručený prostredníctvom súdu návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania spolu s prílohou - Dodatkom č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013. Dňa 4. septembra 2014 bolo žalovanému doručené uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa 26. augusta 2014, č. k. 25Cb/136/2013-222, ktorým súd povolil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu a zmenu žaloby. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, že návrh žalobcu na vstup ďalšieho účastníka do konania s prílohou - Dodatkom č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013, podľa obsahu možno považovať za oznámenie o spätnom postúpení pohľadávky na žalobcu 2/, v dôsledku splnenia rozvázovacej podmienky obsiahnutej v Dodatku č. 2. Oznamovacia povinnosť postupcu v zmysle § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je viazaná na žiadnu predpísanú formu. Právne účinnú notifikáciu možno realizovať akýmkoľvek spôsobom, pokiaľ sú zachované náležitosti právneho úkonu v zmysle § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka.

13. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. júna 2009, sp. zn. 1Obo/149/2007, podľa ktorého *forma a obsah oznámenia (notifikácie) postúpenia pohľadávky nie sú upravené zákonom. Pre splnenie účelu oznámenia postúpenia pohľadávky stačí aj oznámenie ústne, za podmienky, že ústne oznámenie zmeny veriteľa je schopný pôvodný alebo nový veriteľ preukázať. Z ďalšieho rozhodnutia najvyššieho súdu z 20. januára 2009, sp. zn. 1ObdoV/12/2008, odvolací súd citoval, že je len vecou dohody postupcu a postupníka, kedy a či vôbec dlžníkovi oznámia, že došlo k postúpeniu (tým viac to platí voči iným tretím osobám). Nemožno vylúčiť ani dohodu, že postúpenie neoznámia vôbec (bude predmetom obchodného tajomstva). Postúpenie pohľadávky sa vtedy navonok voči tretím osobám v ničom neprejaví. Pôvodný veriteľ môže pohľadávku naďalej uplatňovať, ako keby k postúpeniu nedošlo. Vo vzťahu medzi postupcom a postupníkom sa postúpenie prejaví až vo vzájomnom vysporiadaní prijatého plnenia podľa podmienok dohodnutých v zmluve o postúpení.*

14. Vzhľadom na citované závery odvolací súd vyhodnotil námietku žalovaného, že žalobcovia nesplnili svoju notifikačnú povinnosť, ako nedôvodnú. Zároveň zdôraznil, že zákonná úprava v Občianskom zákonníku s prípadným neoznámením postúpenia pohľadávky dlžníkovi spája jediný právny následok, a to možnosť dlžníka, i napriek postúpeniu, naďalej plniť postupcoví, čo sa následne považuje za riadne splnenie dlhu a jeho zánik.

15. Odvolací súd sa ale nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, ktorý jednostranný zápočet žalovaného zo dňa 11. decembra 2014 vyhodnotil ako neplatný právny úkon, z dôvodu, že k započítaniu pohľadávky žalovaného nedošlo bez zbytočného odkladu. Odvolací súd dal za

pravdu žalovanému, že súd prvej inštancie dôsledne nerozlišoval dva právne úkony smerujúce k započítaniu pohľadávok vyplývajúce z ust. § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to jednak oznámenie o existencii pohľadávok spôsobilých na započítanie a jednak samotný jednostranný zápočet. Uvedený záver vyplýva aj z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/18/2008. Lehota „bez zbytočného odkladu“ sa v zmysle § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka vzťahuje na notifikačnú povinnosť dlžníka a nie na samotný započítací úkon.

16. Odvolací súd ale uzavrel, že žalovaný si po tom, čo mu bolo na pojednávaní dňa 30. júna 2014 preukázané postúpenie pohľadávky na žalobcu 2/, nesplnil svoju povinnosť oznámiť žalobcovi 2/ svoje započítateľné pohľadávky. Žalovaný v tomto smere len uviedol, že žalobca 2/ si doposiaľ riadne nesplnil svoju povinnosť preukázania cesie vo vzťahu k žalovanému, v čoho dôsledku sa žalovaný nemohol dostať do omeškania s oznámením započítateľných pohľadávok voči žalobcovi 1/ podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okrem toho uviedol, že v prejednávacom prípade už nebolo nevyhnutné, aby žalovaný opätovne notifikoval žalobcu 2/ o existencii pohľadávok spôsobilých na započítanie voči žalobcovi 1/, keďže žalobca 2/ o existencii týchto pohľadávok vedel ešte pred začiatkom súdneho konania, ako aj pri svojom vstupe do konania. Odvolací súd mal ale splnenie oznamovacej povinnosti za preukázané, preto námietku žalovaného ohľadom nepreukázania cesie považoval za nedôvodnú. Podľa odvolacieho súdu nie je rovnako správny názor žalovaného, že nebolo nutné notifikovať žalobcu 2/, pretože mal mať vedomosť o existencii pohľadávok žalovaného spôsobilých na započítanie voči žalobcovi 1/ vedomosť. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27. augusta 2009, sp. zn. 23Cdo/2999/2007, podľa ktorého *oznámení existence pohledávek způsobilých k započtení, které měl dlužník vůči postupiteli, lze vůči postupníkovi učinit až poté, co mu bylo postoupení pohledávky oznámeno či prokázáno. Předchozí úkon dlužníka vůči postupníkovi tímto oznámením není. Pouhá vědomost postupníka o předchozí obraně dlužníka nestačí k tomu, aby dlužník mohl vůči postupníkovi započíst pohledávky, které má vůči postupiteli.*

17. Odvolací súd preto uzavrel, že jednostranný zápočet žalovaného zo dňa 11. decembra 2014 nie je možné považovať za platný nie z dôvodu, že k započítaniu pohľadávky neprišlo bez zbytočného odkladu, ale z dôvodu, že žalovaný vykonal jednostranný zápočet bez splnenia notifikačnej povinnosti. Žalovaný si mal splniť notifikačnú povinnosť vyplývajúcu z § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka voči žalobcovi 2/ po pojednávaní konanom dňa 30. júna 2014, čo však neurobil, preto jeho započítací prejav nie je možné považovať za platný.

18. Žalovaný namietal, že súd nepostupoval správne, keď si aj napriek existencii započítacieho úkonu žalovaného zo dňa 20. januára 2010 bez ďalšieho osvojil tvrdenia sporových strán ohľadom nespornosti uplatneného nároku žalobcu 2/. Odvolací súd poukázal na ust. § 120 ods. 3 O. s. p., ktoré dávalo súdu oprávnenie osvojiť si skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení sporových strán. V danom prípade podľa odvolacieho súdu nešlo o prípad,

kedy by aj napriek zhodným tvrdeniam mal súd skúmať, či takéto tvrdenia korešpondujú so skutočným stavom. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu preto postupoval správne keď si osvojil zhodné tvrdenia sporových strán o nespornosti nároku žalobcu 2/ pokiaľ ide o Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2. Zástupca žalovaného výslovne uviedol, že Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 v ustálenej výške 643 048,39 eur považuje za nesporné, a to na pojednávaní dňa 30. júna 2014 a na pojednávaní dňa 11. decembra 2014.

19. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalovaného, že mu nebolo riadne preukázané postúpenie pohľadávky zo žalobcu 1/ na žalobcu 2/, resp., že z listinných dôkazov predložených žalobcami nevyplýva, ktoré pohľadávky sú predmetom postúpenia. Žalovaný mal o postúpení pohľadávok a špecifikácii postupovaných pohľadávok vedomosť zo Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013, ktorá bola prílohou protinávru žalobcu 1/ v pôvodnom konaní a je súčasťou súdneho spisu na č. 1. 12, pričom jej súčasťou je príloha č. 1, ktorá obsahuje podrobnú špecifikáciu postupovaných pohľadávok. Dodatok č. 2 bol žalovanému doručený na pojednávaní dňa 30. júna 2014, pričom ním o Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013 len doplnená rozvázovacia podmienka. Taktiež z návrhu žalobcu 1/ na vstup ďalšieho účastníka do konania a z jeho doplnenia zo dňa 14. júla 2014 je zrejmé, na základe akých právnych skutočností prešli postupované pohľadávky zo žalobcu 1/ na žalobcu 2/, ako aj špecifikácia týchto pohľadávok. Odvolací súd sa preto stotožnil s tvrdením žalobcov, že žalovaný sa o postúpení riadne a zrozumiteľne dozvedel už dňa 30. júna 2014, kedy mal k dispozícii návrh na vstup účastníka, Zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013, vrátane prílohy č. 1, ako aj Dodatok č. 2 k tejto zmluve.

20. K námietke žalovaného, že podaným návrhom na vstup ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu nedošlo k vzniku procesného spoločenstva účastníkov na strane žalobcu a že prišlo k obchádzaniu inštitútu zámeny účastníkov konania, odvolací súd uviedol, že žalovaný mal možnosť proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 26. augusta 2014, č. k. 25Cb/136/2013-222, ktorým súd rozhodol o pripustení vstupu ďalšieho účastníka do konania na strane žalobcu, podať opravný prostriedok. Žalovaný ale opravný prostriedok neuplatnil, preto odvolací súd považuje túto námietku žalovaného za nedôvodnú.

21. Odvolací súd nezistil na strane žalobcov ani rozpor ich konania s dobrými mravmi, či zásadami poctivého obchodného styku pri postupovaní pohľadávok. Nad rámec týchto dôvodov ešte odvolací súd doplnil, že pohľadávka žalovaného, ktorá sa mala stretnúť s pohľadávkou žalobcu, je právoplatne priznaná rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/223/2009 a Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/2/2014 a je dokonca vymáhaná v exekučnom konaní vedenom Exekútorským úradom Mgr. Angelika Slopovská zn. EX 1/16, na základe poverenia vydaného Okresným súdom Bratislava III dňa 8. marca 2016.

22. Z uvedených dôvodov odvolací súd čiastočný rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) potvrdil.

23. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhol, aby rozsudok odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a žalovanému prizná voči žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Dovolacie dôvody žalovaný vymedzil nesprávnym právnym posúdením veci s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP

24. Právnu otázku, od ktorej podľa žalovaného záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená (prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP), špecifikoval žalovaný nasledovne: „Je nutné, aby dlžník uskutočnil ďalší (osobitný) notifikačný úkon voči postupníkovi ohľadom existencie vzájomných započítateľných pohľadávok voči postupcovi podľa ustanovenia § 529 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov v prípade, ak mal postupník vedomosť o existencii započítateľných pohľadávok dlžníka voči postupcovi z predchádzajúcich úkonov dlžníka?“ (ďalej len „právna otázka“).

25. Žalobca 2/ mal podľa žalovaného v čase opätovného nadobudnutia pohľadávok žalobcu 1/ voči žalovanému preukázateľne vedomosť o existencii vzájomných započítateľných pohľadávok žalovaného voči žalobcovi 1/. Túto vedomosť mal žalobca 2/ z Jednostranného zápočtu pohľadávky žalovaného č. 2261/10700/2010 zo dňa 20. januára 2010, zo vzájomných súdnych sporov so žalovaným, ktoré boli založené najmä na posúdení otázky platnosti započítavania vzájomných pohľadávok žalobcu 1/ a žalovaného, ako aj z dôvodu personálneho prepojenia žalobcov prostredníctvom rovnakého štatutárneho orgánu. Žalobcovia boli navyše v súdnom konaní zastúpení rovnakým právnym zástupcom. Žalobca 2/ túto skutočnosť ani nikdy nenamietal a medzi stranami sporu nebola vedomosť žalobcu 2/ o existencii vzájomných započítateľných pohľadávok žalovaného voči žalobcovi 1/ sporná. Žalobca 2/ svojím vstupom do konania prevzal stav konania, aký tu bol v čase jeho vstupu do konania, a to vrátane vedomosti o existencii vzájomných započítateľných pohľadávok žalovaného voči žalobcovi 1/, ako postupcovi. Pri zmene účastníctva zostávajú všetky účinky spojené s podaním návrhu zachované a procesný nástupca musí prijať stav konania taký, aký je, teda i s procesnými úkonmi, ktoré dovtedy v konaní urobil jeho právny predchodca. Žalobca 2/ vstúpil do súdneho konania, v rámci ktorého bola procesná obrana žalovaného primárne založená na existencii vzájomne započítateľných pohľadávok strán sporu. V priebehu súdneho konania prišlo k procesnému nástupníctvu na strane žalobcu a žalovaný si voči žalobcovi 1/ v súdnom konaní už uplatnil svoje započítateľné pohľadávky, preto nie je potrebné, aby žalovaný existenciu vzájomne započítateľných pohľadávok žalobcovi 2/ opätovne osobitne oznamoval. Žalovaný

je z uvedených dôvodov toho názoru, že odvolací súd pri posudzovaní notifikačnej povinnosti zo strany žalovaného ako dlžníka podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka v kontexte individuálnych okolností prípadu vychádzal z prísne formalistickej interpretácie právneho predpisu, ktorá opomína skutočný účel právnej normy. Žalovaný poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 16. októbra 2018, sp. zn. III. ÚS 388/2018, Nález ústavného súdu z 31. augusta 2017, sp. zn. I. ÚS 155/2017 a Nález ústavného súdu z 23. mája 2013, č. k. IV. ÚS 71/2013-36. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nesprávne právne posúdil otázku splnenia notifikačnej povinnosti žalovaného podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v čoho dôsledku nesprávne právne posúdil aj otázku platnosti zápočtu žalovaného zo dňa 11. decembra 2014, ktorá mala významný vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

26. Žalovaný svoje dovolanie odôvodnil i tým, že odvolací súd sa mal odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení právnej otázky aplikácie ustanovenia § 120 ods. 3 O. s. p. na prejednávany prípad (prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Zo znenia ustanovenia § 120 ods. 3 O. s. p. podľa žalovaného vyplýva len možnosť súdu si osvojiť skutkové tvrdenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov. Zhodné tvrdenia účastníkov konania nie sú podľa žalovaného natoľko záväzné, že by skutočnosti, ktorých sa tieto tvrdenia týkajú, súd nemohol urobiť predmetom dokazovania. Žalovaný poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5MCdo/4/2007 a sp. zn. 6Cdo/203/2013. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný, na základe pôvodného zápočtu (započítacieho úkonu žalovaného zo dňa 20. januára 2010) vykonal voči žalobcovi 2/ zápočet časti svojich pohľadávok oproti Pohľadávkam 2 v časti, v akej sa kryli, t. j. v celej výške Pohľadávok 2 (282 004,15 eur). Nižšie súdy sa v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovenia § 120 ods. 3 O. s. p. žiadnym spôsobom nevysporiadali s existenciou pôvodného zápočtu, ani právne neposúdili jeho účinky. Pôvodný zápočet by za predpokladu svojej platnosti spôsobil zánik Pohľadávok 2 ešte v roku 2009, teda ešte v čase pred samotným začatím súdneho konania. Za daných okolností nemohli podľa žalovaného nižšie súdy iba nekriticky vychádzať zo zhodných tvrdení sporových strán, ale mali sa osobitne zaoberať aj právnym posúdením otázky platnosti pôvodného zápočtu žalovaného. Existencia pôvodného zápočtu, ktorý bol predmetom dokazovania v súdnom konaní, vylučuje možnosť súdu aplikovať ustanovenie § 120 ods. 3 O. s. p., resp. aktuálne § 186 ods. 2 CSP

27. Žalovaný následne doručil súdu svoje podanie zo dňa 12. marca 2021 označené ako Vyjadrenie žalovaného k dovolaciemu konaniu v právnej veci o zaplatenie 731 302,31 eur s príslušenstvom. V uvedenom vyjadrení žalovaný zopakoval dovolacie dôvody vymedzené v jeho dovolaní. Žalovaný doplnil, že svoju pohľadávku si v rozsahu priznanom rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III pod č. k. 25Cb/223/2009-607 a rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/2/2014, vymáha v exekučnom konaní vedenom Exekútorským úradom Mgr. Angeliky Slopovskej sp. zn. EX 1/16. Žalovaný tak postupuje z dôvodu opatrnosti vzhľadom na negatívne skúsenosti týkajúce sa opakovaného a účelového postupovania

pohľadávok medzi žalobcami. Žalobcovia ako prepojené osoby, podľa žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku docielili stav, kedy žalobca 2/ už získal na úkor žalovaného plnenie vo výške 643 048,39 eur s príslušenstvom, zatiaľ, čo pohľadávka žalovaného voči žalobcovi 1/ je uspokojená len v rozsahu cca 8 400,- eur. Vymáhanie pohľadávky žalovaného v exekučnom konaní z dôvodu opatrnosti preto podľa žalovaného nemôže preukazovať tvrdenie žalobcov, že nemohlo dôjsť k zániku časti pohľadávok pôvodným zápočtom, keď si ju žalovaný vymáha v exekučnom konaní. Pretrvávajúce vedenie exekučného konania nemá podľa žalovaného žiaden vplyv na posudzovanie platnosti pôvodného zápočtu žalovaného. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/223/2009 súd neplatnosť pôvodného zápočtu nevyslovil a ani ho neskúmal. Rozhodnutia, na ktoré poukazovali žalobcovia nemajú žiadnu výpovednú hodnotu vo vzťahu k posúdeniu platnosti a účinkov pôvodného zápočtu. Súdny v týchto konaniach posudzovali výlučne účinky iných jednostranných zápočtov žalovaného, najmä jednostranného zápočtu žalovaného zo dňa 10. novembra 2009 adresovanému spoločnosti DayCom Group. Žalovaný si v prípade pôvodného zápočtu vo vzťahu k žalobcovi 2/ splnil svoju notifikačnú povinnosť podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka včas, bez zbytočného odkladu po doručení oznámenia o postúpení pohľadávok (21. decembra 2009), keď listom č. 47416/1700/2009 datovaným 28. decembra 2009, t. j. 7 dní odo dňa doručenia oznámenia o postúpení pohľadávok, žalobcu 2/ ako postupníka písomne informoval o existencii započítateľných pohľadávok voči žalobcovi 1/. Následne žalovaný započítacím prejavom z 20. januára 2010 započítal voči žalobcovi 2/ pohľadávky vo výške, v akej sa kryli (282 004,15 eur). Žalobca 2/ si v roku 2017 vymohol od žalovaného pohľadávky priznané v tomto konaní v rozsahu 643 048,39 eur, a to v exekučnom konaní vedenom na exekútorskom úrade JUDr. Borisa Sobolovského pod sp. zn. EX 111358/2016. Žalovaný sa v predmetnom podaní ďalej venoval otázke absolútnej neplatnosti Dodatku č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013 pre rozpor s dobrými mravmi.

28. K dovolaniu žalovaného doručil svoje vyjadrenie žalobca 2/, v ktorom dovolaciemu súdu navrhol, aby dovolanie žalovaného v celom rozsahu odmietol, prípadne zamietol a žalobcovi 2/ priznal nárok na náhradu trov konania. Žalobca 2/ sa nestotožňuje s názorom dovolateľa o nesprávnom výklade a aplikácii § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka a poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 27. júla 2005, sp. zn. 29Odo/171/2003, zo dňa 27. augusta 2009, sp. zn. 23Cdo/2999/2007, z 28. mája 2015, sp. zn. 29Cdo/643/2012 a z 27. júna 2007, sp. zn. 33Odo/657/2005. K zhodným tvrdeniam sporových strán o nespornosti pohľadávok žalobca 2/ uviedol, že sám žalovaný na pojednávaní dňa 30. júna 2014, ako aj dňa 11. decembra 2014, uznal nárok žalobcu ako nepochybný v tom zmysle, že nepochybňoval vykonanie diela žalobcom, prevzatie tohto diela žalovaným a vznik nároku žalobcu na zaplatenie ceny diela. Postup súdu v zmysle ust. § 120 ods. 3 O. s. p. sa vzťahoval práve na tieto tvrdenia účastníkov a nie na samotnú platnosť, či neplatnosť zápočtov, keďže ohľadom platnosti zápočtov sporové strany počas celého konania uvádzali kontradiktórne tvrdenia. Odvolací súd pri posudzovaní platnosti vzájomného započítania ani netvrdí, že pri ňom vychádzal zo zhodných tvrdení sporových strán. Žalovaný v dovolaní neuviedol, že

pohľadávku, o ktorej tvrdí, že zanikla už pôvodným započítaním, zároveň vymáha v exekučnom konaní. Pokiaľ pohľadávka žalovaného zanikla započítaním, nemohol Okresný súd Bratislava III rozsudkom sp. zn. 25Cb/223/2009 túto pohľadávku právoplatne priznať a nemohla by byť táto pohľadávka naďalej vymáhaná v exekučnom konaní. K otázke platnosti započítania poukázal žalobca 2/ na rozsudky Krajského súdu v Bratislave z 29. novembra 2018, sp. zn. 1Cob/173/2017, z 14. júla 2015, sp. zn. 2Cob/2/2014 a rozsudok sp. zn. 2Cob/61/2011. Pôvodný zápočet zo dňa 20. januára 2010 bol podľa žalobcu 2/ taktiež vykonaný oneskorene. Oznámenie o započítateľných pohľadávkach žalovaného bolo žalobcovi 1/ ako novému veriteľovi doručené dňa 7. januára 2011, teda až 18 dní po oznámení o postúpení pohľadávok, čo nie je možné podľa žalobcu 2/ považovať za oznámenie bez zbytočného odkladu.

29. K vyjadreniu žalobcu 2/ doručil súdu žalovaný vyjadrenie z 30. septembra 2021. Žalovaný zotrval na dôvodoch uvádzaných v dovolaní. Podľa žalovaného z rozsudku súdu prvej inštancie vôbec nevyplýva, ako sa tento vysporiadal s existenciou pôvodného zápočtu. Rozhodnutia, na ktoré poukazuje žalobca 2/ vo svojom vyjadrení, nemajú podľa žalovaného žiadnu výpovednú hodnotu vo vzťahu k posúdeniu platnosti a účinkov pôvodného zápočtu. Podľa žalovaného nie je podstatný dátum skutočného prevzatia zásielky obsahujúcej informáciu o započítateľných pohľadávkach voči postupcovi, ale podstatný je dátum prvotného doručovania zásielky žalobcovi 2/.

30. Najvyšší súd, ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen prípustné, ale i dôvodné.

31. Najvyšší súd na úvod uvádza, že pri skúmaní procesných podmienok dovolacieho konania zistil, že žalobca 1/ bol dňa 7. apríla 2022 ex offio vymazaný z obchodného registra. Zároveň z obsahu súdneho spisu vyplýva, že čiastočný rozsudok, ktorý bol potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu napadnutým dovolaním žalovaného, sa týka výlučne nároku žalobcu 2/ a zároveň, že súd prvej inštancie uznesením z 24. apríla 2018, č. k. 25Cb/136/2013-493, zastavil konanie o zaplatenie 88 252,97 eur s príslušenstvom, teda konanie o nároku žalobcu 1/, a to na základe späťvzatia žaloby uskutočneného žalobcom 1/ podaním zo dňa 4. apríla 2018. Z uvedených dôvodov zánik procesnej subjektivity žalobcu 1/ nemá vplyv na prebiehajúce dovolacie konanie, ktoré sa týka výlučne nároku žalobcu 2/.

32. Žalovaný uplatnil dovolanie pre nesprávne právne posúdenie dvoch právnych otázok, z ktorých jedna nebola podľa žalovaného doposiaľ vôbec riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a pri druhej právnej otázke sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (prípustnosť dovolania podľa 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

33. Prvá právna otázka je dovolateľom vymedzená otázkou, či je potrebné, aby dlžník uskutočnil ďalší notifikačný úkon voči postupníkovi ohľadom existencie započítateľných pohľadávok v zmysle § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka po postúpení pohľadávky, pokiaľ už postupník mal vedomosť o existencii započítateľných pohľadávok dlžníka voči postupcovi z predchádzajúcich úkonov dlžníka.

34. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa doposiaľ pri výklade a aplikácii ust. § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka venovala len problematike výkladu „bez zbytočného odkladu“. Právna otázka vymedzená dovolateľom tak doposiaľ nebola predmetom rozhodnutí najvyššieho súdu a zároveň je potrebné ju považovať za otázku podstatnú pre rozhodnutie posudzovanej veci. Od jej vyriešenia závisí záver o platnosti započítacieho prejavu žalovaného. Z uvedených dôvodov najvyšší súd konštatuje prípustnosť dovolania žalovaného v tejto časti podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

35. Podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka dlžník môže použiť na započítanie voči postupníkovi aj svoje na započítanie spôsobilé pohľadávky, ktoré mal voči postupcovi v čase, keď mu bolo oznámené alebo preukázané postúpenie pohľadávky (§ 526), ak ich oznámil bez zbytočného odkladu postupníkovi. Toto právo má dlžník aj v prípade, že jeho pohľadávky v čase oznámenia alebo preukázania postúpenia neboli ešte splatné.

36. Účelom citovanej právnej úpravy a ňou stanovenej lehoty na splnenie notifikačnej povinnosti dlžníka voči postupníkovi je ochrana postupníka. Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť, aby mal postupník bez zbytočného odkladu po oznámení alebo preukázaní postúpenia pohľadávky dlžníkovi vedomosť o pohľadávkach dlžníka voči postupcovi, ktoré by mohli byť voči postupníkovi dlžníkom započítané.

37. Dôsledkom splnenia notifikačnej povinnosti dlžníka voči postupníkovi v zmysle § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka je nielen samotné poskytnutie informácie o existencii započítateľných pohľadávok dlžníka, ale aj týmto úkonom vyjadrený úmysel dlžníka, že v budúcnosti príde k ich započítaniu voči pohľadávke nadobudnutej postupníkom od postupcu. Preto len samotná informácia o tom, že existujú započítateľné pohľadávky dlžníka, o ktorých sa postupník môže dozvedieť aj iným spôsobom ako oznámením od dlžníka (napríklad oznámením od postupcu), pre naplnenie ochranného účelu včasného oznámenia dlžníka predpokladaného § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže postačovať.

38. Na druhej strane, je ale potrebné vziať do úvahy, že v právnej praxi môžu nastať prípady, kedy postupník disponuje informáciou o existencii započítateľných pohľadávok dlžníka voči

postupcovi, ako aj o jeho úmysle tieto pohľadávky započítať voči pohľadávkam nadobudnutým postupníkom, a to aj bez uskutočnenia oznámenia dlžníka podľa § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka po oznámení alebo preukázaní postúpenia pohľadávky na postupníka. V takom prípade môže byť požiadavka splnenia notifikačnej povinnosti, ktorej obsahom má byť poskytnutie informácií, ktorými už postupník disponuje a následná sankcia neplatnosti započítacieho prejavu dlžníka pri jej nesplnení, prejavom prehnaného formalizmu a čisto gramatického výkladu § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bez zohľadnenia jeho účelu. Je ale nevyhnutné, aby postupník preukázateľne disponoval informáciami o aktuálnom stave týchto pohľadávok, teda nemalo by ísť napríklad o pohľadávky medzičasom čiastočne splnené, o čom by postupník už vedomosť nemal.

39. Zo skutkového stavu zisteného nižšími súdmi vyplýva, že Pohľadávky 2 (vo výške 282 004,15 eur) boli, na základe Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 17. decembra 2009 postúpené žalobcom 1/ na žalobcu 2/, ktorý ich Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013 postúpil opäť na žalobcu 1/. K Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23. januára 2013 bol uzatvorený Dodatok č. 2, ktorým bola do tejto zmluvy prijatá rozvázovacia podmienka, na základe ktorej sa žalobca 2/ opätovne stal po 31. decembra 2013 veriteľom Pohľadávok 2. Súčasťou súdneho spisu je aj Jednostranný zápočet pohľadávky zo dňa 20. januára 2010 vyhotovený žalovaným a adresovaný žalobcovi 2/, ktorého obsahom je započítací prejav žalovaného voči žalobcovi 2/, ktorému mal predchádzať list žalovaného č. 47416/1700/2009 zo dňa 28. decembra 2009, ktorého obsahom bolo oznámenie o existencii pohľadávky žalovaného voči žalobcovi 1/, ako postupcovi, vo výške 767 420,83 eur z titulu bezdôvodného obohatenia z dôvodov vyplývajúcich zo Zmluvy č. 8/2000/2006 zo dňa 25. januára 2006 uzatvorenej medzi žalovaným a žalobcom 1/. Obsahom tohto Jednostranného zápočtu pohľadávky zo dňa 20. januára 2010 bola špecifikácia pohľadávok žalovaného proti žalobcovi 1/ spolu vo výške 288 854,88 eur, ktoré chcel žalovaný týmto listom započítať voči pohľadávkam žalobcu 2/ uplatneným v tomto konaní vo výške 282 004,15 eur, čo predstavuje pohľadávky v tomto konaní označené ako Pohľadávky 2. Bez ohľadu na platnosť uvedeného započítacieho prejavu, žalovaný tak už v minulosti uskutočnil voči žalobcovi 2/ úkon, ktorého obsahom je ako špecifikácia pohľadávok, ktoré má ako dlžník voči postupcovi, tak aj úmysel tieto pohľadávky započítať voči pohľadávkam nadobudnutým postupníkom.

40. Za zohľadnenia skutkového stavu zisteného nižšími súdmi v tejto veci, je podľa najvyššieho súdu namieste konštatovať, že čisto gramatický (doslovný) výklad § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka v tomto prípade nenapĺňa účel predmetného ustanovenia, ale kladie na dlžníka (žalovaného) čisto formálnu požiadavku opätovne oznámiť niečo, čo už v minulosti priamo žalobcovi 2/ oznámil. Uvedený záver sa, ale v tomto prípade, týka výlučne pohľadávok žalovaného započítavaných voči pohľadávkam žalobcu 2/, nadobudnutých postúpením označených v tomto konaní ako Pohľadávky 2. Vo vzťahu k Pohľadávkam 1 totiž pre najvyšší súd zo zisteného skutkového stavu nevyplývalo, že by obdobný úkon adresovaný žalobcovi 2/ bol pred postúpením týchto pohľadávok žalovaným uskutočnený. Len samotný obsah súdneho

spisu, personálne prepojenie žalobcov a rovnaký právny zástupca žalobcov podľa názoru najvyššieho súdu nepostačujú pre obsahové naplnenie notifikačnej povinnosti žalovaného tak, ako bola vymedzená v tomto rozhodnutí. Takémuto oboznámeniu sa so započítateľnými pohľadávkami chýba vedomosť o úmysle tieto pohľadávky voči postupcovi dlžníkom započítať po ich postúpení postupníkovi.

41. Aj z Nálezu ústavného súdu z 1. júla 2008, sp. zn. III. ÚS 341/07, vyplýva, že *viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona.* Rovnako v Náleze ústavného súdu z 31. augusta 2017, sp. zn. I. ÚS 155/2017, ústavný súd uviedol, že *orgánom verejnej moci a predovšetkým všeobecným súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prilišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale musí sa od neho odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávných princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.*

42. Preto i pokiaľ z gramatického výkladu ust. § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že oznámenie o pohľadávkach spôsobilých na započítanie je potrebné oznámiť bez zbytočného odkladu po oznámení alebo preukázaní postúpenia pohľadávky dlžníkovi, je možné prijať výklad zohľadňujúci účel tejto notifikačnej povinnosti a lehoty na jej splnenie, v zmysle ktorého môžu byť postupníkovi tieto informácie dostupné už i pred oznámením alebo preukázaním postúpenia pohľadávky dlžníkovi a nie je už následne pod sankciou neplatnosti započítania nevyhnutné, aby dlžník v lehote bez zbytočného odkladu tieto informácie oznamoval postupníkovi, ktorý už nimi preukázateľne disponuje.

43. Zhrnúc uvedené, pri rešpektovaní ochranného účelu notifikačnej povinnosti dlžníka vo vzťahu k postupníkovi a zohľadnení skutkového stavu zisteného nižšími súdmi je podľa najvyššieho súdu namieste konštatovať, že čisto gramatický výklad § 529 ods. 2 Občianskeho zákonníka v tomto prípade vo vzťahu k pohľadávkam započítavaným žalovaným voči pohľadávkam nadobudnutým žalobcom 2/ označeným ako Pohľadávky 2 mal za následok nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Účel notifikačnej povinnosti bolo možné naplniť aj oznámením žalovaného uskutočneným pred postúpením pohľadávky, ktoré bolo adresované žalobcovi 2/ a ktorého obsahom bola ako špecifikácia pohľadávok, tak aj úmysel ich proti žalobcom 2/ nadobudnutým Pohľadávkam 2 započítať, za predpokladu, že stav týchto pohľadávok sa nezmenil a je naďalej aktuálny aj v čase ich započítania.

44. Keďže rozsudok odvolacieho súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení právnej otázky podstatnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu, je potrebné rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušiť a podľa § 450 CSP vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd je podľa § 455 CSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí.

45. Druhou právnou otázkou podľa dovolateľa nesprávne vyriešenou odvolacím súdom je otázka aplikácie ust. § 120 ods. 3 O. s. p., ktoré podľa dovolateľa vyjadruje len možnosť súdu osvojiť si zhodné tvrdenia sporových strán, súd však musí pritom zohľadniť aj iné okolnosti spochybňujúce tieto zhodné tvrdenia. Odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky podľa žalovaného odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozsudkom najvyššieho súdu z 20. marca 2008, sp. zn. 5MCdo/4/2007 a uznesením najvyššieho súdu z 24. októbra 2013, sp. zn. 6Cdo/203/2013. Z vykonaného dokazovania podľa žalovaného vyplynulo, že žalovaný, na základe pôvodného zápočtu zo dňa 20. januára 2010 vykonal voči žalobcovi 2/ zápočet časti svojich pohľadávok oproti Pohľadávkam 2 v časti, v akej sa kryli, t. j. v celej výške Pohľadávok 2 (282 004,15 eur). Nižšie súdy sa žiadnym spôsobom nezaoberali týmto pôvodným zápočtom.

46. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že po podaní vzájomného návrhu žalobcom 1/ sa k tomuto návrhu žalovaný vyjadril podaním z 26. mája 2013, v ktorom žalovaný uviedol, že nesúhlasí so vzájomným návrhom žalobcu 1/, avšak uviedol iné dôvody než to, žeby mali žalobcom 1/ uplatnené pohľadávky zaniknúť započítaním. V konaní pred súdom prvej inštancie na pojednávaní dňa 30. júna 2014 poverená zamestnankyňa žalovaného uviedla, že Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 boli započítané, ale toto započítanie bolo vyhodnotené ako vadné, keďže bolo urobené neskoro. Ďalej uviedla, že predmetné faktúry žalovaný nerozporuje. Následne na pojednávaní dňa 11. decembra 2014 poverená zamestnankyňa žalovaného uviedla, že Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 v ustálenej výške 643 048,39 eur považuje za nesporné a tieto z opatrnosti započítava do výšky 643 048,39 voči nároku žalovaného priznaného v konaní sp. zn. 25Cb/223/2009. Zároveň bol do súdneho spisu založený písomný návrh žalovaného datovaný 26. mája 2013 (doručený súdu na pojednávaní konanom dňa 11. decembra 2014) na započítanie pohľadávok v rozsahu, v akom bolo započítanie navrhnuté žalovaným na pojednávaní. Súd prvej inštancie následne vydal čiastočný rozsudok zo dňa 23. februára 2015, č. k. 25Cb/136/2013-266, týkajúci sa nároku žalobcu 2/. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku uviedol, že s poukazom na ust. § 120 ods. 3 O. s. p. si osvojil zhodné tvrdenia účastníkov konania o nespornosti nároku žalobcu 2/ pokiaľ ide o Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2. Zástupkyňa žalovaného výslovne uviedla, že Pohľadávky 1 a Pohľadávky 2 v ustálenej výške 643 048,39 eur považuje za nesporné.

47. Žalovaný v odvolaní uplatnenom pre nesprávne právne posúdenie veci namietal výlučne nesprávne právne posúdenie započítania pohľadávok zo dňa 11. decembra 2014. Uznesením

súdu prvej inštancie zo dňa 27. novembra 2018, č. k. 25Cb/136/2013-526, bol žalovaný vyzvaný, aby v lehote 10 dní odstránil vady odvolania. Žalovaný bol vyzvaný, aby uviedol, či svojím podaním sledoval zmenu alebo zrušenie výroku rozsudku súdu prvej inštancie alebo, či odvolanie smeruje len proti dôvodom rozsudku a zároveň, aby uviedol, čoho sa ako odvolateľ domáha (odvolací návrh). Žalovaný až v podaní zo dňa 7. decembra 2018 označeným ako Odstránenie vád odvolania na výzvu Okresného súdu Bratislava III uloženú v uznesení zo dňa 27. novembra 2018, č. k. 25Cb/136/2013-526, súdu prvej inštancie vytýkal neprihliadnutie na pôvodný zápočet žalovaného z roku 2010. Týmto podaním podľa názoru najvyššieho súdu však prišlo k rozšíreniu odvolacích dôvodov po uplynutí lehoty na podanie odvolania, ktoré ako ust. § 205 ods. 3 O. s. p. tak ani § 365 ods. 3 CSP nepovoľoval.

48. Odvolací súd i napriek uvedenému k tejto námietke žalovaného uviedol, že v danom prípade nejde o nepravdivé tvrdenia účastníkov, ktoré by mohli viesť k porušovaniu alebo obchádzaniu kogentných hmotnoprávných noriem alebo o fabuláciu na dosiahnutie ekonomických cieľov. Keďže o takýto prípad v posudzovanej veci nešlo, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď si osvojil zhodné tvrdenia sporových strán o nespornosti nároku žalobcu 2/.

49. Podľa § 120 ods. 4 O. s. p. bolo potrebné, aby žalovaný všetky dôkazy a skutočnosti predložil alebo označil najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a O. s. p. O uvedenom bol žalovaný poučený v predvolaní na pojednávanie.

50. Žalovaný tak počas celého konania na súde prvej inštancie netvrdil, že Pohl'advky 2 zanikli pôvodným zápočtom z 20. januára 2010. Naopak tvrdil, že tieto pohľadávky označené v konaní ako Pohl'advky 2 považuje za nesporné, sám uviedol (na pojednávaní dňa 30. júna 2014), že toto započítanie bolo vyhodnotené ako vadné, keďže bolo vykonané oneskorene, pohľadávky, ktoré pôvodne týmto zápočtom započítaval proti pohľadávkam žalobcu 1/ (ako postupcu), naďalej uplatňoval v konaní vedenom pod sp. zn. 25Cb/233/2009 a neskôr v exekučnom konaní a napokon v roku 2014 opätovne voči týmto pohľadávkam započítal svoje pohľadávky, ktoré mal voči žalobcovi 1/ (ako postupcovi). Z uvedených dôvodov preto podľa názoru najvyššieho súdu vôbec nevznikla spornosť ohľadom platnosti a účinnosti započítacieho prejavu žalovaného zo dňa 20. januára 2010, ktorú by súd prvej inštancie bol povinný vyriešiť. Pokiaľ žalovaný mal záujem na vyriešení tejto otázky, mal v konaní pred súdom prvej inštancie aktívne namietať zánik žalobcami uplatňovanej pohľadávky pôvodným zápočtom. Žalovaný tak v konaní pred súdom prvej inštancii neučinil a prvýkrát uvedenú námietku vzniesol až v podaní, ktorým mal odstrániť vady podaného odvolania (ktoré sa netýkali uplatnených odvolacích dôvodov) a ktoré bolo podané po lehote na podanie odvolania, preto v ňom už uplatnené odvolacie dôvody ani nebol oprávnený rozširovať.

51. Dovolateľ vo svojom dovolaní tvrdí, že súd prvej inštancie a odvolací súd pri aplikácii ust. §120 ods. 3 O. s. p. neprihliadli na skutočnosť, že z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalovaný, na základe pôvodného zápočtu zo dňa 20. januára 2010 vykonal voči žalobcovi 2/ zápočet časti svojich pohľadávok oproti Pohľadávkam 2 v časti, v akej sa kryli, t. j. 282 004,15 eur. Uvedené, ale z vyššie najvyšším súdom vysvetlených dôvodov v konaní pred nižšími súdmi z vykonaného dokazovania nevyplývalo, pretože žalovaný to v konaní pred súdom prvej inštancie ani netvrdil.

52. Z uvedených dôvodov, najvyšší súd uzatvára, že takto dovolateľom vymedzená otázka nebola podstatná pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Žalobca platnosť pôvodného zápočtu z 20. januára 2010 rozporoval a žalovaný v konaní jeho platnosť a účinnosť netvrdil a nepreukazoval. Naopak žalovaný v konaní opakovane nespornosť Pohľadávok 2 potvrdil.

53. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

54. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že prípustnosť dovolania uplatneného pre nesprávne právne posúdenie veci je možné založiť výlučne vtedy, pokiaľ ide o právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pri druhej právnej otázke vymedzenej dovolateľom o takúto právnu otázku nejde. Dovolateľ tvrdí, že z vykonaného dokazovania vyplynulo skutkové zistenie, s ktorým sa odvolací súd a ani súd prvej inštancie nevysporiadal, uvedené však nevyplýva z obsahu súdneho spisu.

55. Vzhľadom na uvedený záver prijatý najvyšším súdom by bolo potrebné dovolanie žalovaného v časti druhej právnej otázky odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Najvyšší súd, ale konštatoval prípustnosť a dôvodnosť dovolania pri prvej právnej otázke dovolateľa, preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

56. Najvyšší súd zároveň dopĺňa, že žalovaný sa v podaní zo dňa 12. marca 2021 označenom ako Vyjadrenie žalovaného k dovolaciemu konaniu v právnej veci o zaplatenie 731 302,31 eur s príslušenstvom, venoval ďalším otázkam, ktoré však neuplatnil v dovolaní v rámci vymedzenia dovolacích dôvodov. Ide o otázku nesplnenia povinnosti žalobcov podľa § 526 Občianskeho zákonníka s ohľadom na chýbajúcu špecifikáciu spätne postupovaných pohľadávok a otázku neplatnosti Dodatku č. 2 k Zmluve o postúpení pohľadávok zo dňa 23.

januára 2013, ktorý je podľa žalovaného neplatný pre rozpor s dobrými mravmi a zásadami poctivého obchodného styku. Podľa § 434 CSP dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Uvedeným podaním žalovaný obsahovo rozšíril uplatnené dovolacie dôvody, keďže vyriešenie týchto otázok nenamietal v dovolaní a uskutočnil tak po uplynutí lehoty na podanie dovolania. Z uvedených dôvodov sa najvyšší súd týmito otázkami pri rozhodovaní o dovolaní žalovaného nezaoberal.

ROZHODNUTIE č. 52

Forma zmluvy

§ 272 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

§ 40 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

- I. Právnu úpravu obsiahnutú v § 272 ods. 2 Obchodného zákonníka nie je možné použiť na zmluvu, ktorej písomnú formu predpisuje osobitný zákon.**
- II. Zmena alebo zrušenie zmluvy (aj v obchodných záväzkových vzťahoch), pre ktorú osobitný zákon predpisuje písomnú formu, v inej forme než písomnej (§ 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka), je absolútne neplatným právnym úkonom.**

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/44/2022 z 29. júna 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. októbra 2020 č. k. 21Cb/73/2019-168 v prvom výroku zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 22Cb/83/2019, v druhom výroku žalobu zamietol a v treťom výroku priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že žalobca žalobou navrhoval, aby súd uložil žalovanej povinnosť vypratáť nehnuteľnosť pozemok - parcelu registra „C“, parc. č. XXX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 2 668 m², katastrálne územie Prešov, zapísanú na LV č. XXXXX, a to vrátane demontáže kamerového systému na objekte na parc. č. XXX, katastrálne územie Prešov, súp. č. XXXX zapísanom na LV č. XXXXX a odovzdať ju žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobca sa zároveň domáhal, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7 546,70 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,07% ročne od 19. marca 2018 do zaplatenia.

3. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že 9. septembra 2010 bola medzi žalobcom a žalovanou uzatvorená Zmluva o prenájme nehnuteľného majetku PSK, neskôr zmenená Dodatkom č. 1/2010 z 16. decembra 2010, Dodatkom č. 2/2012 z 29. júna 2012, Dodatkom č. 3/2014 z 4. augusta 2014 a Dodatkom č. 4 z 7. júla 2015 (ďalej len

„Zmluva“). Predmetom Zmluvy bol nájom nehnuteľného majetku vo vlastníctve žalobcu - pozemku registra CKN, parc. č. XXX, zastavané plochy a nádvoría o výmere 2 668 m², a to za účelom vybudovania a prevádzkovania plateného systému na pozemku parc. č. XXX a kamerového systému na objekte parc. č. XXX (taktiež vo vlastníctve žalobcu). V čl. II. Zmluvy bolo konštatované, že nájomca predložil v rámci obchodnej súťaže Návrh na prenájom nehnuteľného majetku PSK, súčasťou ktorého je aj projekt parkoviska a tento dokument je pre nájomcu pri realizácii nájmu záväzný a prípadné odchýlky sú možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase prenajímateľa Zmluva bola uzavretá na dobu určitú, a to od 15. septembra 2010 do 14. septembra 2030. Podľa žalobcu žalovaná v priebehu trvania nájomného vzťahu porušila povinnosti vyplývajúce pre ňu zo Zmluvy, preto žalobca 12. marca 2018 od Zmluvy odstúpil, a to z troch dôvodov. Prvým dôvodom bolo, že žalovaná porušila čl. II. ods. 3 Zmluvy tým, že zmenila počet a rozmiestnenie parkovacích miest určených dokumentmi bez predchádzajúceho písomného súhlasu prenajímateľa a čl. V. ods. 1 písm. a) Zmluvy tým, že nezabezpečila inštaláciu dopravného značenia v súlade s projektom. Druhým dôvodom bolo, že žalovaná znížila počet kamier kamerového systému, tým porušila čl. II. ods. 3 Zmluvy a čl. V. ods. 1 písm. c) Zmluvy. Kamerový systém zároveň nebol funkčný, keďže žalobca zistil, že kamery kamerového systému sú odpojené od internetovej siete a záznamové zariadenia sú vypnuté od napájacej siete. Tretím dôvodom pre odstúpenie od Zmluvy bolo, že žalovaná vôbec nevykonávala zimnú údržbu priestorov, ktoré sú predmetom nájmu, čím porušila čl. V. ods. 1 písm. d) Zmluvy.

4. Súd prvej inštalácie konštatoval, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by žalovaná v priebehu trvania nájomného vzťahu porušila povinnosti vyplývajúce pre ňu z predmetnej Zmluvy a že by dôvody uvádzané žalobcom pre odstúpenie boli dôvodné. Odstúpenie od Zmluvy žalobcom je potrebné považovať za neúčinné. K jednostrannej zmene počtu a rozmiestneniu parkovacích miest súd prvej inštalácie konštatoval, že žalobca nepreukázal aký projekt bol pre žalovanú záväzný a zároveň, že svedok p. T. vo svojej výpovedi uviedol, že žalovaná zabezpečila inštaláciu dopravného značenia, a to aj vo vzťahu k vyhradeným parkovacím miestam. Ak by súd bral do úvahy alternatívu č. 1 predloženého projektu, žalovaná predložila fotodokumentáciu, že na mieste určenom pre vyhradené parkovacie miesta bol umiestnený kontajner na odpad a žalobca nepreukázal, že stavebné úpravy na jeho budove nemali vplyv na počet, rozmiestnenie a využiteľnosť parkovacích miest, keďže žalobca pri stavebných úpravách blokoval aj časť parkoviska. K zníženiu počtu kamier súd prvej inštalácie poukázal na výpoveď svedka p. T., ktorý v zhode s ďalším svedkom p. L. (manželom žalovanej) uviedol, že p. L. namontoval dve kamery a keď sa montovali ďalšie dve kamery, tak bol zastavený s tým, že sa tam rieši rekonštrukcia, aby to tam na budovu nedával. Súťažou sa následne riešil kamerový systém vnútri budovy aj na budove. Podľa súdu prvej inštalácie takúto dohodu je nutné brať ako následné správanie zmluvných strán po uzavretí zmluvy v súlade s § 266 ods. 3 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“). Žalobca žalovanú výslovne požiadal, aby namontovala iba dve kamery zo štyroch. Žalovaná ani nemala rozumný dôvod svojvoľne nenamontovať všetky kamery, keďže ich hodnota mala byť predmetom zápočtu s nájomným. Žalovaná nebola ani

nikdy vyzvaná, aby domontovala ďalšie dve kamery a nikdy jej nebolo porušenie tejto povinnosti vyčítané. Žalovaná nemala ani prístup do serverovne, preto nemôže niesť zodpovednosť za to, že kamerový systém v uzavretej serverovni bol odpojený od internetovej siete a že záznamové zariadenie, ktoré je jeho súčasťou nebolo zapojené do napájania elektrickou energiou. K nevykonávaniu zimnej údržby súd prvej inštancie poukázal na vykonané dokazovanie, z ktorého nevyplývalo, že by žalovaná túto povinnosť porušovala.

5. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie vec právne posúdil tak, že právny vzťah založený Zmluvou odstúpením zo strany žalobcu nezanikol a nie je možné vyhovieť žalobnému návrhu žalobcu na vypratanie nehnuteľnosti a ani žalobnému návrhu na zaplatenie sumy 7 546,70 eura s príslušenstvom, preto žalobu zamietol a náhradu trov konania v rozsahu 100 % priznal žalovanej.

6. Na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 14. októbra 2021 č. k. 5Cob/13/2021-213 prvým výrokom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. a v druhom výroku priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Odvolací súd k odvolacej námietke nesprávnych skutkových zistení uviedol, že súd prvej inštancie všetky vykonané dôkazy vyhodnotil správne a z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie sa nejaví žiadne porušenie pravidiel formálnej logiky. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že žalovaná porušila povinnosti vyplývajúce jej zo Zmluvy. K porušeniu povinnosti žalovanej nainštalovať štyri kamery žalovaná svedeckou výpoveďou preukázala, že ústne sa v čase uzatvorenia Zmluvy so žalobcom dohodla na nenainštalovaní dvoch kamier a zároveň predložením preukázala, že sama nemohla kontrolovať funkčnosť ňou nainštalovaných kamier.

8. Žalobca namietal v odvolaní aj nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvej inštancie neaplikoval § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 446/2001 Z. z.“). Odvolací súd k tejto odvolacej námietke žalobcu uviedol, že z tohto ustanovenia vyplýva sankcia neplatnosti právneho úkonu žalobcu súvisiaca s nedodržaním písomnej formy právneho úkonu spojeného s nakladaním s majetkom žalobcu. Predmetné ustanovenie by bolo možné aplikovať v prípade, ak by zmluva o prenájme nebola uzatvorená písomne, nie však vtedy, keď si zmluvné strany upravili povinnosť vyplývajúcu im zo zmluvy o prenájme, ktorá nemala súvis s nakladaním a majetkom žalobcu. Odvolací súd vyhodnotil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, preto ho potvrdil a žalovanej proti neúspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

9. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorým dovolaciemu súdu navrhuje, aby rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie v jeho II. a III. výroku zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, prípadne, aby dovolací súd vo veci sám a rozhodol a rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie.

10. Rozsudok odvolacieho súdu podľa žalobcu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalobca k odôvodneniu rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu uviedol, že súdu predložil projekt parkoviska vrátane jeho zakreslenia - alternatíva č. 1, ktorý bol záväzným dokumentom. Táto alternatíva 1 predložená žalovanou bola akceptovaná žalobcom. Značenie parkovacích miest bolo podľa žalobcu od začiatku nesprávne. Nájazdová rampa bola vybudovaná mimo prenajatého pozemku a kontajner bol umiestnený na mieste, kde vôbec nemali byť parkovacie miesta pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu. Žalovaná bez predchádzajúceho písomného súhlasu žalobcu v rozpore so Zmluvou a jej záväznými dokumentmi znížila počet kamier zo štyroch na dve kamery, ktoré ani neboli funkčné. Žalobca nedal nikdy písomný súhlas na zníženie počtu kamier. Podľa žalobcu nijaká rekonštrukcia nemohla byť dôvodom pre zníženie počtu kamier, dve kamery boli nainštalované iba na ochranu majetku žalovanej a žalobca doteraz ani nenainštaloval vlastné kamery. Žalobca zároveň uviedol, že kamery nainštaloval až po odstúpení od Zmluvy. Svedok p. T., s ktorým mala žalovaná uzatvoriť ústnu dohodu o znížení počtu kamier, nebol štatutárnym orgánom žalobcu a v priebehu konania sa nepreukázal ani poverením, aby mohol konať namiesto štatutárneho orgánu žalobcu. Kamerový systém je vlastníctvom žalovanej a ona preto mala kontrolovať jeho funkčnosť. Zimnú údržbu parkoviska robila Správa a údržba ciest PSK, a to namiesto žalovanej a robila ju zadarmo. Údržbu si tak robil žalobca vlastne sám, keďže ide o rozpočtovú organizáciu žalobcu a výdavky na jej vykonanie boli vlastne výdavkami žalobcu.

11. Podľa žalobcu odvolací súd vec nesprávne právne posúdil tým, že neaplikoval § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z., podľa ktorého všetky právne úkony spojené s nakladaním s majetkom vyššieho územného celku musia mať písomnú formu, inak sú neplatné. Na základe tohto ustanovenia uzatvoril žalobca so žalovanou Zmluvu, v ktorej si zmluvné strany dohodli, že prípadné odchýlky sú možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase prenajímateľa. Ak Zmluva bola uzatvorená písomne, tak aj zmena zmluvných podmienok mohla nastať iba písomne, a to dodatkom k Zmluve alebo udelením predchádzajúceho písomného súhlasu, a nie ústnou dohodou. Inak by stačilo pri nakladaní s majetkom samosprávneho kraja uzatvoriť písomnú zmluvu a na základe ústnych dohôd meniť jej podmienky. Samosprávny kraj je podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov povinnou osobou, ktorá musí zmluvy zverejňovať. Za kamerový a parkovací systém sa žalovanej každoročne odpočítavalo 1 000 eur z nájomného vo výške 1 100 eur. Táto suma sa započítavala do nájmu. Ak § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. ustanovuje, že všetky právne úkony spojené s nakladaním

s majetkom vyššieho územného celku musia mať písomnú formu, inak sú neplatné, majú mať aj zmeny (napríklad dodatky, dohody, písomné súhlasy a pod.) týchto úkonov, ktoré majú dopad a menia práva a povinnosti zmluvných strán písomnú formu? Túto otázku žalobca na záver svojho dovolania špecifikoval ako právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

12. K dovolaniu žalobcu doručila súdu vyjadrenie žalovaná, ktorá dovolaciemu súdu navrhuje dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Žalovaná sa stotožňuje s rozsudkami súdov nižšej inštancie a oba rozsudky považuje za vecne správne. K zníženiu počtu kamier žalovaná zotrvala na tom, že pri montovaní kamerového systému nájomcom prišlo k ústnej dohode o znížení počtu kamier. Podľa žalovanej zo strany žalobcu nebola žiadnym spôsobom preukázaná skutočnosť, že žalovaná porušila akýkoľvek bod Zmluvy, na základe čoho mal žalobca od nej odstúpiť. S plnením záväzkov vyplývajúcich zo Zmluvy nebol žiaden problém až do zmeny vedenia žalobcu.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (podľa § 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala strana sporu, konajúca zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa v súlade s § 429 ods. 2 písm. b) CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné i dôvodné.

14. Dovolateľ vymedzil dovolací dôvod nesprávnym právnym posúdením otázky platnosti ústnej dohody žalobcu so žalovanou na znížení počtu kamier, ktoré sa žalovaná v Zmluve zaviazala dodať a inštalovať, čím podľa dovolateľa malo prísť k zmene Zmluvy. Odvolací súd podľa žalobcu neaplikoval § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z.

15. Otázka aplikácie § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. a zmien takto povinne písomne uzatváraných zmlúv nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená. Zároveň ide o právnu otázku, od ktorej vyriešenia závisí platnosť odstúpenia od Zmluvy žalobcom, preto ide o právnu otázku, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie súdov nižšej inštancie v preskúmvanej veci a od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Dovolanie žalobcu je z tohto dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné.

16. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 446/2001 Z. z. majetok vyššieho územného celku tvoria nehnuteľné veci a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve vyššieho územného celku podľa tohto zákona alebo ktoré nadobudne vyšší územný celok do vlastníctva prechodom z majetku štátu, na základe tohto zákona alebo osobitného zákona alebo vlastnou činnosťou.

17. Podľa § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. všetky právne úkony spojené s nakladaním s majetkom vyššieho územného celku musia mať písomnú formu, inak sú neplatné.

18. Podľa § 261 ods. 2 OBZ touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

19. Podľa § 272 ods. 1 OBZ zmluva vyžaduje pre platnosť písomnú formu iba v prípadoch ustanovených v zákone, alebo keď aspoň jedna strana pri rokovaní o uzavretí zmluvy prejaví vôľu, aby sa zmluva uzavrela v písomnej forme.

20. Podľa § 272 ods. 2 OBZ ak písomne uzavretá zmluva obsahuje ustanovenie, že sa môže meniť alebo zrušiť iba dohodou strán v písomnej forme, môže sa zmluva meniť alebo zrušiť iba písomne.

21. Podľa § 1 ods. 2 OBZ právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

22. Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

23. Podľa § 40 ods. 2 OZ písomne uzavretá dohoda sa môže zmeniť alebo zrušiť iba písomne.

24. Žalobca so žalovanou uzatvorili Zmluvu podľa § 663 a nasl. OZ a podľa zákona č. 446/2001 Z. z. V čl. VII. bod 2 Zmluvy si zmluvné strany dohodli, že *práva a povinnosti zmluvných strán touto zmluvou výslovne neupravené sa riadia príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka*. V Dodatku č. 4 Zmluvy zmluvné strany zmenili čl. VII. bod 2 Zmluvy tak, že *práva a povinnosti zmluvných strán touto zmluvou výslovne neupravené sa riadia príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a Obchodným zákonníkom*.

25. Vzhľadom na povahu subjektov uzatvárajúcich Zmluvu sa v súlade s kogentným

ustanovením § 261 ods. 2 OBZ spravuje ich záväzkový vzťah právnou úpravou obsiahnutou v OBZ a v súlade s § 261 ods. 9 OBZ aj ustanoveniami o nájomnej zmluve obsiahnutými v OZ. Zároveň je potrebné na Zmluvu aplikovať osobitnú právnú úpravu obsiahnutú v zákone č. 446/2001 Z. z.

26. Zákon č. 446/2001 Z. z. obsahuje v § 6 ods. 6 úpravu obligatórnej písomnosti právnych úkonov, pri ktorých vyšší územný celok (ktorým je v súlade s § 1 zákona č. 446/2001 Z. z. samosprávny kraj) nakladá s majetkom vyššieho územného celku. O tom, či samotná Zmluva mala byť uzatvorená písomne, v konaní spor nevznikol. V konaní vznikol spor o to, či zo zákona povinne písomne uzatváranú zmluvu je možné meniť následnou ústnou dohodou zmluvných strán.

27. Predmetom Zmluvy nebol len nájom nehnuteľnosti patriacej žalobcovi, ale predmetom Zmluvy bolo aj zhotovenie diela (parkovací a kamerový systém) za dohodnutú cenu, ktorú sa žalobca zaviazal postupne žalovanej platiť formou zápočtov s nájomným. Dielo sa malo po ukončení doby nájmu stať majetkom žalobcu. Aj v prípade tejto súčasti Zmluvy ide o nakladanie s majetkom žalobcu, a to s finančnými prostriedkami žalobcu, za ktoré mal tento parkovací a kamerový systém nadobudnúť a aj na túto súčasť Zmluvy sa preto vzťahuje obligatórna písomnosť.

28. Odvolací súd k otázke písomnej formy dohody zmluvných strán o zúžení povinnosti žalovanej inštalovať dohodnutý počet kamier uviedol, že z § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. vyplýva sankcia neplatnosti právneho úkonu žalobcu súvisiaca s nedodržaním písomnej formy právneho úkonu spojeného s nakladaním s majetkom žalobcu. Podľa odvolacieho súdu by bolo možné predmetné ustanovenie aplikovať vtedy, ak by Zmluva nebola uzatvorená písomne, nie však vtedy, keď si zmluvné strany upravili povinnosť vyplývajúcu im zo Zmluvy, ktorá nemala súvis s nakladaním s majetkom žalobcu.

29. Najvyšší súd sa s uvedeným odôvodnením odvolacieho súdu nestotožňuje. Tvrdenie odvolacieho súdu, že zmluvné strany si dohodou na znížení počtu kamier upravili povinnosť, ktorá nemala súvis s nakladaním s majetkom žalobcu, nie je správne. Ako už najvyšší súd uviedol, predmetom Zmluvy bolo okrem nájmu nehnuteľnosti aj zhotovenie diela, ktorým bol parkovací a kamerový systém s dohodnutou cenou, ktorú sa žalobca zaviazal postupne žalovanej uhrádzať formou zápočtov k nájomnému a ku ktorému mal nadobudnúť vlastnícke právo. Preto aj takáto dohoda zmluvných strán, ktorá menila rozsah dohodnutého diela, mala nepochybne súvis s nakladaním s majetkom žalobcu.

30. Zákon č. 446/2001 Z. z. neobsahuje osobitnú úpravu formy zmeny a zrušenia zmlúv,

ktoré boli uzatvorené písomne v súlade s § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z. Na právne posúdenie veci by bolo potom potrebné aplikovať všeobecnú úpravu obsiahnutú v § 272 ods. 2 OBZ vzťahujúcu sa na obchodné záväzkové vzťahy. Aplikácia uvedeného zákonného ustanovenia súdu ukladá skúmať obsah zmluvy uzatvorenej medzi zmluvnými stranami a v závislosti od toho, či si zmluvné strany v zmluve dohodli povinnosť zmeniť alebo zrušiť zmluvu len písomne, prijať záver, či bolo možné zmluvu zmeniť alebo zrušiť len písomne. Aplikácia § 272 ods. 2 OBZ tak súdom aj v prípade písomne uzatvorenej zmluvy umožňuje prijať záver, že takúto zmluvu je možné zmeniť alebo zrušiť, aj na základe ústnej dohody zmluvných strán, ak sa zmluvné strany v zmluve výslovne nedohodli inak (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 16. mája 2006 sp. zn. 1Obdo/26/2004).

31. Zmluva bola medzi žalobcom a žalovanou uzatvorená písomne. Pokiaľ by súd aplikoval § 272 ods. 2 OBZ a vyslovil záver, že podľa § 272 ods. 2 OBZ vzhľadom na dohodu žalobcu a žalovanej v Zmluve nebolo možné, aby zmluvné strany zmenili obsah Zmluvy inak než písomne, umožnil by, ak by v inom prípade takáto dohoda zmluvných strán obsiahnutá v zmluve nebola, aby aj v prípade zo zákona povinne písomne uzatváraných zmlúv spadajúcich pod režim obchodných záväzkových vzťahov, pri ktorých zákon neobsahuje osobitnú úpravu ich zmien a zrušenia, bolo možné takéto zmluvy zmeniť alebo zrušiť ústnou (prípadne konkludentnou) dohodou zmluvných strán.

32. Je preto namieste vysporiadať sa s otázkou, či aplikácia § 272 ods. 2 OBZ umožňujúca aj ústne (a prípadne aj konkludentne) dohodnuté zmeny alebo zrušenia písomne uzavretých zmlúv, nie je v rozpore s osobitnou právnou normou upravujúcou obligatórnu písomnosť zmlúv obsiahnutou v § 6 ods. 6 zákona č. 466/2001 Z. z.

33. Všeobecne je účelom zákonom stanovenej písomnej formy právneho úkonu jednoznačná preukázateľnosť uskutočneného právneho úkonu. Účelom právnej úpravy písomnosti zmlúv týkajúcich sa nakladania s majetkom vyššieho územného celku je aj zabezpečenie transparentnosti nakladania s majetkom vyššieho územného celku, a tým aj hospodárnosti, efektívnosti a rešpektovania pravidiel hospodárenia s majetkom vyššieho územného celku.

34. Právna norma obsiahnutá v § 6 ods. 6 zákona č. 466/2001 Z. z. má zároveň kogentnú povahu, keďže je obsiahnutá v predpise verejného práva a zákon neumožňuje sa od nej odchyliť, naopak jej nedodržanie výslovne sankcionuje absolútnou neplatnosťou právneho úkonu. Vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v OBZ má povahu špeciálnej právnej normy.

35. Podľa najvyššieho súdu je v rozpore s takouto právnou normou, jej povahou a účelom,

aby bolo zmluvným stranám umožnené, v závislosti od obsahu samotnej zmluvy, zmeniť alebo zrušiť zmluvu, pre ktorú je zákonom predpísaná písomná forma, inou formou, než písomnou. V opačnom prípade by bolo zmluvným stranám umožnené obchádzanie zákonom predpísanej písomnej formy zmluvy následnými zmenami zmluvy v inej, než písomnej forme. Právnu úpravu obsiahnutú v § 272 ods. 2 OBZ preto nie je možné aplikovať na zmluvu, ktorej písomnú formu stanovuje zákon.

36. Pre režim zmlúv podľa občianskeho práva je právna úprava jednoznačná, keď § 40 ods. 2 OZ upravuje, že písomne uzavretá dohoda sa môže zmeniť alebo zrušiť iba písomne, a to či už v prípade písomnej formy zmluvy dohodnutej zmluvnými stranami, tak aj v prípade písomnej formy stanovenej zákonom. Uvedenú právnu úpravu ale nie je možné automaticky aplikovať na obchodné záväzkové vzťahy, keďže § 272 ods. 2 OBZ obsahuje odlišnú právnu úpravu, ktorá má v obchodných záväzkových vzťahoch prednosť.

37. Právnu úpravu obsiahnutú v § 40 ods. 2 OZ je ale potrebné aplikovať v obchodných záväzkových vzťahoch vtedy, keď aplikácia § 272 ods. 2 OBZ je vylúčená zákonom stanovenou písomnou formou zmluvy.

38. Preto aj v tomto prípade je potrebné v súlade s § 1 ods. 2 OBZ aplikovať § 40 ods. 2 OZ a dospieť k záveru, že zmeny Zmluvy bolo možné realizovať výlučne písomnou formou, a to bez ohľadu na to, či si zmluvné strany takúto formu zmeny alebo zrušenia Zmluvy dohodli v Zmluve.

39. Ustanovenie § 272 ods. 2 OBZ zostáva aplikovateľné pre prípady, kedy je písomnosť zmluvy daná požiadavkou aspoň jednej zo zmluvných strán v súlade s § 272 ods. 1 OBZ. V takom prípade je následkom nedodržania písomnej formy zmeny alebo zrušenia zmluvy relatívna neplatnosť právneho úkonu.

40. **Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného uzatvára, že právnu úpravu obsiahnutú v § 272 ods. 2 OBZ nie je možné použiť na zmluvu, ktorej písomnú formu predpisuje zákon. Aj v obchodných záväzkových vzťahoch je v prípade zákonom stanovenej písomnej formy zmluvy potrebné na zmenu a zrušenie takej zmluvy aplikovať § 40 ods. 2 OZ. Pre formu zmeny a zrušenia zmluvy preto nemá žiaden právny význam dohoda zmluvných strán obsiahnutá v zmluve upravujúca formu zmeny alebo zrušenia zmluvy. Zmena alebo zrušenie zmluvy, pre ktorú zákon predpisuje písomnú formu, v inej forme, než písomnej, je absolútne neplatným právnym úkonom.**

41. Z uvedených záverov najvyššieho súdu vyplýva, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď uzavrel, že Zmluvu, ktorú žalobca so žalovanou uzatvoril ako povinne písomnú zmluvu v súlade s § 6 ods. 6 zákona č. 446/2001 Z. z., je možné zmeniť ústnou dohodou. Ústna dohoda zmluvných strán na zmene zmluvy, pri ktorej zákon predpisuje písomnú formu, je absolútne neplatným právnym úkonom. Dovolanie žalobcu je preto nie len prípustné, ale i dôvodné.

42. Ostatná argumentácia uvádzaná žalobcom v dovolaní mala povahu všeobecnej nespokojnosti so závermi súdov nižšej inštancie a spochybňovania skutkových zistení. Takáto argumentácia nespĺňa § 432 ods. 2 CSP pre vymedzenie dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolací súd sa preto touto ostatnou argumentáciou dovolateľa nezaoberal.

43. Najvyšší súd len pre doplnenie uvádza, že súdy nižšej inštancie by už aj pri prípadnej aplikácii § 272 ods. 2 OBZ dospeli k záveru, že ústna forma zmeny rozsahu diela podľa Zmluvy nebola možná, a to vzhľadom na čl. II. bod 3. Zmluvy, podľa ktorého *nájomca predložil v rámci verejnej obchodnej súťaže Návrh na prenájom nehmuteľného majetku PSK, súčasťou ktorého je aj projekt parkoviska (ďalej len „dokumenty“). Dokumenty podľa predchádzajúcej vety sú pre nájomcu pri realizácii nájmu záväzné a prípadné odchýlky sú možné len po predchádzajúcom písomnom súhlase prenajímateľa.* Ďalej v čl. VII. bod 1 Zmluvy si zmluvné strany výslovne dohodli, že *túto zmluvu je možné meniť iba písomnými dodatkami.*

44. Súdy nižšej inštancie za ustáleného skutkového stavu zároveň mohli zvážiť, či k uzatvoreniu dohody o zmene rozsahu diela v písomnej forme neprišlo na základe Dodatku č. 2 k Zmluve, z ktorého je zrejmá dohoda na nižšej cene za zhotovené dielo z pôvodných 22 994,87 eura na 16 419,078 eura, a to na základe predložených účtovných dokladov nájomcom. Rovnako by bolo možné zvážiť, či stavebné úpravy na budove žalobcu nespôsobili omeškanie žalobcu s poskytnutím spolupôsobenia potrebného na inštaláciu kamier, prípadne či výkon práva žalobcu je v súlade s poctivým obchodným stykom. Právne posúdenie veci je úlohou súdu v zmysle zásady *iura novit curia*, ktorý na zistený skutkový stav aplikuje relevantné právne normy, a to aj bez toho, aby ich označili sporové strany.

45. Najvyšší súd vzhľadom na konštatovanú prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a súčasne danú dôvodnosť, rozsudok odvolacieho súdu podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil. Keďže súd prvej inštancie vychádzal pri právnom posúdení veci z rovnakého nesprávneho právneho názoru ako odvolací súd a vec bude potrebné opätovne prejednať so zohľadnením právneho názoru vysloveného najvyšším súdom (§ 455 CSP) najvyšší súd je toho názoru, že pre zabezpečenie efektívneho a dôkladného posúdenia veci je potrebné zrušiť podľa

§ 449 ods. 2 CSP aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť podľa § 450 CSP súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

ROZHODNUTIE č. 53

Zmluvná pokuta stanovená dennou percentuálnou sadzbou

§ 545 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

§ 393 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

- I. Pri zmluvnej pokute dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania je povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, porušovaná opakovane**
- II. Pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania, začína plynúť premlčacia doba vždy každým dňom, za ktorý veriteľovi vzniklo právo na zmluvnú pokutu.**

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/18/2022 z 30. mája 2023)

Z odôvodnenia:

- 1.** Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. septembra 2020 č. k. 62Cb/121/2019-156 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 25 370,35 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,00 % ročne zo sumy 25 370,35 eur od 24.08.2019 do zaplatenia a paušálnou náhradou nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).
- 2.** Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 20. mája 2021 č. k. 43Cob/24/2021-270 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“), na základe odvolania žalovaného potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku I. a v súvisiacom výroku III. o nároku na náhradu trov konania. Súčasne priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.
- 3.** Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne konštatoval existenciu právoplatného rozhodnutia v predchádzajúcom konaní sp. zn. 43Cb/190/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. apríla 2018 č. k. 41Cb/202/2017-417, ktorým bola žalobcovi priznaná istina 50 388 eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 02.04.2015 do zaplatenia. Ďalej uviedol, že v predchádzajúcom konaní bola žalobcovi priznaná istina spočívajúca vo vyúčtovanej cene

plnenia, t. j. bola priznaná hlavná pohľadávka, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou, čo znamená, že o existencii, oprávnenosti, dôvodnosti, ako aj o výške hlavnej pohľadávky, t. j. zabezpečeného práva bolo už rozhodnuté právoplatným rozsudkom súdu. Zároveň bolo právoplatne rozhodnuté aj o tom, že s úhradou hlavného záväzku sa žalovaný dostal do omeškania od 02.04.2015. Podľa názoru odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie postupoval správne, keď neprihliadal na tie skutkové výhrady žalovaného voči hlavnej pohľadávke, t. j. zabezpečenému právu (vyúčtovanej cene plnenia), ktorými spochybňoval aj v tomto konaní o zaplatenie zmluvnej pokuty neodobnosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu. Odvolací súd súčasne zdôraznil, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia povinnosti včasnej úhrady hlavného záväzku žalovaného, ktorý už bol žalobcovi právoplatne priznaný (vrátane určenia prvého dňa omeškania s úhradou tohto hlavného záväzku) v predchádzajúcom konaní.

4. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že hlavným odvolacím dôvodom uplatneným žalovaným bola nesprávnosť posúdenia nepremlčania zmluvnej pokuty z dôvodu nesprávneho posúdenia charakteru porušenia povinnosti a momentu vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Odvolací súd vyjadril nesúhlas s názorom žalovaného, podľa ktorého sa v danom prípade jedná o porušenie povinnosti majúceho charakter trvajúceho porušenia, kde premlčacia doba vzniká jednorazovo prvým dňom porušenia povinnosti podľa § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a keďže podľa predchádzajúceho rozhodnutia došlo k porušeniu povinnosti dňa 02.04.2015, premlčacia lehota uplynula dňom 02.04.2019. Žaloba bola podaná na súd dňa 11.09.2019.

5. Odvolací súd ďalej poukázal na názor súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého nárok na zmluvnú pokutu pri jej percentuálnom určení za každý deň omeškania patrí počas celej doby porušovania zmluvnej povinnosti až do jej splnenia. Keďže porušenie povinnosti bolo právoplatne určené dňom 02.04.2015, pričom žalovaný uhradil zabezpečenú pohľadávku dňa 13.06.2018, čo sporné nebolo, potom žalobcovi patrí zmluvná pokuta za toto obdobie, a to za každý deň omeškania samostatne a každý deň omeškania v prípade takto dohodnutej zmluvnej pokuty mu vzniká nové samostatné právo na zaplatenie každej jednotlivej splátky zmluvnej pokuty. Podľa okresného súdu pri percentuálne dohodnutej zmluvnej pokute je povinnosť porušovaná opakovane, každý deň a každým dňom vzniká veriteľovi ďalšie právo na zmluvnú pokutu, pričom pre každý denne vzniknutý nárok plynie aj samostatná premlčacia doba. Okresný súd preto dospel k záveru, že žalobcom uplatnený nárok na zmluvnú pokutu premlčaný nebol, keďže žalobca si uplatnil zmluvnú pokutu za obdobie od 11.09.2015, t. j. v období 4 rokov pred podaním žaloby, do splnenia zabezpečenej zmluvnej povinnosti, t. j. do 13.06.2018, keď nárok na istinu premlčaný nebol. S uvedeným názorom sa odvolací súd stotožnil.

6. Odvolací súd však nesúhlasil s tou časťou odôvodnenia, v ktorej súd prvej inštancie odkázal aj na primeranú aplikáciu § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka pri určení začiatku plynutia premlčacej lehoty, ktorý upravuje premlčanie pri práve na čiastkové plnenie (bod 23.

odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Uviedol, že § 392 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka sa vzhľadom na jeho obsah a úpravu týka práv na plnenie z dohodnutého záväzku vo vzťahu k dobe splatnosti. V danom prípade nejde pri dohodnutej percentuálnej sadzbe zmluvnej pokuty za každý deň omeškania o čiastkové plnenie a nemôže ísť ani o aplikáciu § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka, pretože v zmysle tohto ustanovenia je pre začiatok plynutia premlčacej lehoty rozhodujúca doba splatnosti záväzku. V danom prípade bráni aplikácii ustanovenia § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka pri určení začiatku plynutia premlčacej lehoty pri zmluvnej pokute, aj keď určenej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania, charakter zmluvnej pokuty, ktorá vzniká v dôsledku porušenia povinnosti. Za predpokladu práva vzniknutého v dôsledku porušenia povinnosti sa jednoznačne aplikuje § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a aplikácia § 392 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorá je viazaná na splatnosť záväzku, nepripadá do úvahy.

7. Odvolací súd ďalej uviedol, že obidve strany sporu poukazovali na rozdielnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „NS SR“ alebo „najvyšší súd“) vo vzťahu k určení začiatku plynutia premlčacej lehoty a spôsobu jej počítania pri úrokoch z omeškania určených v percentuálnej sadzbe za každý deň omeškania. Uvedená rôzna rozhodovacia činnosť NS SR pri posudzovaní premlčania úrokov z omeškania bola zhrnutá v rozhodnutí Veľkého senátu NS SR z 18.12.2017 sp. zn. 1VCdo/4/2017, kde bolo konštatované, že v rozhodovacej činnosti obchodných senátov NS SR pod sp. zn. 2Obdo/23/2012, 2Obdo/36/2010, 4Obdo/25/2009, 4Obdo/319/1999 sa otázka posudzovania premlčania úrokov z omeškania, a to za každý deň samostatne riešila podľa úpravy Obchodného zákonníka, pričom v inej rozhodovacej činnosti NS SR, a to v civilných senátoch napr. pod sp. zn. 1Cdo/157/2009 bolo posudzované premlčanie úrokov z omeškania jednorazovo odo dňa prvého dňa vzniku omeškania podľa úpravy Občianskeho zákonníka. V rozhodnutí Veľkého senátu NS SR bolo zdôraznené, že pri rôznej rozhodovacej činnosti obchodnoprávných a občianskoprávných senátov NS SR došlo k aplikácii rôznych právnych noriem, a to na jednej strane Obchodného zákonníka a na druhej strane Občianskeho zákonníka, resp. noriem správneho práva.

8. Prezentovaná judikatúra NS SR sa týka riešenia otázky premlčania úrokov z omeškania určených percentuálnou sadzbou, pri ktorej je rozhodovacia činnosť občianskoprávných a obchodnoprávných senátov rôzna. Pri konštatovaní, že obchodnoprávne senáty jednotne posudzujú premlčanie úrokov z omeškania samostatne za každý deň omeškania na rozdiel od rozhodovacej činnosti občianskoprávných senátov, odvolací súd zdôraznil, že vyššie uvedené rozhodnutia sa týkajú premlčania úrokov z omeškania. Podľa odvolacieho súdu je potrebné rozlišovať inštitút premlčania zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania, pričom závery o premlčaní úrokov z omeškania nie sú automaticky bez ďalšieho použiteľné aj pre zmluvnú pokutu vzhľadom na odlišný charakter tohto majetkového práva ako samostatného práva oproti úrokom z omeškania ako príslušenstva.

9. Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené stotožnil so záverom, ktorý prezentoval aj súd prvej inštancie, a to o samostatnom začiatku plynutia premlčacej lehoty za každý deň

omeškania pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania.

10. K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nešpecifikoval úkon uplatnenia pohľadávky a neodôvodnil priznanie paušálnych nákladov, odvolací súd uviedol, že žalovaný tieto vyššie uvedené tvrdenia uviedol ako prostriedok procesnej obrany prvýkrát v odvolaní proti napadnutému rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Strany sporu boli poučené v predvolaní na pojednávanie konané dňa 10.09.2020 o povinnosti uplatnenia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd preto nemohol prihliadnuť na vyššie uvedený prostriedok procesnej obrany, pretože bol uplatnený neskoro a nespĺňa ani podmienku novoty podľa § 366 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

11. K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvej inštancie neposúdil námietky premlčania práva na zaplatenie úroku z omeškania a práva na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky odvolací súd uviedol, že je pravdou, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje odôvodnenie a vysporiadanie sa s touto námietkou žalovaného. Podľa odvolacieho súdu však nejde o takú vadu napadnutého rozhodnutia, v dôsledku ktorej by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd pri tomto závere vychádzal zo skutočnosti, že ako samotný žalovaný v odvolaní správne uviedol, úroky z omeškania z priznaného plnenia - zmluvnej pokuty, ale aj paušálna náhrada spojená s uplatňovaním pohľadávky, sú príslušenstvom pohľadávky podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi plnenie, v danom prípade zmluvnú pokutu ako samostatné majetkové právo, ktoré je spôsobilé na to, aby bolo ďalej úročené úrokom z omeškania. Pokiaľ preto súd prvej inštancie priznal žalobcovi ním uplatnený nárok, ktorý má povahu zmluvnej pokuty ako samostatného majetkového práva a neprihliadol na žalovaným uplatnenú námietku jeho premlčania, potom úroky z omeškania a paušálna náhrada nákladov ako príslušenstvo k priznanej pohľadávke nemôžu byť premlčané. V súvislosti s úrokmi z omeškania sa jedná o príslušenstvo k pohľadávke, ktoré vzniká z dôvodu porušenia práva. Tiež paušálna náhrada nákladov je dôsledkom omeškania a vzniká prvým dňom omeškania dlžníka s plnením peňažného záväzku. Keďže sa jedná o nároky z porušenia práva, v danom prípade už osamostatneného majetkového plnenia, ktorým je zmluvná pokuta a keďže správne súd prvej inštancie poukázal na to, že prvým dňom omeškania s úhradou zmluvnej pokuty bol dátum 24.08.2019, vzhľadom na dátum podania žaloby dňa 11.09.2019 priznaný úrok z omeškania a ani paušálna náhrada premlčaná nie je a okresný súd postupoval správne, keď tento nárok žalobcovi priznal.

12. V súvislosti s poslednou odvolacou námietkou žalovaného, a to že súd prvej inštancie sa nezaoberal rozporom uplatňovaného práva žalobcu s poctivým obchodným stykom, odvolací súd poukázal na bod 19. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a uviedol, že ho nepovažoval za nepreskúmateľné, pretože okresný súd vysvetlil, že skutkové výhrady žalovaného o porušovaní povinností žalobcu sa týkali istiny, t. j. hlavného záväzku zabezpečeného zmluvnou pokutou, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté tak, že na jeho

plnenie bol žalovaný zaviazaný. Ďalej uviedol, že výhrady žalovaného o konaní žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom pri uplatňovaní zmluvnej pokuty a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty skutkovo odôvodnil žalovaný opätovne len jeho tvrdením o porušovaní povinnosti zo strany žalobcu pri vyúčtovaní ceny plnenia, t. j. základnej povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou. Takéto tvrdenie je však irelevantné, pretože bolo predmetom pôvodného konania. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pretože ako akcesorické právo je viazané práve na základnú povinnosť, kde porušenia žalobcu tejto základnej povinnosti žalovaný už namietal v pôvodnom konaní, v ktorom na ne nebolo prihliadnuté a hlavná pohľadávka, t. j. cena plnenia zabezpečená zmluvnou pokutou bola žalobcovi právoplatne priznaná. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď na tieto skutkové tvrdenia neprihliadol ani v súvislosti s výhradami pri uplatňovaní pohľadávky - zmluvnej pokuty v rozpore s poctivým obchodným stykom, pretože skutkovo sa tieto výhrady týkali porušenia základnej primárnej povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou a tieto skutkové výhrady vo vzťahu k hlavnej povinnosti boli predmetom pôvodného konania, v ktorom bol žalovaný právoplatne zaviazaný na úhradu zabezpečeného peňažného záväzku, vrátane úroku z omeškania. Znamená to, že právoplatne už bolo rozhodnuté aj o omeškaní žalovaného s úhradou primárneho záväzku, pričom na vznik omeškania s úhradou tohto záväzku je viazaný vznik zmluvnej pokuty, ktorá je predmetom tohto konania.

13. Keďže žalovaný nenamietal uplatňovanie nároku v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku z dôvodu súbehu zmluvnej pokuty a úroku z omeškania, odvolací súd sa preto súbehom istiny, úroku z omeškania z nej a zmluvnej pokuty a úroku z omeškania z nej nezaoberal.

14. Podľa odvolacieho súdu okresný súd dal správnu a vyčerpávajúcu odpoveď, na základné sporné otázky v tomto konaní, ktorými bolo vysporiadanie sa s otázkou premlčania zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania, ako aj posúdenie účinkov rozhodnutia z predchádzajúceho konania pri skutkových výhradách žalovaného vo vzťahu k ním tvrdným porušeniam povinností žalobcu k hlavnému záväzku, ktorý bol zabezpečený zmluvnou pokutou. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu v napadnutej prvej a v tretej výrokovej vete ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

16. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalovaný odôvodňoval tým, že súd sa odmietol zaoberať niektorými námietkami žalovaného s odôvodnením, že ich považoval za námietky, ktorých prejednanie bránila prekážka *res iudicata* právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 63Cb/190/2015 (ďalej len „rozhodnutie o istine“), v ktorom sa súd vysporiadal, resp. mal sa vysporiadať s týmito námietkami, a preto sa už nimi súd nemohol zaoberať (z dôvodu prekážky *res iudicata*) v konaní, v ktorom bol vydaný rozsudok napadnutý dovolaním. Následne súd pochybil aj v tom, že na skutočnostiach, ktoré boli označené ako preukázané v odôvodnení rozhodnutia o istine, čiže v inom konaní, založil ním zistený skutkový stav, a to bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli relevantne vyplývať takéto skutkové závery. Žalovaný má za to, že prekážka veci *res iudicata* je prekážkou opätovného konania o nároku, o ktorom už bolo medzi tými istými osobami právoplatne rozhodnuté vo veci samej, avšak prekážku *res iudicata* nezakladá totožnosť námietok, ktoré boli uplatňované v rôznych konaniach. Súd nemôže odmietnuť posudzovať uplatnené námietky z dôvodu, že tieto námietky boli v inom súdnom konaní vyhodnotené ako neopodstatnené. Žalovaný považuje postup súdu, ktorý sa odmietol zaoberať námietkami žalovaného o neodbornom vykonaní údržby a o oprávnenom odmietnutí potvrdenia vykonania údržby a úhrady jej ceny z dôvodu, že ide o totožné námietky, ktoré boli súdom vyhodnotené ako neopodstatnené v inom konaní, za nesprávny. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na § 11 ods. 4 a § 228 ods. 1 CSP a uviedol, že Civilný sporový poriadok nestanovuje, že odôvodnením rozsudku v jednom konaní je súd viazaný v inom konaní medzi tými istými účastníkmi. V súvislosti so skutočnosťou ohľadne viazanosti súdu iným rozhodnutím súdu poukázal žalovaný na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 20.04.2016 sp. zn. 33Cdo/1919/2015.

17. Žalovaný ďalej namietal arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k posúdeniu námietky rozporu výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku. Uviedol, že rozpor výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku nevyžaduje, aby boli porušené povinnosti; vyžaduje sa rozpor so zásadami poctivého obchodného styku. Súd sa mal z tohto dôvodu zaoberať skutočnosťou, bez ohľadu na to, či žalobca porušil alebo neporušil jeho povinnosti, či uplatňovanie týchto ďalších práv (práva na zmluvnú pokutu a úrok z omeškania zo zmluvnej pokuty) nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Pri tom mal súd prihliadnuť najmä na skutočnosť, že žalovaný splnil všetky jeho ostatné povinnosti, hoci sa žalobca vyhýbal plneniu svojich povinností (predkladal cenové ponuky na opravu s cenami, ktoré boli v rozpore so zmluvou), odmietol žalovanému vysvetliť – bližšie špecifikovať nezrozumiteľný úkon, ktorého vykonanie žiadal potvrdiť v protokole o údržbe, pričom právo na zaplatenie zmluvnej pokuty zakladal žalobca na omeškaní úhrady ceny tejto údržby. Súd sa však týmito skutočnosťami nezaoberal a v podstate uviedol, že o námietkach žalovaného, či žalobca porušil povinnosti, už bolo rozhodnuté v inom rozhodnutí, ktorým je viazaný. O porušení, resp. neporušení týchto povinností nebolo rozhodnuté vo výroku rozhodnutia o istine a z tohto dôvodu ich súd musel posúdiť sám. Žalovaný videl pochybenie súdu tiež v tom, že sa nemal zaoberať skutočnosťou, či žalobca porušil svoje povinnosti. Súd sa mal zaoberať skutočnosťou, či vzhľadom na konanie žalobcu nie je výkon jeho práv v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, čo však nespravil. Súd sa nevysporiadal s relevantnými

námietkami žalovaného, čím porušil jeho právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

18. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný odôvodňoval tým, že nevyriešenou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie súdu je otázka, ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania. Žalovaný má za to, že rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2005, na ktorý poukázal odvolací súd, vychádzal z iných špecifických skutkových okolností, pri ktorých už bola hlavná povinnosť premlčaná. Za týchto špecifických okolností mohol súd uviesť, že premlčaním práva na splnenie hlavného peňažného záväzku dochádza k premlčaniu práva na pokutu dohodnutú za omeškanie so splnením hlavného záväzku vo forme určitého percenta za určitý časový úsek (t. j. narastajúcim spôsobom za pokračujúce omeškanie), a to za dobu omeškania nasledujúcu po premlčaní hlavného záväzku. Z rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2005 nevyplýva, že sa v ňom súd chcel vyjadriť ku všetkým možnostiam premlčania práva na zaplatenie takejto zmluvnej pokuty a že by vylučoval iný spôsob premlčania práva na jej zaplatenie. Podľa žalovaného je nutné závery rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2005 interpretovať tak, že v prípade, keď už došlo k premlčaniu hlavného záväzku, že neexistuje relevantný dôvod, aby nedošlo aj k premlčaniu práva na takúto zmluvnú pokutu za obdobie po premlčaní hlavného záväzku, pričom tieto závery nemožno bez akejkoľvek odchýlky aplikovať v súvislosti s posúdením premlčania žalobcovho prípadného práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Odvolací súd túto nevyriešenú otázku premlčania práva na zaplatenie zmluvnej pokuty posúdil tak, že zmluvná pokuta určená percentuálnou sadzbou sa premlčuje v štvorročnej premlčacej lehote, ktorá plynie za každý deň omeškania so splnením zmluvnou pokutou zabezpečovaného záväzku a že v prípade premlčania zabezpečovaného záväzku sa premlčí aj právo na zmluvnú pokutu za dobu omeškania po premlčaní zabezpečovaného záväzku. Žalovaný považuje takéto vyriešenie otázky premlčania za nesprávne, pričom správne vyriešenie tejto otázky je rozhodujúce pre rozhodnutie o práve žalobcu. Žalovaný má za to, že pre vyriešenie otázky premlčania žalobcom uplatnenej zmluvnej pokuty je potrebné vziať v zreteľ nielen kogentné ustanovenie § 393 a § 397 Obchodného zákonníka, ale aj ustanovenie § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravujúce možnosť dojednať zmluvnú pokutu a ustanovenie § 408 Obchodného zákonníka, ako aj skutočnosť, že ustanovenie § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa pri obchodnoprávných vzťahoch neuplatňuje.

19. S prihliadnutím na citované ustanovenie § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka má žalovaný za to, že zmluvná pokuta, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, musí byť vykladané len spôsobom, že: i) stanovuje spôsob výpočtu výšky zmluvnej pokuty, ii) stanovuje povinnosť, pri ktorej porušení vzniká právo na zaplatenie zmluvnej pokuty (tou je napr. povinnosť zaplatiť faktúru do dohodnutej doby, čiže do termínu je splatnosti), iii) nestanovuje, že v každý deň omeškania vzniká nové samostatné právo na zaplatenie zmluvnej pokuty. Žalovaný ďalej uviedol, že zmluvná pokuta je dojednaná pre prípad porušenia, nie porušovania dohodnutej povinnosti a v prípade jej porušenia je ten, kto takúto povinnosť poruší, povinný zaplatiť zmluvnú pokutu v dohodnutej výške, resp. vo výške stanovenej podľa dohodnutého spôsobu určenia.

Právnu skutočnosťou, ktorá spôsobuje vznik práva na zaplatenie zmluvnej pokuty, je porušenie povinnosti, ktorej splnenie je zabezpečené zmluvnou pokutou. Ustanovenie § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravuje len časť formálnych podmienok požadovaných pre platné dohodnutie zmluvnej pokuty a odstraňuje pochybnosť, či možno platne dohodnúť zmluvnú pokutu, ktorej výška nie je dohodnutá určitou sumou, ale je dohodnutý spôsob jej určenia. Ustanovenie § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka ani žiadne iné ustanovenie právnych predpisov nestanovuje žiadny špecifický režim v súvislosti so vznikom práva na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorá má dohodnutý spôsob určenia výšky zmluvnej pokuty. Pre vznik práva na zaplatenie zmluvnej pokuty je rozhodné porušenie povinnosti. Porušenie povinnosti nastáva omeškaním s jej splnením. Žalovaný má teda za to, že splniť povinnosť/záväzok so stanovenou splatnosťou možno porušiť len raz a nie je ju možné porušiť opakovane, ale je možné len zotrvať v porušení povinnosti. Napr. záväzok so splatnosťou 11.05.2022 je porušený 12.05.2022 o 0:00 a až do momentu jeho splnenia zostáva dlžník v omeškaní s jeho splnením, ale neporušuje ho opakovane. Keďže zotrvávanie v omeškaní nespôsobuje opätovné porušenie povinnosti, potom nemôže spôsobiť ani vznik ďalšieho práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Podľa žalovaného nie je žiaden relevantný dôvod, aby tomu bolo inak v prípade, ak výška zmluvnej pokuty závisí aj od dĺžky omeškania. V takom prípade môže mať zotrvávanie v omeškaní vplyv len na výšku zmluvnej pokuty a nemôže spôsobiť počas jednotlivých období omeškania vznik samostatných práv na zaplatenie zmluvnej pokuty. Uvedené podľa žalovaného potvrdzuje aj § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že zmluvná pokuta musí mať dojednanú výšku, alebo spôsob určenia výšky (neupravuje spôsob určenia práva na zaplatenie zmluvnej pokuty). Z ustanovenia § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ani zo žiadneho iného ustanovenia právnych predpisov nevyplýva, že by existoval akýkoľvek rozdiel medzi tým, kedy a za akých podmienok vzniká právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorá je dohodnutá v presne stanovenej výške a zmluvnou pokutou s dohodnutým spôsobom určenia. Žalovaný má za to, že neexistuje žiaden relevantný dôvod, ktorý by odôvodnil potrebu takéhoto rozdielu. Zotrvávanie v porušení povinnosti zabezpečenej zmluvnou pokutou určenou percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania nespôsobuje to, že by bola povinnosť porušovaná opakovane v každý deň, ani že by každý deň vzniklo ďalšie právo na zmluvnú pokutu. Takéto zotrvávanie v porušení povinnosti má vplyv len na výšku zmluvnej pokuty, pričom právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká momentom porušenia povinnosti, čiže momentom omeškania.

20. Žalovaný poukázal tiež na ustanovenie § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka a zopakoval, že považuje za nesprávny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorej spôsob určenia výšky je stanovený ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, sa premlčuje samostatne za každý deň omeškania. Žalovaný taktiež považuje za nesprávny záver súdu, že v prípade premlčania zabezpečovanej povinnosti sa premlčí aj právo na zaplatenie zmluvnej pokuty za obdobie, ktoré nasleduje po premlčaní zabezpečovanej povinnosti (zdieľa jej osud). Pripustenie takéhoto záveru by po zohľadnení ustanovenia § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka o maximálnej premlčacej dobe, ktorej plynutie sa ničím neprerušuje, spôsobovalo to, že časť veriteľovho práva na zaplatenie zmluvnej pokuty by sa mohla premlčať, hoci by ju v konaní ani nemohol uplatniť.

Zmluvnú pokutu za omeškanie, napr. za desiaty rok a prvý deň omeškania, by mohol veriteľ uplatniť až po tomto dni, avšak v tom čase by už bola vždy premlčaná zabezpečovaná povinnosť, čoho dôsledkom by bolo aj premlčanie práva na zmluvnú pokutu za tento a každý nasledujúci deň omeškania. Žalovaný má za to, že nie je možný taký výklad právnych predpisov, ktorý by v konečnom dôsledku mohol spôsobiť, že by nastalo premlčanie práva, ktoré nemohlo byť ešte ani uplatnené. Pri rešpektovaní záverov odvolacieho súdu by takéto premlčanie mohlo nastať. Žalovaný má za to, že skutočnosti uvedené v ods. 29 až 32 dovolania tiež potvrdzujú, že právo na zaplatenie zmluvnej pokuty sa premlčuje v štvorročnej premlčacej lehote, ktorá začne plynúť prvým dňom omeškania so splnením zmluvnou pokutou zabezpečenej povinnosti, a to bez ohľadu na to, či je dohodnutá výška zmluvnej pokuty alebo je dohodnutý spôsob určenia výšky zmluvnej pokuty. Podľa žalobcom a súdom tvrdených skutočností povinnosť, z ktorej porušenia vzniklo žalobcovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, bola porušená dňa 02.04.2015, pričom žaloba, ktorou sa žalobca domáhal uhradenie zmluvnej pokuty bola podaná až dňa 11.09.2019, čiže po uplynutí premlčacej doby práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Odvolací súd nesprávne právne posúdil právnu otázku premlčania práva na zaplatenie zmluvnej pokuty, čo spôsobilo aj nesprávne právne posúdenie otázky premlčania jej príslušenstva. Vzhľadom na uvedené skutočnosti má žalovaný za to, že je naplnený dovolací dôvod stanovený § 421 CSP.

21. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý sa s námietkami žalovaného uvedenými v dovolaní nestotožnil. Po rekapitulácii skutkového stavu uviedol, že predmetom tohto konania bolo právo žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia včasnej úhrady hlavného záväzku žalovaného zabezpečeného zmluvnou pokutou, ktorý bol žalobcovi právoplatne priznaný. Pre priznanie nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty bol žalobca povinný preukázať i) platné dojednanie zmluvnej pokuty medzi stranami; ii) porušenie povinnosti, ku ktorej je zmluvná pokuta viazaná; iii) dobu trvania porušenia povinnosti, za ktorú patrí nárok na zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta bola dojednaná v čl. 7 ods. 2 zmluvy o poskytovaní pozáručných servisných služieb a opráv č. 7205/2011 (ďalej len „zmluva“), z ktorého vyplýva, že zmluvná pokuta bola dojednaná pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti žalovaného včas uhradiť peňažný záväzok, t. j. pre prípad jeho omeškania so zaplatením peňažného záväzku vzniknutého zo zmluvy. Platnosť dojednania žalovaný nerozporoval. Porušenie povinnosti, ku ktorej je zmluvná pokuta viazaná zmluvná pokuta bola uplatnená k porušeniu povinnosti žalovaného zaplatiť včas faktúru č. 20150014 na sumu 50 388 eur, a teda k porušeniu povinnosti žalovaného zaplatiť včas faktúru, ktorej úhrady sa žalobca domáhal v konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 63Cb/190/2015. Z obsahu odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 08.06.2017 č. k. 63Cb/190/2015-359 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25.04.2018 č. k. 41Cob/202/2017-417 je zrejmé, že súd dospel k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie faktúry č. 20150014 odo dňa 01.04.2015, preto zaviazal žalovaného na úhradu istiny a že žalovaný bol s jej úhradou v omeškaní odo dňa 02.04.2015, preto zaviazal žalovaného na úhradu úrokov z omeškania. Súd v konaní sp. zn. 63Cb/190/2015 teda záväzne určil aj to, že žalovaný sa dostal do omeškania odo dňa 02.04.2015, t. j. od tohto dňa začal porušovať svoju povinnosť zabezpečenú zmluvnou pokutou. Žalovaný porušoval svoju povinnosť až do dňa 13.06.2018, keď uhradil žalobcovi celú

žalovanú sumu. Z vyššie uvedeného podľa názoru žalobcu vyplýva, že otázky podstatné pre rozhodnutie vo veci boli záväzne vyriešené v konaní sp. zn. 63Cb/190/2015 a ich vyriešenie bolo pre súd záväzné aj v tomto konaní. Žalobca uviedol, že rozhodnutie prvoinštančného a ani odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné a nedostatočne neodôvodnené, pretože prvoinštančný a aj odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlili od znenia príslušných ustanovení a nepopreli ich účel a význam. Rozhodnutia sú dostatočne odôvodnené a preskúmateľné, pričom ako celok spĺňajú parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP. S poukazom na uvedené žalovaný nedôvodne argumentuje, že rozsudok odvolacieho súdu je arbitrárny a svojvoľný.

22. K právnej otázke nastolenej žalovaným - ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania, žalobca uviedol, že žalovaný v podanom dovolaní iba polemizuje so závermi rozsudku NS SR sp. zn. 4Cdo/222/2005 a iba účelovo spochybňuje jeho aplikovateľnosť a súčasne žalovaný iba opakuje svoje tvrdenia a presvedčenia zo svojich predchádzajúcich vyjadrení. Žalovaný však nezohľadnil ďalšie argumenty, ktoré odvolací súd použil pri svojom posudzovaní otázky premlčania, najmä názory odbornej praxe a tiež judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky (ďalej aj ako „NS ČR“). Žalobca má za to, že žalovaný neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia ako to vyžaduje ustanovenie § 432 ods. 2 CSP. Odvolací súd nastolenú otázku správne právne posúdil a rovnako aj náležite odôvodnil. Ďalej žalobca uviedol, že možno súhlasiť s tvrdením žalovaného, že uvedená otázka „ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania“, nebola doposiaľ rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky riešená/vyriešená (s výnimkou konania sp. zn. 4Cdo/222/2005). Súčasne poukázal na skutočnosť, že nastolená právna otázka už bola vyriešená českým najvyšším súdom. Žalobcovi je známe, že rozhodnutia českého najvyššieho súdu nespádajú pod ustálenú rozhodovaciu prax, avšak poukazuje na ne v rámci komparatívneho výkladu práva (zvlášť v prípadoch, keď v čase vydania týchto rozhodnutí bola právna úprava posudzovanej veci totožná). Na judikatúru súdov Českej republiky poukázal pri svojom odôvodnení aj odvolací súd, pričom uviedol, že síce nie je judikatúrou najvyššej súdnej inštancie na území Slovenskej republiky, avšak jej závery vychádzajú z totožnej právnej úpravy, pričom odvolací súd sa s týmito závermi stotožňuje. Podľa rozsudku NS ČR z 29.10.2002 sp. zn. 29Odo/847/2001, uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí Najvyššieho súdu pod č. R 36/2003, pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania s platením peňažného záväzku preto začína plynúť premlčacia doba v zmysle § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka nielen prvým dňom omeškania, ale aj každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniklo veriteľovi právo na zmluvnú pokutu. Právo na zaplatenie takto dohodnutej zmluvnej pokuty vzniknutej za určitý deň omeškania sa preto premlčí uplynutím štvorročnej premlčacej doby počítanej od tohto dňa (§ 393 ods. 1, § 387 ods. 1, § 397 Obchodného zákonníka). Podľa rozsudku NS ČR z 27.01.2011 sp. zn. 33Cdo/2637/2008, pri práve na zmluvnú pokutu, ktorá je dojednaná percentuálnou sadzbou z dlžnej čiastky za každý deň omeškania, beží premlčacia doba

pri každom jednotlivom práve na zmluvnú pokutu samostatne a nepremlčuje sa teda ako celok. Žalobca dal tiež do pozornosti názory odbornej praxe, ktoré rovnako zastávajú názor, že zmluvná pokuta dojednaná narastajúcim spôsobom sa premlčuje za každý deň samostatne, aj keď argumentácia v prospech tohto názoru je rôzna. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalobca navrhoval, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

24. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Súvisí to s tým, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým zákonným obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu dovolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

26. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ vysvetlil, konkretizoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje ním uvedené zákonné ustanovenia. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. júla 2017

sp. zn. 3Cdo/235/2016).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

27. Žalovaný odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa 420 písm. f) CSP tým, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, pretože „súd sa odmietol zaoberať niektorými námietkami žalovaného s odôvodnením, že ich považoval za námietky, ktorých prejednaníu bránila prekážka *res iudicata* právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 63Cb/190/2015“. Podľa dovolateľa „následne súd pochybil aj v tom, že na skutočnostiach, ktoré boli označené ako preukázané v odôvodnení rozhodnutia o istine, čiže v inom konaní, založil ním skutkový stav bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli relevantne vyplývať takéto skutkové závery“. Z dovolania vyplýva, že námietkami, ktorými sa súd odmietol zaoberať, boli námietky o neodbornom vykonaní údržby a námietky o oprávnenom odmietnutí potvrdenia vykonania údržby a úhrady jej ceny.

28. Dovolací súd poukazuje na body 45. až 48. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Podstatou argumentácie odvolacieho súdu bol názor, že tým, že v predchádzajúcom konaní bola žalobcovi priznaná istina spočívajúca vo vyúčtovanej cene plnenia, t. j. bola priznaná hlavná pohľadávka, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou, znamená, že o existencii, oprávnenosti, dôvodnosti, ako aj o výške hlavnej pohľadávky, t. j. zabezpečeného práva bolo už rozhodnuté právoplatným rozsudkom súdu. Zároveň bolo právoplatne rozhodnuté aj o tom, že s úhradou hlavného záväzku sa žalovaný dostal do omeškania od 02.04.2015, nakoľko od tohto dňa bol priznaný žalobcovi úrok z omeškania právoplatným rozsudkom súdu v predchádzajúcom konaní. Podľa názoru odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie postupoval správne, keď neprihliadal na tie skutkové výhrady žalovaného voči hlavnej pohľadávke, t. j. zabezpečenému právu (vyúčtovanej cene plnenia), keď sponchyboval aj v tomto konaní o zaplatenie zmluvnej pokuty neodbornosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu.

29. Odvolací súd zdôraznil skutočnosť, že predmetom tohto konania je právo na zaplatenie zmluvnej pokuty z dôvodu porušenia povinnosti včasnej úhrady tohto hlavného záväzku žalovaného, ktorý bol žalobcovi právoplatne priznaný (vrátane prvého dňa omeškania s úhradou tohto hlavného záväzku) v predchádzajúcom konaní. Otázky medzi stranami sporu týkajúce sa existencie a výšky zabezpečenej pohľadávky, vrátane určenia okamihu vzniku omeškania s povinnosťou včasnej úhrady boli už právoplatne rozhodnuté a nie sú preto predmetom tohto konania. Podľa odvolacieho súdu, predmetom tohto konania je identifikácia, či sa jedná o totožnú peňažnú povinnosť, ktorá už bola právoplatne priznaná v predchádzajúcom konaní, zistenie, či došlo k splatnosti zmluvnej pokuty, ktorá je viazaná na porušenie povinnosti včasnej úhrady hlavného záväzku a vysporiadanie sa s otázkou premlčania, ktorú uplatnil žalovaný.

30. Pre ďalšie zaobranie sa touto námietkou žalovaného je potrebné poukázať na zmluvné dojednanie, ktoré je pre posudzovanie tejto námietky podstatné, a to na čl. 7.2 zmluvy. Z tohto článku vyplýva, že v prípade nesplnenia povinnosti včas uhradiť dohodnutú cenu, vznikne žalovanému povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu. Možno teda konštatovať, že jediným momentom, kedy žalovanému vznikne povinnosť zaplatiť úroky z omeškania a kedy mu súčasne vznikne povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, je nezaplatenie dohodnutej ceny včas. Skutočnosť, že žalovaný porušil povinnosť zaplatiť cenu diela a zároveň deň, kedy sa tak stalo, sa v predchádzajúcom konaní premietla do výroku právoplatného rozhodnutia, ktorým súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť istinu 50 388 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z dlžnej istiny od 02.04.2015 do zaplatenia.

31. Dovolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28.06.2017 sp. zn. 3Cdo/115/2016, v zmysle ktorého: „*Súdna prax i odborné publikácie sa zhodujú v názore, že právoplatným rozsudkom súdu ukladajúcim povinnosť sa pre adresátov účinkov záväznosti tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p. zakladá prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané; jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány, a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (porovnaj napr. Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok, Komentár, Praha 2009, str. 425). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej (rei iudicatae) bráni opätovnému prejednaniu veci, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté. O rovnakú vec ide vtedy, ak v neskoršom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom bolo už v inom konaní právoplatne rozhodnuté a týka sa rovnakého predmetu konania a rovnakých osôb. Záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (impedimentum rei iudicatae), čo znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady ne bis in idem, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Naopak o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípade, ak súd určitú otázku v konaní posúdi prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy poňaté do výroku súdneho rozhodnutia. Výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobúda právoplatnosť. Prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 MCdo 2/2014 z 30. októbra 2014). Inak povedané prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozsudku v novom (ďalšom) občianskom súdnom konaní s neidentickým predmetom konania (inak by tu bola prekážka rei iudicatae) je pre súd záväzný, ak právoplatným rozsudkom už bolo o danej otázke rozhodnuté. Aby však takéto posúdenie bolo záväzné, otázka, ktorá je predbežnou otázkou v novom ďalšom konaní, musela byť v predchádzajúcom súdnom konaní právoplatne skončenom priamym predmetom sporu a musela byť posúdená vo výroku rozsudku. Právne posúdenie predbežnej otázky v odôvodnení rozhodnutia nemôže predurčovať hmotnoprávny stav pre rozhodnutie, ktoré ešte súdom nebolo vydané, pretože by tým dochádzalo k obmedzeniu subjektívneho hmotného práva žalobcu a jeho výkonu. Súd je teda viazaný iba výrokom rozsudku, nie jeho odôvodnením. Pre súd je záväzné posúdenie predbežnej otázky uskutočnené v inom konaní medzi totožnými*

účastníkmi, ak ide o otázku riešenú vo výroku rozhodnutia, t.j. otázku, ktorá bola predmetom konania, pričom riešenie ostatných otázok, s ktorými sa súd musel v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadať, nie je pre súd v inej veci záväzné (porovnaj rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26Cdo /2804/2012 z 12. júna 2014 a sp. zn. 32Cdo/4004/2014 z 3. decembra 2013). Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama), je týmto vyriešením viazaný (ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p. predstavuje totiž vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta O.s.p. osobitnú procesnú úpravu). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie uloženej povinnosti medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté (porovnaj aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010 z 31. januára 2012)“.

32. Aplikujúc tieto závery na posudzovaný prípad možno konštatovať, že súdy konajúce o nároku žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty boli viazané právoplatným rozhodnutím, ktorým bola deklarovaná povinnosť žalovaného zaplatiť istinu a ktorým bol súčasne deklarovaný deň omeškania so zaplatením istiny (02.04.2015). V tomto konaní preto súdy neboli oprávnené opätovne vyhodnocovať námietky žalovaného, ktoré sa týkali samotnej existencie hlavnej pohľadávky (t. j. ceny diela), prípadne ktoré sa týkali okamihu porušenia povinnosti včasnej úhrady tejto pohľadávky. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že iné námietky ako neodbornosť servisu, neoprávnenosť vystavenia faktúry a právo žalovaného odmietnuť potvrdenie protokolu, ktorým sa súdy „odmietli“ zaoberať, žalovaný v tomto konaní nevzniesol.

33. Dovolateľ súčasne argumentoval existenciu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP aj námietkou, že: „odvolací súd založil skutkový stav na skutočnostiach označených ako preukázané v odôvodnení iného rozhodnutia o istine bez toho, aby vykonal akýkoľvek dôkazný prostriedok, z ktorého by mohli takéto skutkové závery vyplývať“. Uvedené možno posúdiť ako námietku nesprávneho hodnotenia dôkazov. V súvislosti s preskúmaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (1Cdo/145/2020). V rámci tohto dôvodu prípustnosti dovolania je však najvyšší súd oprávnený preskúmať logickú, funkčnú a teleologickú konzistentnosť hodnotenia dôkazov ako súčasť posudzovania práva na spravodlivý proces (III. ÚS 104/2022 z 23. júna 2022). Preskúmaním hodnotenia dôkazov vo vyššie uvedených intenciách dovolací súd konštatuje, že krajský súd nevyhodnotil dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd vyhodnocoval dotknuté skutočnosti v kontexte prekážky právoplatne skončenej veci a prejudiciálnych účinkov. Kontrolou hodnotenia dôkazov

odvolacím súdom aj s poukazom na vyššie uvedené závery týkajúce sa viazanosti právoplatným rozhodnutím nebolo zistené porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces.

34. Dovolateľ ďalej v rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. namietal, že rozhodnutie je arbitrárne a svojvoľné vo vzťahu k posúdeniu námietky rozporu výkonu práv so zásadami poctivého obchodného styku. Podľa dovolateľa sa mal súd bez ohľadu na to, či žalobca porušil alebo neporušil jeho povinnosti zaoberať, či uplatňovanie týchto ďalších práv (práva na zmluvnú pokutu a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty), nie je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Mal prihliadnuť najmä na skutočnosť, že žalovaný splnil všetky ostatné povinnosti, hoci žalobca sa vyhýbal plneniu svojich povinností, odmietol vysvetliť úkon, ktorého vykonanie žiadal potvrdiť v protokole o údržbe.

35. K tejto námietke dovolateľa poukazuje dovolací súd na body 67. až 73. napadnutého rozsudku krajského súdu. Z tejto časti odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neexistencii rozporu so zásadami poctivého obchodného styku. Aj v súvislosti s touto námietkou žalovaného súd prvej inštancie poukázal na to, že skutkové tvrdenia vo vzťahu k vyúčtovanej faktúre, to znamená k cene plnenia, už boli predmetom riešenia pôvodného konania sp. zn. 63Cb/190/2015. Keďže cena plnenia bola už žalobcovi právoplatne priznaná, boli výhrady žalovaného o konaní žalobcu v rozpore s poctivým obchodným stykom pri uplatňovaní zmluvnej pokuty a úroku z omeškania zo zmluvnej pokuty, ktoré žalovaný opätovne skutkovo odôvodnil porušením povinnosti zo strany žalobcu pri vyúčtovaní ceny plnenia, irelevantné.

36. Odvolací súd zopakoval k námietke žalovaného o konaní žalobcu v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, v zmysle ktorej hoci samotný žalobca porušoval svoje povinnosti, uplatňoval jednaj nárok na istinu s úrokom z omeškania, ako aj na zmluvnú pokutu s úrokom z omeškania, že táto námietka je založená na jeho výhradách o neplnení povinnosti žalobcu vo vzťahu k hlavnej zabezpečenej pohľadávke, ktorá bola žalobcovi priznaná právoplatným rozhodnutím súdu. Na základe uvedeného považoval záver súdu prvej inštancie o neexistencii rozporu so zásadami poctivého obchodného styku pri uplatnení zmluvnej pokuty, za správny.

37. Na záver tejto časti odôvodnenia dovolací súd uvádza, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. tohto, aby súdy

preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá účastník konania (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. Civilný sporový poriadok, 2. vydanie, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2022, 1550 s.). Ústavný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky takisto už viackrát vo svojich skorších rozhodnutiach prezentovali názoru, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva pre stranu sporu právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (napr. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03 a napr. uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/129/2018, 3Cdo/162/2018).

38. Dovolací súd s poukazom na body 27. až 37. uzatvára, že vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ neuviedol taký nesprávny procesný postup súdu, ktorý mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, teda v posudzovanom prípade nedošlo k vade zmätočnosti v zmysle citovaného ustanovenia.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

39. Otázkou relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená.

40. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe). Pojem „vyriešená otázka“ treba vykladať ako „otázka vyriešená ustálené“. Nemožno ho vykladať tak, že ide o otázku, ktorá vôbec nebola riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu. Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. I. ÚS 115/2020 zo 6. októbra 2020 uviedol: „*Na posúdenie, či ide o otázku už vyriešenú ustálené, treba potom aplikovať výklad najvyššieho súdu o ustálenej praxi dovolacieho súdu. Podľa najvyššieho súdu „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.*“ (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017,

6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí. Ak aj najvyšší súd mieni pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu začleniť aj v príslušnej zbierke nepublikované rozhodnutia, musí byť rozhodovacia činnosť senátov najvyššieho súdu skutočne opakujúca sa. Len tak sa naplní záver, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú. K tomu, že ide o rozhodovaciu prax ustálenú (a teda opakujúcu sa), by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce sa množstvo. Ak by však takéto nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu neboli verejne dostupné a dohľadateľné (ako napr. najvyšším súdom uvádzané rozhodnutie sp. zn. 4 Cdo 126/97), nemožno ich považovať za ustálenú prax dovolacieho súdu. Ustálená prax musí byť zrejماً nielen dovnútra (že o nej vie najvyšší súd, prípadne sporové strany), ale aj navonok (vo vzťahu k verejnosti). Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, mohlo by to byť pre najvyšší súd impulzom na jeho publikáciu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Tým sa zároveň odstráni neistota týkajúca sa toho, či ide o právnu otázku v praxi dovolacieho súdu vyriešenú alebo nie (pozri aj I. ÚS 51/2020).“

41. V prejednávanej veci žalovaný v rámci namietaného nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vymedzil právnu otázku v znení: „ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania“.

42. Dovolací súd uvádza, že dovolateľom vymedzená právna otázka bola najvyšším súdom riešená v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/3/2021 z 30. novembra 2021. V uvedenom uznesení najvyšší súd vyslovil právny názor (bod 39.2.), podľa ktorého: „je plne zákonné súladný záver, že každým ďalším dňom po dobu, čo trvá omeškanie dlžníka s plnením záväzku, dlžník opätovne porušuje povinnosť plniť riadne a včas a z tohto dôvodu za každý ďalší deň omeškania vzniká veriteľovi právo na zmluvnú pokutu. Uvedené znamená, že pri zmluvnej pokute dojednanej fixnou sadzbuou za jeden kalendárny deň omeškania začína plynúť premlčacia doba nielen prvým dňom omeškania, ale každým ďalším dňom omeškania, za ktorý vzniká veriteľovi právo na zmluvnú pokutu“.

43. Právny názor prijatý v citovanom uznesení je aplikovateľný v prejednávanej veci a dovolací súd sa s ním plne stotožňuje. Aj napriek tomu, že existuje uvedené rozhodnutie

najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/3/2021, dovolací súd konštatuje, že právna otázka nastolená dovolateľom v dovolaní, nebola dovolacím súdom ustálené vyriešená (vid' bod 40.). Vzhľadom k tomu, že predmetná právna otázka nebola doposiaľ vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ustálené, dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

44. Pre posúdenie otázky premlčania/nepremlčania práva na zaplatenie zmluvnej pokuty súd prvej inštancie v prvom rade správne aplikoval na daný právny vzťah úpravu premlčania podľa Obchodného zákonníka, pričom vychádzal z dohody zmluvných strán vyplývajúcej z čl. 9 bod 9 zmluvy uzavretej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, v ktorom si zmluvné strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka na daný právny vzťah. Zároveň charakter obchodnoprávneho vzťahu je daný aj povahou subjektov zmluvných strán v zmysle § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka (v podrobnostiach bod 50. odôvodnenia napadnutého rozsudku). S poukazom na uvedené najvyšší súd vyhodnotil námietku dovolateľa o potrebe aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka ako nedôvodnú.

45. Ďalej bolo potrebné pristúpiť k posúdeniu charakteru porušenia povinnosti a momentu vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. V tomto smere je rozhodujúce dojednanie o spôsobe určenia výšky zmluvnej pokuty. Zmluvné strany v čl. 7 ods. 2 zmluvy dojednali, že zmluvná pokuta je určená percentuálnou sumou z dlžnej čiastky za každý deň omeškania. Inak povedané zmluvná pokuta bola dojednaná ako sadzba za určitú jednotku času, kedy je jej výška závislá na dĺžke omeškania. Odvolací súd v bode 53. odôvodnenia uviedol, že: *„pri takto určenom spôsobe zmluvnej pokuty percentuálnou sadzbou za každý deň porušenia povinnosti dochádza k porušeniu povinnosti opakovane a tým aj právo na zaplatenie zmluvnej pokuty vzniká opakovane každým dňom omeškania, teda opakovaným porušením povinnosti v určitom časovom intervale. Ustanovenie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka spája začiatok plynutia premlčacej doby s okamihom, keď bola povinnosť porušená. Z uvedeného potom vyplýva, že pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodujúci prvý a každý nasledujúci deň omeškania s plnením povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou. Začiatok plynutia premlčacej lehoty podľa § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka je preto spájaný s okamihom porušenia povinnosti, na ktorú je zmluvná pokuta viazaná a nie s dobou splatnosti zmluvnej pokuty. K porušeniu povinnosti dochádza opakovane, až kým nedôjde k splneniu zabezpečenej povinnosti alebo k zániku iným spôsobom. Znamená to, že je potrebné rozlišovať začiatok plynutia premlčacej lehoty na zmluvnú pokutu, ktorým je prvý deň, ako aj každý ďalší deň omeškania pri zmluvnej pokute dohodnutej percentuálnou sadzbou za každý deň porušenia, od splatnosti zmluvnej pokuty, čo súd prvej inštancie správne v napadnutom rozhodnutí aj rozlíšil. Nie je možné preto spájať začiatok plynutia premlčacej lehoty pri právach vzniknutých z porušenia povinnosti, t. j. pri zmluvnej pokute s jej splatnosťou. Toto rozlíšenie vzniku začatia plynutia premlčacej lehoty a jej splatnosti uviedol aj NS SR v rozhodnutí sp. zn. 1MOBdo/6/2011“.*

46. Dovolací súd uvádza, že vo veci konajúce súdy (súd prvej inštancie a odvolací súd) správne posúdili otázku charakteru porušenia povinnosti zmluvnej pokuty dohodnutej percentuálnou sadzbou a dospeli k názoru, že sa jedná o opakované porušovanie povinnosti.

Odvolací súd správne v bode 53. poukazoval na potrebu aplikácie § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka a vysvetlil, že začiatok plynutia premlčacej lehoty podľa uvedeného ustanovenia je spájaný s okamihom porušenia povinnosti, na ktorú je zmluvná pokuta viazaná a nie s dobou splatnosti zmluvnej pokuty. Pre začiatok plynutia premlčacej doby je rozhodujúci prvý a každý nasledujúci deň omeškania s plnením povinnosti, ktorá bola zabezpečená zmluvnou pokutou.

47. Najvyšší súd sa stotožňuje aj so záverom súdov vo veci konajúcich o nepremlčaní práva na zaplatenie zmluvnej pokuty v tomto prípade s odôvodnením, že keďže žalobca podal žalobný návrh na súd dňa 11.09.2019 a zmluvnú pokutu dojednanú percentuálnou sadzbou za každý deň omeškania si uplatnil za obdobie od 11.09.2015 do 13.06.2018 pri zohľadnení všeobecnej štvorročnej premlčacej doby (§ 397 Obchodného zákonníka) to znamená, že si žalobca právo na zaplatenie zmluvnej pokuty uplatnil včas a k jeho premlčaniu nedošlo.

48. Dovolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa k aplikácii rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/222/2005 z 27.03.2008 na rozhodovanú vec. Uvedený rozsudok, na ktorý v napadnutom rozsudku poukázal odvolací súd, vychádzal z odlišného skutkového stavu ako je to v posudzovanej veci. V prípade rozsudku sp. zn. 4Cdo/222/2005 bola hlavná povinnosť premlčaná, zatiaľ čo v posudzovanej veci k premlčaniu hlavnej povinnosti nedošlo. Z uvedeného rozsudku vyplýva, že námietkou premlčania zmluvnej pokuty sa možno brániť za čas od uplynutia premlčacej doby na splnenie hlavného záväzku, ale nedáva odpoveď na spôsob, akým sa počíta lehota pri uplatnenej námietke premlčania práva na zmluvnú pokutu a ani neposudzuje charakter porušenia povinnosti a moment vzniku práva na zaplatenie zmluvnej pokuty. Najvyšší súd v zmysle uvedeného dospel k názoru, že závery prijaté v poukazovanom rozsudku nie sú aplikovateľné na posudzovanú vec.

49. Pokiaľ ide o poukazovanie na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu, najvyšší súd uvádza, že závery prijaté v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 29.10.2002 sp. zn. 29Odo/847/2001 zverejnenom v Sbíre soudních rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. R 36/2003 sú aplikovateľné aj na posudzovanú vec. NS ČR v uvedenom rozsudku dospel k záveru, že: *„u práva na smluvní pokutu jako práva vzniklého z porušení povinnosti je třeba aplikovat ustanovení § 393 odst. 1 obch. zák., které počátek běhu promlčecí doby spojuje se dnem, kdy byla povinnost porušena (s výjimkou výše zmíněných zvláštních úprav). Je nepochybné, že povinnost splnit závazek řádně a včas (srov. § 365 obch. zák.) je porušena již okamžikem marného uplynutí doby jeho splatnosti, přičemž za den, kdy byla povinnost nejdříve porušena, je třeba považovat první den prodlení dlužníka, tedy v posuzovaném případě den 19. 10. 1994. Ovšem povinnost splnit závazek řádně a včas v důsledku jejího porušení a nastalého prodlení nezaniká a trvá dál až do doby poskytnutí řádného plnění nebo do doby, kdy zanikne jiným způsobem (srov. § 365 obch. zák.), přičemž povinnost, jejíž splnění bylo zajištěno smluvní pokutou, je dlužník zavázán plnit (není-li sjednáno jinak) i po jejím zaplacení (§ 545 odst. 1 obč. zák.). Proto každým dalším dnem po dobu, po kterou trvá prodlení, dlužník opětovně porušuje svoji povinnost plnit řádně a včas a proto za každý další den prodlení vzniká věřiteli*

další právo na smluvní pokutu (shodně srov. článek Z. Kovaříka: Smluvní pokuta, publikovaný v časopise Právní rozhledy, ročník 1999, číslo 9, strana 461). U práva na zaplacení smluvní pokuty sjednané procentní sazbou ze stanovené částky za každý den prodlení s placením peněžitého závazku proto počíná běžet promlčecí doba ve smyslu § 393 odst. 1 obch. zák. nejen prvním dnem prodlení, ale i každým dalším dnem prodlení, za který vzniklo věřiteli další právo na smluvní pokutu. Právo na zaplacení takto sjednané smluvní pokuty vzniklé za určitý den prodlení se proto promlčí uplynutím čtyřleté promlčecí doby počítané od tohoto dne (srov. § 393 odst. 1, § 387 odst. 1 a § 397 obch. zák.)“.

50. Z uvedeného tak vyplýva záver o určení začiatku plynutia premlčacej doby v zmysle § 393 ods. 1 Obchodného zákonníka, ako aj záver, že pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania začína plynúť premlčacia doba nielen prvým dňom omeškania, ale i každým ďalším dňom omeškania, pričom právo na zaplatenie takto dojednanej zmluvnej pokuty vzniknutej za určitý deň omeškania sa premlčí uplynutím štvorročnej premlčacej doby počítanej od tohto dňa.

51. K dovolateľovej námietke nesprávneho právneho posúdenia týkajúcej sa záveru konajúcich súdov, že pri takomto dojednaní zmluvnej pokuty dochádza k porušeniu povinnosti opakovane, a tým aj právo na zmluvnú pokutu vzniká opakovane každým dňom omeškania, dovolací súd uvádza, že je nepochybné, že povinnosť splniť záväzok riadne a včas je porušená už okamihom márneho uplynutia doby jeho splatnosti, pričom za deň, kedy bola povinnosť najskôr porušená, je potrebné považovať prvý deň omeškania dlžníka. Avšak povinnosť splniť záväzok riadne a včas v dôsledku jeho porušenia nezaniká a trvá ďalej až do doby poskytnutia riadneho plnenia alebo do doby, kedy zanikne iným spôsobom (porovnaj § 365 Obchodného zákonníka), pričom povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, je dlžník povinný plniť (ak nie je dohodnuté inak) i po jej zaplatení (§ 545 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Preto je správny záver, v zmysle ktorého každým ďalším dňom po dobu, počas ktorej trvá omeškanie, dlžník opätovne porušuje svoju povinnosť plniť riadne a včas, a preto za každý ďalší deň omeškania vzniká veriteľovi ďalšie právo na zmluvnú pokutu. Totožný záver vyplýva i z odbornej literatúry, napr. Oľga Ovečková, *Premlčanie v obchodnom práve*, Wolters Kluwer, 2015, str. 184.

52. Najvyšší súd s poukazom na uvedené konštatuje, že pri zmluvnej pokute dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania je povinnosť, ktorej splnenie bolo zabezpečené zmluvnou pokutou, porušovaná opakovane (v danom prípade každým ďalším dňom). Vo vzťahu k dovolateľom vymedzenej otázke „ako sa premlčuje právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, pri ktorej je dohodnutý spôsob určenia jej výšky ako určité percento z určitej sumy za každý deň omeškania“ dovolací súd uvádza, že **pri práve na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej percentuálnou sadzbou zo stanovenej čiastky za každý deň omeškania, začína plynúť premlčacia doba vždy každým dňom, za ktorý veriteľovi vzniklo právo na zmluvnú pokutu.**

53. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti možno konštatovať, že žalovaný nedôvodne vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie a jeho dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, preto najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

ROZHODNUTIE č. 54

Postúpenie pohľadávky advokáta

§ 39 Občianskeho zákonníka

§ 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii

Postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii na osobu, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti advokáta, je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo /78/2021 z 22. februára 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 36Cb/36/2018-148 z 13. septembra 2019 prvým výrokom žalobu zamietol a druhým výrokom žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.
2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 261 ods. 1, § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej „Obchodný zákonník“), § 39, § 525 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 28 ods. 1 (pozn.: správne § 23 ods. 1), § 38 ods. 1, ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o advokácii“), Čl. 8, § 153 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „CSP“).
3. Vecne dôvodil, že medzi stranami nebolo sporné, že žalobca si v danom konaní uplatňuje pohľadávku na zaplatenie odmeny za právne služby, ktorú (ako žalobca tvrdil) nadobudol platne na základe písomnej zmluvy o postúpení pohľadávky z 12.01.2018 od euroadvokáta Mgr. Pavla Strnada. Euroadvokát so žalovaným 2/ dňa 21.04.2011 uzatvoril zmluvu o poskytovaní právnych služieb, pričom odmena advokáta bola dohodnutá ako mesačná paušálna odmena. Dňa 19.3.2013 bol medzi advokátom a oboma žalovanými uzatvorený

Dodatok č. 1 k zmluve, v zmysle ktorého sa klientom podľa zmluvy stal namiesto žalovaného 2/ žalovaný 1/. Žalovaní sa v konaní bránili tvrdením, že právny úkon postúpenia predmetnej pohľadávky odporuje zákonu, preto je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatný a žalobca nie je v danom konaní aktívne vecne legitimovaný. Súd prvej inštancie prioritne posudzoval aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu a v tej súvislosti platnosť, resp. neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky z 12.01.2018. V tejto súvislosti uviedol, že v konaní bolo preukázané, že euroadvokát Mgr. Pavel Strnad ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili dňa 12.01.2018 zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá predstavuje finančný nárok na odmenu advokáta za právne služby poskytnuté žalovaným. Na euroadvokáta sa v zmysle zákona o advokácii viaže profesijná povinnosť zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, zatiaľ čo žalobca takúto zákonnú povinnosť už nemá. Ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje postúpiť okrem iného i také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Pohľadávka advokáta voči svojim klientom predstavuje práve takýto druh pohľadávky, nakoľko absencia povinnosti mlčanlivosti, ktorá sa zo zákona neviaže na inú osobu, predstavuje tú zmenu obsahu právneho vzťahu, s ktorou dané zákonné ustanovenie spája zákaz postúpenia. Súd prvej inštancie konštatoval, že pohľadávka advokáta tak nie je postupiteľná, pretože tomu bráni § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Postúpenie takej pohľadávky je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je absolútne neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj navonok, voči dlžníkovi, na čo musí súd prihliadať z úradnej povinnosti. V rámci odôvodnenia súd prvej inštancie poukázal na viaceré rozhodnutia slovenských súdov (rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 21Cob/89/2018 z 27.08.2019, sp. zn. 23Co/85/2016 z 23.05.2016) a Slovenskej advokátskej komory. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že rozhodnutie Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 21Cob/89/2018 je pre toto konanie neaplikovateľné, nakoľko posúdenie otázky neplatnosti postúpenia pohľadávky, ktorá je predmetom daného sporu je založená na obdobných, totožných skutočnostiach a právne posúdenie nevychádza len z obsahu zmluvy o postúpení pohľadávky, ktorá v danom konaní nebola žalobcom vôbec predložená. Krajský súd vo svojom rozhodnutí jasne vysvetlil, že k porušeniu povinnosti mlčanlivosti došlo už uzatvorením predmetnej zmluvy a v nadväznosti na skutočnosť, že pohľadávka bola prevedená na tretiu osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti, je toto postúpenie v rozpore so zákonom a je absolútne neplatné. Súd prvej inštancie preto nepovažoval za nevyhnuté oboznamovať sa s obsahom zmluvy o postúpení pohľadávky a vykonať túto zmluvu ako dôkaz, nakoľko k porušeniu povinnosti mlčanlivosti došlo už z iných skutočností (z postúpenia, z rozsahu obsahu argumentácie, ktorú žalobkyňa prezentuje, z detailov vzťahu údajného klienta a pod.). Z tohto dôvodu nevykonával žalobcom navrhnutý dôkaz - predloženie z jeho strany písomnej zmluvy o postúpení z 21.04.2011 (pozn. správne z 12.01.2018), nakoľko aj bez oboznámenia sa s obsahom zmluvy bolo zrejmé, že postúpením došlo k porušeniu povinnosti mlčanlivosti, čo je zásadné pre právne posúdenie veci. Druhým dôvodom pre nevykonanie tohto dôkazu bola skutočnosť, že súd prvej inštancie tento návrh žalobcu považoval za oneskorený, v rozpore so zásadou koncentrácie konania a zo strany žalobcu účelový a spôsobujúci nedôvodné prieťahy v konaní (bol by jediným dôvodom, pre ktorý by súd mal pojednávanie odročiť a nerozhodnúť meritórne)

s poukazom na § 153 ods. 1, ods. 2 a Čl. 8 CSP. Pre rozhodnutie o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie súd prvej inštancie považoval za podstatné, že na pohľadávku sa viaže advokátske tajomstvo, a teda je principiálne vylúčená z postúpenia. Mal za to, že z dôvodu neplatnosti zmluvy o postúpení na žalobcu platne neprešlo právo na zaplatenie finančnej sumy, ktorej sa domáha v danom konaní, teda nie je aktívne vecne legitímovaný. Vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu súd prvej inštancie už bližšie neskúmal tvrdenia týkajúce sa dôvodnosti tohto nároku a ďalšiu právnu argumentáciu strán (dotýkajúcej sa pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu prekročenia oprávnenia osoby vystupujúcej v záväzkovom vzťahu za žalovaných atď.).

4. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 31Cob/3/2020-232 z 30. marca 2021 potvrdil rozsudok Okresného súdu Trnava z 13. septembra 2019 č. k. 36Cb/36/2018-148 ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; ďalej len „CSP“) a žalovaným 1/,2/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (§ 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP). Na výzvu odvolacieho súdu (§ 382 CSP) k nožnej aplikácii na danú vec i ustanovenia § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, strany sporu zotrvali na vyjadreniach prezentovaných v priebehu konania.

5. V súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu, že zákon o advokácii ani žiadny iný všeobecne záväzný právny predpis s porušením povinnosti mlčanlivosti advokáta nespája následok neplatnosti postúpenia pohľadávky, odvolací súd poukázal na možnosť výkladu pomocou, ktorého sa zisťuje, či nejaké konanie porušuje zákonný zákaz, čo má za následok neplatnosť právneho úkonu. Mal za to, že zákon o advokácii v ust. § 23 ods. 1 zakotvuje povinnosť mlčanlivosti advokáta o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. Okrem zákona o advokácii je advokátska mlčanlivosť zakotvená v čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v stavovských predpisoch, ako aj v základných princípoch advokátskej etiky ako takej. Povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje významný inštitút oddeľujúci postavenie advokáta od iných subjektov poskytujúcich právne služby. Je to teda základná statusová povinnosť charakterizujúca toto povolanie a súčasne nevyhnutná podmienka pre jeho vykonávanie. Z podstaty postavenia advokáta vyplýva, že klient advokátovi poskytne informácie, ktoré by inému neposkytol, a ktoré mu poskytne na základe vzájomnej dôvery. Táto dôvera však nemôže existovať bez zrejmej istoty garantovanej práve mlčanlivosťou o zverených informáciách. Obsahom advokátskej mlčanlivosti je zákaz advokáta prezradiť dôverné informácie získané od klienta, použiť dôverné informácie v neprospech klienta, použiť predmet advokátskej mlčanlivosti v prospech tretej osoby. Za dôverné informácie sa považujú ústne alebo písomné informácie, o ktorých sa advokát dozvedel od klienta alebo inej osoby, ktorých prezradenie si klient neželá, alebo zverejnenie ktorých by mohlo byť na ujmu klienta. Do rozsahu povinnosti mlčanlivosti patria nielen všetky informácie, ktoré sa týkajú priamo výkonu mandátu, ale aj súkromné, osobné, obchodné,

daňové či politické súvislosti s klientom. Zákonná povinnosť mlčanlivosti svedčiaca advokátovi je povinnosťou štátom prikázanou, a teda i všeobecne chránenou, nejde pritom o výsadu advokáta, ale ide o povinnosť uloženú advokátovi, v záujme jeho klientov a na ich ochranu. Dodal, že povinnosť mlčanlivosti sa podľa zákona o advokácii vzťahuje aj na usadeného euroadvokáta, nakoľko je povinný dodržiavať povinnosti advokáta podľa vyššie uvedeného zákona. Odvolacím súdom bolo odkázané na uznesenie sp. zn. 21Cob/89/2018, v rámci ktorého bol vyslovený názor, podľa ktorého „obmedzenie postupiteľnosti pohľadávky advokáta (euroadvokáta) je založené na ochrane citlivých údajov a povinnosti mlčanlivosti. Advokát je v zmysle zákona o advokácii povinný zachovávať mlčanlivosť, a teda uvedenou právnou úpravou je jeho profesijná povinnosť mlčanlivosti obmedzená podobne ako pri povinnosti mlčanlivosti podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“). Tým, že advokát uzatvoril zmluvu o postúpení pohľadávky a previedol svoju pohľadávku vzniknutú z výkonu advokácie na tretieho, porušil povinnosť mlčanlivosti, ktorej ho klient nezbavil“. Pri rozhodovaní sa odvolací súd odvolal aj na závery Krajského súdu v Trnave vyjadrené v rozsudku z 23.05.2016 sp. zn. 23Co/85/2016, v ktorom sa odvolací súd zaoberal zákonnými podmienkami postupovania tzv. bankových pohľadávok, súčasne však vo všeobecnej rovine aj otázkou postupiteľnosti pohľadávok, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil (§ 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pričom v tejto súvislosti bolo konštatované, že treba principiálne vychádzať z toho, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka. Odvolací súd sa s daným stotožnil a uviedol, že peňažné pohľadávky v zásade nepatria medzi pohľadávky, ktorých obsah sa by sa postúpením mohol zmeniť. Obsahom pohľadávky na peňažné plnenie je povinnosť dlžníka plniť v peniazoch a právo veriteľa požadovať peňažné plnenie. Zmena veriteľa peňažnej pohľadávky teda nemá vplyv na obsah pohľadávky. Postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka, bráni samotný (osobitný) zákon. Aj v čase pred novelizáciou Občianskeho zákonníka, t.j. pred 23.12.2015, postúpeniu takýchto pohľadávok bránilo ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, a to i bez toho, aby rozpor so zákonom bol ako výslovný dôvod nemožnosti postúpenia pohľadávky uvedený v § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nedovolenosť určitého konania nemusí právny predpis upravovať výslovne, ale môže vyplývať z kontextu jednotlivých ustanovení právneho predpisu či viacerých predpisov.

6. Ohľadne námietky, že zákon o bankách stanovuje konkrétne hmotnoprávne podmienky pre platnosť postúpenia pohľadávok, avšak zákon o advokácii žiadne osobitné podmienky neobsahuje, a preto sa zmluva o postúpení pohľadávky advokáta na zaplatenie odmeny riadi výlučne režimom Občianskeho zákonníka, odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24.04.2018 sp. zn. 1 Cdo 147/2017, v ktorom riešil právnu otázku, či § 92 ods. 8 zákona o bankách upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre prelomenie bankového tajomstva v prípade postúpenia pohľadávky banky na inú osobu, alebo

upravuje podmienky, ktorých splnenie je potrebné pre platné postúpenie pohľadávky banky na inú osobu. Dovolací súd tu konštatoval, že tie isté zákonné špeciálne podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu (§ 92 ods. 8) musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva, pričom tieto sa vzájomne nevylučujú, práve naopak sa prekrývajú. Avšak v prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že keď advokát postúpil svoju pohľadávku titulom odmeny voči svojim klientom (ktorí ho písomne povinnosti mlčanlivosti nepozbavili) na žalobcu (teda osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti), sa nejedná o niektorý z prípadov prelomenia advokátskej povinnosti mlčanlivosti ustanovených v § 23 zákona o advokácii. Jedná sa preto o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o advokácii), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené/zakázané. Ide teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. K porušeniu povinnosti mlčanlivosti advokáta došlo už len tým, že euroadvokát ako postupca uzavrel zmluvu o postúpení pohľadávky so žalobcom (čo v konaní sporné nebolo) a poskytol mu dôverné údaje podliehajúce povinnosti mlčanlivosti, pričom žalovaní povinnosti mlčanlivosti advokáta nezabavili. O poskytnutí dôverných informácií svedčí samotná skutočnosť, že euroadvokát odovzdal žalobcovi ako postupníkovi zmluvu o poskytovaní právnych služieb a dodatok k nej, uzatvorené so žalovanými (ktoré žalobca aj priložil k žalobe), a v ktorých sú uvedené jednak údaje o klientovi, druh poskytovaných právnych služieb i výška odmeny, teda skutočnosti, ktoré sa euroadvokát dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie.

7. Ohľadne rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“), na ktoré poukázal žalobca, odvolací súd konštatoval, že samotná stavovská organizácia advokátov považuje konanie svojho člena - advokáta, ktorý (rovnako ako tomu je i v danej veci) postúpil pohľadávku z titulu odmeny voči svojmu klientovi tretej osobe (ktorá nie je viazaná mlčanlivosťou) bez toho, aby ho klient zbavil mlčanlivosti, za závažné konanie, ktoré je v hrubom rozpore s predpismi upravujúcimi výkon advokácie a to poukazujúc na rozhodnutia II. odvolacieho disciplinárneho senátu z 13.11.2018 sp. zn. II. ODS - 18/2018: 2072/2017 v spojení s rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK zo 04.04.2018, sp. zn. DS VI.-76/2017/2072/2017 (zverejneného v Bulletin slovenskej advokácie 3/2020 z 17.04.2020), ktorým sa disciplinárny senát SAK opätovne pridržel rozhodnutia III. disciplinárneho senátu SAK sp. zn. DS III.-702/07, ktorý dospel k záveru, že advokát, ktorý postúpi svoju pohľadávku voči klientovi, vzniknutú titulom trov právneho zastúpenia, na tretiu osobu, ktorá nemá povinnosť zachovávať advokátske tajomstvo, pričom do zmluvy o postúpení pohľadávky označí svojho klienta, druh právneho zastupovania i výšku trov právneho zastúpenia bez toho, aby bol klientom pozbavený povinnosti zachovávať mlčanlivosť, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zo strany odvolacieho súdu nebolo možné prihliadnúť na rozhodnutie v disciplinárnej veci vedenej pod sp. zn. II. ODS-23/13:1225/2012 (na ktoré odvolateľ poukazoval), nakoľko sa jednalo o situáciu, keď bola postúpená časť pohľadávky na konateľku dlžníka, ktorá sa tak mohla oboznamovať so skutočnosťami, ktoré podliehali režimu povinnosti

advokáta zachovávať mlčanlivosť.

8. Keďže žalobca nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitimáciu (spochybňovanú žalovanými) na jej uplatňovanie, odvolací súd označil postup súdu prvej inštancie za správny, keď žalobu v celom rozsahu zamietol.

9. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Dovolateľ za právnu otázku, ktorá nebola dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená považoval otázku **„či pohľadávka advokáta na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytnutie právnych služieb možno zmluvou o postúpení pohľadávky platne postúpiť na tretiu osobu, ktorá ex lege nie je viazaná mlčanlivosťou, resp. otázka, či porušenie povinnosti mlčanlivosti uzavretím zmluvy o postúpení takejto pohľadávky zakladá právny následok absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb“**. Za nesprávne právne posúdenie oboch súdov nižšej inštancie považuje žalobca ich tvrdenie, že absolútnu neplatnosť právneho úkonu môže zakladať bez ďalšieho (de facto každé) porušenie právnej povinnosti zakotvenej v kogentnom ustanovení osobitného právneho predpisu, hoci tento iný právny predpis s porušením právnej povinnosti výslovne nespája sankciu neplatnosti právneho úkonu. Podľa žalobcu absolútnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka môže zakladať len porušenie takého zákonného zákazu alebo obmedzenia [hoc i ustanoveného osobitným právnym predpisom), ktorý sa explicitne viaže na hlavné znaky konkrétneho druhu právneho úkonu, ktorého neplatnosť sa posudzuje, A contrario, absolútnu neplatnosť právneho úkonu nemôže spôsobovať porušenie takej právnej povinnosti, ktorá nie je ustanovená ako: a/ zákonný predpoklad uskutočnenia právneho úkonu b/ porušenie tohto zákonného predpokladu uskutočnenia právneho je svojou povahou a intenzitou tak zásadnej intenzity, že je nevyhnutné dospieť k záveru o absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Absolútnu neplatnosť právneho úkonu však nemôže zakladať porušenie akejkoľvek zákonnej povinnosti účastníka právneho úkonu, ak sa táto povinnosť pojmovo neviaže k hlavným znakom konkrétneho druhu právneho úkonu ako jeho základná náležitosť, resp. ako základný predpoklad jeho platnosti. Ak by sa mal prijať takýto záver, boli by bez právneho významu zákonné ustanovenia o zodpovednosti za škodu či zodpovednosti za vady, pretože akékoľvek porušenie zákonnej povinnosti by v každom prípade založilo neplatnosť právneho úkonu. Ak by aj advokát povinnosť mlčanlivosti podľa § 23 Zákona o advokácii porušil, nešlo by o porušenie právnej povinnosti ustanovenej zákonom, ktorá je upravená pre príslušný právny úkon- zmluvu o postúpení pohľadávky, ale len o porušenie povinnosti, ktorá so zmluvou o postúpení pohľadávky ako právnym úkonom

súvisí (pre totožnosť účastníka právneho úkonu a osoby zaviazanej zákonnou povinnosťou mlčanlivosti). Podľa dovolateľa nedošlo ani k porušeniu § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže dohoda medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená nebola a pohľadávka na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb nie je ani pohľadávkou, ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. O takýto prípad by išlo vtedy, ak by právne postavenie dlžníka a jeho povinnosti boli dotknuté v tom smere, že si nezachová svoj pôvodný obsah. Bolo zdôraznené, že predmetom postúpenia neboli všetky práva a povinnosti zo Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ale výlučne len právo na zaplatenie peňažnej pohľadávky. Postúpením pohľadávky na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb sa žalobca nestal zmluvnou stranou Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, t.j. nestal sa advokátom. Podľa dovolateľa však zákon o advokácii nezakazuje postúpiť jeho pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb, resp. neustanovuje osobitné podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby pohľadávku postúpiť možné bolo. Je namietaná nesprávna interpretácia zákona o bankách ako aj účelné použitie vybraných právnych viet z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23Co/85/2016, a to zo strany odvolacieho súdu. K odkazu odvolacieho súdu na rozhodnutie II. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK z 13.11.2018, sp. zn. II ODS-18/2018:2072/2017 v spojení s rozhodnutím VI. disciplinárneho senátu SAK zo 04.04.2018, sp. zn. DS VI.-76/2017/2072 uviedol žalobca, že len samotná skutočnosť, že určité právne porušenie povinnosti je v rámci predpisov SAK považované za disciplinárne previnenie, nezakladá bez ďalšieho neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky. Na záver bolo vytknuté odvolaciemu súdu strohé odôvodnenie vo vzťahu k žalobcom prezentovanému rozhodnutiu Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009.

11. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

12. Žalovaný sa k podanému dovolaniu žalobcu vyjadril a uviedol, že odvolací súd správne rozhodol, keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pretože bol v konaní na základe vykonaného dokazovania zistený nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, keďže Zmluva o postúpení pohľadávky je absolútne neplatný právny úkon. Mal za to, že slovenské súdy vo svojej rozhodovacej činnosti jednoznačne judikovali, že „treba principiálne vychádzať z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka“. Podľa neho je Zmluva o postúpení pohľadávky absolútne neplatným právnym úkonom, pretože jej predmetom bolo postúpenie pohľadávok, ktoré mali euroadvokátovi vzniknúť v súvislosti s poskytovaním právnych služieb jeho údajným klientom žalovaným 1/ a 2, teda pohľadávok, ktorých postúpenie je v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o advokácii vylúčené, nakoľko žalobca (postupník) nie je osobou, ktorá by podliehala povinnosti mlčanlivosti. Obmedzenie postupiteľnosti pohľadávky je založené na ochrane citlivých údajov a povinnosti mlčanlivosti poukazujúc na § 23 ods. 1 zákona o advokácii, podľa ktorého je advokát povinný zachovávať mlčanlivosť, a

teda uvedenou právnou úpravou je jeho profesijná povinnosť mlčanlivosti obmedzená podobne ako pri povinnosti mlčanlivosti podľa zákona o bankách. V dôsledku toho mal za to, že súd postupoval pri posúdení otázky neplatnosti správne (viď bod 10-17 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia) a posúdil zmysel a účel povinnosti mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácií. Neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky plynie z účelu a obsahu normy, t.j. zákona o advokácií v spojení s § 525 OZ, a preto považuje toto právne posúdenie za vecne správne a stotožňuje sa s ním.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) z výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Trnava zistil, že žalovaný 1/ PSA Services Centre Europe, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO:36289752 bol k 1. januáru 2023 vymazaný z obchodného registra a jeho právnym nástupcom sa stal žalovaný 2/ obchodná spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013.

14. Podľa § 64 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví. V zmysle citovaného ustanovenia § 64 CSP, ktoré je podľa § 438 ods. 1 CSP primerane aplikovateľné aj v dovolacom konaní, najvyšší súd rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalovaného 1/, ktorým je obchodná spoločnosť PCA Slovakia, s.r.o., so sídlom v Trnave, Automobilová ulica 1, IČO: 36 256 013 (pôvodne označený ako „žalovaný 2/“, vo výroku III. a v texte odôvodnenia tohto uznesenia označený aj ako „žalovaný“).

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

16. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

17. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

18. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

20. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

21. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

22. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať

právnú otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

23. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

24. Pre účely ďalšieho výkladu dovolací súd, so zreteľom na dovolaciu argumentáciu dovolateľa uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

25. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľ za právnú otázku dosiaľ neriešenú dovolacím súdom považuje nasledovnú otázku: **„či pohľadávka advokáta na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytnutie právnych služieb možno zmluvou o postúpení pohľadávky platne postúpiť na tretiu osobu, ktorá ex lege nie je viazaná mlčanlivosťou, resp. otázka, či porušenie povinnosti mlčanlivosti uzavretím zmluvy o postúpení takejto pohľadávky zakladá právny následok absolútnej neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb“.**

26. Dovolací súd sa preto zamerá na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia vyššie uvedenej právnej otázky (v bode 25. tohto rozhodnutia), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Najvyšší súd

v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou v minulosti zaoberali a táto otázka nebola doposiaľ ani judikátorne riešená.

27. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

28. Žalobca za podstatu nesprávnosti právnych záverov odvolacieho súdu považuje jeho právny záver spočívajúceho v tom, že „absolútnu neplatnosť právneho úkonu môže bez ďalšieho zakladať porušenie právnej povinnosti zakotvenej v kogentnom ustanovení osobitného právneho predpisu, hoci tento iný právny predpis s porušením právnej povinnosti nespája sankciu neplatnosti právneho úkonu“. Podľa žalobcu prijatie daného právneho názoru by znamenalo, že zákonné ustanovenia o zodpovednosti za škodu, či zodpovednosti za vady by boli bez právneho významu, pretože akékoľvek porušenie zákonnej povinnosti by v každom prípade založilo neplatnosť právneho úkonu. Ak by aj advokát povinnosť mlčanlivosti podľa § 23 Zákona o advokácii porušil, nešlo by o porušenie právnej povinnosti ustanovenej zákonom, ktorá je upravená pre príslušný právny úkon- zmluvu o postúpení pohľadávky, ale len o porušenie povinnosti, ktorá so zmluvou o postúpení pohľadávky ako právnym úkonom súvisí (pre totožnosť účastníka právneho úkonu a osoby zaviazanej zákonnou povinnosťou mlčanlivosti). Podľa dovolateľa nedošlo ani k porušeniu § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže dohoda medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená nebola a pohľadávka na zaplatenie odmeny advokáta za poskytnutie právnych služieb nie je ani pohľadávkou, ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil, pričom bolo zdôraznené, že predmetom postúpenia neboli všetky práva a povinnosti zo Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, ale výlučne len právo na zaplatenie peňažnej pohľadávky. Postúpením pohľadávky na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb sa žalobca nestal zmluvnou stranou Zmluvy o poskytovaní právnych služieb, t.j. nestal sa advokátom. Dovolateľ odmietol vziať do úvahy záver Slovenskej advokátskej komory, podľa ktorej určité právne porušenie povinnosti je v rámci jej predpisov považované za disciplinárne previnenie, keďže dané nezakladá neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky.

29. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

30. Podľa § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu alebo dohode s dlžníkom.

31. Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak.

32. Podľa § 38 ods. 1 zákona o advokácii usadený euroadvokát je oprávnený poskytovať právne služby na území Slovenskej republiky za podmienok a spôsobom ustanoveným týmto zákonom. Na účely tohto zákona a osobitných predpisov a v súlade s podmienkami ustanovenými týmto zákonom sa usadený euroadvokát považuje za advokáta podľa tohto zákona. Podľa ods. 2 cit ustanovenia usadený euroadvokát je povinný dodržiavať povinnosti advokáta podľa tohto zákona, osobitných predpisov a predpisov komory; tým nie je dotknutá jeho povinnosť dodržiavať právne predpisy štátu registrácie.

33. Podľa § 1881 zákona č. 89/2019 Sb. Občiansky zákonník ods. 1, 2 (platného od 22.03.2012, účinného od 01.01.2014) postoupit lze pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevyklučuje (1). Nelze postoupit pohledávku, která zaniká smrtí nebo jejíž obsah by se změnou věřitele k tíži dlužníka změnil (2).

34. Ohľadne namietaného nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa otázky absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie je podľa dovolacieho súdu možné súhlasiť s právnym názorom vysloveného žalobcom. V tejto súvislosti poukazuje na komentované znenie § 39 OZ, podľa ktorého právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom **odporuje zákonu** alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom nie je dovolený. Nedovolenosť je teda daná, ak a) obsah alebo účel právneho úkonu odporuje zákonu, b) obsah alebo účel právneho úkonu obchádza zákon, c) sa právny úkon prieči dobrým mravom. Obsahom právneho úkonu sú jeho podstatné, náhodné alebo vedľajšie zložky. Z týchto zložiek môže odporovať zákonu ktorákoľvek, avšak normatívny dôsledok uvedený v § 39 OZ vyvoláva iba rozpor podstatných zložiek právneho úkonu so zákonom, prípadne tých zložiek, ktoré nie sú podstatné ex lege, ale ich zaradenie medzi podstatné zložky vyplýva z dohody účastníkov právneho úkonu. Účelom právneho úkonu treba rozumieť jeho hospodárske určenie, ktorá je, alebo nie je v súlade s účelom dovoleným zákonom, pričom zákonom je každá právna norma, ktorá v zmysle zákona č. 1/1993 Z.z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky bola vyhlásená ako zákon. Nemusí to byť len Občiansky zákonník. (CIRÁK, J., HANZELOVÁ, I., KRAJČO, J., ĽALÍK, M., MAZÁK, J., NESROVNAL, V., ONDRÁČEK, M., PLANK, K., ŤAPÁK, J., VOJČÍK, P. *Občiansky zákonník - komentár*. [Systém ASPI]. Iura Edition [cit. február 2023].)

35. Z obsahu spisu vyplynulo, že euroadvokát Mgr. Pavel Strnad ako postupca a žalobca ako postupník uzatvorili dňa 12. 01. 2018 Zmluvu o postúpení pohľadávky (ďalej ako „Zmluva o postúpení“), ktorá predstavuje finančný nárok na odmenu advokáta za právne služby poskytnuté žalovaným. Ako vyplýva z obsahu spisu dňa 21.04.2011 bola uzavretá Zmluva o poskytovaní právnych služieb medzi Mg. Pavlom Strnadom, advokátom a žalovaným 2/. Dňa 19.03.2013 bol uzavretý Dodatok k tejto Zmluve o poskytovaní právnych služieb medzi advokátom Mgr. Pavlom Strnadom a žalovanými 1/ a 2/. Zmluva o poskytovaní právnych služieb bola uzavretá podľa právnych predpisov Slovenskej republiky s dohodnutou odmenou za právne služby podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Konajúce súdy správne konštatovali, že profesijná povinnosť zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie sa automaticky vzťahuje aj na vyššie uvedeného euroadvokáta, a to podľa § 38 ods. 1, 2 zákona o advokácii. Dovolací súd bližšie uvádza, že medzi tieto dôverné informácie a do obsahu advokátskeho tajomstva patrí identita klienta, informácie o vzniku a výške odmeny a celkovo všetky informácie, ktorých zverejnenie si klient neželá a nie sú verejne dostupné. Dovolací súd vychádza zo skutkového záveru zisteného súdmi nižšej inštancie, že daný euroadvokát sa dopustil porušenia povinnosti zachovávať mlčanlivosť o vyššie menovaných skutočnostiach, a to uskutočnením právneho úkonu zmluvného postúpenia pohľadávok advokáta Mgr. Strnada na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb Zo zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo dňa 21.04.2011, v znení jej Dodatku zo dňa 19.03.2013, na žalobcu, teda na tretiu osobu, ktorá nie je nositeľom povinnosti mlčanlivosti advokáta. Súčasťou tohto postúpenia bol aj úkon odovzdania tejto Zmluvy o poskytovaní právnych služieb a Dodatku k nej (ktoré žalobca priložil aj k žalobe), a v ktorých sú uvedené údaje o klientovi, druh poskytovaných právnych služieb i výška odmeny, žalobcovi ako postupníkovi.

36. Podstatou daného prípadu je vyriešenie právnej otázky, či právny úkon (Zmluva o postúpení pohľadávok z 12.01.2018), na základe ktorého bola postúpená pohľadávka za poskytovanie právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb euroadvokáta na žalobcu, je absolútne neplatným právnym úkonom.

37. Ohľadne daného dovolací súd zdôrazňuje, že pri posúdení nastolenej právnej otázky žalobcom je nutné prihliadnuť a neopomenúť vzájomné prepojenie významu a účelu ustanovenia § 39 OZ a § 525 ods. 2 OZ vo vzájomnej spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o advokácii, ktorý predstavuje osobitný zákon. Ustanovenie § 39 OZ zrozumiteľne uvádza, že neplatný je právny úkon, ktorý **svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu**, pričom ustanovenie § 525 ods. 2 OZ obsahuje podobnú formuláciu pojednávajúcu tom, že vyslovene nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie **odporovalo zákonu**, či dohode s dlžníkom. Teda obidve ustanovenia Občianskeho zákonníka upozorňujú na odporovanie so zákonom. Dovolací súd sa stotožňuje s vyjadrením žalovaného, podľa ktorého ustanovenie § 39 OZ sa aplikuje na všetky právne úkony, pričom z neho vyslovene vyplýva, že sankcia neplatnosti sa viaže na rozpor so zákonom, t.j. porušenie povinnosti ustanovenej kogentnou normou,

pričom v predmetnom prípade sa jedná o porušenie povinnosti mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii, a to § 23 ods. 1, kde je vyslovene stanovená povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie (s výnimkou, ktorá sa však na daný prípad nevzťahuje, ak osobitný predpis na úseku predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu neustanovuje inak) a je podstatnou zložkou právneho vzťahu advokát a klienta. Nejedná sa o sankciu za porušenie „akejkoľvek povinnosti“ ako sa vyjadril žalobca. Práve naopak, došlo k porušeniu zákonnej povinnosti, ktorá je integrálnou súčasťou výkonu advokácie, a ktorá je významným faktorom poskytovania právnych služieb advokáta svojmu klientovi, čo podčiarkuje aj skutočnosť, že je súčasťou sľubu advokáta pri vstupe do výkonu tohto povolania. Vzťah medzi klientom a advokátom by mal byť založený na dôvere, ktorá v konečnom dôsledku má významný vplyv aj na obsah a kvalitu poskytnutej právnej pomoci. Prijatím argumentácie žalobcu by sa pripustil absurdný záver, že len v prípade, kde zákon osobitne upozorňuje na sankciu neplatenia, táto sankcia môže skutočne aj nastúpiť. Ak by tomu tak bolo, tak aplikovanie § 39 OZ by stratilo zmysle a účel, pretože by sa vôbec nemohlo uplatniť bez osobitného upozornenia pri jednotlivých ustanoveniach a type právneho úkonu.

38. Občianky zákonník pre postúpenie pohľadávky obsahuje výnimky zo všeobecne platnej zásady, že predmetom zmluvy o postúpení pohľadávky môže byť akákoľvek pohľadávka. Má za cieľ zabrániť tomu, aby sa postúpením pohľadávky v určitých prípadoch nezhoršilo postavenie dlžníka, alebo postavenie veriteľa. Ustanovuje, ktoré pohľadávky nie sú spôsobilým predmetom postúpenia a jednou kategóriou sú práve pohľadávky, ktorých postúpenie by **odporovalo zákonu** alebo dohode s dlžníkom. Práve pre vyriešenie žalobcom nastolenej právnej otázky je vyššie uvedené kľúčové majúce tým na mysli formuláciu OZ obsahujúcu „odporuje zákonu (§ 39 OZ)“ alebo „, ak by postúpenie odporovalo zákonu (§ 525 od. 2 OZ)“.

39. Výkon advokácie a jej správa sú špecifickou verejnoprávne regulovanou činnosťou. Advokáciu môžu vykonávať len osoby spĺňajúce prísne predpoklady podľa zákona o advokácii a za podmienky zachovania všetkých ustanovení zákona o advokácii a jednou z nich je aj zachovanie povinnosti mlčanlivosti zakotvenou v § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Povinnosť mlčanlivosti predstavuje jeden zo základných princípov advokácie, pričom ide o právo klienta, ktoré musí byť rešpektované ako súčasť ústavného práva na spravodlivý súdny proces a ochranu súkromia. Teda povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje právo klienta a nemôže byť svojvoľne porušovaná. V danom prípade je potrebné konštatovať, že postúpeniu pohľadávok týkajúcich sa vyplatenia odmeny za poskytovanie právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb, v ktorých je veriteľ (advokát) viazaný povinnosťou mlčanlivosti o dôverných informáciách získaných od klienta, okrem iného, zahrňujúcu aj informácie o klientovi samotnom (napr. identita klienta, informácie o vzniku a výške odmeny, spôsob, rozsah a obsah vykonaných úkonov právnej pomoci a celkovo všetky informácie, ktorých zverejnenie si klient neželá a nie sú verejne dostupné), bráni samotný osobitný zákon, a to zákon o advokácii

v § 23 ods. 1, ktorý ukladá povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť. Predmetná povinnosť však bola euroadvokátom Mgr. Pavlom Strnadom porušená, keď na Základe zmluvy o postúpení postúpil pohľadávky z titulu poskytnutia právnych služieb na žalobcu ako tretiu osobu nezaviazanú zákonnou povinnosťou uloženou ustanovením § 23 ods. 1 zákona o advokácii. V dôsledku vyššie uvedeného nemožno súhlasiť s uplatnenou argumentáciou žalobcu, že nedodržanie povinnosti mlčanlivosti nemá vplyv na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, a že zákon o advokácii, na rozdiel od zákona o bankách neobsahuje osobitné hmotnoprávne podmienky pre platnosť postúpenia. Dovolací súd na vyvrátenie uvedeného tvrdenia opätovne poukazuje na znenie § 525 ods. 2 OZ, ktoré vyslovene obmedzuje postupiteľnosť tých pohľadávok, ktorých postúpenie by odporovalo zákonu v spojení s § 39 OZ, ktorý stanovuje neplatnosť právneho úkonu, ak svojím obsahom odporuje zákonu. Rovnako sa nedá prisvedčiť ani právnej argumentácii žalobcu spočívajúcej v tom, že zákon o advokácii nezakazuje postúpiť jeho pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb, resp. neustanovuje osobitné podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby pohľadávku postúpiť možné bolo. Podľa dovolacieho súdu osobitnou podmienkou, ktorá bráni postúpiť pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb je práve povinnosť zachovania mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii.

40. Na základe daného má dovolací súd za to, že odvolací súd vec správne právne posúdil, správne aplikoval právne predpisy Slovenskej republiky, podľa ktorých bola Zmluva o poskytovaní právnych služieb uzavretá a nimi sa tak riadia všetky právne vzťahy z nej vyplývajúce. Dovolací súd preto dospel k záveru, že odvolací súd správne rozhodol, ak dospel k právnomu záveru, že v danom prípade sa nejedná o niektorý z prípadov prelomenia advokátskej povinnosti mlčanlivosti ustanovených v § 23 zákona o advokácii, a preto sa jedná o postúpenie v rozpore so zákonom (zákona o advokácii), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Jedná sa teda o absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ. Dovolací súd sa s právnym názorom odvolacieho súdu stotožňuje a dopĺňa, že v predmetnom prípade išlo zo strany euroadvokáta o postúpenie pohľadávok, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb žalovaným 1/ a 2/ ako jeho klientom, teda pohľadávok, ktorých postúpenie je v zmysle § 525 ods. 2 OZ v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii odporujúce zákonu o advokácii, nakoľko žalobca nie je osobou, na ktorú by sa vzťahovala zákonná povinnosť mlčanlivosti. V súvislosti s daným je potrebné ešte podotknúť, že postúpenie, by za určitých okolností neodporujúcich dohode s klientom, bolo možné za predpokladu, ak by sa jednalo o postúpenie na tretiu osobu, ktorá by bola viazaná povinnosťou mlčanlivosti alebo na druhej strane by bol postupca (advokát) pozbavený povinnosti mlčanlivosti klientom alebo jeho právnym nástupcom. Vo všeobecnosti teda na dovoláciu otázku možno uzavrieť, že **postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona o advokácii, na osobu, na ktorú sa nevzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 OZ v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti,**

je podľa § 39 OZ neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.

41. K dovolacej námietke žalobcu spočívajúcej v tvrdení, že určité právne porušenie povinnosti je v rámci predpisov Slovenskej advokátskej komory považované za disciplinárne previnenie, nezakladá bez ďalšieho neplatnosť samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky, uvádza dovolací súd nasledovné. Má za to, že žalobca ohľadne daného má pravdu, avšak na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že konajúce súdy posúdili daný prípad po právnej stránke prioritne podľa platnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku v spojení s osobitným zákonom, a to zákonom o advokácii. To, že súdy pri zisťovaní porušenia povinnosti zákonom ustanovenej povinnosti mlčanlivosti v rámci svojich rozhodnutí poukázali aj na rozhodnutia SAK, automaticky neznamena, že na daných rozhodnutia založili svoj právny záver ohľadne predmetného sporu. Z ich odôvodnení práveže vyplýva, že na dané rozhodnutia SAK iba podporne poukázali, nakoľko sa jedná o stavovskú organizáciu, ktorá má výlučnú právomoc vykonávať dohľad nad výkonom predmetnej profesie, čo znamená, že jej rozhodovacia prax nie je bez právneho významu a z toho dôvodu by bolo nesprávne neprihliadnuť na ich prijaté závery ohľadne danej veci. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd predmetnú dovoláciu námietku považuje za neopodstatnenú.

42. Pokiaľ ide o dovoláciu námietku, na základe ktorej bolo poukazané na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009, dovolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, publikovaného v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018, pod číslom 71., podľa ktorého „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď. rozhodnutie č. 71, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018). Z vyššie uvedeného však vyplýva, že rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky pod tento pojem nespádajú. V dôsledku toho dovolací súd konštatuje správnosť odvolacieho súdu, nakoľko nebol povinný sa rozhodnutím Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 29Cdo/4594/2009 sa zaoberať.

43. Napriek vyššie uvedenému v predchádzajúcom bode tohto rozhodnutia najvyšší súd ako považuje za potrebné poukázať na rozdielnosť českej právnej úpravy od slovenskej právnej úpravy. Zatiaľ čo slovenská právna úprava v § 525 ods. 2 OZ obsahuje znenie, že „*nemožno postúpiť pohľadávku, ak by postúpenie odporovalo zákonu.....*“, česká právna úprava v zmysle § 1881 zákona č. 89/2012 Sb. Občianskeho zákonníka povoľuje postúpiť pohľadávku, ktorú je možné scudziť, **pokiaľ to dohoda dlžníka a veriteľa nevylučuje**. Žalobca pri použití svojej argumentácie dané opomenul. Dovolaciemu súdu nedá nepoukázať aj na stanovisko, ktoré bolo prijaté na zasadnutí 7. schôdze študijného a legislatívneho kolégia dňa 27.11.2007 (k návrhu novely zákona o advokácii), ktoré zaujalo stanovisko nasledovného znenia „*na druhej strane je však potreba prihližet k tomu, že postoupením pohledávky nesmí advokát porušíť povinnost mlčenlivosti uloženou mu ustanovením § 21 zákona o advokacii; z pohledávky a z postupu při jejím postoupení by tedy neměly být zjistitelné skutečnosti, které se advokát dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, pokud o těchto skutečnostech nebyl zbaven povinnosti mlčenlivosti klientem nebo jeho právním nástupcem*“. Z vyššie uvedeného vyplýva záver, že ak aj by aj bola pohľadávka advokáta spôsobilá k postúpeniu, advokát by musel zachovať povinnosť mlčanlivosti.

44. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že **pohľadávku advokáta, nezbaveného povinnosti mlčanlivosti, na zaplatenie paušálnej odmeny za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii nie je možné postúpiť na základe zmluvy o postúpení pohľadávok na tretiu osobu, ktorá nepodlieha povinnosti mlčanlivosti, nakoľko postúpenie takejto pohľadávky je v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii v rozpore so zákonom o advokácii s právnym následkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka**. Teda odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie vec správne právne posúdili, ak dospeli k záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu dôvodiac absolútnou neplatnosťou zmluvy o postúpení pohľadávky, v zmysle čoho sa žalobca nemohol stať postupníkom, resp. majiteľom postúpenej pohľadávky, a teda ani veriteľom dlžníka, t.j. nositeľom subjektívneho práva.

ROZHODNUTIE č. 55

Vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatnej zmluvy

§ 457 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka je povinnosť vydania navzájom poskytnutého plnenia z neplatnej zmluvy výlučne na zmluvných stranách, a to aj v prípade, ak plnenie jednej zo zmluvných strán neplatnej zmluvy prijaté druhou zmluvnou stranou skončilo v rukách tretej osoby v dôsledku trestnej činnosti spáchanej voči tejto zmluvnej strane. Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka nerozlišuje dôvod neplatnosti zmluvy a ani nezužuje jeho uplatnenie len na niektorý z dôvodov neplatnosti zmluvy.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/70/2021 z 23. novembra 2022)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Trebišov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5Cb/17/2002-316 zo dňa 7. novembra 2013 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 19.447,73 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj trovy konania vo výške 4.383,71 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom doručeným súdu dňa 4.4.2001 sa žalobca domáhal zaplataenia žalovanej sumy s príslušenstvom titulom náhrady škody. Súd prvej inštancie vydal vo veci platobný rozkaz sp. zn. 1Rob/148/2001, proti ktorému podal žalovaný včas odpor s odôvodnením. Následne bol dňa 8.4.2010 vo veci vydaný rozsudok, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 21.099,51 eur s príslušenstvom a nahradiť trovy konania 3.096,11 eur. Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp zn. 3Cob/138/2010 z 28.10.2010 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Na základe dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4Obdo/11/2012 z 29.3.2012 zrušil rozsudok a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie. Dňa 13.12.2012 Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 3Cob/87/2012 zrušil rozsudok Okresného súdu Trebišov a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Súdu prvej inštancie uložil povinnosť zistiť výšku plnenia, ktoré si účastníci mali vzájomne vrátiť, t.j. zistiť výšku zaplatených lízingových splátok, prípadne ďalších plnení poskytnutých žalovaným, výšku peňažnej náhrady za osobné motorové vozidlo, ktoré má žalovaný vrátiť, ale ktoré už neexistuje.
3. Súd prvej inštancie rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu na základe vykonaného dokazovania zistil, že na základe leasingovej zmluvy sa žalobca zaviazal prenajať žalovanému

osobné motorové vozidlo Volkswagen Bora za dohodnutú sumu 712.206,00 Sk. Žalovaný sa zaviazal prenajaté vozidlo splácať 36-timi leasingovými splátkami po 21.180,90 Sk, pričom žalovaný počas celého konania tvrdil, že tento právny úkon uzavrel pod nátlakom B. B. B., voči ktorému sa viedlo trestné stíhanie. Takúto skutočnosť však žalovaný pred uzavretím leasingovej zmluvy druhej zmluvnej strane neoznámil, ani len nenaznačil a navyše sám potvrdil, že podpis na leasingovej zmluve je jeho vlastnoručným, čo bolo súdu zrejmé z výsluchu samotného žalovaného. Z rozsudku Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/232/2000 z 30.5.2005 mal súd za preukázané, že B. B. B. bol práve za tento skutok aj právoplatne odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že on sám nebol taký aktívny a nepodal trestné oznámenie. Navyše vo výpovedi žalovaný uviedol, že česť jeho rodiny je preňho podstatnejšia, než škoda, ktorú prenajímateľovi spôsobil. Vyslovil záver, že žalobca ako prenajímateľ nemal o nátlaku na žalovaného pred uzavretím právneho úkonu žiadnu vedomosť, dané zo správania nájomcu nevyplynulo, nebolo mu to oznámené ani naznačené, vozidlo ním bolo riadne prevzaté a došlo aj k úhrade niekoľkých splátok. Žalovaný sa v priebehu konania bránil tým, že lízingovú zmluvu neuzavrel slobodne, k jej uzavretiu bol psychicky donútený obžalovaným B. B. B., ktorým bol prinútený vozidlo mu odovzdať, nahlásiť krádež a toto vozidlo bolo neskôr vyvezené do zahraničia.

4. Súd prvej inštancie právne posúdil vec podľa ustanovení § 37 ods. 1, § 457 ods. 1, 2 a § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka a po zistení a zhodnotení skutkového stavu konštatoval, že podľa neplatnej lízingovej zmluvy žalovaný dostal od žalobcu predmet lízingu (osobné motorové vozidlo zn. Volkswagen Bora) v hodnote 23.640,90 eur, čo nenamietal a žalobcovi bola zaplatená akontácia vo výške 105.140,20 Sk a prvá splátka vo výške 21.182,60 Sk, teda spolu 4.193,15 eur (126.322,80 Sk). Keďže z ust. § 457 Občianskeho zákonníka vyplýva, že žalobca je povinný žalovanému vrátiť plnenie vo výške 4.193,15 eur a žalovaný je povinný žalobcovi vrátiť predmet lízingu (osobné motorové vozidlo zn. Volkswagen Bora) v hodnote 23.640,90 eur, pričom toto vozidlo sa nachádza na neznámom mieste, súd dospel k záveru, že žalovaný je povinný žalobcovi poskytnúť peňažnú náhradu, ktorá predstavuje rozdiel medzi týmito sumami (23.640,90 eur - 4.193,15 eur), čo predstavuje sumu 19.447,73 eur. Bolo zdôraznené, že každé rozhodnutie má rešpektovať nielen zákon, ale viesť aj k výsledku spravodlivému. Podľa názoru súdu, žalovaný zjavne vedel, že uzatvára lízingovú zmluvu pod nátlakom inej fyzickej osoby, v dôsledku trestného činu takejto osoby. Muselo mu byť jasné, že žalobcu nepochybne poškodzuje, resp. v budúcnosti poškodí na jeho majetku, aj napriek tomu neučinil žiadne kroky, aby tomu zabránil. Takýmto konaním sledoval iba svoj vlastný prospech a chcel zabrániť oznámeniu určitej skutočnosti, ktorá ho viedla k takémuto konaniu členom jeho rodiny. V dôsledku takéhoto konania žalovaného bol žalobca zjavne poškodený na svojich majetkových právach, pričom je nepochybné, že pri uzatváraní lízingovej zmluvy bol zjavne dobromyseľný, a preto v dôsledku nečestného konania žalovaného toto nemôže byť na jeho neprospech.

5. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 142 ods. 3 O.s.p., a keďže žalobca

mal neúspech iba v nepatrnej časti priznal mu náhradu trov konania vo výške 4.383,71 eur (zrejme 4.483,71 eur - poznámka odvolacieho súdu), ktorá pozostáva zo zaplateného súdneho poplatku (v sume 1.054,90 eur); trov právneho zastúpenia za 10 úkonov právnej pomoci (v sume 3.179,55 eur); náhrady za stratu času za účasť na pojednávaní (v sume 199,01 eur) a náhrady hotových výdavkov za účasť na pojednávaní (v sume 50,24 eur).

6. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/43/2017-387 z 21. decembra 2017 potvrdil rozsudok Okresného súdu Trebišov č. k. 5Cb/17/2002-316 zo dňa 7. novembra 2013 ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku; ďalej len „CSP“) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (§ 396 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP).

7. Odvolací súd posúdil vec podľa právneho stavu existujúceho v čase podania odvolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku poukazom na nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov CSP o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (článok 2 ods. 1, 2 CSP), ako aj potreby ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (článok 3 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie a konštatoval správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že v tomto konaní bolo nepochybne zistené, že žalovaný uzavrel leasingovú zmluvu pod hrozbami diskreditácie použitím videonahrávky, ako aj hrozbou bližšie nešpecifikovaného násillia zo strany B. B. B. o čom svedčí trestný rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3T/232/2000. Konštatoval, že za takejto situácie neuzavrel žalovaný leasingovú zmluvu slobodne, ako to vyžaduje ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto je tento právny úkon absolútne neplatný, keďže vôľa nie je slobodná aj v prípade bezprávnej vyhrážky (psychického donútenia). Bezprávnu vyhrážkou je také protiprávne pôsobenie na vôľu konajúceho, pri ktorom sa jeho vôľa vytvára pod vplyvom dôvodnej obavy. Aj v danom prípade bolo vynucované niečo, čo týmto spôsobom vynucované byť nesmelo. Mal za to, že súd prvej inštancie vychádzajúc z ustanovení § 451 ods. 1, 2, § 457 a § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka posúdil uplatnený nárok ako vydanie bezdôvodného obohatenia zo strany žalovaného, pretože žalobca bol a je v právnom vzťahu iba s ním. Poznamenal, že žalobca nikdy nebol ani teraz nie je v právnom vzťahu s osobou, ktorá pôsobila na slobodu prejavu vôle žalovaného, a plnenie z bezdôvodného obohatenia musia vrátiť účastníci zmluvy. Na záver konštatoval, že ostatné dôvody uvedené v odvolaní boli pre rozhodnutie odvolacieho súdu právne bezvýznamné.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/

CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

9. Za nevyriešenú právnu otázku žalovaný považoval súbeh rozsudku v trestnej veci Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 3T 232/200 zo dňa 30.05.2005 (ktorým bol obžalovaný B. právoplatne uznaný za vinného z trestného činu vydierania voči žalovanému ohľadne motorového vozidla žalobcu) a eventuálneho nároku žalobcu na bezdôvodné obohatenie voči žalovanému. Podľa neho odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď konštatoval, že na strane žalovaného vzniklo podľa § 451 Občianskeho zákonníka bezdôvodné obohatenie, hoci leasingová zmluva uzavretá so žalobcom je neplatná, pretože žalovaný bol trestným činom tretej osoby - B. B. B. k jej podpisu donútený. Preto bezdôvodné obohatenie vzniklo na strane tretej osoby, pretože tomu predmet leasingu žalovaný vydal. Vyjadril názor, že ak je trestným rozsudkom právoplatne rozhodnuté, že leasingová zmluva bola uzavretá v dôsledku trestného činu vydierania, tak potom taká zmluva je podľa § 37 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným právnym úkonom, z takejto zmluvy nie je možné vyvodiť porušenie právnej povinnosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ani nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému ako poškodenému v trestnom konaní. Právny záver súdov nižšej inštancie považoval za absurdný, ak dospeli k tomu, že bezdôvodné obohatenie sú si v takomto prípade povinné vydať zmluvné strany, keď bezdôvodné obohatenie na úkor leasingovej spoločnosti vzniklo na strane tretej osoby, ktorá spáchala trestný čin a donútila zmluvnú stranu zmluvu podpísať a predmet leasingu jej odovzdať. Bezdôvodné obohatenie je podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka povinný vydať subjekt, ktorý ho získal tomu, na úkor koho ho získal, teda v danom prípade, podľa žalovaného, tretia osoba je povinná vydať bezdôvodné obohatenie žalobcovi a nie žalovaný. Podľa dovolateľa súd nesprávne uzavrel, že plnenie pri absolútnej neplatnosti zmluvy sú si povinné vydať zmluvné strany. Ak žalovaný nič nezískal, tak nemá čo vydať. Pokiaľ odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uzavrel, že v zmysle § 451 ods. 1, 2, § 457 a § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka je daná pasívna legitímácia žalovaného, a že žalobca bol a je v právnom vzťahu iba s ním (žalovaným), tak zjavne nezohľadnil cez § 193 CSP citovaný trestný rozsudok a znenie jeho výroku pod bodom č. 4 („obžalovaný B. B. B.....prinútil súkromného podnikateľa K. L.aby si prenajal na leasing osobné motorové vozidlopričom mu dal na zaplatenie akontácie sumu 110.000,00 Sk, a ďalej ho prinútil odovzdať mu predmetné vozidlo.....vozidlo získané uvedeným konaním dal vyviezť do zahraničia, a to tak, že“).

10. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a zároveň navrhol, aby dovolací súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, nakoľko okamžitý výkon exekúcie by znamenal ohrozenie jeho základných životných funkcií.

11. Žalobca sa k podanému dovolaniu žalovaného nevyjadril.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné, a treba ho zamietnuť.

13. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

16. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

17. Žalovaný v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

18. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať,

či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmavať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu pre rozhodnutie vo veci, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

19. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa, a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

20. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

21. V súvislosti so špecifikovaním právnej otázky v zmysle zákonných požiadaviek v súlade s § 421 ods. 1 písm. b/ dovolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 336/2019 zo dňa 9. júna 2020, podľa ktorého „nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa

§ 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale druhej strane ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky“.

22. Dovolací súd sa vyššie uvedeným riadil a z obsahu podaného dovolania žalovaného vyabstrahoval právnu otázku: „*či je možné vyvodiť zodpovednosť za porušenie zmluvnej povinnosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods.1 Občianskeho zákonníka voči zmluvnej strane, ktorá uzavrela leasingovú zmluvu v dôsledku trestného činu tretej osoby, čo spôsobilo absolútnu neplatnosť tejto zmluvy podľa § 37 Občianskeho zákonníka ?*“.

23. Dovolací súd sa preto zamerl na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky uvedenej v predchádzajúcom bode 22. tohto rozhodnutia. V danom prípade ide vlastne o právne posúdenie pasívnej legitímácie pri vydaní bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo plnením z neplatnej zmluvy, ak jej neplatnosť bola spôsobená trestnou činnosťou tretej osoby odlišnej od strán zmluvy, ktorej v dôsledku trestnej činnosti tejto osoby plnenie z neplatnej zmluvy zmluvná strana vydala, a to všetko bez vedomia druhej zmluvnej strany. Teda či došlo k správnej aplikácii § 457 Občianskeho zákonníka alebo v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka má povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie subjekt, ktorý sa obohatil, teda v danom prípade tretia osoba páchajúca trestnú činnosť. Dovolací súd má za to, že ide o otázku právnu a nie skutkovú, i keď ide o hraničný prípad formulácie právnej otázky a bolo ju potrebné z obsahu dovolania vyabstrahovať. V časti právnej otázky týkajúcej sa zodpovednosti za porušenie zmluvnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je táto otázka neprípustná, pretože nebola predmetom rozhodnutia súdov nižšej inštancie, teda na jej vyriešení svoje rozhodnutie súdy nezaložili. V zostávajúcej časti otázku dovolací súd vyhodnotil ako prípustnú. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že síce k bezdôvodnému obohateniu existuje celkom bohatá rozhodovacia činnosť i najvyššieho súdu, avšak mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnou otázkou žalovaného v minulosti zaoberali.

24. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

25. Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

26. Podľa § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný **plnením** bez právneho dôvodu, **plnením z neplatného právneho úkonu** alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

27. Podľa § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, **je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.**

28. Podľa § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezdôvodným obohatením. Ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada.

29. Z obsahu spisu a zisteného skutkového stavu vyplynulo, že dňa 16.8.1999 uzavreli žalobca (ako leasingový prenajímateľ) a žalovaný (ako leasingový nájomca) Leasingovú zmluvu č. 99/01711 s predmetom leasingu – osobné motorové vozidlo Volkswagen Bora 1,6. Uvedené motorové vozidlo žalovaný od žalobcu prevzal a následne ho odovzdal do dispozície tretej osobe, ktorá mu ho už nevrátila. Ako bolo zistené žalovaný uvedenú leasingovú zmluvu uzavrel pod nátlakom tretej osoby – B. B. B., ktorý bol aj právoplatne odsúdený za tento trestný čin v konaní sp. zn. 3T 232/2000 vedeného pred Okresným súdom v Trenčíne a žalovaný si voči nemu uplatnil nárok na náhradu škody, s ktorým bol odkázaný na občianskoprávne konanie. O uvedenom žalobca v čase uzavretia leasingovej zmluvy nevedel, avšak nátlak tretej osoby na žalovaného spôsobil neslobodu jeho vôle, preto bola konštatovaná neplatnosť predmetnej leasingovej zmluvy podľa § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka. V zmysle § 451 pods.1 a 2 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného obohatí musí obohatenie vydať, pričom bezdôvodným obohatením je aj prijatie plnenia z neplatného právneho úkonu. V zmysle § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná musí každý z jej účastníkov vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal. Ustanovenie § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje bezdôvodné obohatenie všeobecne, zatiaľ čo § 457 Občianskeho zákonníka konkretizuje vydanie bezdôvodného obohatenia v dvoch prípadoch, a to v prípade neplatnej zmluvy a v prípade zrušenej zmluvy. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný uhradil žalobcovi na základe leasingovej zmluvy akontáciu 105 140,20 Sk a dňa 17.9.1999 aj prvú leasingovú splátku vo výške 21.182,60 Sk, čo je spolu v prepočte 4.193,15 eur. Žalobca na základe leasingovej zmluvy poskytol žalovanému osobné motorové vozidlo VW Bora 1,6 v hodnote 712 206,-Sk, čo je v prepočte 23.647,90 eur. Pri zohľadnení povinnosti žalobcu na vrátenie od žalovaného poskytnutého plnenia, je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi

v zmysle § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka peňažnú náhradu vo výške 19.447,73 eur, keďže vrátenie osobného motorového vozidla VW Bora 1,6 už nie je možné.

30. V dôsledku neplatnosti leasingovej zmluvy sú obe strany tejto neplatnej zmluvy povinné vydať si navzájom plnenie poskytnuté na jej základe ako to ustanovuje § 457 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného ustanovenia teda vyplýva, že ak spočíva bezdôvodné obohatenie v plnení na základe neplatnej zmluvy, sú vo vzájomnom vzťahu bezdôvodného obohatenia strany tejto zmluvy. To platí bez ohľadu na to, či sa v súvislosti s plnením z neplatnej zmluvy obohatil aj niekto iný alebo došlo k obohateniu na úkor aj iného. Aktívna a pasívna legitímácia je v prípade vydania plnenia z neplatnej zmluvy na strane účastníkov tejto neplatnej zmluvy. Vo vzťahu k páchatel'ovi trestného činu, v dôsledku ktorého bolo konanie žalovaného pri uzavretí leasingovej zmluvy neslobodné, mal možnosť žalovaný ako vo vzťahu k nemu poškodený, domáhať sa náhrady škody, ktorá mu bola v dôsledku tejto trestnej činnosti spôsobená (minimálne vo výške plnenia, ktoré je povinný vydať žalobcovi z neplatnej leasingovej zmluvy). Je treba zdôrazniť aj skutočnosť, že o neslobode vôle uzavrieť leasingovú zmluvu na strane žalovaného nemal žalobca žiadnu vedomosť a poskytol na jej základe žalovanému plnenie – odovzdal mu do užívania osobné motorové vozidlo VW Bora 1,6. To, že žalovaný uvedené vozidlo (i keď pod nátlakom), avšak bez vedomia žalobcu, následne odovzdal tretej osobe, ktorá mu ho nevrátila, nemôže ísť na úkor žalobcu. Žalobca sa v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie nerozlišuje dôvod, pre ktorý je zmluva neplatná, musí domáhať vydania plnenia, prípadne jeho peňažnej náhrady, z neplatnej leasingovej zmluvy výlučne od druhej zmluvnej strany, ktorej plnenie na základe tejto neplatnej zmluvy poskytol. Na otázku žalovaného dovolací súd preto uvádza, **že i keď bola neplatnosť zmluvy spôsobená v dôsledku trestnej činnosti tretej osoby spáchanej na osobe jedného z účastníkov zmluvy, o ktorej však druhý účastník zmluvy nevedel, v zmysle § 457 Občianskeho zákonníka je povinnosť vydania navzájom poskytnutého plnenia z takejto neplatnej zmluvy výlučne na účastníkoch tejto zmluvy, a to aj v prípade, ak plnenie jedného účastníka neplatnej zmluvy prijaté druhým účastníkom zmluvy skončilo v rukách tretej osoby v dôsledku trestnej činnosti spáchanej voči druhému účastníkovi zmluvy. Ustanovenie § 457 Občianskeho zákonníka totiž nerozlišuje dôvod neplatnosti zmluvy a ani nezuzuje jeho uplatnenie len na niektorý z dôvodov neplatnosti zmluvy.**

31. Vo vzťahu k trestne zodpovednej tretej osobe si jeho činom poškodená strana (v našom prípade žalovaný) môže uplatniť voči nemu náhradu jemu spôsobenej škody. Z uvedeného vyplýva, že sudy nižšej inštancie vec správne právne posúdili.

32. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a preto síce procesne prípustné, ale nedôvodné dovolanie žalovaného podľa § 448 CSP zamietol v celom rozsahu.

ROZHODNUTIE č. 56

Vysporiadanie pri predčasnom skončení leasingu

§ 351 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník

Pri predaji predmetu leasingu je leasingový prenajímateľ (poskytovateľ leasingu) povinný postupovať s náležitou starostlivosťou. Ak by sa predajná cena predmetu leasingu podstatne odchyľovala od obvyklej ceny (v danom mieste a čase za obdobných podmienok), je potrebné pri odpočte (vysporiadaní) vychádzať z obvyklej ceny. V prípade, že by si leasingový prenajímateľ predmet leasingu ponechal, patrí leasingovému nájomcovi obvyklá cena vráteného predmetu leasingu. Právo leasingového nájomcu na vrátenie výťažku z predaja predmetu leasingu je odvodené z ustanovenia § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/39/2021 zo 7. decembra 2022, uznesením sp. zn. IV. ÚS 441/2023 z 5. septembra 2023 Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť odmietol)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Nitra (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23Cb/173/2013-98 zo dňa 20.10.2014 (prvým v poradí) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti zmluvy o finančnom leasingu č. 9120071, uzatvorenej medzi žalobcom a právnym predchodcom žalovaného Leasing Slovenskej sporiteľne, a. s., IČO: 35 865 491 [dobrovoľný výmaz z obchodného registra dňom 06.11.2015 z dôvodu zlúčenia so žalovaným (ďalej len „žalovaný“) dňa 18.06.2007 (ďalej tiež „zmluva o finančnom leasingu“ alebo „zmluva“) a zaplata sumy 71 779,33 eur z titulu náhrady škody.
2. Súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o finančnom leasingu, čo predstavuje zákonný predpoklad pre vyhovie takej žalobe. Naliehavý právny záujem je daný, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo by jeho právne postavenie bolo neisté. Ak právna otázka (platnosť zmluvy), o ktorej má byť rozhodnuté na základe určovacej žaloby, má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k inej právnej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy, ak možno priamo žalovať na určenie samostatného práva (R 17/1972). V súvislosti s tým súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená (podľa jeho tvrdení) neplatne uzatvorenou zmluvou, súd ako predbežnú otázku skúmal platnosť zmluvy o finančnom leasingu. Z toho vyplýva, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určovacej žalobe (tu predstavovanej samostatným určovacím petitom). V súvislosti s dôvodmi neplatnosti zmluvy uplatnenými žalobcom súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo preukázané, že za žalovaného boli na základe plnomocenstva oprávnené uzatvárať zmluvy vždy dve fyzické

osoby spoločne, pričom v tomto prípade bola zmluva o finančnom leasingu podpísaná iba jednou zamestnankyňou žalovaného. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na § 33 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej tiež „OZ“), v zmysle ktorého považoval zmluvu za konkludentným spôsobom dodatočne schválenú žalovaným, a teda za uzatvorenú platne. Ohľadom žalobcom uplatneného peňažného nároku na náhradu škody súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu zo záväzkového vzťahu strán, a preto nebola splnená zákonná podmienka na priznanie nároku žalobcu na náhradu škody voči žalovanému [§ 373 a nasl. zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „ObZ“)]. Preto súd prvej inštancie žalobu zamietol v celom rozsahu.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 15Cob/134/2015-159 zo dňa 18.10.2016 v poradí prvý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určenie neplatnosti zmluvy potvrdil a vo zvyšnej časti, o zaplatenie sumy 71 779,33 eur s príslušenstvom, rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd považoval prvoinštančný rozsudok v zrušenej časti za nedostatočne odôvodnený, nakoľko sa súd prvej inštancie dostatočne nevysporiadal s prípadnou existenciou iného právneho titulu na plnenie, než je náhrada škody. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že ak sa žalobca v konaní domáha peňažného plnenia, pričom tento nárok odôvodní s poukazom na právnu kvalifikáciu, nie je takto označená právna kvalifikácia pre súd záväzná.
4. Súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 23Cb/173/2013-413 zo dňa 02.05.2019 (druhým v poradí), konanie v časti o zaplatenie sumy 15 527,49 eur zastavil a žalobu vo zvyšku zamietol. Rozhodnutie vo výroku o čiastočnom zastavení konania vplynulo zo žalobcovho dispozitívneho úkonu čiastočného späťvzatia žaloby, s ktorým žalovaný súhlasil. K zvyšnému nároku žalobcu na náhradu škody súd prvej inštancie s poukazom na úpravu v § 373 ObZ konštatoval, že na vznik daného nároku nebola splnená zákonná podmienka porušenia povinnosti vyplývajúcej zo záväzkového vzťahu, nakoľko žalobca nepreukázal, ktorú zmluvnú povinnosť žalovaný porušil a že v dôsledku tohto porušenia malo dôjsť k spôsobeniu škody žalobcovi. Súd prvej inštancie v intenciách kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu posudzoval žalobcom uplatňovaný nárok aj v zmysle právnej úpravy bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti konštatoval, že k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného a na úkor žalobcu nedošlo, aj preto, že od uzatvorenia zmluvy až do jej predčasného ukončenia mal žalobca predmet leasingu k dispozícii a mohol ho užívať, uhradené splátky predstavovali nájomné počas doby užívania predmetu leasingu.
5. Na odvolanie žalobcu odvolací súd rozsudkom č. k. 15Cob/121/2019-497 zo dňa 01.12.2020 (druhým v poradí) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom (žalobu zamietajúcom) výroku (II.) ako aj vo výroku (III.) o náhrade trov konania a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Konštatoval, že odvolacie námietky žalobcu boli totožné s tými, ktoré uplatňoval už v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. S poukazom na ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie

za vecne správne rozhodnutie a uviedol, že si osvojil jeho dôvody. Skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke, sú podľa názoru odvolacieho súdu vecne správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Prvoinštančný súd dospel rovnako k správne právnemu záveru, že žalobca nepreukázal dôvodnosť uplatneného nároku titulom náhrady škody a ani titulom bezdôvodného obohatenia. V danom prípade žalobca nepreukázal, ktorú právnu povinnosť právny predchodca žalovaného ako leasingový prenajímateľ porušil a že porušenie tejto povinnosti malo za následok spôsobenie škody žalobcovi. Žalobca neunesol dôkazné bremeno ani ohľadom výšky škody, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku porušenia povinnosti právneho predchodcu žalovaného. Dôkazné bremeno preukázania splnenia týchto podmienok (náhrady škody) znáša poškodený (žalobca). Rovnako žalobca podľa odvolacieho súdu neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania dôvodu na vydanie bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného a ani výšky takého obohatenia.

6. K námietke žalobcu o protiprávnom konaní žalovaného, ktoré malo spočívať v tom, že po odobratí predmetu leasingu nebolo vykonané jeho ocenenie a následne došlo k predaju predmetu leasingu jeho dodávateľovi za cenu, ktorú žalobca považoval za nízku, odvolací súd uviedol, že pre žalovaného žiadna takáto povinnosť (ocenenia) z obsahu zmluvy o finančnom leasingu nevyplývala. V danom prípade predčasným ukončením zmluvy v dôsledku neuhrádzania leasingových splátok žalobcom, zanikol žalobcovi právny titul na držbu a užívanie predmetu leasingu. Odvolací súd tak v postupe žalovaného po ukončení zmluvy o finančnom leasingu nevzhliadol žiadne protiprávne konanie a žalobcom namietané konanie žalovaného nebolo možné posúdiť ani ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Odvolací súd v tejto súvislosti dodal, že žalobca nevyužil svoje právo reklamovať zistené vady predmetu leasingu, nezaobstaral znalecký posudok a nevyužil ani právo uplatňovať prípadné nároky z vád tovaru. Za danej situácie preto poukazovanie žalobcu na porušenie prevenčnej povinnosti žalovaného v zmysle § 415 OZ bolo neadekvátne.
7. K žalobcom uplatnenej peňažnej sume, zaplatenie ktorej požadoval od žalovaného, odvolací súd uviedol, že žalobca, ktorého v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno na preukázanie splnenia podmienok z hľadiska nároku na náhradu škody, nepreukázal porušenie povinnosti žalovaného, výšku škody a ani príčinnú súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody. S tvrdením žalobcu, že výška škody zodpovedá celej sume ním uhradených splátok, nemožno súhlasiť, pretože žalobca za obdobie užívania predmetu leasingu bol povinný platiť odplatu, a preto tvrdenie žalobcu, že si z dôvodu nemožnosti preukázať reálnu cenu tlačiarne zo strany žalovaného, uplatňuje celú sumu uhradených leasingových splátok, nemá žiadny právny základ. Z hľadiska nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, odvolací súd rovnako konštatoval, že v tomto smere žalobca (v ods. 13 sa chybne uvádza „žalovaný“; pozn. dovolacieho súdu) neunesol dôkazné bremeno preukázania dôvodu na vydanie bezdôvodného obohatenia a ani výšky bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd navyše dodal, že v prípade, ak by žalovaný bol povinný vydať bezdôvodné obohatenie vo výške zaplatených súm leasingových splátok, žalobca by užíval predmet leasingu bezplatne, čo by naopak zakladalo bezdôvodné obohatenie na strane žalobcu.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) včas dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval kumulatívne z ust. § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP, pričom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súčasne aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.
9. Prípustnosť dovolania vyvodzovaného z ust. § 420 písm. f) CSP dovolateľ odôvodnil tým, že odvolací súd sa náležite nezaoberal pre vec významnými argumentmi obsiahnutými v odvolaní žalobcu, v dôsledku čoho odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil, a preto došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Odvolací súd podľa dovolateľa vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, taktiež opomenul prihliadať na rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí len zhrnul závery súdu prvej inštancie, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil, avšak skutkové závery súdu prvej inštancie podľa dovolateľa nevyplývajú z vykonaného dokazovania. V tejto súvislosti dovolateľ uviedol, že v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie a aj odvolacieho súdu existujú rozpory v tom, či si žalobca vady voči dodávateľovi predmetu leasingu uplatňoval, alebo nie. Dovolateľ konkretizoval, že v bode 2. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, je uvedené, že počas doby platenia splátok žalobca oznamoval dodávateľovi predmetu leasingu vady tovaru, ktoré dodávateľ priebežne odstraňoval. V tom istom bode odvolací súd uvádza, že žalobca nepreukázal, či si v zmysle bodu 4.1.6. všeobecných podmienok finančného leasingu u dodávateľa predmetu leasingu uplatňoval niektorý zo zákonných nárokov z vadného plnenia, a preto nemohol žalovaný od kúpnej zmluvy odstúpiť. S takto zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil v plnom rozsahu napriek zrejším nezrovnalostiam. Podľa dovolateľa napriek oznámeniu vád predmetu leasingu dodávateľovi, nedošlo k ich odstráneniu. V dôsledku toho došlo k oznámeniu predmetných vád aj žalovanému, s výzvou na odstúpenie od kúpnej zmluvy uzatvorenej s dodávateľom z dôvodu, že nedošlo k odstráneniu vád. Dovolateľ záverom označil dôkazy, ktoré predložil na podporu svojich tvrdení.
10. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces podľa názoru dovolateľa spočíva v uvedenom rozpore záverov zistených z vykonaného dokazovania a tiež v absencii hlbšej argumentácie v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu o dovolateľom namietanej skutočnosti, že konanie žalovaného po skončení leasingovej zmluvy je v rozpore s dobrými mravmi a so zásadou poctivého obchodného styku. Dovolateľ uviedol, že predmet leasingu mu bol odobratý za účelom testovania, pričom túto skutočnosť preukázal predložením čestného prehlásenia zo dňa 15.12.2010. Žalovaný však napriek tomu predmet leasingu predal, čím žalobcu uviedol do omylu. Uvedené konanie žalovaného považuje dovolateľ za konanie v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, pričom odvolací súd sa s touto problematikou v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne nevyšporiadal.

11. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ videl v tom, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil, že v konaní nebolo preukázané riadne a bezodkladné uplatňovanie vád zo strany žalobcu. Taktiež v tejto súvislosti dovolateľ uviedol, že nakoľko žalovaný odmietol odstúpiť od kúpnej zmluvy uzavretej s dodávateľom, porušil prevenčnú povinnosť zakotvenú v § 415 OZ.

12. Vzhľadom k vyššie uvedenému, dovolateľ naformuloval jednotlivé právne otázky, od vyriešenia ktorých, podľa jeho názoru, záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (ďalej tiež „otázka 1/ až 6/“), nasledovne:

1/ *„Je možné konanie žalovaného, vzhľadom na skutočnosť, že po odobratí predmetu leasingu z dispozičnej sféry žalobcu, žalovaný odpredal predmet leasingu dodávateľovi za jeho symbolickú cenu bez zistenia hodnoty predmetu leasingu a upovedomenia žalobcu s prihliadnutím na skutkové okolnosti daného prípadu (uviedenie žalobcu do omylu), posúdiť ako úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi?“*,

2/ *„V prípade ak by bol záver na právnu otázku č. 1. taký, že konanie žalovaného nedosiahlo intenzitu úmyselného konania proti dobrým mravom, ktoré by zakladalo neplatnosť právneho úkonu odstúpenia od leasingovej zmluvy a následného uzavretia kúpnej zmluvy za účelom ďalšieho odpredaja predmetu leasingu, môže súd poskytnúť výkonu práva, na základe ktorého bolo realizované odobratie predmetu leasingu, právnu ochranu a je takýto výkon práva v súlade so zásadami poctivého obchodného styku?“*,

3/ *„Došlo v rámci právneho vzťahu založeného zmluvou o finančnom leasingu medzi zmluvnými stranami k platnému odstúpeniu od zmluvy zo strany žalovaného a možno vzhľadom na následné konanie zmluvných strán pokladať účinky odstúpenia za platné?“*

4/ *„Ak je odpoveď na právnu otázku č. 3 kladná, je možné pokladať konanie zmluvných strán (dohoda o testovaní predmetu leasingu) po platnom odstúpení od leasingovej zmluvy zo strany žalovaného za konanie smerujúce k uzavretiu inomínátnej zmluvy v zmysle ustanovenia § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka medzi zmluvnými stranami pôvodnej zmluvy o finančnom leasingu?“*,

5/ *„Bez ohľadu na to, aké je správne zodpovedanie predchádzajúcich nastolených právnych otázok, v prípade ak dôjde k predčasnemu ukončeniu leasingovej zmluvy, majú sa uplatniť ustanovenia o bezdôvodnom obohatení na právny vzťah založený leasingovou zmluvou, ktorá bola ukončená a má dôjsť k vysporiadaniu vzájomných nárokov medzi zmluvnými stranami v zmysle zásad a ustanovení upravujúcich bezdôvodné obohatenie podľa ust. § 451 a § 457 Občianskeho zákonníka, a akým spôsobom?“*,

6/ *„Aké právne normy je nutné aplikovať pri posúdení právnej podstaty finančného leasingu v rámci právneho vzťahu medzi zmluvnými stranami založenými zmluvou o finančnom leasingu?“*.

13. Prípustnosť dovolania vyvodzovaného z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ odôvodnil sformulovaním otázok 1/ až 4/. K otázkam 1/ a 2/ uviedol, že žalovaný si musel byť vedomý hodnoty predmetu leasingu, ktorá bola mnohonásobne vyššia než 2 800,- eur, napriek tomu predmet leasingu za túto cenu predal, v dôsledku čoho je možné úmysel žalovaného poškodiť žalobcu predpokladať. Dovolateľ dodal, že žalovaný žiadnym

relevantným spôsobom nepreukázal hodnotu predmetu leasingu a napriek tomu, že sľúbil žalobcovi jeho testovanie, došlo k odpredaju predmetu leasingu, čím uviedol žalobcu do omylu. Odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu názoru pri aplikácii § 3 ods. 1 OZ, keďže nevzal do úvahy všetky okolnosti daného prípadu a nevysporiadal sa s otázkou posúdenia úmyslu žalovaného pri predaji predmetu leasingu dodávateľovi. Taktiež odvolací súd neaplikoval § 424 OZ.

14. K otázkam 3/ a 4 dovolateľ argumentoval, že podľa jeho názoru leasingová zmluva medzi žalobcom a žalovaným trvala aj v čase odobratia predmetu leasingu. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný síce listom zo dňa 22.10.2010 oznámil žalobcovi ukončenie zmluvy, žalobca sa však so žalovaným dňa 15.12.2010 dohodli, že budú zisťovať príčiny vád predmetu leasingu. Podpísaný protokol o prevzatí predmetu leasingu zo dňa 15.12.2010 má tak preukazovať, že sa strany dohodli na pokračovaní, resp. modifikácii ich zmluvného vzťahu.
15. Prípustnosť dovolania vyvodzovaného z ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ odôvodnil sformulovaním otázok 5/ a 6/. Podľa jeho názoru odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu názoru vo vzťahu k naplneniu zákonných predpokladov bezdôvodného obohatenia, v dôsledku odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe pri posúdení otázky podstaty finančného leasingu. Taktiež je otázne, vzhľadom na absenciu právnej úpravy týkajúcej sa inštitútu finančného leasingu, aké ustanovenia možno na predmetný vzťah aplikovať. Dovolateľ poukázal na (bližšie nešpecifikované) teoretické vymedzenie pojmu finančného leasingu, v zmysle ktorého podstatou finančného leasingu je dočasné užívanie predmetu leasingu s cieľom nadobudnúť ho do vlastníctva po splnení podmienok leasingu. V súvislosti s tým dovolateľ uviedol, že v danom prípade spočíva podstata bezdôvodného obohatenia v tom, že si strany majú vrátiť plnenie, ktoré si vzájomne poskytli na základe právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol. Odvolací súd teda dospel k nesprávnemu právnemu záveru, že v danom prípade nedošlo k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, nakoľko nezohľadnil osobitosti a ekonomický účel finančného leasingu a ustálenú rozhodovacu činnosť súdov. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na bližšie neoznačený rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Cob/80/2015 zo dňa 29.09.2016, na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/47/2017 zo dňa 23.03.2018, v odôvodnení ktorého zvýraznil, že: *„K prevodu vlastníckeho práva nedochádza pri finančnom leasingu výlučne jednostranným výkonom oprávnenia nájomcu, ako je to pri zmluve o kúpe prenajatej veci. Leasingovú zmluvu, ktorá je trojstranným vzťahom, ktorý v sebe zahŕňa aj financujúcu stranu, je možné dojednať len ako nepomenovanú zmluvu“*. Ďalej k otázke bezdôvodného obohatenia poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 11.10.2007, sp. zn. 28 Cdo 3113/2007 a rozsudok zo 14.12.2005, sp. zn. 29 Odo 211/2005.
16. Podľa dovolateľa odvolací súd vec nesprávne právne posúdil tým, že ust. § 451 ods. 1 OZ v spojení s § 457 OZ nesprávne interpretoval a tým, *„že na posúdenie otázky nároku z titulu bezdôvodného obohatenia neaplikoval ust. § 269 ods. 2 OBZ na predmetný záväzkový*

vzťah, na základe ktorého bol právny vzťah medzi stranami založený“. Vyjadril názor, že okamihom odpadnutia právneho dôvodu plnenia (podľa leasingovej zmluvy) sa poskytnuté plnenie stáva bezdôvodným obohatením a ak by teda žalovaný zodpovedne pristúpil k ohodnoteniu predmetu leasingu po jeho odobratí žalobcovi a následne k jeho predaju za reálnu cenu, pri vyúčtovaní by bol povinný cenu tlačiarne žalobcovi vyplatiť, keďže žalobca ju v podobe splátok v sume 56 251,84 eur „už takmer celú“ uhradil.

17. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný. Uviedol, že pôvodne sa žalobca domáhal len určenia neplatnosti zmluvy o finančnom leasingu, následne rozšíril žalobný petit o nárok na náhradu škody, pričom súd túto zmenu žaloby pripustil na pojednávaní dňa 20.10.2014. Žalobca od tohto momentu opakovane uvádza nové tvrdenia, ktoré neboli do konania vnesené procesne predpokladaným spôsobom, čiže nemôžu tvoriť predmet konania. Ďalej žalovaný tvrdí, že dovolateľ sa síce odvoláva na prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ale odôvodňuje ju len skutkovými tvrdeniami, pričom v konaní mu nebolo znemožnené uskutočňovanie jeho práv, resp. nebolo porušené právo na spravodlivý súdny proces. Žalobca namieta nesprávne a neúplné skutkové zistenia, avšak to podľa názoru žalovaného nenapĺňa prípustný dovolací dôvod. Žalovaný vzhľadom na ust. § 440 ods. 2 ObZ poukázal na to, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením niektorého z nárokov z väd tovaru podľa § 436 a 437 ObZ, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Zdôraznil, že práve žalobca neposkytol potrebnú súčinnosť pri testovaní predmetu leasingu znalcom Ing. R. Naništom, ktorý mailom dňa 16.09.2010 oznámil dodávateľovi, že žalobca neobjednal náplne potrebné k testovaniu, a teda nie je dôvod jeho účasti na testovaní daného zariadenia. K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP žalovaný uviedol, že opäť sa jedná o snahu dovolateľa, aby dovolací súd posudzoval predmetnú vec zo skutkového, a nie právneho hľadiska. Vo vzťahu k nároku na náhradu škody, príp. na vydanie bezdôvodného obohatenia, žalovaný uviedol, že dovolateľ neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie týchto nárokov. Rovnako nebola preukázaná existencia väd na predmete leasingu, ani uplatnenie nárokov z väd bez zbytočného odkladu. K odobratiu predmetu leasingu z dispozičnej sféry dovolateľa žalovaný poukázal na znenie bodu 5.1.9. Všeobecných podmienok finančného leasingu (ďalej tiež „všeobecné podmienky“), ktorý upravoval povinnosť vrátiť predmet leasingu (leasingovým nájomcom) pri predčasnom ukončení zmluvy. Žalovaný navrhol dovolanie podané žalobcom odmietnuť, prípadne zamietnuť a priznať žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Žalobca v replike zopakoval dôvody svojho dovolania.

18. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) riadne zastúpená strana sporu (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo vydané rozhodnutie odvolacieho súdu (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP), dospel k záveru, že dovolaniu žalobcu vyhovieť nemožno, keďže v časti nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a vo zvyšnej časti, v ktorej je dovolanie prípustné [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], nie je dôvodné.

K právnej úprave prípustnosti dovolania.

- 19.** Z obsahu spisu vyplýva, že konanie vo veci samej začalo dôjdením žaloby zo dňa 13.12.2013 súdu, teda za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (zák. č. 99/1963 Zb. v neskoršom znení, účinnom do 30.06.2016). Pre dovolacie konanie bolo určujúce, že dovolanie žalobcu z 20.04.2021 bolo podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu [zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej tiež „CSP“)], podľa ust. § 470 ods. 1 ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.
- 20.** Aj za účinnosti CSP je potrebné dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (obdobne sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/10/2012, 7Cdo/92/2012 a 1Cdo/145/2018).
- 21.** Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Posúdenie, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.
- 22.** Vo vzťahu ku všetkým mimoriadnym prostriedkom platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).
- 23.** Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/2003).

- 24.** Uvedenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, len ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu – ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.
- 25.** Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).
- 26.** Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).
- 27.** Dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný (§ 439 CSP, okrem prípadov uvedených v písm. a/ až c/ citovaného ustanovenia). Rovnako je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 v spojení s § 431 ods. 1 CSP a/alebo § 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku uvedenej viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom, dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 59/2017 z 8. júna 2017).
- 28.** Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).
- 29.** Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Zo zákonných ustanovení, upravujúcich otázku prípustnosti dovolania, je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody, a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

30. Dovolateľ podal dovolanie podľa ust. § 420 písm. f) CSP a tiež podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

31. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
32. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.
33. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.
34. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).
35. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre

rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

- 36.** Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1/ nesprávny procesný postup súdu, 2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň 3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.
- 37.** Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.
- 38.** Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.
- 39.** Dovolačí súd z vyššie uvedených hľadísk preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.
- 40.** Dovolaateľ vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP vidí v tom, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku náležite a riadne nezaoberal pre vec významnými argumentmi ním prednesenými v odvolaní. Vytýka odvolaciemu súdu, že sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvoinštančného súdu, a to napriek tomu, že tento dospel podľa dovolateľa na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a v nadväznosti na to k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Za také považoval zistenia a závery súdu prvej inštancie, že žalobca právneho predchodcu žalovaného písomne nepožiadala o odstúpenie od kúpnej zmluvy, že žalobca neodstúpil od zmluvy o finančnom leasingu a nedal vypracovať znalecký posudok na posúdenie väd tovaru a ďalej, že žalovaný mohol od (kúpnej) zmluvy odstúpiť len zo zákonných alebo zmluvných dôvodov a v prípade, že dodaný predmet leasingu mal vady, žalobca ich mal preukázať predávajúcemu a uplatniť si nároky z vadného plnenia a v prípade ich neodstránenia mal vyzvať žalovaného na odstúpenie od zmluvy (s dodávateľom). V tomto ohľade žalobca nesúhlasil so záverom súdov, že nepostupoval zákonným spôsobom, nepreukázal splnenie zákonných predpokladov na odstúpenie od kúpnej

zmluvy, a preto nemôže byť na ťarchu žalovanému pripisované porušenie zmluvy ani neodstúpenie od zmluvy. Taktiež to, že žalobca nepreukázal, ktorú zmluvnú povinnosť žalovaný porušil s následkom jeho zodpovednosti za náhradu škody voči žalobcovi. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že vychádzal z týchto nesprávnych skutkových okolností, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, na základe čoho dospel k chybnému právnemu záveru vo vzťahu k posúdeniu zákonnosti postupu žalobcu a vo vzťahu k včasnosti oznámenia väd ako aj k uplatneniu nároku z väd predmetu leasingu.

- 41.** Preskúmaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a v rozsahu potrebnom pre dovolací prieskum (§ 440 CSP) i konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, dovolací súd uvádza, že nezistil vady zmätočnosti vytykané dovolateľom v zmysle § 420 písm. f) CSP. Ako už bolo povedané vyššie, muselo by ísť o nesprávny procesný postup súdu, tento nesprávny procesný postup by znemožnil dovolateľovi ako žalujúcej strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň intenzita tohto zásahu by dosahovala takú mieru, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolateľ v tejto časti dovolania okrem výhrad k rozporným konštatovaniam v časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v podstate napáda výsledky dokazovania a jeho hodnotenia, vykonaného pred súdom prvej inštancie, pričom vyjadruje nesúhlas a polemizuje so skutkovými zisteniami a závermi, ku ktorým tento súd dospel a ktoré z hľadiska potvrdzujúceho rozhodnutia (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) prevzal do napadnutého rozhodnutia odvolací súd, stotožniac sa s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolateľ sa tiež domáha prehodnotenia určitých listinných dôkazov, majúcich preukazovať a podporovať jeho tvrdenia o dodržaní zmluvných podmienok (všeobecné podmienky leasingovej zmluvy) a zákonných predpokladov (§ 436 a nasl. ObZ) pre riadne uplatňovanie nárokov z väd tovaru (predmetu leasingu) voči dodávateľovi. A napokon vyjadruje nesúhlas s právnym posúdením veci vyjadreným v odôvodnení rozsudkov oboch súdov nižších inštancií.
- 42.** Dovolací súd k uvedenému zdôrazňuje, že v civilnom sporovom konaní súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových strán (§ 185 ods. 1 CSP, resp. § 120 ods. 1 OSP s účinnosťou do 30. júna 2016). Súd hodnotí predložené dôkazy, resp. vykonáva dokazovanie aj inými dôkazmi, než predložia strany a následne ich hodnotí podľa svojho uváženia v zmysle zákona (§ 191 CSP). Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu, pričom hodnotiacia úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku.
- 43.** Vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP však nezakladá už to, ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, resp. vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, pretože to nemožno považovať za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré strany

mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčené (obdobne R 125/1999, R 6/2000). Rovnako, pokiaľ by aj súd niektorý z vykonaných dôkazov alebo i viaceré takéto dôkazy vyhodnotil nesprávne, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne; táto samotná skutočnosť však sama osebe prípustnosť dovolania nezakladá a nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné. O prípad nepreskúmateľnosti (arbitrárnosti) rozhodnutia, založenej na takomto pochybení, by pritom mohlo ísť len vtedy, ak by dôkazy boli hodnotené v rozpore so zásadami elementárnej logiky, prípadne ak by závery boli vyvodzované z dôkazu, ktorý vôbec vykonaný nebol; o žiaden taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo.

44. Už z rozsudku súdu prvej inštancie bolo dostatočne zreteľné, že predmetom konania a dokazovania vo veci samej zostalo (prejudiciálne) určenie neplatnosti zmluvy o finančnom leasingu a peňažný nárok žalobcu na zaplatenie sumy 56 251,84 eur s príslušenstvom, súdom posudzovaný z hľadiska náhrady škody a navyše (v intenciách záväzného právneho názoru odvolacieho súdu v jeho predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí) aj z hľadiska bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie uviedol, detailne špecifikujúc, ktoré dôkazy v celom konaní vykonal (ods. 8 a 29 odôvodnenia), ktoré skutkové tvrdenia považoval za preukázané (ods. 41) a dostatočne odôvodnil aj to ako vec právne posúdil tak vo vzťahu k záveru o platnosti (teda nie neplatnosti tvrdenej žalobcom) leasingovej zmluvy, ako aj vo vzťahu k záveru o nepreukázaní dôvodnosti primárne uplatneného nároku žalobcu na náhradu škody v sume 56 251,84 eur. Uplatnený nárok od začiatku sporu dovolateľ vyvodzoval jednak z uzavretia neplatnej zmluvy o finančnom leasingu v dôsledku konania (vady podpisu) žalovaného, čo sa nepotvrdilo, a jednak z toho, že žalovaný porušil svoju povinnosť, keď neodstúpil od kúpnej zmluvy s dodávateľom predmetu leasingu. Podstatným pre zamietnutie žaloby bolo zistenie a záver súdu prvej inštancie, že na strane žalovaného nebola preukázaná zmluvná ani zákonná povinnosť odstúpiť od kúpnej zmluvy s dodávateľom predmetu leasingu.

45. K námietke nepreskúmateľnosti časti odôvodnenia pre „*nejednotnosť vymedzených skutkových záverov*“, dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie v rozhodnutí v rámci rekapitulácie skutkových zistení uviedol aj to, že „*počas doby platenia splátok žalobca oznamoval predávajúcemu, BIBUS SK, s.r.o., vady tovaru, predávajúci vady priebežne odstraňoval*“ (ods. 41). Súčasne v rámci odôvodnenia právneho posúdenia veci (ods. 43) súd prvej inštancie z hľadiska výkladu dojednania v čl. 4.1.6 všeobecných podmienok konšatoval, že leasingový prenajímateľ mohol od kúpnej zmluvy odstúpiť až po tom, ako žalobca uplatnil u predávajúceho nároky z vadného plnenia v zmysle § 436 a § 437 ObZ, pričom „*žalobca nepreukázal, že si u predávajúceho, BIBUS SK, s.r.o. riadne uplatnil niektorý zo zákonných nárokov či už pri podstatnom alebo nepodstatnom porušení kúpnej zmluvy...*“. Uvedenú diskrepanciu žalobca (neskorší dovolateľ) namietal už v podanom odvolaní, pričom odvolací súd v napadnutom rozsudku podrobne opísal priebeh konania a podstatný obsah rozhodnutia súdu prvej inštancie (ods. 1 a 2), ako aj tieto žalobcove námietky (ods. 3), avšak zjavne ich (a contrario) nepovažoval za podstatné, keďže relevantným bol podľa neho záver o nepreukázaní dôvodnosti uplatneného nároku titulom náhrady škody a ani titulom bezdôvodného obohatenia, to, že žalobca nepreukázal, ktorú právnu povinnosť právny

predchodca žalovaného ako leasingový prenajímateľ porušil a že toto porušenie malo mať za následok spôsobenie škody žalobcovi, ktorý neunesol dôkazné bremeno (spočívajúce na strane poškodeného) ani k výške uplatňovanej škody, ani k príčinnej súvislosti medzi konaním, ktoré viedlo k vzniku škody a samotnou škodou. Rovnako žalobca podľa odvolacieho súdu neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania dôvodu na vydanie bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného a ani výšky bezdôvodného obohatenia. V tomto smere je možné čiastočne vytknúť odvolaciemu súdu azda len to, že mohol podrobnejšie vysvetliť k úprave nárokov z väd tovaru v zmysle § 436 a nasl. ObZ, na ktorú všeobecne odkazoval vo svojom rozhodnutí súd prvej inštancie, potrebu preukázania kumulatívneho splnenia podmienky včasnej a riadnej notifikácie väd a voľby práva kupujúceho (napr. na odstránenie väd), avšak v danom prípade to nemožno považovať za nedostatok odôvodnenia rozhodnutia spôsobujúci nepreskúmateľnosť rozhodnutia v pre vec zásadných skutkových a právnych otázkach a v intenzite spôsobujúcej porušenie práva na spravodlivý proces (dosahujúcej až justičný omyl). V danom prípade totiž dovolateľ primárne opieral svoj nárok na náhradu škody na nesprávnej premise o porušení zmluvnej, resp. právnej povinnosti leasingovej spoločnosti (leasingového prenajímateľa) odstúpiť od kúpnej zmluvy s dodávateľom predmetu leasingu. Takáto povinnosť medzi stranami však dohodnutá nebola a pre leasingového prenajímateľa (subjekt poskytujúci finančný leasing, t. j. poskytovateľa leasingu) zo žiadnej normy v rámci právneho poriadku SR rovnako nevyplýva, čo síce stručne, avšak dostatočne a zreteľne konštatoval vo svojom rozhodnutí už súd prvej inštancie.

46. Je vhodné len na okraj dodať a zvýrazniť, že **odstúpenie od zmluvy** je v ObZ koncipované ako jeden zo zákonných spôsobov zániku nesplneného záväzku (§ 344 a nasl. ObZ), pričom v prípade naplnenia zmluvných alebo zákonných podmienok **ide o možnosť oprávneného subjektu, teda právo a nie povinnosť**, ako tvrdí dovolateľ. Zmluvné strany sa v rámci zmluvnej slobody môžu dohodnúť na tom, že jedna z nich alebo obidve sú oprávnené od zmluvy odstúpiť a zároveň dohodnúť si dôvody, kedy sú tak oprávnené urobiť. Táto dohoda nesmie odporovať kogentným ustanoveniam zákona. Od zmluvy je možné odstúpiť tiež vtedy, keď to umožňuje Obchodný zákonník alebo iný zákon (Vozár, Ďurica in: Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2006, s.672). Dôvodné odstúpenie od zmluvy je výkonom **práva**, ktoré vyplýva buď zo zákona alebo zo zmluvy (R 27/2002). Teda len to, že zmluvné strany obmedzili právo leasingového nájomcu na voľbu nárokov z väd tovaru (predmetu leasingu) okrem práva odstúpiť od kúpnej zmluvy s dodávateľom, neznamená založenie povinnosti leasingového prenajímateľa vyhovieť prípadnej požiadavke leasingového nájomcu na odstúpenie od zmluvy. V tejto súvislosti je žiaduce zvýrazniť tiež to, čo vyplýva z napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, že nebol preukázaný ani základný predpoklad takéhoto postupu, a to skutočnosť, že si žalobca u dodávateľa predmetu leasingu riadne (t. j. spôsobom podľa zákonnej úpravy v § 436 a nasl. ObZ) uplatnil niektorý zo zákonných nárokov z tvrdných väd tovaru, či už pri podstatnom alebo nepodstatnom porušení kúpnej zmluvy. Bolo zmluvnou povinnosťou žalobcu najskôr si nároky z vadného plnenia uplatniť u dodávateľa predmetu leasingu a až následne mohol žalovaný k tomu zaujať postoj, avšak z ničoho nevyplývala jeho povinnosť odstúpiť od kúpnej

zmluvy s dodávateľom, a už vôbec nemôže ísť o porušenie prevencie podľa § 415 OZ v kontexte vád tovaru, k čomu sa taktiež vyjadril odvolací súd v napadnutom rozsudku.

47. Ak teda žalobca dovolaním namieta, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f) CSP došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné, arbitrárne a náležité (podľa predstáv dovolateľa) nereaguje na jeho odvoláciu argumentáciu, a to v miere, ktorá má zakladať porušenie jeho práva na spravodlivý proces, tak s dovolateľom nemožno súhlasiť.
48. Podľa článku 2 Základných princípov CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (odsek 1); právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (odsek 2, časť vety pred bodkočiarkou) a ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (odsek 3).
49. Podľa ust. § 387 ods. 2 a 3 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. (3) Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.
50. Podľa § 393 ods. 2 a 3 CSP, v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté. (3) Ak sa súd (*odvolací – pozn. najvyššieho súdu*) odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.
51. V súvislosti s argumentáciou dovolateľa o nedostatočnom, a tým nepreskúmateľnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, a vzhľadom na jeho potvrdzujúci charakter aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (keďže tvoria celok), dovolací súd ďalej poukazuje na to, že z judikatúry ústavného súdu vo vzťahu k všeobecnému súdnictvu vyplýva, že jednou z garancií obsiahnutých v pojme práva na spravodlivý proces je aj celkom nepochybné právo účastníka na riadne odôvodnenie, nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky dovolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôvodu [§ 420 písm. f) CSP, pozn. dovolacieho súdu] preto nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia,

ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou. Striktné oddeľovanie procesného postupu súdu a rozhodnutia, ktorý je jeho sumárom a výsledkom, nie je ústavné udržateľným konceptom, pretože celý faktický proces súdu a naň nadväzujúci myšlienkový proces hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41). Ústavný súd pakovane vo svojej judikatúre pripomína, že všeobecné súdy pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre účastníka konania. Pretože jednotlivec sa obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021).

- 52.** K zjavnej neodôvodnenosti (arbitrárnosti) rozhodnutí všeobecných súdov sa vyjadril ústavný súd ďalej tak, že je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).
- 53.** Preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu však došiel dovolací súd k záveru, že o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľ v danej veci nejde. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 aj 2 CSP, teda i pre stotožnenie sa s jeho odôvodnením. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu. Odvolací súd spravidla v takomto svojom rozhodnutí preberá skutkové a právne závery súdu prvej inštancie. V takých prípadoch rozhodnutia obsahujú sporovým stranám známe podania, známe napadnuté rozhodnutia (rozsudok alebo uznesenie) a v závere obsahujú už len stručné konštatovania o správnosti a presvedčivosti rozhodnutia, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje.
- 54.** Z uvedeného vyplýva a dovolací súd k tejto časti dovolania uzatvára, že skutkové a právne závery vyjadrené v odôvodnení rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií, ktoré vzhľadom na potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu v zmysle § 387 ods. 1 a 2 ObZ, je potrebné z hľadiska prieskumu dôvodov rozhodnutia považovať za organický celok, netrpia vadou nepreskúmateľnosti alebo takých nedostatkov dosahujúcich až ústavnoprávny rozmer, ktoré by v konečnom dôsledku negatívne zasiahli do

práva strany na spravodlivý súdny proces. Určitá strohosť vyjadrenia skutkových, resp. právnych záverov rozhodnutia neznamená v danom prípade nedostatočne posúdenú vec, ani také odchylenie sa od logických úvah a výkladu inak správne aplikovaných právnych noriem, že by to v miere vyžadovanej úpravou v ust. § 420 písm. f) CSP predstavovalo zmätočnosťnú vadu s následkom porušenia práva strany na spravodlivý proces.

- 55.** Pokiaľ ďalej z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP vo väzbe na § 438 ods. 1 CSP) vyplýva, že žalobca vyvodzuje procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd (a pred ním tiež súd prvej inštancie) založil svoje rozhodnutie, tak dovolací súd uvádza, že už v režime skoršej úpravy občianskeho súdneho konania (účinnnej do 30. júna 2016 podľa Občianskeho súdneho poriadku) dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa právnym posúdením účastníkovi (dnes strane sporu) neznemožňuje. Na tom zotrúva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj za účinnosti novej právnej úpravy (R 24/2017 a tiež 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).
- 56.** Pokiaľ teda pod vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ (bod II. dovolania) podradil aj námietky voči súdmi nižších inštancií vyvodeným skutkovým zisteniam a na ich základe prijatým právnym záverom, keď výslovne vytýka dovolaciemu súdu stotožnenie sa so skutkovým a právnym záverom prvoinštančného súdu, *„napriek skutočnosti, že prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, v nadväznosti na čo došlo podľa názoru žalobcu zo strany súdu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci“*, tak ako bolo už vyššie povedané, uvedené námietky netvorí príпустné dovolacie dôvody z hľadiska úpravy v ust. § 420 písm. f) CSP. Ani prípadné nesprávne hodnotenie dôkazov (§ 191 CSP) nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Vydanie rozhodnutia v rozpore so zisteným skutkovým stavom a výsledkami dokazovania, záver súdu o neunesení dôkazného bremena, či postup súdu pri hodnotení výsledkov dokazovania sú námietky týkajúce sa postupu súdu v procese dokazovania. Spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov súdom odchyľne od tvrdení a názoru sporovej strany predstavuje skutkovú rovinu posudzovania sporu. V tomto ohľade dovolací súd poukazuje na § 442 CSP, podľa ktorého je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom (prípadne uzavretý už pred súdom prvej inštancie) nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, ale neustanovuje žiadne pravidlá pre príпустnosť dôkazov alebo spôsob, akým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je v zásade v právomoci orgánu, ktorý rozhoduje o merite veci. Z uvedeného vyplýva, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe zahŕňa právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné (I. ÚS 52/03). Dovolací súd zdôrazňuje, že procesným pochybením by bol taký postup súdu, ktorý by procesnej strane v konaní znemožnil dôkazy predkladať alebo navrhovať. To však nie je prípad tu posudzovanej veci. Naopak z priebehu prvoinštančného konania ako vyplýva z obsahu spisu je zjavné, že súd akceptoval návrhy strán a vykonal rozsiahle dokazovanie

tak k tvrdeniam žalobcu ako aj k obrane žalovaného (okrem konkretizovaných listín tiež vypočúvaním viacerých svedkov; ods. 8., 29. až 34. rozsudku súdu prvej inštancie).

- 57.** Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, avšak táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 CSP. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).
- 58.** Je pravdou, že súčasťou judikatúry najvyššieho súdu je záver, podľa ktorého možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom (dnes § 387 ods. 2 CSP, skôr § 219 ods. 2 OSP) nezbavuje odvolací súd povinnosti hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétneho prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prinajmenšom tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlil, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejní, prečo spôsob nazerania na problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Odvolací súd samozrejme nemusí dať odvolateľovi za pravdu, avšak odvolateľ musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument (tu porovnaj 7 Cdo 226/2017).
- 59.** K vyššie uvedenému je však potrebné dodať, že by malo ísť o argument relevantný pre rozhodovanie vo veci, a teda ktorý by v konečnom dôsledku bol spôsobilý ovplyvniť vecnú správnosť rozhodnutia. Vyplýva to z toho, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002) vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 ods. 1 dohovoru) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré boli obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (účinnom do 30. júna 2016, m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06), resp. sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku (účinnom od 1. júla 2016, m. m. I. ÚS 182/2019).

- 60.** Dovolací súd k celej argumentácii dovolateľa o nepreskúmateľnosti napadnutého odvolacieho rozsudku uzatvára, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že odvolací súd považoval ním preskúmané rozhodnutie za vecne správne, a preto pokiaľ pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie postupoval v súlade s ust. § 387 ods. 1 až 3 CSP, nemožno tento jeho postup považovať za porušenie práva strany na spravodlivý proces. Rovnako, pokiaľ dovolateľ považoval napadnuté rozhodnutie za arbitrárne, a to preto, že vecne nevyhovelo jeho žalobe, tak ide len o prejav nespokojnosti žalobcu s výsledkom sporu, a nie o prípustné a dôvodné výhrady voči procesnému postupu súdov v prvoinštančnom a odvolacom konaní. Dovolací súd preskúmaním veci z hľadiska podaných dovolacích dôvodov nezistil arbitrárnosť v zmysle svojvôle súdov nižších súdov v konaní o spore, či pri formulovaní dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutého dovolaním. Rozhodnutie odvolacieho súdu obsahovalo dostatočnú právnu argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalobcu a je dostatočne odôvodnené. Odvolacími námietkami žalobcu sa odvolací súd zaoberal a nie je možné vytýkať súdom oboch inštancií, že sa vo svojich rozhodnutiach nestotožnili s argumentáciou žalobcu a jeho názorom na skutkový a právny stav veci. Možno teda uzavrieť, že základom rozhodnutia o zamietnutí žaloby bol záver o neunesení dôkazného bremena žalobcu vo vzťahu k ním uplatnenému peňažnému nároku, čo je dostatočne a preskúmateľne zreteľné z odôvodnení oboch rozsudkov súdov nižších inštancií. To, že s týmito rozhodnutiami a ich dôvodmi žalobca (dovolateľ) nesúhlasí, v danom prípade nezakladá opodstatnenosť ním tvrdenej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.
- 61.** Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že žalobca v priebehu celého konania pred súdmi nižších inštancií postupne rozširoval uplatnené nároky a dopĺňal svoju argumentáciu, keď žiadal určiť **a) neplatnosť leasingovej zmluvy**, neskôr **b) zaplatenie sumy 71.779,33 eur** (súčet všetkých leasingových splátok) **titulom náhrady škody** ako následku spôsobeného **i/ neplatnosťou leasingovej zmluvy** konaním žalovaného nesprávnym podpísaním zmluvy (jednou namiesto dvoch osôb povinných spoločne podpisovať za leasingovú spoločnosť), ďalej tvrdil vznik škody v totožnej výške **ii/ porušením povinnosti leasingovej spoločnosti odstúpiť od kúpnej zmluvy s dodávateľom**, resp. **iii/ úmyselným uvedením žalobcu do omylu v súvislosti s okolnosťami pri odovzdaní/odobratí predmetu leasingu** po predčasnom skončení leasingovej zmluvy z dôvodu neplatenia leasingových splátok a tým, že namiesto sľúbeného testovania predmetu leasingu došlo k jeho predaju za nízku (podľa žalobcu symbolickú) cenu, ako aj **iv/ konaním leasingovej spoločnosti v rozpore s dobrými mravmi a/alebo v/ v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku**, a tiež (týmto argumentujúc až v rámci odvolania), keďže takýmto spôsobom žalovaný **vi/ porušil svoju generálnu prevenčnú povinnosť** v zmysle § 415 OZ a „*de facto*“ zaviniť, resp. sa výraznou mierou pričínili o spôsobenie platobnej neschopnosti žalobcu, „*pretože mu podstatne znemožnil vykonávať riadne jeho hlavný predmet podnikateľskej činnosti*“ a „*bol žalobcovi protiprávne odobratý aj predmet leasingu, čím došlo k spôsobeniu škody v rámci majetkovej sféry žalobcu*“. Napokon sa totožnej peňažnej sumy žalobca domáha aj titulom **c/ bezdôvodného obohatenia** (po čiastočnom späťvzatí žaloby) **vo výške 56.251,84 eur** vzniknutého na strane leasingovej spoločnosti predčasným ukončením leasingovej zmluvy ako plnenia prijatého z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Z uvedeného prehľadu je zjavné, že ide nielen o právne ale aj skutkovo

kvalitatívne odlišnú argumentáciu. Z hľadiska vymedzených dovolacích dôvodov týkajúcich sa práva na spravodlivé súdne konanie (tu z pozície dovolateľa), ktorými je dovolací súd viazaný, však bolo podstatné, že odvolací súd sa stručne, avšak úmerne k relevantnosti tejto argumentácie pre rozhodnutie vo veci, k týmto rôznym dôvodom uplatňovania peňažného nároku žalobcu v napadnutom rozsudku vyjadril. To, že rozhodnutie a jeho dôvody vyjadrené v napadnutom rozsudku nevyznali v prospech dovolateľa, vo výsledku nepredstavuje porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces. Ani súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

- 62.** Obsah spisu vedeného v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcu, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočne, resp. že ho odôvodnil nepreskúmateľne. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Ak teda rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti týkajúcej sa sumy 56.251,84 eur s príslušenstvom poskytoval objektívne uspokojivé odpovede na otázky nastolené odvolaním a ani v postupe odvolacieho súdu, predchádzajúcom vydaniu takéhoto rozhodnutia, nebadateľ žiadne pochybenie na ujmu procesných práv neskoršieho dovolateľa v takej miere, aby to odôvodňovalo ďalší záver o porušení práva na spravodlivý proces, dovolanie v tejto časti pre jeho neprípustnosť, a tým aj nedôvodnosť, naplnilo podmienky pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP (dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné).
- 63.** Keďže konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 CSP

- 64.** V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.
- 65.** Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie,

v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Pokiaľ dovolateľ nevymedzí ním tvrdený dovolací dôvod uvedeným spôsobom, je to dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP.

- 66.** Z dovolania vyplýva, že žalobca vytýka odvolaciemu súdu viacero nesprávností, kritizuje správnosť jeho úvah, spôsob vykonania a hodnotenia dôkazov ako aj jeho záverov, a neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní. Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.
- 67.** Dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľ odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia viacerých právnych otázok, pričom otázky 1/ až 4/ označil za také, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP] a otázky 5/ a 6/ považoval za otázky, pri riešení ktorých sa odvolací súd svojím právnym posúdením veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP].

K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP

- 68.** Podľa obsahu dovolania jeho prípustnosť dovolateľ v danej veci výslovne vyvodzuje aj z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľ konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nesprávneho vyriešenia ním formulovaných štyroch právnych otázok (vyššie uvedených otázok 1/ až 4/).
- 69.** Najvyšší súd vo svojej predchádzajúcej rozhodovacej praxi k otázke prípustnosti dovolania ustálil, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o právnu otázku, nie o otázku skutkovú. Z dikcie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie tak otázka hmotnoprávna ako aj procesnoprávna. Musí však ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil svoje rozhodnutie. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom

prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 CSP, má viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od tohto, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

- 70.** Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritorne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi). Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.
- 71.** V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil, b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 28. novembra 2019, sp. zn. 5Obdo/75/2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).
- 72.** Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP]. Za dovolacím súdom dosiaľ nevyriešené teda označil dovolateľ otázky (1/ až 4/), od ktorých podľa neho záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.
- 73.** Dovolateľ žiada v podstate o zodpovedanie nasledovných právnych otázok:
- 1/ či konanie leasingovej spoločnosti po predčasnom skončení leasingovej zmluvy (z dôvodu omeškania leasingového nájomcu s platením leasingových splátok), spočívajúce v odobratí predmetu leasingu a jeho následnom predaji bez upovedomenia leasingového nájomcu za cenu, ktorej určeniu nepredchádzalo zistenie hodnoty predmetu leasingu a s prihliadnutím na skutkové okolnosti daného prípadu (uviedenie žalobcu do omylu), je úmyselným konaním v rozpore s dobrými mravmi?

2/ pri negatívnom zodpovedaní prvej otázky, či súd môže poskytnúť výkonu práva, na základe ktorého bolo realizované odobratie predmetu leasingu právnu ochranu, z hľadiska jeho súladu so zásadami poctivého obchodného styku?

3/ či a/ došlo k platnému odstúpeniu od leasingovej zmluvy zo strany leasingového prenajímateľa a b) či došlo k účinkom odstúpenia vzhľadom na následné konanie zmluvných strán?

4/ v prípade kladnej odpovede na otázku 3/, či je možné pokladať konanie zmluvných strán – dohodu o testovaní predmetu leasingu po platnom odstúpení od leasingovej zmluvy zo strany leasingového prenajímateľa za konanie smerujúce k uzavretiu inominátnej zmluvy podľa § 269 ods. 2 ObZ medzi zmluvnými stranami pôvodnej zmluvy o finančnom leasingu (o pokračovaní zmluvného vzťahu)?

74. Ako už dovolací súd uviedol vyššie, právna otázka položená dovolateľom v dovolaní musí byť zásadná (určujúca) pre rozhodnutie vo veci, čo znamená, že práve od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie súdu v spore. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver najvyššieho súdu rozhodujúceho o dovolaní.

75. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej otázky a zároveň, že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (III. ÚS 656/2021).

76. Viazanosť dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

K prípustnosti dovolania vo vzťahu k dovolacích otázkam 1/ a 2/

77. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ k otázkam 1/ a 2/ uviedol posúdenie veci uskutočnené odvolacím súdom, ktoré považuje za nesprávne a uviedol tiež, ako mal predmetné, podľa jeho názoru právne otázky, súd riešiť, čím splnil kritériá v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP. Súčasne ide o otázky, ktoré odvolací súd v napadnutom rozhodnutí riešil a aj od ktorých posúdenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

78. Z hľadiska prípustnosti dovolacej otázky 1/ dovolací súd dospel k záveru, že hoci sa táto otázka viaže na výslovne individuálne, dovolateľom konkrétne vymedzené skutočnosti (skutkové okolnosti), ktoré podľa neho v danom prípade predstavujú úmyselné konanie právneho predchodcu žalovaného proti dobrým mravom (smerujúc k nároku zo zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom), je potrebné dovolaciu otázku považovať za prípustnú, a to bez ohľadu na možnosť jej zovšeobecnenia (v súvislosti so zjednocovaním judikatúry). Dovolací súd pri tomto závere poukazuje na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) v jeho náleze z 23. júna 2022, sp. zn. III. ÚS 405/2021-54, v zmysle ktorého účelom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v aktuálnej regulácii civilného procesu je okrem zjednocovania judikatúry aj ochrana subjektívnych práv sporových strán (ods. 19. nález), pričom ústavný súd nepovažoval z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP za opodstatnený názor najvyššieho súdu vyjadrený v uznesení č. k. 3Cdo/132/2019 z 27. januára 2021 (nálezom ústavného súdu zrušenom), že *„otázka rozporu s dobrými mravmi je v každom spore tak jedinečná, že tu ani nemožno očakávať, že by existovala ustálená judikatúra“*.

79. Vzhľadom na to, že otázka 2/ tak ako ju nastolil dovolateľ má väzbu na zodpovedanie dovolacej otázky 1/, a tiež preto, že poctivý obchodný styk sa považuje za kategóriu užšiu než dobré mravy, dovolací súd z obdobných dôvodov ako uviedol k otázke 1/, považoval za splnené podmienky prípustnosti dovolania aj vo vzťahu k otázke 2/. U oboch ide o otázky týkajúce sa právneho posúdenia veci.

K dôvodnosti dovolania z hľadiska dovolacej otázky 1/

80. Podľa ust. § 3 ods. 1 OZ, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

81. Podľa ust. § 424 OZ, za škodu zodpovedá aj ten, kto ju spôsobil úmyselným konaním proti dobrým mravom.

82. Podľa doktríny je požiadavka „dobrých mravov“ v obchodovaní jedným zo základných postulátov mechanizmu kreovania právne relevantných, a aj z morálneho hľadiska dovolených obchodných vzťahov (Čečotová, V. Dobré mravy v slovenskom súkromnom práve, Bratislava: EPOS, 2005, s.105). Aj pre oblasť obchodných vzťahov sú vo všeobecnej rovine relevantné ustanovenia dovoľávajúce sa dobrých mravov v OZ, a to ust. § 3 ods. 1 a ust. § 39, na ktorý úzko nadväzuje ust. § 265 ObZ (tamtiež, s. 105).

- 83.** Pri výkone práva sa predpokladá, že sa vykonáva na základe zákona, resp. v medziach zákona, ktorý určuje jeho obsah. Ak sa pri výkone práva prekročia tieto medze, ide o excesívne uplatnenie práva a takéto uplatnenie práva je v príslušnej časti protiprávne. Základnou zásadou súkromného práva pre výkon subjektívnych práv je všeobecný zákaz zneužitia práva (§ 3 ods. 1 OZ, § 265 ObZ). Uvedená zásada je tiež ako osobitná skutková podstata zodpovednosti za škodu vyjadrená v § 424 OZ, pričom môže ísť o konanie, ako aj o opomenutie konania, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 31.1.2007, sp. zn. 25Cdo 874/2005, zodpovednosť za úmyselné konanie proti dobrým mravom zahŕňa jednak prípady konania neupraveného právom, tak aj právne prípady oprávneného výkonu práva, ktorý smeruje k poškodeniu iného, neodporuje síce priamo zákonu a nedosahuje intenzitu protiprávnosti, ale je v rozpore s dobrými mravmi. Znamená to, že aj keď škodca vykonáva svoje právo, ale spôsobom, ktorý zámerne poškodzuje iného a vedie k neprimeraným dôsledkom, ide o tzv. šikanózný výkon práva. Základným znakom tejto osobitnej skutkovej podstaty je úmyselné zavinenie škodcu, ktoré nie je prezumované, ale musí ho preukázať poškodený (čo sa v danom prípade zo strany dovolateľa nenaplnilo).
- 84.** Posúdeniu, či je právny úkon v súlade s dobrými mravmi, nebráni skutočnosť, že právny úkon bol výsledkom zmluvnej voľnosti strán v rámci ich profesionálneho podnikania, prípadne rizika spojeného s týmto podnikaním. Súlad právnych úkonov s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka je potrebné skúmať pred aplikáciou § 265 Obchodného zákonníka podľa individuálnych okolností jednotlivého prípadu. Dobré mravy pôsobia ako korektív aj v situáciách, ak zmluvu uzatvára osoba v strete záujmov, kedy sú práva a povinnosti účastníkov právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2017, sp. zn. 2 Obo 17-18/2015, v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 86/2018).
- 85.** V napadnutom rozhodnutí odvolací súd v rámci žalobcom nastolených odvolacích dôvodov vo všeobecnej rovine a v súlade s doktrínou (viď Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 698, 699) vysvetlil právnu úpravu zodpovednosti za škodu v ObZ a OZ a v závere výkladu v ods. 11 uviedol, že aj v prípade podnikateľských subjektov treba aplikovať ustanovenia o všeobecnej zodpovednosti za škodu v OZ, najmä ustanovenia o všeobecnej povinnosti predchádzania škodám (§ 415 OZ), o všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. OZ), ako aj zodpovednosti za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom (§ 424 OZ). V danom prípade skutkový stav uzavretý už v konaní pred súdom prvej inštancie vo vzťahu k namietanému konaniu právneho predchodcu žalovaného odvolací súd právne posúdil totožne so súdom prvej inštancie tak, že nešlo o protiprávne konanie. Uviedol, že pokiaľ žalobca namietal protiprávnosť konania žalovaného, ktorú vzhliadol v tom, že po odobratí predmetu leasingu žalovaný nevykonal ocenenie predmetu leasingu, a tak nebola zistená hodnota predmetu leasingu v danom čase, tak podľa odvolacieho súdu žiadna takáto povinnosť pre žalovaného nevyplývala z obsahu predmetnej zmluvy o finančnom leasingu. Za podstatné považoval to, že predčasným zánikom

zmluvy o finančnom leasingu z dôvodu neplnenia povinnosti žalobcu uhrádzať leasingové splátky riadne a včas, žalobcovi zanikol právny titul na držbu a užívanie predmetu leasingu, ktorý bol majetkom žalovaného a bolo povinnosťou žalobcu predmet leasingu vrátiť. Odvolací súd sa v ods. 12. odôvodnenia napadnutého rozsudku zaoberal aj vysvetlením právneho charakteru zmluvy o finančnom leasingu, jeho základného účelu (financovania predmetu leasingu) a zreteľne sa vyjadril, že po predčasnom ukončení zmluvy žalobca už nemal k predmetu leasingu žiadne právo s tým, že (predkupné) právo na jeho odkúpenie by mu vzniklo len v prípade riadneho ukončenia zmluvy. Odvolací súd výslovne uviedol, že „*tak v postupe žalovaného po zániku zmluvy nezhliadol žiadne úmyselné konanie, takéto konanie nebolo pred súdom prvej inštancie preukázané a žalobcom namietané konanie žalovaného nebolo možné posúdiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi*“.

86. S uvedeným záverom odvolacieho súdu bolo potrebné sa stotožniť, keďže z hľadiska výsledkov vo veci vykonaného a uzavretého dokazovania nešlo o nesprávnu aplikáciu a interpretáciu aplikovaných právnych noriem na zistený skutkový stav veci, ako namietal dovolateľ. Dovolač súd uvádza, že v danom prípade išlo o finančný leasing medzi podnikateľskými subjektami, medzi ktorými bol záväzkový obchodno-právny vzťah založený zmluvou o finančnom leasingu, uzavretou v zmysle § 269 ods. 2 ObZ. Vychádzajúc z odbornej literatúry (pozri *Farská, P., Kofroň, M., Novotný, M., a kol. Finanční leasing v právni praxi. Vydání první. Praha : C. H. Beck, 2003, s. 5 – 7, 43 – 44*), leasing sa vo všeobecnosti považuje za alternatívu úverového financovania so širokým diapazónom použitia žiadaným tak zo strany podnikateľských subjektov ako aj spotrebiteľov. **Finančný leasing je možné definovať ako záväzkový vzťah, v ktorom sa poskytovateľ leasingu zaväzuje odovzdať príjemcovi leasingu na určitú dobu (dobu leasingu) do užívania veci či inú majetkovú hodnotu, ktorú poskytovateľ obvykle za týmto účelom zaobstará do svojho vlastníctva na základe požiadavky a podľa výberu príjemcu leasingu, a príjemca leasingu sa zaväzuje náklady spojené so zaobstaraním poskytovateľovi leasingu úplne hradiť prostredníctvom leasingových splátok.** Príjemca leasingu má v prípade finančného leasingu obvykle právo na kúpu predmetu leasingu do svojho vlastníctva za cenu, ktorá býva označovaná ako zostatková či zvyšková, pretože vyjadruje rozdiel medzi cenou predmetu leasingu, resp. nákladmi spojenými so zabezpečením predmetu leasingu, na začiatku a celkovou výškou tej časti leasingových splátok, ktorými je obstarávacia cena predmetu leasingu splácaná. V tejto súvislosti sa hovorí o obstarávacej funkcii finančného leasingu, ktorá ho kvalitatívne odlišuje od nájomného vzťahu, v ktorom je primárnou funkciou užívacia. Príjemca leasingu nesie už od počiatku leasingového vzťahu riziká (nebezpečenstvo škôd) spojené s predmetom leasingu, ako aj náklady spojené s užívaním (prevádzkovaním) predmetu leasingu (údržba, dane, poistenie). Skutočnosť, že príjemca leasingu nesie nebezpečenstvo škôd na predmete leasingu a všetky náklady spojené s jeho užívaním, býva v zahraničnej literatúre označovaná za hlavný definičný znak finančného leasingu odlišujúceho ho od iných druhov leasingových vzťahov. V prípade finančného leasingu príjemca leasingu nadobúda (spravidla) vlastnícke právo až po uplynutí doby leasingu, vlastnícke povinnosti však nesie od počiatku. Ekonomickým účelom finančného leasingu je obstaranie veci či inej majetkovej hodnoty

s využitím cudzích zdrojov a obdobne ako je to v prípade úveru, ide predovšetkým o finančnú službu, dominantným je vzťah veriteľsko – dlžnícky. **Leasingové splátky**, hoci sú často označované za nájomné, **sa neviažu k možnosti predmet leasingu užívať, ako je tomu u nájomných vzťahov. Prostredníctvom leasingových splátok dochádza k faktickému splácaniu hodnoty predmetu leasingu v priebehu leasingového vzťahu.** Táto okolnosť vedie ku zreteľnej asymetrickej vzájomných plnení v čase. Vzájomné plnenia sú teda v čase asymetrické a vzájomne sa úplne vyrovnajú až riadnym prebehnutím, a teda skonsumovaním celej zmluvy. V každom prípade predčasného zrušenia sa stáva kľúčovou otázkou spravodlivého vysporiadania, pretože je zjavné, že v závislosti jednak na obsahu a štádiu leasingového kontraktu a jednak na existencii či stave predmetu leasingu by ukončenie bez akéhokoľvek vysporiadania zvýhodnilo jednu či druhú stranu. Podstate finančného leasingu nezodpovedá žiadny zo zmluvných typov upravených v slovenských súkromnoprávných kódexoch. Zmluvy o finančnom leasingu sú preto v praxi prevažne uzatvárané ako zmluvy nepomenované podľa § 269 ods. 2 ObZ, resp. § 51 OZ. Pokiaľ dôjde k zániku zmluvy pred uplynutím riadnej doby leasingu, môže vzniknúť, vzhľadom k asymetrii vzájomných plnení medzi poskytovateľom a príjemcom leasingu, viacero finančných nárokov. Hoci v leasingových vzťahoch nemožno vylúčiť ani vznik nároku na náhradu škody na strane leasingového príjemcu, táto situácia nie je typická, keďže leasingový poskytovateľ splní väčšinu svojich zmluvných povinností (financovanie predmetu leasingu) ihneď po vzniku leasingovej zmluvy. Po predčasnom ukončení zmluvy nemá leasingový poskytovateľ väčšinou pokryté náklady, ktoré musel vynaložiť v súvislosti s obstaraním predmetu leasingu – teda predovšetkým cenu obstarania predmetu leasingu a náklady na financovanie (prípadné úroky). Ďalej mu môžu vzniknúť náklady spojené s predajom predmetu leasingu (príp. s uzavretím novej leasingovej zmluvy). Tiež by mu mohol vzniknúť nárok na náhradu ušlého zisku, ktorý by dosiahol, keby leasingový príjemca neporušil svoje zmluvné povinnosti. Uvedené nároky leasingového poskytovateľa je nutné znížiť o výnos z predaja predmetu leasingu (prípadne o prijaté poistné plnenia). Toto sa stáva predmetom záverečného vyúčtovania finančného leasingu. [Z obdobného vymedzenia (definovania) finančného leasingu vychádza aj Stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky z 8. septembra 2010 k niektorým otázkam predčasného zániku záväzkov z lízingových zmlúv v prípade finančného lízingu, sp. zn. Cpjn 204/2007 (ďalej tiež „Stanovisko“)].

- 87.** Odhliadnuc od spôsobu a rôznych dôvodov uplatňovania žalobcom požadovanej peňažnej sumy, **podstata daného sporu vyplýva z vyššie vysvetleného asymetrickeho charakteru finančného leasingu ako predmetu záväzkového vzťahu sporových strán v súvislosti s predčasným ukončením ich leasingovej zmluvy a následným vyúčtovaním finančného leasingu.** Žalobca (prijímateľ leasingu, resp. podľa zmluvy leasingový nájomca) sa považuje za poškodeného, keďže po odovzdaní predmetu leasingu žalovanému, napriek zaplateniu leasingových splátok v rozsahu 56 251,84 eur, nemohol predmet leasingu nadobudnúť do vlastníctva. Za poškodzujúci jeho majetkovú sféru považuje aj predaj predmetu leasingu za podľa neho nízku (symbolickú) cenu, keďže sa domnieva, že žalovaný mal dať predmet leasingu pred jeho predajom otestovať na príčiny nefunkčnosti a oceniť jeho

hodnotu a o tom žalobcu upovedomiť. Keďže tak nevykonal, považuje to žalobca za úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi, ktoré mu spôsobilo škodu, za ktorú zodpovedá žalovaný.

88. Dovolací súd ďalej k argumentácii dovolateľa uvádza, že je potrebné vo všeobecnej rovine súhlasiť so závermi Stanoviska, v zmysle ktorých ak bol leasingovou zmluvou založený obchodný záväzkový vzťah, aplikuje sa § 351 ObZ. Podľa tohto ustanovenia odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Odstúpenie od zmluvy sa však nedotýka nároku na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvy ani zmluvných ustanovení, týkajúcich sa voľby práva alebo voľby tohto zákona podľa § 262 ObZ, riešenie sporov medzi zmluvnými stranami a iných ustanovení, ktoré podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu majú trvať aj po ukončení zmluvy (odsek 1). Strana, ktorej pred odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti, pri peňažnom záväzku spolu s úrokmami vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovené podľa § 502 ObZ vracia plnenie strana, ktorá odstúpila od zmluvy, má nárok na úhradu nákladov s tým spojených (ods. 2). Ustanovenie § 351 ObZ má povahu dispozitívnej normy. Leasingové zmluvy, resp. obchodné podmienky, na ktoré leasingové zmluvy odkazujú, zvyčajne obsahujú úpravu nárokov strán pri odstúpení od zmluvy. Túto úpravu je potrebné považovať za zmluvnú konkretizáciu nárokov podľa § 351 ods. 2 ObZ. Pri posudzovaní nárokov podľa ustanovenia § 351 ods. 2 ObZ je potrebné vychádzať z týchto zásad: Odstúpením od leasingovej zmluvy dôjde k predčasnému zániku záväzkov z leasingovej zmluvy, pretože právne doteraz nedošlo k splneniu záväzkov z leasingovej zmluvy – leasingový nájomca nemal možnosť užívať predmet leasingu po celú dohodnutú dobu leasingovej zmluvy a neprešlo na neho takisto vlastnícke právo k predmetu leasingu. Leasingový prenajímateľ však splnil svoje povinnosti z leasingovej zmluvy – zaobstaral predmet leasingu do svojho vlastníctva na základe žiadosti a výberu leasingového nájomcu (zaobstaranie predmetu leasingu leasingovým prenajímateľom bolo vyvolané iba potrebou leasingového nájomcu), uhradil obstarávaciu cenu leasingu, tento odovzdal leasingovému nájomcovi do užívania s tým, že leasingový nájomca nesie v zmysle uvedeného nebezpečenstvo škody na veci, znáša náklady na prevádzku, údržbu a opravy predmetu leasingu. Pri riadnom splnení leasingovej zmluvy by leasingový nájomca užíval predmet leasingu po celú dobu trvania leasingovej zmluvy a nadobudol by vlastnícke právo k predmetu leasingu, bez toho, aby to vyžadovalo plnenie ďalších povinností zo strany leasingového nájomcu. **Hodnotu nepeňažného plnenia, ktoré poskytol leasingový prenajímateľ je preto nutné vyčísliť sumou zodpovedajúcou obvyklej cene leasingu v danom mieste a čase za podobných podmienok, za akých bol leasing poskytovaný, po odpočítaní finančných nákladov, ktoré leasingový prenajímateľ ušetril v dôsledku odstúpenia od zmluvy a po odpočítaní výťažku z predaja predmetu leasingu.** Leasingové zmluvy, resp. obchodné podmienky obsahujú často dohodu strán, že leasingový prenajímateľ má právo na úhradu všetkých dohodnutých leasingových splátok (do ktorých treba započítať aj prípadnú akontáciu). Táto dohoda uvedeným zásadám zodpovedá a nie je v rozpore s dobrými mravmi. V leasingových zmluvách sa v tejto súvislosti často používa pojem diskontovaná finančná služba. Inak by sa totiž leasingový prenajímateľ na úkor leasingového nájomcu bezdôvodne obohatil. Z rovnakého dôvodu je nutné od splátok tiež odpočítať výťažok z predaja predmetu leasingu. Leasingový prenajímateľ má právo na vrátenie predmetu leasingu,

ktorý leasingovému nájomcovi poskytol na základe leasingovej zmluvy. Tomuto zodpovedá povinnosť leasingového nájomcu vrátiť predmet leasingu leasingovému prenajímateľovi na vlastné náklady a nebezpečenstvo. **Pri predaji predmetu leasingu je leasingový prenajímateľ povinný postupovať s náležitou starostlivosťou. Ak by sa predajná cena predmetu leasingu podstatne odchyľovala od obvyklej ceny, je potrebné pri odpočte vyjsť z tejto obvyklej ceny.** Tak isto v prípade, že by si leasingový prenajímateľ predmet leasingu ponechal, prináleží leasingovému nájomcovi obvyklá cena vráteného predmetu leasingu. **Právo leasingového nájomcu na vrátenie výťažku z predaja predmetu leasingu možno vyvodit' z § 351 ods. 2 ObZ.** Leasingový nájomca je povinný zaplatiť leasingovému prenajímateľovi obvyklú cenu leasingu poskytovaného za podobných podmienok, v danom mieste a čase, resp. podľa obvyklej zmluvnej dohody všetky dohodnuté leasingové splátky. Súčasne je leasingový nájomca povinný vrátiť leasingovému prenajímateľovi predmet leasingu. Hodnotu tohto vráteného predmetu leasingu by preto leasingový prenajímateľ získal nad rámec nároku vyplývajúceho z § 351 ods. 2 ObZ, pretože táto hodnota je už obsiahnutá v obvyklej cene leasingu, ktorú je povinný leasingový nájomca zaplatiť leasingovému prenajímateľovi, resp. v súhrne dohodnutých leasingových splátok. O túto sumu by sa preto bezdôvodne obohatil. Preto má leasingový nájomca právo na zaplatenie (odpočet) výťažku z predaja vráteného predmetu leasingu, resp. na zaplatenie (odpočet) obvyklej ceny tejto veci. Leasingový prenajímateľ má tiež právo na úhradu nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti s predčasným ukončením leasingovej zmluvy, napríklad nákladov na transport predmetu leasingu, jeho úschovu, zabezpečenie a speňaženie (porov. § 351 ods. 2 ObZ). Závazky strán vrátiť si plnenie poskytnuté druhou stranou majú charakter synalagmatických záväzkov vrátane možnosti vykonať vzájomné zúčtovanie týchto svojich nárokov. Ak si strany dojednali tzv. „konečné vyrovnanie“, môžu vykonať prípadné zúčtovanie v tomto konečnom vyrovaní. Ide vo svojej podstate o vyúčtovanie vzájomných práv a povinností vykonané po predčasnom ukončení zmluvy leasingovým prenajímateľom.

- 89.** Pokiaľ ide o aplikáciu ust. § 351 ods. 2 ObZ, dovolací súd pripomína už skôr v jeho judikatúre prijatý názor, podľa ktorého odstúpením od zmluvy v obchodných záväzkových vzťahoch zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy a strana, ktorej pred odstúpením poskytla plnenie druhá strana, je povinná toto plnenie vrátiť. Na rozdiel od právnej úpravy dôsledkov odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, kde sa účinným odstúpením zrušuje zmluva od začiatku (ex tunc), účinky odstúpenia nastávajú až okamihom odstúpenia (ex nunc). Plnenie poskytnuté pred zrušením zmluvy teda nie je plnením z neplatnej zmluvy, preto na usporiadanie vzájomných nárokov nemožno použiť právnu úpravu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 M Obdo V 2/2007, in: ZSP 50/2010).
- 90.** V danom prípade sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi, pre ktoré súd prvej inštancie predmetný peňažný nárok žalobcu zamietol. Preto z hľadiska namietaného konania žalovaného v súvislosti s odobratím predmetu leasingu a jeho speňažením, vo výsledku s odpočítaním ceny za predaj predmetu leasingu v konečnom vyúčtovaní leasingu, ktorú žalobca považoval

za nízku (symbolickú), bolo relevantné konštatovanie súdu prvej inštancie (ods. 47. odôvodnenia), že **„(v) konaní nebola preukázaná hodnota predmetu leasingu, 3D tlačiarne, v čase jeho odobratia žalobcovi, žiadna zo strán nenavrhla vykonať k tejto skutočnosti dokazovanie, súd preto nemohol vyhodnotiť, či záverečné vyúčtovanie žalovaného z dôvodu predčasného ukončenia zmluvy je správne a či žalobcovi nevznikol nárok na vrátenie časti poskytnutého plnenia“**. Súd prvej inštancie pritom pri právnom posúdení vychádzal z ust. § 351 ods. 2 ObZ. V odvolaní žalobca uviedol, že **„(s)úd prvej inštancie v konaní vykonal rozsiahle dokazovanie, ktoré dostatočne preukázalo vzniknutý skutkový stav“**. Potom jeho odvolacie námietky, totožné s dovolacími, týkajúce sa absencie zistenia reálnej (obvyklej) predajnej ceny predmetu leasingu po jeho odobratí leasingovým prenajímateľom, od ktorej okolnosti v podstate závisela aj výška tvrdenej majetkovej ujmy, zostali len v rovine tvrdení. V takom prípade sa potom aj otázka položená dovolateľom, spočívajúca na tvrdení o len symbolickej (nízkej) cene za predaj predmetu leasingu, stala hypotetickou, založenou na domnienke, nie na preukázanej skutkovej okolnosti. V odvolaní žalobca len polemizoval s vyjadreniami svedkov k postupu, ktorý nasledoval zo strany žalovaného po odobratí predmetu leasingu, pri jeho speňažení. V nadväznosti na to potom odvolací súd logicky prijal záver o neunesení dôkazného bremena žalobcu ako poškodeného, že mu vznikla škoda a v akej výške, resp. tiež ako toho, na koho úkor sa mal žalovaný obohatiť. Nepochybne zamietnutie celej žaloby v danom spore bolo výsledkom žalobcom zvolených prostriedkov procesného útoku, spôsobu a obsahu ním uplatnených nárokov, k nim poskytnutých tvrdení a dôkazov a v konečnom dôsledku aj jeho postupu ako zmluvnej strany v záväzkovom vzťahu s právnym predchodcom žalovaného, v ktorom porušil primárny záväzok leasingového nájomcu platiť riadne a včas leasingové splátky v dohodnutej výške. Ako vyplýva aj z napadnutého rozhodnutia, bol to žalobca, ktorý sa v leasingovej zmluve zaviazal zabezpečiť v prípade potreby znalecké posúdenie predmetu leasingu (k čomu nezabezpečil súčinnosť – náplne do tlačiarne pre znalca Ing. Naništa) a riadne uplatnenie prípadných väd predmetu leasingu ako tovaru vo vzťahu k jeho dodávateľovi, čo podľa záverov odvolacieho súdu nepreukázal. Z obsahu spisu síce vyplynulo, že opakovane od dodávateľa vyžadoval odstránenie technických problémov pri prevádzke 3D tlačiarne, avšak podstatným bolo zistenie a záver súdov nižších stupňov, že v konaní nebolo preukázané uplatnenie nárokov zo zodpovednosti za vady spôsobom vyžadovaným ust. § 436 a 437 ObZ, čo je potrebné odlišovať. Dovolací súd aj v tomto ohľade poukazuje na skutkový stav vo veci uzavretý a vyhodnotený pred súdmi nižších inštancií v na to určenom a vo vzťahu k obom stranám korektne a legálne prebiehajúcim civilnom sporovom konaní, v ktorom bol súdmi vytvorený dostatočný priestor žalujúcej strane pre uplatňovanie nárokov, ako aj žalovanému pre obranu proti nim.

- 91.** Odvolací súd sa dokonca navyiac zaoberal aj argumentáciou žalobcu ním predstretou až v odvolaní o tom, že škoda na jeho strane mohla/mala byť spôsobená zo strany žalovaného aj porušením všeobecnej generálnej prevenčnej povinnosti vyplývajúcej z ust. § 415 OZ. Pominúc to, ako už bolo uvedené vyššie, že odvolací súd sa venoval celej argumentácii žalobcu bez potrebného rozlíšenia novôt (§ 366 CSP), dovolací súd len dodáva,

že súdy nižších inštancií pre právne posúdenie primárne žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody, v danom prípade vyplývajúcom z obchodnoprávneho vzťahu strán, správne aplikovali a interpretovali komplexnú úpravu náhrady škody v § 373 a nasl. ObZ, pričom povinnosť odvrátiť škodu je osobitne upravená v § 384 ObZ a je špeciálnym ustanovením k § 415 a 419 OZ. To, že niektoré ustanovenia ObZ a OZ sa prekrývajú, vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku už odvolací súd (ods. 11.). Je potrebné dodať k námietkam dovolateľa v súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 415 OZ, podľa ktorého každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí, že otázkou zásadného právneho významu, nevyhnutnou pre rozhodnutie vo veci samej, bolo posúdenie existencie zodpovednosti žalovaného za škodu v zmysle ustanovenia § 373 a nasl. ObZ. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie správne uviedol, že táto právna norma pre vznik zodpovednosti za škodu ako objektívnej (bez ohľadu na zavinenie) predpokladá kumulatívne splnenie troch podmienok - porušenie právnej povinnosti, vznik škody, vzťah príčinnej súvislosti medzi porušením povinnosti a škodou. Porušenie právnej povinnosti znamená rozpor medzi tým, ako fyzická či právnická osoba skutočne konala alebo opomenula konať, a tým, ako konať mala, aby splnila svoje povinnosti. Nedodržanie všeobecnej prevenčnej povinnosti zakotvanej v § 415 OZ je porušením právnej (nie záväzkovej) povinnosti a neznamená, že ide o povinnosť absolútnu, ktorá za každej situácie zabezpečí, že k žiadnej škode nepríde. Táto otázka však bola žalobcom nastolená až v odvolaní, a preto nebola kľúčová pre právne ako ani skutkové závery súdov nižších inštancií, podstatné pre rozhodnutie vo veci. Otázkou, ktorá mala v prejednávanej spore pre rozhodnutie zásadný právny význam, bola otázka posúdenia vzniku zodpovednosti za škodu v zmysle § 373 ObZ na strane žalovaného, nie otázka prevenčných povinností žalovaného (ktorú otázku súd prvej inštancie v základnom konaní ani neriešil). Dovolací súd tu len poznamenáva, že žalovaný poskytol tvrdenia a dôkazy k jeho postupu pri predaji predmetu leasingu, odôvodňujúc aj výslednú predajnú cenu, s ktorou žalobca síce nebol spokojný, ale túto cenu, ako podľa výsledkov dokazovania jedinú zistenú, nevyvrátil, vzhľadom na dôkaznú núdzu, do ktorej sa žalobca dostal, keďže k svojej zmluvnej povinnosti zabezpečiť v prípade potreby znalecký posudok v dobe trvania záväzkového vzťahu neposkytol znalcovi potrebnú súčinnosť a predmet leasingu bol nakoniec po jeho predaji žalovaným (podľa svedkov ako ďalej nepredajný, nepoužiteľný) rozobratý kupujúcim na súčiastky, resp. náhradné diely. V tomto ohľade podľa názoru dovolacieho súdu žalobca ako podnikateľ nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keďže aj po tom, ako leasingová zmluva zanikla (október 2010), do odovzdania/odobratia predmetu leasingu (december 2010) mohol zabezpečiť vlastné posúdenie technického stavu, resp. obvyklej ceny predmetu leasingu. To, že sa spoľahol na ubezpečenie osôb, ktoré predmet leasingu prevzali, že tak môže vykonať, resp. vykoná leasingový prenajímateľ, nesvedčí o obozretnosti žalobcu, keďže leasingový prenajímateľ ako vlastník predmetu leasingu s ním mohol ďalej nakladať v zásade podľa svojho vlastného uváženia, čo ako správne konštatoval odvolací súd nemôže ani v konotáciách danej veci znamenať rozpor s dobrými mravmi a dodáva dovolací súd, že ani postup v rozpore s poctivým obchodným stykom, ktorý je z hľadiska úpravy v § 265 ObZ užším pojmom ako dobré mravy v zmysle § 3 ods. 1 OZ. Dovolací súd len pre úplnosť dodáva, že toto nemožno dovodiť ani z obsahu čestného prehlásenia z 15.12.2010 (č. 1. 107 spisu). Priamo z protokolu o prevzatí predmetu leasingu (č. 1. 10 spisu), podpísanom žalobcom, síce vyplývala jeho žiadosť

nepredať predmet leasingu, avšak len po určitú obmedzenú dobu („do dňa/max 7 kal. dní od dátumu odovzd. PL/: DĽA VYJADR: LSS“). Preto považovať protokol o odobratí/prevzatí predmetu leasingu (v decembri 2010) od žalobcu za dohodu o pokračovaní v leasingovom vzťahu (skončeného v októbri 2010), alebo za celkom nový zmluvný vzťah s leasingovým prenajímateľom (aký?), nemá vecný, časový ani právny základ. Žalovaný sa v konaní vyjadril, že k testovaniu stavu odobratého predmetu leasingu nepristúpil po zistení jeho vysokých nákladov (10.200 eur) a preto sa následne rozhodol pre jeho predaj (vyjadrenie na č.l. 181 a nasl. spisu). Svedkovia (O., T.) pred súdom opísali spôsob zisťovania predajnosti predmetu leasingu a jeho ceny zo strany leasingového prenajímateľa ako štandardný. Takéto konanie leasingového prenajímateľa nenasvedčuje zneužitiu jeho postavenia a práv vyplývajúcich z predčasného ukončenia leasingovej zmluvy, na úkor žalobcu v rozpore s § 3 ods. 1 OZ, či § 265 ObZ. Na strane žalobcu ide zjavne o nepochopenie asymetrického charakteru finančného leasingu a dôsledkov pre leasingového nájomcu v prípade predčasného skončenia finančného leasingu z dôvodov na strane leasingového nájomcu. Napokon oproti námietke o nízkej predajnej cene predmetu leasingu rozporuplne vyznieva dovolateľova argumentácia so zdôrazňovaním takej vadnosti (v podstate nefunkčnosti) predmetu leasingu, pre ktorú vytýkal žalovanému neodstúpenie od kúpnej zmluvy s dodávateľom.

92. Vzhľadom na vyššie uvedené **dovolací súd uzatvára**, že je potrebné súhlasiť s posúdením veci súdmi nižších inštancií, že po predčasnom skončení leasingovej zmluvy z dôvodu neplatenia dohodnutých leasingových splátok riadne a včas, žalobcovi vznikla povinnosť odovzdať predmet leasingu a leasingový prenajímateľ ako jeho vlastník mal právo s ním ďalej disponovať. Preto žalobcom subjektívne vnímané okolnosti v súvislosti s odobratím predmetu leasingu a jeho speňažením, podľa skutkového stavu tak ako ho zistil odvolací súd (v tomto prípade ako bol uzavretý už pred súdom prvej inštancie), ktorým bol dovolací súd viazaný (§ 442 CSP) bez možnosti jeho opätovného prehodnocovania, nebolo možné považovať za úmyselné konanie v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ), a teda také, z ktorého by pre žalovaného vyplývala zodpovednosť za škodu (§ 424 OZ) uplatňovanú žalobcom.

93. Z uvedeného vyplýva negatívna odpoveď dovolacieho súdu na dovolaciu otázku 1/, či konanie leasingovej spoločnosti po predčasnom skončení leasingovej zmluvy (z dôvodu omeškania leasingového nájomcu s platením leasingových splátok), spočívajúce v odobratí predmetu leasingu a jeho následnom predaji bez upovedomenia leasingového nájomcu za cenu, ktorej určeniu nepredchádzalo zistenie hodnoty predmetu leasingu a s prihliadnutím na skutkové okolnosti daného prípadu (uvedenie žalobcu do omylu), je úmyselným konaním v rozpore s dobrými mravmi. Dovolanie v tejto časti preto nebolo dôvodné a boli tak splnené podmienky pre jeho zamietnutie v zmysle § 448 CSP.

K dôvodnosti dovolania vo vzťahu k dovolacej otázke 2/

94. Podľa ust. § 265 ObZ, výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.
95. Dovolací súd v zhode s odbornou spisbou uvádza, že poctivý obchodný styk nemožno stotožňovať s dobrými mravmi, aj keď mnohé konkrétne porušenia dobrých mravov sa budú prekrývať s porušením zásad poctivého obchodného styku. Možno súhlasiť s O. Ovečkovou, že pojem dobré mravy je obsahovo širší ako pojem zásady poctivého obchodného styku. Z toho vyplýva, že každé porušenie zásad poctivého obchodného styku je zároveň v rozpore s dobrými mravmi, ale nie každý rozpor s dobrými mravmi je tiež porušením zásad poctivého obchodného styku. V tejto súvislosti je možné sa v odbornej literatúre stretnúť s pojmom podnikateľská etika ako súbor pravidiel, zásad a princípov, ktoré poskytujú návody na primerané správanie a konanie v špecifických situáciách v podnikaní. Aj zásady poctivého obchodného styku je možné chápať ako určité pravidlá slušnosti a podnikateľskej korektnosti, ktoré sa považujú v civilizovaných spoločnostiach za minimálne hranice, ktoré je potrebné v podnikateľských vzťahoch dodržiavať (pozri Čechotová, V. Dobré mravy v slovenskom súkromnom práve, Bratislava: EPOS, 2005, s.120, 121).
96. Posúdenie, či ide o taký výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, je otázkou právnou, nie skutkovou. Pojem dobré mravy ako aj zásady poctivého obchodného styku patria medzi mimoprávne pojmy, pričom sú meradlom hodnotenia konkrétnej situácie zodpovedajúcej všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti. *„Ako mimoprávne pravidlá majú právnu relevanciu len vtedy, ak na ne odkazuje zákon. Právnu reprobáciu možno odvodiť len z práva. Nie sú ani samostatným prameňom práva, a to ani vtedy, keď sa právna norma na ne odvoláva. Aj v tomto prípade sú prameňom práva len ako súčasť právneho poriadku.“* (Ovečková, O. Slušnosť v obchodných vzťahoch. In: Slušnosť v práve. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie II. Lubyho právnické dni. Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK. Bratislava 1993, s. 176, 177).
97. Pri výkone práva sa predpokladá, že sa vykonáva na základe zákona, resp. v medziach zákona, ktorý určuje jeho obsah. Ak sa pri výkone práva prekročia tieto medze, ide o excesívne uplatnenie práva a takéto uplatnenie práva je v príslušnej časti protiprávne.
98. Nadväzujúc na vyššie uvedené teoretické východiská ako aj dôvody negatívnej odpovede na prvú právnu otázku, týkajúcej sa porušenia dobrých mravov, dovolací súd považuje za nedôvodnú aj druhú dovolaciu otázku týkajúcu sa porušenia zásad poctivého obchodného styku. Ide o otázku 2/, ktorou sa dovolateľ, v prípade negatívneho zodpovedania prvej otázky pýta, či súd môže poskytnúť výkonu práva, na základe ktorého bolo realizované odobratie predmetu leasingu, právnu ochranu z hľadiska jeho súladu so zásadami poctivého obchodného styku. Dovolací súd uvádza, že v posudzovanej veci tak ako to dostatočne vyplynulo aj z oboch

rozhodnutí súdov nižších inštancií, **žalovaný (leasingový prenajímateľ) odobratím predmetu leasingu realizoval svoje vlastnícke právo k predmetu leasingu**, a to ako zmluvne vopred predpokladaný následok predčasného skončenia leasingovej zmluvy zapríčineného omeškaním žalobcu s riadnym a včasným platením leasingových splátok (porov. najmä body 5.1.9, 5.1.15, 5.1.19 všeobecných podmienok finančného leasingu).

- 99.** Vlastnícke právo ako jedno z ústavou zaručených základných práv (čl. 20 Ústavy SR) požíva širokú právnu ochranu, predovšetkým prostredníctvom úpravy v Občianskom zákonníku, pričom podľa § 123 OZ vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Oprávnenie s vecou nakladať (ius disponendi) je veľmi široké. Predstavuje základ pre realizáciu hospodárskych hodnôt iným spôsobom než užívaním a spotrebou. Oprávnenie s vecou nakladať sa napĺňa právnymi úkonmi (najmä zmluvami). Keďže v žiadnom inom predpise súkromného práva sa neobjavuje úprava obsahujúca definíciu a obsah vlastníckeho práva, z tohto ustanovenia treba vychádzať pri posudzovaní akejkoľvek otázky spojenej s vlastníctvom bez ohľadu na to, o aký právny vzťah ide.
- 100.** Z hľadiska samotnej realizácie nesporného vlastníckeho práva žalovaného, zahŕňajúceho dispozičné právo (ius disponendi) k predmetu leasingu, jeho predajom za účelom zníženia vlastných nákladov na jeho obstaranie po predčasnom ukončení leasingovej zmluvy a súčasne za účelom konečného finančného vysporiadania leasingu so žalobcom (leasingovým nájomcom), nemožno hovoriť o konaní v rozpore s poctivým obchodným stykom. Ani žalobcom namietané okolnosti spojené s odovzdaním/odobratím predmetu leasingu 15.12.2010 a jeho následným predajom za cenu, ktorú považuje žalobca za nízku, podľa názoru dovolacieho súdu nie je v danom prípade možné považovať za konanie žalovaného v rozpore s poctivým obchodným stykom, ktorému by nemala byť poskytnutá súdna ochrana (§ 265 ObZ).
- 101.** V zmysle doktríny výkon práva, ktorý síce neporušuje žiadne kogentné ustanovenie zákona, ale sa prieči zásadám poctivého obchodného styku, nesleduje hospodársky cieľ, ale smeruje k poškodeniu druhého účastníka právneho vzťahu, k zneužitiu jeho dobromyseľnosti alebo k zneužitiu postavenia jedného účastníka na úkor ostatných účastníkov právneho vzťahu, sa považuje za zneužitie práva (tzv. šikanu). Na takomto výkone práva nie je ani spoločenský ani individuálny záujem. V danom prípade však dovolací súd zvyrazňuje a opakovane uvádza, že v konaní pred súdmi nižších inštancií nebolo zistené žiadne šikanózne konanie zo strany leasingového prenajímateľa a na strane žalobcu ide zjavne o nepochopenie asymetrického charakteru finančného leasingu a dôsledkov pre leasingového nájomcu v prípade predčasného skončenia finančného leasingu z dôvodov na strane leasingového nájomcu. A pokiaľ právo, na základe ktorého leasingový prenajímateľ realizoval odobratie predmetu leasingu a jeho ďalší predaj po predčasnom ukončení leasingovej zmluvy z dôvodov na strane leasingového nájomcu, predstavuje vlastnícke právo leasingového prenajímateľa, pričom pri výkone tohto práva nebolo preukázané jeho zneužitie na úkor žalovaného, potom

takéto konanie nie je možné považovať za odporujúce zásadám poctivého obchodného styku. V podrobnostiach dovolací súd poukazuje na obdobné dôvody už uvádzané k otázke 1/.

- 102.** Dovolanie preto ani v tejto časti nebolo dôvodné a boli splnené podmienky pre jeho zamietnutie v zmysle § 448 CSP.

K prípustnosti dovolania vo vzťahu k dovolacím otázkam 3/ a 4/

- 103.** Pokiaľ ide o otázku 3/, ktorou sa dovolateľ pýta, či a/ došlo k platnému odstúpeniu od leasingovej zmluvy zo strany leasingového prenajímateľa a b) či došlo k účinkom odstúpenia vzhľadom na následné konanie zmluvných strán, je potrebné uviesť, že touto otázkou sa odvolací súd a ani súd prvej inštancie vôbec nezaoberali, ani nebola kľúčovou pre rozhodnutie vo veci, keďže dovolateľ (oproti tvrdeniam pred súdom prvej inštancie i v rámci podaného odvolania) uvádza novú právnu argumentáciu, založenú na ním predkladanom vlastnom náhlade na skutkový stav, odlišný od toho, ako bol zistený a uzavretý pred súdmi nižších inštancií. Predmetná dovolacia otázka teda primárne smeruje k jeho prehodnoteniu, v rozpore s § 442 CSP. Otázka, či došlo k platnému odstúpeniu od leasingovej zmluvy, a otázka účinkov neplatnosti odstúpenia od zmluvy z hľadiska jej (podľa žalobcu možného nepretržitého) trvania, nebola žalobcom do odvolania vôbec zahrnutá (otázka skončenia leasingovej zmluvy pre neplatenie leasingových splátok medzi stranami v štádiu konania pred súdmi nižších inštancií sporná nebola). Platí, že dovolací súd sa nemôže novo zaoberať tvrdeniami a právnym posúdením veci, ktoré netvorili predmet konania a rozhodnutia pred odvolacím súdom. Dovolací súd totiž nie je skutkovým súdom a podľa ust. § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. Preto v tejto časti nebolo dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 CSP a boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie v zmysle § 447 písm. f) CSP.

- 104.** Pokiaľ ide o otázku 4/, či je možné pokladať konanie zmluvných strán – dohodu o testovaní predmetu leasingu po platnom odstúpení od leasingovej zmluvy zo strany leasingového prenajímateľa za konanie smerujúce k uzavretiu inominátnej zmluvy podľa § 269 ods. 2 ObZ medzi zmluvnými stranami pôvodnej zmluvy o finančnom leasingu (o pokračovaní zmluvného vzťahu), je priamo dovolateľom viazaná na predpoklad kladnej odpovede na otázku 3/. Takouto otázkou sa rovnako odvolací súd v napadnutom rozsudku vôbec nezaoberal, preto platia totožné závery dovolacieho súdu ako vo vzťahu k otázke 3/, o neprípustnosti tejto časti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, pričom boli splnené podmienky pre jeho odmietnutie v zmysle § 447 písm. f) CSP.

- 105.** Len pre úplnosť dovolací súd k dôvodom neprípustnosti dovolacích otázok 3/ a 4/ poznamenáva, že v danom prípade podľa všeobecných podmienok finančného leasingu

[bod 5.1.2 písm. a)] pre predčasné skončenie (zánik) zmluvy o finančnom leasingu postačovalo, že došlo k omeškaniu leasingového nájomcu vo výške najmenej dvojnásobku mesačnej platby splatnej v čase začiatku omeškania, a teda bez potreby uskutočnenia aj právneho úkonu odstúpenia od zmluvy zo strany leasingového prenajímateľa. Odvolací súd v tomto ohľade v napadnutom rozhodnutí poukázal na konštatovanie súdu prvej inštancie, že „žalobca prestal platiť leasingové splátky, právny predchodca žalovaného listom zo dňa 22.10.2010 oznámil žalobcovi ukončenie zmluvy, ktorá skutočnosť nebola v konaní sporná.“

K prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a vo vzťahu k dovolacím otázkam 5/ a 6/

- 106.** Dovolacie otázky 5/ a 6/ dovolateľ nastolil ako podľa neho prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, z hľadiska ním tvrdeného odklonu odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.
- 107.** V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zároveň dovolací súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôsobená tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa ust. § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné aj pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázky hypotetické, prípadne akademické.
- 108.** Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (vid' uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).
- 109.** Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti

právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

- 110.** V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.
- 111.** V prípade absencie vymedzenia právnej otázky alebo dotknutej judikatúry dovolateľom, dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382).
- 112.** Dovolateľ v súvislosti s tvrdeným odklonom odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/47/2017 zo dňa 23.03.2018 so zvýrazneným záverom, že leasingovú zmluvu, ktorá je trojstranným vzťahom, ktorý v sebe zahŕňa aj financujúcu stranu, je možné dojednať len ako nepomenovanú zmluvu. Ďalšie dovolateľom spomenuté súdne rozhodnutia (Najvyššieho súdu ČR, Krajského súdu v Prešove) neboli rozhodnutiami dovolacieho súdu, teda nespĺňali podmienku ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolací súd k dovolateľom uvádzanému rozhodnutiu najvyššieho súdu a k jeho aplikácii na dané konanie uvádza, že pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nepostačuje označenie jednotlivých súdnych rozhodnutí (často aj nesúvisiacich s predmetom sporu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry, určiť právny záver, ktorého (ne)správnosť v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd. Uvedené kritérium otázky 5/ a 6/ nastolené dovolateľom nespĺňajú.

113. Pokiaľ ide o otázku 5/ formulovanú dovolateľom: „Bez ohľadu na to, aké je správne zodpovedanie predchádzajúcich nastolených právnych otázok, v prípade ak dôjde k predčasnemu ukončeniu leasingovej zmluvy, majú sa uplatniť ustanovenia o bezdôvodnom obohatení na právny vzťah založený leasingovou zmluvou, ktorá bola ukončená a má dôjsť k vysporiadaniu vzájomných nárokov medzi zmluvnými stranami v zmysle zásad a ustanovení upravujúcich bezdôvodné obohatenie podľa ust. § 451 a § 457 Občianskeho zákonníka, a akým spôsobom?“, tak dovolateľ k tejto otázke vôbec nevymedzil, v čom má spočívať odklon napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu od uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/47/2017. V tomto rozhodnutí dovolací súd odmietol ako neprípustné, a teda bez akéhokoľvek dovolacieho prieskumu, dovolanie žalovaného leasingového nájomcu proti rozhodnutiu vyhovujúcemu žalobe zo strany leasingového prenajímateľa o náhradu škody na jeho majetku v súvislosti s mimoriadnym ukončením leasingovej zmluvy z dôvodu krádeže predmetu leasingu. Nie je pritom korektná a ani presná citácia na strane 13 a 14 dovolania z tohto uznesenia dovolacieho súdu, keďže nešlo o jeho závery, ale o (naviac dovolateľom modifikované) konštatovanie z ods. 8. ohľadom podstatného obsahu rozsudku odvolacieho súdu (Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 16Cob/333/2015). Žalobca v tomto ohľade teda nesplnil náležitosti vyžadované ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP. Aj keď dovolací súd pripúšťa, že poznajúc vlastnú judikatúru, z hľadiska úpravy prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ nie je povinný označiť všetky ku konkrétnej veci sa vzťahujúce rozhodnutia najvyššieho súdu spadajúce pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, pokiaľ však niektoré z rozhodnutí označí, potom dôvody k nemu dovolateľom uvedené, musia spĺňať kritériá podľa ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP, čo sa v danom prípade nestalo. Naviac tvrdenie dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci tým, že odvolací súd ust. § 451 ods. 1 OZ a § 457 OZ nesprávne interpretoval, dovolateľ viaže na ním predkladaný vlastný náhľad na skutkový stav vo veci (podľa dovolateľa odvolací súd nezohľadnil, že vrátil žalovanému predmet leasingu prakticky v stave, v akom ho prevzal, že žalobca nemohol predmet leasingu riadne užívať). Z napadnutého rozhodnutia však takého skutkové zistenia a závery nevyplývajú, pričom odvolací súd, aplikujúc aj právnu úpravu o bezdôvodnom obohatení (§ 451 a nasl. OZ) žalobu zamietol tiež z dôvodu nepreukázania, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, a to v rozsahu žalobcom uplatňovaného peňažného nároku. Ide teda o prípad, keď dovolateľ tvrdí, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, preto nejde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnomu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Celkom jasne to vyplýva zo samotným dovolateľom zvýraznenej záverečnej časti dovolacej argumentácie, „že ak by súd rovnako zohľadnil uvedené skutočnosti, ktoré žalobca v konaní preukázal, nedospel by k právnomu záveru, že v prípade vydania bezdôvodného obohatenia vo výške zaplatených súm leasingových splátok, by žalobca užíval predmet leasingu bezplatne, čo by naopak zakladalo bezdôvodné obohatenie“. Pokiaľ napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nedáva žiadne odpovede vychádzajúce z dovolateľom formulovaného predpokladu zisťovania skutkového stavu a pokiaľ sa uvedená argumentácia, a teda aj položená dovolacia otázka 5/,

má týkať prehodnocovania aj skutkového stavu, tak uvedené sa vymyká prípustnému dovolaciemu prieskumu. V tejto časti teda dovolateľ nespĺnil kritériá pre prípustne uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čím boli naplnené podmienky odmietnutia dovolania v zmysle § 447 písm. f) CSP.

114. Pokiaľ ide o poslednú z dovolateľom položených otázok 6/ „*Aké právne normy je nutné aplikovať pri posúdení právnej podstaty finančného leasingu v rámci právneho vzťahu medzi zmluvnými stranami založenými zmluvou o finančnom leasingu?*“, ide podľa dovolacieho súdu o otázku formulovanú len teoreticky, no najmä zo strany dovolateľa zostalo bez náležitého vysvetlenia (§ 432 ods. 2 CSP), ako položená otázka súvisí s nesprávnym právnym posúdením veci. Zo spisu a napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu totiž vyplýva, čo po celú dobu konania pred súdmi nižších inštancií medzi stranami nebolo sporné, že leasingovú zmluvu uzavreli ako inominátnu, s výslovným odkazom v úvode zmluvy na ust. § 269 ods. 2 ObZ a takto bola posudzovaná i v napadnutom rozsudku, pričom oba sudy nižších inštancií vychádzali primárne z dispozitívnej úpravy vzťahov medzi stranami podľa zmluvy a všeobecných podmienok leasingu ako jej súčasť. V rozpore s tým, a ako nie zrozumiteľný, sa potom javí názor dovolateľa, ním zvýraznený, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil aj tým, „*že na posúdenie otázky nároku z titulu bezdôvodného obohatenia neaplikoval ustanovenie § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka na predmetný záväzkový právny vzťah, na základe ktorého bol právny vzťah medzi zmluvnými stranami založený*“. V čom mal spočívať tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu z hľadiska nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k otázke 6/ dovolateľ nezdôvodnil, avšak aj k tejto otázke vychádzal v podstate rovnako ako pri otázke 5/ z vlastnej premisy, že sudy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili. Preto ani v tejto časti neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP a došlo k naplneniu podmienok pre jeho odmietnutie podľa § 447 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

115. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ani jedna zo žalobcom formulovaných námietok/otázok 3/ až 6/ nespĺňala kritériá prípustných dovolacích dôvodov podľa ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a), resp. písm. b) CSP a tento záver, v spojení s konštatovaním o prípustnosti avšak nedôvodnosti dovolania vo vzťahu k dovolacím otázkam 1/ a 2/ vo výsledku viedol dovolací súd k zamietnutiu dovolania podľa ust. § 448 CSP (dovolací súd zamietne dovolanie, ak dovolanie nie je dôvodné).

ROZHODNUTIE č. 57

Doručovanie výzvy správcu

§ 79 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov

Na doručenie výzvy správcu adresovanej tretej osobe, zabezpečujúcej záväzok úpadcu podľa § 79 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, nie je možné aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce doručovanie, a teda ani úpravu náhradného doručenia (tzv. fikciu doručenia).

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/1/2022 z 25. januára 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 32Cbi/22/2017-102 z 2. apríla 2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd rozsudkom vylúčil nehnuteľný majetok úpadcu MERCURIUS, spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, Jazerná 3, 040 12 Košice, IČO: 31 704 964, zapísaný na LV č. 2239, kat. úz. Nové Ťahanovce, parc. registra „C“ č. 3908 ostatné plochy o výmere 12 177 m² a parc. registra „C“ č. 3911 ostatné plochy o výmere 4097 m² ďalej na LV č. 1928, kat. úz. Ťahanovce, parc. registra „C“ č. 1611/90 ostatné plochy o výmere 289 m²; parc. registra „C“ č. 1612/1 ostatné plochy o výmere 12 508 m² a parc. registra „C“ č. 1612/8 ostatné plochy o výmere 672 m² zo súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa Československá obchodná banka, a.s., v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu SSIM, a. s., Košice, Zbrojničná 12, 040 01 Košice, IČO: 31 702 627, na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30 K/34/2016.

2. Na základe vykonaného dokazovania považoval súd za nesporné skutočnosti nepopreté stranami sporu a zistené z konkurzných konaní vedených na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 30K/34/2016 (konkurz úpadcu SSIM, a. s.; ustanovený správca - žalovaný) a pod sp. zn. 31K/70/2016 (konkurz úpadcu MERCURIUS; ustanovený správca - žalobca) a to, že konkurzné konanie vedené Okresným súdom Košice I na majetok úpadcu SSIM, a. s., Košice, IČO: 31 702 627 pod sp. zn. 30K/34/2016 začalo uznesením Okresného súdu Košice I zo dňa 12. októbra 2016, sp. zn. 30K/34/2016, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 201/2016 zo dňa 19. októbra 2016 a na majetok úpadcu bol uznesením zo dňa 30. januára 2017 vyhlásený konkurz, pričom uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 25/2017 zo dňa 6. februára 2017 a účinky vyhláseného konkurzu nastali dňom 7. februára 2017, ďalej mal súd prvej inštancie za preukázané písomné podanie žalovaného doručené súdu, ktorým požiadal súd, aby uložil žalobcovi povinnosť na podanie žaloby, ktorou by sa domáhal vylúčenia majetku, ktorý bol zapísaný do súpisu podstaty úpadcu, uznesenie Okresného súdu Košice I zo dňa 5. septembra 2017, sp. zn. 30K/34/2016, ktorým súd uložil povinnosť JUDr. Miroslavovi Verebovi, správcovi podstaty úpadcu MERCURIUS, spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, IČO: 31 704 964 v lehote 30 dní odo dňa doručenia

tohto uznesenia podať voči správcovi Ing. Milan Polončák, PhD., so sídlom kancelárie Vojenská 12, 040 01 Košice, žalobu, ktorou sa bude domáhať vyradenia majetku zapísaného do oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa Československej obchodnej banky, a.s. v konkurznom konaní sp. zn. 30K 34/2016 vedenom na majetok úpadcu SSIM, a. s., Košice, Zbrojničná 12, 040 01 Košice, IČO: 31 702 627, s tým, že uznesenie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 174/2017 dňa 7. septembra 2017, ďalej, že konkurzné konanie vedené Okresným súdom Košice I na majetok úpadcu MERCURIUS spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, IČO: 31 704 964 pod sp. zn. 31K/70/2016 začalo uznesením Okresného súdu Košice I zo dňa 9. januára 2017, sp. zn. 31K/70/2016, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 10/2017 zo dňa 16. januára 2017, následne bol uznesením zo dňa 15. marca 2017, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 58/2017 zo dňa 23. marca 2017 ustanovený dlžníkovi predbežný správca v osobe JUDr. Miroslav Vereb. Uznesením zo dňa 15. mája 2017, ktoré bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 96/2017 zo dňa 22. mája 2017 a ktorým bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz, účinky vyhláseného konkurzu na majetok úpadcu na strane žalobcu nastali dňom 23. mája 2017, ďalej mal za nesporné doručenie oznámenia žalobcovi, ktorým mu žalovaný oznámil, že majetok úpadcu MERCURIUS zapísal do súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa v konkurznom konaní úpadcu SSIM, a. s., doručenie výzvy na vylúčenie majetku zo súpisu oddelenej podstaty žalovanému, ktorou žalobca vyzval žalovaného na vylúčenie zapísaného majetku, ktorý je vo vlastníctve úpadcu MERCURIUS, pretože na jeho zapísanie neboli splnené zákonné podmienky, vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. 1928 a LV č. 2239, čiže spoločnosti MERCURIUS a taktiež prihlásenie pohľadávok veriteľom Československou obchodnou bankou, a.s., do konkurzného konania úpadcu SSIM, a.s., vedeného pod sp. zn. 30K/40/2016, ako zabezpečenej pohľadávky (prostredníctvom zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam) majetkom tretej osoby.

3. Z listu žalovaného datovaného dňom 20. marcom 2017, adresovaného spoločnosti MERCURIUS, nazvanom „Výzva správcu na zaplatenie sumy 2.655.513,51 EUR do konkurznej podstaty“ súd zistil, že žalovaný vyzval uvedenú spoločnosť v zmysle ust. § 79 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZKR“) na zaplatenie sumy za úpadcu k rukám správcu úpadcu a zároveň ju upozornil, že v prípade, ak sa tak nestane, nehnuteľný majetok, ktorým je zabezpečená pohľadávka veriteľa úpadcu, zapíše do konkurznej podstaty úpadcu. Súd zistil, že list „Výzva na zaplatenie“ bol adresovaný spoločnosti MERCURIUS na adresu jej sídla uvedenú vo výpise z obchodného registra, na adresu Jazerná 3, 040 12 Košice. Ďalej mal za preukázané, že zásielka žalovanému bola vrátená ako nedoručená, z dôvodu, že adresát na uvedenej adrese je neznámy, pošta zásielku vrátila odosielateľovi dňa 24. marca 2017.

4. Z Obchodného vestníka č. 65/2017 zo dňa 3. apríla 2017 súd zistil, že správca úpadcu SSIM, a.s. zverejnil podanie datované dňom 29. marca 2017 nazvané „Výzva správcu na zaplatenie sumy do konkurznej podstaty“, ktorou vyzval spoločnosť MERCURIUS na jej úhradu v zákonom stanovenej lehote podľa ust. § 79 ods. 1 ZKR, špecifikoval majetok, ktorého sa to týka (predmet zálohu) a upozornil ju, že ak sumu nezaplatí v lehote, tak predmet zálohu

bude zapísaný do podstaty úpadcu SSIM, a.s. Z Obchodného vestníka č. 87/2017 zo dňa 9. mája 2017 súd zistil, že žalovaný ako správca úpadcu SSIM, a.s., zverejnil zapísanie nehnuteľnosti majetku tretej osoby do oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa ČSOB.

5. Z Obchodného vestníka č. 139/2017 zo dňa 21. júla 2017 súd zistil, že žalobca ako správca úpadcu MERCURIUS zapísal nehnuteľný majetok úpadcu evidovaný na LV č. 1928 a LV č. 2239 (celkovo 5 pozemkov) do súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa ČSOB dňa 18. júna 2017.

6. V odôvodnení rozsudku súd odcitoval znenie §§ 14 ods. 3 a 5 písm. b/ a c/, 16 ods. 6, 23 ods. 1, 28 ods. 1 a ods.4, 67, 69 ods. 1 písm. a/, 76, 77, 78 ods. 1, 5 a 9, 79 ods. 1 a 3, 196 a 199 ZKR a §§ 111 a 106 CSP.

7. Konštatoval, že uvedené zákonné ustanovenia ZKR umožňujú do majetku úpadcu zapísať aj majetok, ktorý nie je v jeho vlastníctve (majetok tretích osôb) v čase vyhlásenia konkurzu, za splnenia určitých podmienok presne definovaných v zákonných ustanoveniach ZKR a s poukazom na existenciu primárneho záväzkového vzťahu a na neho naviazaného zabezpečovacieho inštitútu. Uviedol, že musí existovať určitý záväzok medzi dlžníkom a veriteľom, ktorý je zabezpečený, v danom prípade záložným právom na nehnuteľnosti, ktoré patria osobe odlišnej od dlžníka. Pri nesplnení záväzku dlžníkom, je teda veriteľ oprávnený domáhať sa plnenia aj z majetku tretej osoby (výkon záložného práva) a v prípade, ak je na majetok dlžníka vyhlásený konkurz, tak takýto majetok tretej osoby môže byť zapísaný do konkurznej podstaty dlžníka, úpadcu, s tým, že sa jeho následným speňažením uspokojí veriteľ dlžníka - úpadcu. Zdôraznil, že na to, aby majetok tretej osoby (záloh) mohol byť zapísaný do konkurznej podstaty dlžníka, úpadcu musia byť splnené podmienky ZKR spočívajúce v existencii konkurzného konania v štádiu po vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka - úpadcu, existencia pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi - úpadcovi, ktorá je zabezpečená a najmä jej včasné prihlásenie do konkurzu dlžníka, úpadcu v zákonom stanovenej lehote spolu s uvedením, špecifikovaním zabezpečenia. Následne správca dlžníka - úpadcu, pri zisťovaní majetku dlžníka a pred samotným zápisom majetku tretej osoby (zálohu) do súpisu podstaty, musí tretiu osobu vyzvať, aby do 30 dní od doručenia výzvy zaplatila k rukám správcu sumu rovnajúcu sa hodnote tohto majetku odsúhlasenú dotknutými zabezpečenými veriteľmi alebo prihlásenú sumu zabezpečenej pohľadávky, do ktorej je zabezpečená, ak je nižšia ako hodnota tohto majetku. Ak tretia osoba na výzvu správcu plní, zabezpečovacie právo na majetku tretej osoby zanikne; ak ju nesplní, správca zapíše majetok tretej osoby do súpisu dlžníka - úpadcu. Po jej zapísaní má oprávnenie nakladať s týmto majetkom tretej osoby ako s majetkom úpadcu v zmysle zákonných ustanovení (speňažuje, uspokojuje veriteľa dlžníka...).

8. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že vyššie konkretizovaný nehnuteľný majetok je vo vlastníctve spoločnosti MERCURIUS (úpadca na strane žalobcu) a taktiež to, že ním bol zabezpečený záväzok SSIM, a. s. (úpadca na strane žalovaného), a teda, že primárnym dlžníkom vo vzťahu k veriteľovi ČSOB je úpadca SSIM,

a.s., ktorý za plnenie svojho záväzku ručil majetkom úpadcu MERCURIUS.

9. Ďalej mal za preukázané, že skôr začalo konkurzné konanie a následne skôr bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka SSIM, a. s. účinky konkurzu nastali dňom 6. februára 2017, pričom konkurzné konanie na majetok dlžníka MERCURIUS začalo dňom 17. januárom 2017. Poukázal na to, že zákonodarca spája určité účinky už s týmto štádiom konkurzného konania hoci ešte nie je isté, či konkurz bude vyhlásený. Účinky konkurzu na dlžníka MERCURIUS nastali dňom 23. mája 2017.

10. Vyslovil názor, že ustanovenie § 14 ods. 5 písm. c) ZKR nie je pre daný prípad aplikovateľné, pretože správca, v čase zisťovania majetku úpadcu SSIM. a.s. (už v štádiu konkurzu), nezačína a ani nepokračuje vo výkone zabezpečovacieho práva z majetku dlžníka (MERCURIUS v štádiu začatého konkurzného konania), ale iba zisťuje, či veriteľom označený majetok (záloh) môže/nemôže zapísať do súpisu. Zdôraznil, že až zapísaním majetku možno začať, resp. vykonávať práva vyplývajúce zo zabezpečovacieho inštitútu, čo v danom prípade, v čase vyhlásenia rozhodnutia súdu, ešte nebolo možné, pretože špecifikovaný nehnuteľný majetok bol zapísaný v súpise oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa v oboch konkurzoch (v konkurze úpadcu na strane žalobcu - 31K/70/2016 a v konkurze úpadcu na strane žalovaného - 30K/34/2016). Súd sa teda zamerl na to, či žalovaný pred zápisom majetku tretej osoby do súpisu oddelenej podstaty úpadcu SSIM, a. s. splnil alebo nespĺnil zákonom požadované podmienky, a teda, či kvalifikovane vyzval tretiu osobu na plnenie za úpadcu. V súvislosti s tým súd poznamenal, že súdna prax a judikatúra sa dostatočne vysporiadala s otázkou doručovania písomnosti účastníkom právnych vzťahov a poukazuje hlavne na to, že je potrebné každý prípad posudzovať individuálne s prihliadnutím na okolnosti tak, aby gramatický výklad noriem práva, ktorý je legitímnym spôsobom aplikácie práva, dbal na to, aby sa nestratil účel právnych inštitútov priamo upravených alebo dotknutých spornou normou (Nález Ústavného súdu zo dňa 23. mája 2013 sp. zn. IV.ÚS 71/2013). Konštatoval, že súdna prax už dala odpovede na viacero otázok týkajúcich sa účinného doručenia písomnosti a to aj v prípadoch, ak sa o nej adresát nedozvedel, či už z pohľadu hmotného alebo procesného práva.

11. Mal za preukázané, že žalovaný zaslal výzvu tretej osobe (spoločnosť MERCURIUS), právnickej osobe, na adresu zistenú z obchodného registra a z hmotnoprávných predpisov (Obchodný zákonník, Zákon o obchodnom registri) vyplýva, že údaje uvedené v obchodnom registri sa považujú za pravdivé, správne hlavne voči tretím osobám a to aj v údají sídla spoločnosti a za ich pravdivosť, aktuálnosť zodpovedá spoločnosť, konajúca cez štatutárne orgány. Vychádzajúc z uvedeného považoval za správny postup správcu pri doručovaní, ak výzvu v zmysle ust. § 79 ods. 1 ZKR doručoval tretej osobe na adresu zistenú podľa sídla spoločnosti uvedenú v obchodnom registri a následne ju v zmysle procesných predpisov mohol považovať za doručení. Súd poukázal na to, že zákon neurčuje akým spôsobom má správca predmetnú výzvu doručovať a ani to, čo v prípade, ak sa zásielka doručovaná cez poštový úrad vráti ako nedoručená z rôznych dôvodov. Konštatoval, že žalovaný postupoval nanajvýš opatrne a s odbornou starostlivosťou, ak pri vrátenej zásielke z dôvodu „adresát neznámy“ postupoval tak, že výzvu v zmysle ust. § 79 ods. 1 ZKR, doručoval tretej osobe opakovane,

v danom prípade cez Obchodný vestník s poukazom na to, že v zmysle ustanovení ZKR je takéto doručovanie písomnosti aj najviac vyhovujúce a zákonodarcom preferované, či vhodné najmä pre takéto prípady, ak adresát je neznámy. Súd prvej inštancie zdôraznil, že v štádiu doručovania výzvy tretej osobe cez Obchodný vestník sa o nej mohol a mal možnosť dozvedieť aj žalobca, ktorý v tom čase bol úpadcovi na strane dlžníka ustanovený za predbežného správcu a teda jeho povinnosťou bolo zisťovanie majetku dlžníka.

12. So zreteľom na uvedené uzavrel, že boli splnené všetky podmienky pre zápis majetku tretej osoby do podstaty úpadcu SSIM, a.s. a že k zápisu do súpisu oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa úpadcu SSIM, a.s. došlo s účinkami dňom 10. mája 2017 a teda tomuto zápisu majetku do súpisu svedčí skoršie právo zápisu v zmysle ust. § 78 ods. 5 ZKR (a contrario). Súčasne poznamenal, že v oboch konkurzných konaniach zapísaný špecifikovaný majetok zabezpečuje pohľadávku rovnakého veriteľa. V zmysle vysloveného názoru súd žalobu nepovažoval za dôvodnú, preto ju v celom rozsahu zamietol.

13. Ďalej konštatoval, že keďže v konaní bol úspešný žalovaný, ktorý má nárok na náhradu trov konania, súd mu nárok priznal v plnom rozsahu, avšak súčasne poukázal na to, že v danom prípade ide o trovy konania vzniknuté v spore súvisiacom s konkurzom, preto tu platí osobitný režim ohľadom uspokojenia takto priznaných trov konania strane v zmysle citovaného ustanovenia ZKR.

14. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3CoKR/18/2019-145 z 26. novembra 2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a rozhodol, že žalovanému priznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

15. Odvolací súd sa nestotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý aplikoval na daný prípad ustanovenie § 199 ZKR, keďže toto ustanovenie sa vzťahuje na doručovanie a zverejňovanie súdnych rozhodnutí a iných súdnych písomností, tak ako to uviedol vo svojom odvolaní žalobca. Súčasne však konštatoval, že aplikácia nesprávneho právneho predpisu podľa odvolacieho súdu však nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia vo veci samej, keďže sa navyše súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia opiera o ust. § 196 ZKR, na ktoré odkazuje aj odvolací súd.

16. V danom spore o vylúčenie majetku žalovaného zapísaného do oddelenej podstaty za primárne označil posúdenie doručenia výzvy na zaplatenie sumy 2.655.513,51 € spoločnosti MERCURIUS, s.r.o., ako tretej osobe v súlade s procesnými predpismi určenými pre doručovanie a následne posúdenie spôsobu doručenia výzvy vykonané žalovaným a jeho vplyv na zapísanie majetku tretej osoby do súpisu podľa § 79 ZKR.

17. Vychádzajúc z ustanovenia § 196 ZKR konštatoval, že na celé takéto konanie sa primerane aplikuje CSP, t. j. tento právny predpis sa aplikuje aj na konania, ktoré predchádzajú začatiu konkurzného konania a aplikujú sa vtedy, ak určitú procesnú otázku

hmotnoprávny predpis neupravuje.

18. Keďže v danom prípade hmotnoprávny predpis zákon č. 7/2005 neupravuje spôsob doručenia písomností medzi správcom konkurznej podstaty a spoločnosťami, odvolací súd mal za to, že na doručovanie iných, než súdnych rozhodnutí, je potrebné aplikovať ustanovenie § 196 ZKR a v súlade s týmto ustanovením je potrebné aplikovať ustanovenia CSP. Potom za správny označil postup súdu prvej inštancie, keď na doručenie výzvy žalovaného aplikoval ust. § 106 CSP s tým, že písomnosti právnickej osobe sa doručujú na adresu sídla zapísanú v obchodnom registri alebo inom verejnom registri.

19. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že žalovaný doručoval výzvu tretej osobe spoločnosti MERCURIUS, s.r.o., na adresu uvedenú v obchodnom registri, pričom predmetná výzva adresátovi doručená nebola z dôvodu, že adresát bol na uvedenej adrese neznámy.

20. V súvislosti s doručovaním výzvy žalovaným spoločnosti MERCURIUS, s.r.o., aj prostredníctvom Obchodného vestníka, ktorý spôsob doručenia odvolateľ (žalobca) napáda v odvolaní vyslovil názor, že žalovaný uvedené doručenie vykonal z opatrnosti a žalobca v tom čase už ustanovený ako predbežný správca mal možnosť sa prostredníctvom Obchodného vestníka dozvedieť o výzve adresovanej spoločnosti MERCURIUS, s.r.o. Takýto spôsob doručenia bol žalovaným vykonaný navyše, aj keď nie je upravený zákonom, nie je ani v rozpore s ním.

21. Na základe vyššie uvedených skutočností dospel odvolací súd k záveru, že žalovaný splnil všetky podmienky a procesný postup pre zápis majetku tretej osoby do súpisu oddelenej podstaty v súlade s ust. § 79 ZKR, keďže výzva bola tretej osobe spoločnosti MERCURIUS, s.r.o., doručená v súlade s platným procesným predpisom (CSP). So zreteľom na uvedené sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP) s odôvodnením napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a žalovanému, ktorý bol v odvolacom konaní plne úspešný priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

23. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, navrhujúc dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe vyhovieť, prípadne rozsudky obidvoch vo veci konajúcich súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP uviedol, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená právna otázka, či je prípustné na doručovanie výzvy správcu, adresovanej tretej osobe zabezpečujúcej záväzok úpadcu podľa § 79 ZKR aplikovať ustanovenia CSP upravujúce fikciu doručenia (otázka č. 1). Dovolateľ uviedol, že sa odvolací súd s touto nastolenou právnou otázkou vysporiadal v odseku

27 odôvodnenia jeho rozsudku tak, že aplikáciu ustanovení CSP, upravujúcich fikciu doručenia, pripustil a vychádzajúc z uvedeného v odseku 29 napádaného rozsudku sa stotožnil so záverom prvostupňového súdu, podľa ktorého žalovaný splnil všetky podmienky a procesný postup pre zápis majetku tretej osoby do súpisu oddelenej podstaty v súlade s § 79 ZKR, keďže výzva bola tretej osobe doručená v súlade s platným procesným predpisom. Namietal, že napádaný rozsudok je založený na nesprávnom právnom posúdení veci a odporuje základným pravidlám doručovania prejavov vôle s hmotnoprávnymi účinkami. Na podporu správnosti svojho názoru poukázal na Komentár prof. JUDr. Milana Ďuricu PhD. k Zákonom o konkurze a reštrukturalizácii 3. vydanie, Nakladateľství Beck 2019, strana 637, podľa ktorého je potrebné výzvu správcu na zaplatenie zabezpečovanej pohľadávky považovať za hmotnoprávny úkon, pričom tento jednostranný adresovaný úkon správcu nadobudne právne účinky vtedy, keď sa dostane do dispozičnej sféry osoby, ktorej je určený (teória dôjdenia). Dovolateľ sformuloval aj ďalšiu právnu otázku (otázka č. 2) a to, či majú účinky vyhlásenia konkurzu na majetok jedného úpadcu (MERCURIUS) za následok nemožnosť zapísať jeho majetok do súpisu v konkurze vyhlásenom na majetok iného úpadcu (SSIM, a.s.), pokiaľ úpadcovi (MERCURIUS) nebola do vyhlásenia konkurzu doručená výzva podľa § 79 ZKR. Dovolateľ konštatoval, že odvolací súd sa s uvedenou otázkou zásadného právneho významu v kontexte rozsahu práv a povinností účastníkov oboch konkurzných konaní vysporiadal len veľmi všeobecne v odseku 29 dovolaním napadnutého rozsudku, konštatujúc len, že žalovaný splnil všetky podmienky a procesný postup pre zápis majetku tretej osoby do súpisu podstaty v súlade s ust. § 79 ZKR. Vychádzajúc z uvedeného uzavrel, že napádaný rozsudok je založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Napokon v zmysle § 444 ods. 1 CSP požiadal o odloženie vykonateľnosti rozsudku, nakoľko veriteľom pohľadávok prihlásených do konkurzu vyhláseného na majetok spoločnosti MERCURIUS hrozil vznik značnej škody pre prípad, že žalovaný speňaží nehnuteľný majetok spoločnosti MERCURIUS ešte pred vydaním rozhodnutia dovolacieho súdu. Neoprávnené speňaženie predmetného nehnuteľného majetku žalovaným v konkurze SSIM, a.s. by mohlo spôsobiť značné škody aj potencionálnym nadobúdateľom tohto majetku, keďže by tento majetok nenadobudli od jeho vlastníka.

24. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP, prípadne ho ako nedôvodné zamietnuť. Konštatoval, že dovolateľ v rozpore s názorom odvolacieho súdu odmieta aplikáciu ustanovenia § 196 ZKR a v súvislosti s tým aplikáciu § 106 CSP na doručovanie písomností správcu. Vyslovil názor, že žalovaný síce konkretizoval právnu otázku riešenú odvolacím súdom, avšak neuviedol, ako mala byť táto otázka správne riešená. Takto formulovaná otázka nemá podľa jeho názoru relevantnosť z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Žalovaný poukázal na viaceré rozhodnutia NS SR napr. rozsudok sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020, uznesenie sp. zn. 4Obdo/73/2016 z 31. januára 2018, uznesenie sp. zn. 6Cdo/20/2013 z 5. februára 2014, v zmysle ktorých pod slovným spojením „dostane do dispozičnej sféry“ je potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby zoznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom. Poukázal na to, že teória dôjdenia vychádza z toho, že z hľadiska pôsobenia perfektosti prejavu vôle nie je dôležitá skutočná vedomosť adresáta právneho úkonu, pretože inak by adresát mohol účinku prejavu vôle druhého účastníka zabrániť nepreberaním

písomnosti. Rozhodujúce je objektívne hľadisko, t. j. ak sa preukáže, že adresát mal reálnu možnosť oboznámiť sa s prejavom vôle s tým, že právne účinky jednostranného právneho úkonu obsahujúceho takýto prejav, nastávajú bez ohľadu na to, či sa s ním adresát skutočne oboznámil. Z podstaty doručovania tak pre subjekty vyplýva povinnosť zabezpečiť v danom mieste alebo u určenej osoby prijímanie zásielok. Následne žalovaný opísal akým spôsobom žalovaný doručoval spoločnosti MERCURIUS výzvu na zaplatenie sumy 2.655.513,51 eur a konštatoval, že skutočnosť, že v odovzdávacom mieste neboli splnené podmienky na dodávanie zásielok stanovené poštovými podmienkami nemôže byť na ujmu žalovaného. V prípade akceptovania názoru žalobcu o skutočnom doručovaní výzvy žalovaného by k doručovaniu výzvy alebo akéhokoľvek iného úkonu spoločnosti MERCURIUS nikdy nemohlo dôjsť. Poukázal na niekoľkoročnú nepriaznivú finančnú situáciu spoločnosti MERCURIUS, ktorá svedčí o tom, že spoločnosť MERCURIUS ako záložný dlžník preukázateľne nemala finančné prostriedky na zaplatenie pohľadávky zabezpečeného veriteľa Československej obchodnej banky, a.s. v konkurznom konaní vedenom na majetok úpadcu SIMM, a.s.. Žalovaný ďalej zdôraznil, že vlastnícke právo úpadcu MERCURIUS k predmetným nehnuteľnostiam nezakladá právo žalobcu na ich vylúčenie zo súpisu konkurznej podstaty v konkurze vedenom na majetok úpadcu SIMM, a.s. Tieto boli do konkurznej podstaty – oddelenej podstaty úpadcu SIMM, a.s. zapísané oprávnené ako majetok tretej osoby zabezpečujúci záväzky úpadcu SIMM, a.s. a to voči ČSOB, a.s. Podmienkou zápisu do konkurznej podstaty nie je vlastníctvo úpadcu k veci, v zmysle § 67 ods. 1 písm. c/ ZKR sa zapisuje do súpisu konkurznej podstaty aj majetok tretích osôb a to mechanizmom podľa § 79 ZKR, pričom v tomto konaní bolo preukázané naplnenie procedúry podľa § 79 ZKR. Vyslovil nesúhlas s návrhom na odklad vykonateľnosti a to s poukazom na písomné stanovisko Československej obchodnej banky, a.s. zo dňa 26. apríla 2021, podľa ktorého je predmetným záložným veriteľom a preto bude zo speňaženia založeného majetku tvoriaceho oddelenú podstatu prednostne uspokojovaná bez ohľadu na to, v ktorom konkurznom konaní bude majetok speňažený a nakoľko výška jej pohľadávky je významne vyššia ako odhadovaná hodnota založeného majetku a je takmer vylúčené, aby sa z výťažku uspokojovali ďalší veritelia. Nakoľko sa zabezpečovacím právom k založenému majetku spoločnosti MERCURIUS s.r.o. nezabezpečovala žiadna iná pohľadávka prihlásená do konkurzného konania dlžníka SIMM, a.s. Košice, uspokojovanie pohľadávok iných veriteľov z toho výťažku je v konkurznom konaní dlžníka SIMM, a.s. Košice vylúčené. Poukázal na to, že o snahe spoločnosti MERCURIUS s.r.o. o zmarenie uspokojenia jeho zabezpečenej pohľadávky svedčí aj popretie jeho pohľadávky v konkurznom konaní vecno-právneho dlžníka. Okresný súd Košice I. rozsudkom č. k. 26Cbi/22/2017-329 zo dňa 11. júna 2019 určil, že pohľadávka Československej obchodnej banky a.s. uplatnená v konkurznom konaní úpadcu MERCURIUS s.r.o. je v celom rozsahu čo do právneho dôvodu, výšky, vymáhateľnosti a zabezpečenia zabezpečovacím právom v prvom poradí oprávnená.

25. Vo vyjadrení žalobcu zo dňa 25. mája 2021 k vyjadreniu žalovaného poukázal žalobca na viaceré nálezy Ústavného súdu SR napr. sp. zn. I. ÚS 116/2020 z 23. februára 2021, sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020, sp. zn. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, podľa ktorých formalistický prístup dovolacieho súdu pri posudzovaní náležitostí dovolania je predmetom

kritiky zo strany ÚS SR. Podľa záveru právnej doktríny právnu otázku dovolací súd v prípade potreby musí z podaného dovolania aktívne vyabstrahovať, chcieť ju v doručenom dovolaní nájsť. V ďalšom poukázal na svoju argumentáciu uvedenú v dovolaní. V súvislosti s vyjadrením Československej obchodnej banky, a.s. predloženým žalovaným žalobca uviedol, že ani legitímny záujem Československej obchodnej banky, a.s. na čo najskoršom speňažení majetku v konkurze však nemôže prevážiť nad požiadavkou striktného dodržiavania pravidiel speňažovania majetku v konkurze vyplývajúceho zo ZKR.

26. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací podľa ustanovenia § 35 CSP (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je prípustný a aj dôvodný.

27. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

28. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

29. Podľa § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

30. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

31. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky predovšetkým musí ísť o otázku právnu, teda v žiadnom prípade nemôže ísť o skutkovú otázku. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

32. Dovolateľ v podanom dovolaní vymedzil dve právne otázky, tvrdiac okrem iného, že ani jedna z nich nebola ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená. Dovolateľom položená druhá právna otázka však uvedené kritérium nespĺňa. Odvolací súd jednak nedospel k záveru, že by účinky vyhlásenia konkurzu na jedného úpadcu (MERCURIUS) nemali

za následok nemožnosť zapísať jeho majetok do súpisu v konkurze vyhlásenom na majetok iného úpadcu (SIMM, a.s.) pokiaľ by úpadcovi (MERCURIUS) nebola do vyhlásenia konkurzu doručená výzva podľa § 79 ZKR, naopak aj z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nepochybne vyplýva jeho názor, že ustanovenie § 79 ZKR neumožňuje zapísanie majetku spoločnosti MERCURIUS s.r.o. do súpisu v konkurze vyhlásenom na majetok žalovaného bez predchádzajúceho doručenia výzvy žalovaného podľa § 79 ZKR. Na rozdiel od názoru dovolateľa však odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že výzva bola tretej osobe, spoločnosti MERCURIUS s.r.o. doručená v súlade s platným procesným predpisom (CSP) a teda žalovaný splnil všetky podmienky a procesný postup pre zápis majetku tretej osoby do súpisu oddelenej podstaty v súlade s ustanovením § 79 ZKR. Otázka č. 2 sama osobe preto nezaložila v danom prípade prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

33. Žalobca takto náležite konkretizoval právnu otázku – podľa jeho názoru - neriešenú dovolacím súdom. Úlohou dovolacieho súdu bolo preto posúdiť, či ide o otázku, ktorú dovolací súd doposiaľ ešte neriešil. Pokiaľ ide o prvú žalobcom formulovanú otázku dovolací súd nemá z jeho rozhodovacej činnosti vedomosť, že by táto právna otázka už bola vyriešená. Pojem „vyriešená právna otázka“ nemožno vnímať ako „už raz riešená otázka“, ale ako „otázka vyriešená ustáleno“, teda, že ohľadom právnej otázky existuje ustálená prax dovolacieho súdu. Dovolací súd v tomto smere uvádza, že „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali (pozri napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutia publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018) tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady a to buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach alebo názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t. j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero“ takýchto rozhodnutí. Tomu, že ide o rozhodovacia prax ustálenú (a teda opakujúca sa) by ďalej malo nasvedčovať to, že tieto nepublikované

rozhodnutia sú verejne dostupné a ľahko dohľadateľné (najmä prostredníctvom internetu) aj pri bežnej lustrácii medzi rozhodnutiami najvyššieho súdu k danej právnej otázke, keďže ich je opakujúce množstvo.

34. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď. rozhodnutie č. 71, publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 8/2018).

35. Pokiaľ ide o prvú žalobcom formulovanú otázku, dovolací súd nemá z jeho rozhodovacej činnosti vedomosť, že by táto právna otázka bola už vyriešená a ani žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu neoznačil žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých by ako súd dovolací riešil žalobcom vymedzenú otázku a ani netvrdil, že by takéto rozhodnutie v praxi už existovalo. V súvislosti s námietkami žalovaného, že žalobca neformuloval právne otázky spôsobom zodpovedajúcim zákonu, keď neuviedol, ako mala byť táto otázka správne riešená, súd poukazuje na text dovolania, v ktorom síce uvádza, že právny názor vyslovený odvolacím súdom je v rozpore s dikciou § 79 ods. 1 ZKR, ktorá neumožňuje zapísanie majetku spoločnosti MERCURIUS do súpisu v konkurze vyhlásenom na majetok žalovaného bez predchádzajúceho skutočného doručenia výzvy žalovaného podľa § 79 ZKR, v uvedenom kontexte však ďalej poukazuje na závery právnej doktríny, podľa ktorej je potrebné v danom prípade aplikovať teóriu dôjdenia, podľa ktorej je účinnosť hmotno-právneho prejavu vôle podmienená jeho skutočným dôjdením do dispozičnej sféry adresáta. Obsah dovolania teda nezodpovedá námietke žalovaného o rozporuplných tvrdeniach žalobcu a že pod dôjdením do dispozičnej sféry adresáta myslí len jeho skutočné dôjdenie. Vychádzajúc z celého textu dovolania je názor dovolateľa, akým spôsobom treba vykladať pojem „doručenie výzvy“ (§ 79 ods. 1 ZKR) zřejmý.

36. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky (otázka č. 1) spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne prípustné, následne preto skúmal, či podané dovolanie je dôvodné (či napadnutý rozsudok odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v predmetnej právnej otázke).

37. Podľa § 79 ods. 1 ZKR predtým, ako správca zapíše majetok tretej osoby zabezpečujúci záväzok úpadcu do súpisu, je povinný vyzvať tretiu osobu, aby do 30 dní od doručenia výzvy zaplatila k rukám správcu sumu, rovnajúcu sa hodnote tohto majetku, odsúhlasenú dotknutými zabezpečenými veriteľmi alebo prihlásenú sumu zabezpečenej pohľadávky, do ktorej je zabezpečená, ak je nižšia ako hodnota tohto majetku. Ak tretia osoba

výzvu správcu splní, zabezpečovacie právo na majetku tretej osoby zanikne; ak ju nesplní, správca zapíše majetok tretej osoby do súpisu.

38. Z citovaného ustanovenia nepochybne vyplýva, že správca je oprávnený zapísať majetok tretej osoby do súpisu len vtedy, ak tretia osoba na základe výzvy správcu nesplní za úpadcu záväzok (pohľadávku veriteľa) zabezpečený jej majetkom do 30 dní od doručenia výzvy. Doručenie výzvy tretej osobe je nevyhnutnou podmienkou, aby správcovi vzniklo právo zapísať majetok tretej osoby do oddelenej podstaty toho zabezpečeného veriteľa, ktorého pohľadávku zabezpečuje.

39. Dovolací súd sa s názorom odvolacieho súdu o možnosti aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku upravujúcich doručovanie, vrátane ustanovení upravujúcich fikciu doručenia, nestotožnil. Zákon o konkurze a reštrukturalizácii spôsob doručovania výzvy správcom osobitne neupravuje a nevyžaduje ani, aby správca doručoval výzvu adresátovi do vlastných rúk. V prejednávanej právnej veci zvolil správca doručovanie výzvy prostredníctvom pošty. Z oznámenia Slovenskej pošty, a.s. zo dňa 24. marca 2017, založeného v spise, vyplýva, že doporučená listová zásielka adresovaná spoločnosti MERCURIUS s.r.o. Košice s podacím číslom RH00008848870SK sa vrátila odosielateľovi (správcovi) s poznámkou pošty „adresát neznámy“. Skutočnosť, že na odovzdávacom mieste neboli splnené podmienky na dodávanie zásielok (nenachádzala sa tam žiadna domová listová schránka označená menom tejto spoločnosti, prípadne, že by adresát zásielky bol oznámil Slovenskej pošte, a.s. osobu, ktorá by bola všetky jej poštové zásielky oprávnená preberať) nebola medzi účastníkmi sporná. Vo veci konajúce súdy aplikovali na doručenie výzvy správcom podľa § 79 ods. 1 ZKR ustanovenia CSP, konkrétne § 106 CSP v spojení s § 111 CSP v znení účinnom v čase doručovania výzvy (doručovanie právnickej osobe na adresu sídla zapísaného v obchodnom registri, alebo v inom verejnom registri fikciou doručenia v prípade, ak nemožno písomnosť doručiť) v spojení s § 196 ZKR s tým, že dospeli k záveru o jej doručení fikciou doručenia a následne k záveru o splnení podmienok pre zápis majetku tretej osoby do podstaty úpadcu SIMM, a.s.

40. Použitie Civilného sporového poriadku upravuje ustanovenie § 196 ZKR.

41. Podľa § 196 ZKR ak tento zákon neustanovuje inak, na začatie konkurzného konania, na konkurzné konanie, na začatie reštrukturalizačného konania, na reštrukturalizačné konanie a na konanie o oddĺžení (ďalej len „konanie podľa toho zákona“) sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

42. Citované ustanovenie umožňuje použitie Civilného sporového poriadku na konkurzné konanie, reštrukturalizačné konanie a konanie o oddĺžení, ale iba v prípadoch, ak je to primerané. Podľa názoru dovolacieho súdu však použitie ustanovení druhého dielu siedmej hlavy (Procesné úkony súdu a lehoty) prvej časti CSP je možné aplikovať iba na doručovanie písomností súdom a nie správcom.

43. Dovolací súd nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu a žalovaného, že pri doručovaní výzvy v zmysle § 79 ods. 1 ZKR (v súlade s ustanovením § 196 ZKR) je potrebné primerane použiť príslušné ustanovenia CSP, v danom prípade § 106 v spojení s § 111 CSP. Ustanovenia CSP o doručovaní, je možné aplikovať len na doručovanie súdom, bez toho, aby rovnaké procesné pravidlá platili pre doručovanie písomnosti správcom. Správca je osobou odlišnou od súdu, je osobou zúčastnenou na konaní, subjektom, prostredníctvom ktorého konkurzný súd zabezpečuje naplnenie cieľov a účelu vyhláseného konkurzu. V súdnom konaní (v rámci primeranej aplikácie príslušných ustanovení CSP) je zaiste potrebné prihliadnúť na ciele konkurzu a na to, aby nedochádzalo k predlžovaniu konania a dbať na jeho hospodárnosť, to však nemôže znamenať podriadenie aplikácie predpisov iba tejto požiadavke. Funkciou doručenia výzvy je poskytnúť tretej osobe možnosť chrániť jej majetok. Na doručovanie výzvy správcom, adresovanej tretej osobe zabezpečujúcej záväzok úpadcu podľa § 79 ods. 1 ZKR nie je možné aplikovať ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce doručovanie a teda ani úpravu náhradného doručenia, tzv. fikciu doručenia. Podľa názoru dovolacieho súdu ide o výzvu obdobnú oznámeniu záložného veriteľa o začatí výkonu záložného práva podľa § 1511 Občianskeho zákonníka. Ide o jednostranný právny úkon správcu, ktorý nadobudne právne účinky vtedy, keď sa dostane do dispozičnej sféry osoby, ktorej je určený (teória dôjdenia), pod ktorým spojením je potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby zoznámiť sa s jej adresovaným právnym úkonom (viď napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020, sp. zn. 5Cdo/129/2010 z 28. januára 2011 publikované pod R 27/2011, Komentár prof. JUDr. Milana Ďuricu PhD. K zákonu o konkurze a reštrukturalizácii, Vydavateľstvo Beck štvrté vydanie, napr. strana 568, 650). Ak má byť určitý právny úkon uskutočnený jednou osobou významný pre inú osobu, musí mať táto osoba aspoň príležitosť spoznať jeho obsah (musí dôjsť do jej dispozičnej sféry). Pritom nie je nevyhnutné, aby sa adresát skutočne oboznámil s obsahom právneho úkonu, stačí ak mal objektívne príležitosť tak urobiť.

44. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie doručenia výzvy spoločnosti MERCURIUS podľa § 79 ods. 1 ZKR ešte pred vyhlásením konkurzu na jej majetok v súvislosti s aplikáciou ustanovenia CSP upravujúceho fikciu doručenia, preto najvyšší súd rozsudok odvolacieho, ako aj súdu prvej inštancie podľa § 449 ods. 2 CSP zrušil a vec mu vrátil podľa § 450 CSP na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie opätovne posúdi dôvodnosť nároku žalobcu na vylúčenie sporného majetku zapísaného do oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa Československá obchodná banka, a.s. v konkurznom konaní vedenom na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 30K/34/2016 na majetok úpadcu SIMM, a.s. Košice, Zbrojničná 12, Košice, IČO: 31 702 627, pričom je súd prvej inštancie podľa § 455 CSP viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. So zreteľom na uvedené nerozhodoval už dovolací súd o návrhu dovolateľa o odložení vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

ROZHODNUTIE č. 58

Návrh na vyhlásenie konkurzu

§ 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov

Len podanie kvalifikovaného návrhu na vyhlásenie konkurzu, spĺňajúceho zákonom predpísané náležitosti tak, aby o tomto návrhu mohol konkurzný súd vecne rozhodnúť, možno považovať za konanie likvidátora (dlžníka, štatutárneho orgánu, člena štatutárneho orgánu dlžníka, zákonného zástupcu dlžníka) s odbornou starostlivosťou a za splnenie zákonnej povinnosti podľa § 11 ods. 2 zák.č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obdo/41/2022 zo 14. februára 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 9. septembra 2020, č. k. 5NcKR/5/2020-138, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi v prospech všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu TV TIP a.s. „v konkurze“, so sídlom Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 35 728 426 sumu 12.500,- Eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 3. marca 2020 sa žalobca domáhal voči žalovanej zaplataenia zmluvnej pokuty podľa § 11 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) v sume 12.500,- Eur v prospech všeobecnej podstaty úpadcu TV TIP a.s. „v konkurze“, so sídlom Skuteckého 30, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 35 728 426 (ďalej len „úpadca“). Žalobca v žalobe uviedol, že valné zhromaždenie spoločnosti úpadcu tvorené členom predstavenstva, ktorý bol v tom čase jediným akcionárom spoločnosti, dňa 5. apríla 2013 rozhodlo o vstupe spoločnosti do likvidácie a za likvidátora bol ustanovený Mgr. Július Ernek. Následne dňa 28. apríla 2016 jediný akcionár spoločnosti úpadcu rozhodol o odvolaní likvidátora z jeho funkcie a za nového likvidátora vymenoval žalovanú JUDr. Zdenku Tökölyovú Majerovú, ktorá mala dňa 6. júla 2016 vyzvať predchádzajúceho likvidátora úpadcu na predloženie účtovných dokladov spoločnosti. Na základe preštudovania účtovných dokladov následne dňa 26. júla 2016 žalovaná podala na príslušný Okresný súd Bratislava I návrh na vyhlásenie konkurzu. Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 16. augusta 2016 vyzval navrhovateľa na doplnenie návrhu o chýbajúce doklady a zároveň podľa § 13 ods. 1 ZKR vyzval dlžníka aj na zaplataenie preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu vo výške 1.659,70 Eur. Žalovaná svojím podaním zo dňa 16. septembra 2016 reagovala na výzvu súdu na doplnenie dokladov, ale nezaplatila preddavok na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu vo výške 1.659,70 Eur z toho dôvodu, že navrhovateľ - dlžník

nedisponoval žiadnymi finančnými prostriedkami a majetok dlžníka podľa zistenia žalovanej nepostačoval ani na úhradu preddavku. Okresný súd Bratislava I v tejto veci vedenej pod sp. zn. 2K/40/2016 rozhodol dňa 21. októbra 2016 tak, že návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu odmietol z dôvodu, že návrh nespĺňal zákonom predpísané náležitosti. Následne žalovaná zmenila sídlo spoločnosti z Bratislavy do Banskej Bystrice, pričom zmena sídla úpadcu bola do obchodného registra zapísaná dňa 28. januára 2017. Dňa 1. marca 2017 žalovaná podala nový návrh na vyhlásenie konkurzu, a to na Okresnom súde Banská Bystrica, ktorý uznesením sp. zn. 2K/18/2017 zo dňa 8. júna 2017 rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu a zároveň do funkcie správcu ustanovil žalobcu. Uznesenie o vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 113/2017 zo dňa 14. júna 2017. Žalovaná podľa názoru žalobcu svojim konaním porušila povinnosť podať dlžnícky návrh na vyhlásenie konkurzu podľa § 11 ods. 2 ZKR, keď síce vo veci podania návrhu na vyhlásenie konkurzu konala, avšak konala s časovým zdržaním a nedôsledne, čím mohla oddialiť moment začatia konkurzného konania. Žalobca ďalej uviedol, že na základe výzvy správcu podľa § 74a ZKR v spojení s § 11 ods. 2 ZKR žalovaná odmietla zaplatiť zmluvnú pokutu s poukazom na to, že podľa jej názoru konala s odbornou starostlivosťou a svoje povinnosti si plnila riadne a včas.

2.1. Na základe vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že návrh na vyhlásenie konkurzu podaný žalovanou dňa 26. júla 2016 na Okresnom súde Bratislava I vykazoval tri nedostatky, a to 1. **zoznam záväzkov nemal náležitosti podľa § 5 ods. 2** vyhlášky MS SR č. 665/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „vyhláška č. 665/2005 Z. z.“), 2. **účtovné závierky neboli predložené riadne spolu s poznámkami** a 3. **nebol zaplatený preddavok** na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa § 13 ZKR, **ani predložená likvidačná súvaha** podľa § 13 ods. 2 ZKR v spojení s § 74 ObZ. Tieto nedostatky žalovaná neodstránila. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovanej v danej veci vznikla povinnosť zaplatiť do všeobecnej konkurznej podstaty zmluvnú pokutu, nakoľko návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu bol Okresným súdom Bratislava I odmietnutý pre nedôvodné neodstránenie vytýkaných nedostatkov, čo podľa názoru okresného súdu nemožno považovať za riadne splnenie povinnosti podania návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu v predĺžení, hoci návrh bol podaný v lehote 30 dní, odkedy sa žalovaná dozvedela o predĺžení spoločnosti úpadcu, a tiež takéto konanie žalovanej ako likvidátorky nemožno považovať za konanie s odbornou starostlivosťou, ktorá by ju zbavovala zodpovednosti podľa § 11 ods. 2 ZKR. Žalovaná namiesto odstránenia nedostatkov podaného návrhu presvedčila úpadcu na zmenu sídla spoločnosti dúfajúc, že iný konkurzný súd sa stotožní s jej právnym názorom a podľa jej vyjadrenia, totožnému návrhu na vyhlásenie konkurzu vyhovie aj bez zaplatenia preddavku na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa § 13 ZKR. Od zistenia momentu predĺženia spoločnosti úpadcu žalovanou dňa 13. júla 2016 do podania kvalifikovaného návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu na Okresnom súde Banská Bystrica dňa 1. marca 2017 uplynulo cca 8 mesiacov. Okresný súd uzavrel, že takéto konanie nemožno považovať za konanie s odbornou starostlivosťou a

stotožnil sa s názorom žalobcu, že žalovaná svojím konaním porušila povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas.

2.2. Okresný súd považoval za nepreukázané tvrdenie žalovanej, že Okresný súd Banská Bystrica, ako konkurzný súd, vyhovel jej identickému návrhu na vyhlásenie konkurzu, nakoľko Okresný súd Bratislava I v uznesení o odmietnutí návrhu nevytýkal nedostatky samotnému návrhu, ale jeho prílohám, ktoré nemali náležitosti. Okresný súd zdôraznil, že porušenie povinnosti žalovanej podľa § 11 ods. 2 ZKR, ktoré jej zakladá povinnosť zaplatiť sankciu podľa § 74a ZKR, videl ani nie v podaní nekvalifikovaného návrhu, ale v tom, že žalovaná neodstránila nedostatky návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré jej súd vytýkal a poučil ju o možnosti ich odstránenia v uznesení č. k. 2K/40/2016-68 zo dňa 16. augusta 2016. Tvrdenie žalovanej, že sa sústredila na nedostatok zaplataenia preddavku, kde sa s právnym názorom Okresného súdu Bratislava I nestotožnila, považoval súd prvej inštancie za irelevantné a účelové, nakoľko Okresný súd Bratislava I nevyzval žalovanú na bezpodmienečné zaplataenie preddavku, ale na preukázanie jej tvrdenia o nedostatku finančných prostriedkov úpadcu predložením likvidačnej súvahy podľa § 13 ods. 2 ZKR v spojení s § 74 ObZ. Nezaplataenie preddavku nebol pritom jediný vytýkaný nedostatok, ktorý žalovaná ako navrhovateľka konkurzu neodstránila.

2.3. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej uviedol, že tvrdenie žalovanej o liberácii podaním akéhokoľvek návrhu na vyhlásenie konkurzu považuje za prísne formalistické, z hľadiska gramatického výkladu ustanovenia § 11 ods. 2 ZKR. Podľa okresného súdu citované ustanovenie v spojení s § 74a ZKR je treba vykladať z hľadiska účelu citovaných ustanovení a inštitútu zmluvnej pokuty, ktorým je sankcionovanie zodpovedných osôb za oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na spoločnosť, ktorá je v predĺžení, a tým zabrániť nielen narastaniu dlhov a znižovaniu majetku spoločnosti, čo má v konečnom dôsledku negatívny vplyv na mieru uspokojenia pohľadávok veriteľov úpadcu, ale aj obmedziť negatívne ekonomické pôsobenie dlžníka na trhu. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že žalovaná nepreukázala žiadnu skutočnosť, ktorá by ju zbavovala povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu, nakoľko za plnenie povinnosti nemožno považovať podanie takého návrhu, ktorý bol odmietnutý pre neodstránenie súdom vytýkaných nedostatkov, hoci išlo o také nedostatky, ktoré žalovaná mohla a mala odstrániť, a to aj napriek jej odlišnému právnemu názoru na vec. Súd prvej inštancie sa v tejto otázke priklonil k názoru žalobcu, že zodpovednosti podľa § 11 ods. 2 ZKR sa nemožno zbaviť len formálnym splnením si povinnosti, ale musí ísť o také plnenie povinnosti, ktoré možno v prípade likvidátora považovať za konanie s odbornou starostlivosťou posudzované podľa rovnakých kritérií, ako je tomu v prípade zodpovednosti štatutárnych orgánov podľa ustanovení ZKR. Na základe týchto úvah súd prvej inštancie podanej žalobe vyhovel a žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, priznal nárok na náhradu trov konania voči neúspešnej žalovanej v plnom rozsahu.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 6. októbra 2021, č. k. 41CoKR/9/2021-232, predmetný rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

4. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne a dostatočne zistil skutkový stav veci a dospel k správne právnemu záveru, pričom svoje rozhodnutie dostatočne presvedčivo a náležitým spôsobom odôvodnil, s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal (§ 387 ods. 2 CSP).

4.1. Odvolací súd súhlasil s okresným súdom, keď tento komplexne posudzoval postup žalovanej, ako likvidátorky dlžníka odo dňa, kedy sa o predĺžení dlžníka dozvedela, teda odkedy nastal dôvod, aby žalovaná ako likvidátorka úpadcu podala návrh na vyhlásenie konkurzu a posudzoval túto jej činnosť až do podania toho návrhu na vyhlásenie konkurzu dňa 1. marca 2017, na základe ktorého bol konkurz na majetok úpadcu reálne aj vyhlásený. Okresný súd podľa odvolacieho súdu správne vyhodnotil, že porušenie povinnosti žalovanej podľa § 11 ods. 2 ZK, ktorá jej zakladá povinnosť zaplatiť sankciu podľa § 74a ZKR, nespočíva v podaní nekvalifikovaného návrhu, ale v tom, že žalovaná neodstránila nedostatky návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré jej konkurzný súd v uznesení č. k. 2K/40/2016-68 zo dňa 16. augusta 2016 vytýkal.

4.2. Odvolací súd v zhode so záverom súdu prvej inštancie zastal názor, že zákonné ustanovenie § 11 ods. 2 ZKR je potrebné vykladať z hľadiska ním sledovaného účelu. V tomto prípade preto neobstojí odvolávanie sa žalovanej na predchádzajúcu právnu úpravu a doslovné znenie § 11 ZKR účinného do 31.12.2012, ktoré na rozdiel od súčasnej právnej úpravy určovalo zodpovednosť povinných osôb za škodu vzniknutú v dôsledku nepodania návrhu na vyhlásenie konkurzu včas, pričom táto zodpovednosť sa výslovne vzťahovala aj na prípad odmietnutia návrhu súdom. Účelom predchádzajúcej právnej úpravy zodpovednosti povinných osôb za škodu rovnako, ako aj účelom zavedenia inštitútu zmluvnej pokuty, je predovšetkým zabezpečenie takého konania povinnej osoby, ktoré vedie k včasnému podaniu návrhu na vyhlásenie konkurzu. Uviedol, že slovné spojenie „podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas“, je ale potrebné vykladať v širšom kontexte, nakoľko účelom citovaného zákonného ustanovenia je, aby na základe včas podaného návrhu bolo možné v konkurznom konaní pokračovať. Teda účelom nie je len samotné podanie návrhu, len na základe návrhu spĺňajúceho všetky zákonom predpísané náležitosti, vrátane príloh návrhu, je možné sledovaný účel dosiahnuť a nakoľko kvalifikovaný návrh na vyhlásenie konkurzu bol zo strany žalovanej doručený príslušnému konkurznému súdu až dňa 1. marca 2017, stalo sa tak po lehote uvedenej v § 11 ods. 2 ZKR, teda po uplynutí 30 dní, odkedy sa povinná osoba dozvedela, alebo pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť, o predĺžení úpadcu.

4.3. Odvolací súd sa nestotožnil ani s procesnou obranou sťažovateľky, keď tvrdila, že od neúspešného podania návrhu na vyhlásenie konkurzu dňa 26. júla 2016 do podania kvalifikovaného návrhu dňa 1. marca 2017 vyvíjala maximálnu snahu o vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu tým, že navrhla úpadcovi zmenu adresy sídla spoločnosti do obvodu iného konkurzného súdu a obsahovo totožný návrh podala aj na Okresný súd Banská Bystrica, pretože žalovaná mala možnosť predísť danej situácii už v rámci konania vedeného pod sp. zn. 2K/40/2016 pred Okresným súdom Bratislava I, ak by v uvedenom konaní súdom vytknuté nedostatky návrhu odstránila a v súlade s poučením súdu riadne doplnila všetky prílohy, na ktoré ju konkurzný súd vyzýval, resp. v prípade nesúhlasu s názorom konkurzného súdu podať voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava I opravný prostriedok, čo žalovaná neurobila.

4.4. Odvolací súd sa zaoberal aj otázkou, či nebolo možné zmluvnú pokutu primerane znížiť s prihliadnutím na skutočnosť, že žalovaná v konečnom dôsledku návrh na vyhlásenie konkurzu podala, avšak s časovým oneskorením cca 8 mesiacov. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 74a ods. 4 poslednú vetu ZKR, ktoré v tomto prípade moderačné právo súdu nepripúšťa, dospel k záveru, že zmluvnú pokutu tu primerane znížiť nemožno. Keďže žalovaná riadny návrh na vyhlásenie konkurzu podala až 1. marca 2017, okresný súd podľa odvolacieho súdu správne vyhodnotil, že porušila povinnosť v zmysle § 11 ods. 2 ZKR, keď tento návrh podala oneskorene a vznikla jej preto povinnosť zaplatiť v prospech konkurznej podstaty zmluvnú pokutu v sume 12.500,- Eur, z ktorého dôvodu krajský súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, ako vecne správny potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

5. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

6. Dovolateľka tvrdí nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, keď jeho rozhodnutie záviselo od aplikácie ust. § 74a ods. 4 ZKR v spojení s ust. § 11 ods. 2 ZKR a vyriešenia právnej otázky, či v zmysle ust. § 74a ods. 4 ZKR v spojení s ust. § 11 ods. 2 ZKR žalovanej ako likvidátorovi vznikla povinnosť zaplatiť žalobcovi v prospech všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu zmluvnú pokutu za nepodanie dlžníckeho návrhu na vyhlásenie konkurzu do 30 dní odkedy sa žalovaná ako likvidátorka o predĺžení dozvedela, alebo pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť, keď návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka podala v lehote 30 dní, ale súd návrh odmietol z dôvodu, že nespĺňal zákonom predpísané náležitosti.

6.1. Dovolateľka citujúc z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu označuje právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu za nesprávne. Tvrdí, že ako likvidátorka úpadcu pri

zist'ovaní, či je úpadca v predĺžení, podala v lehote 30 dní odo dňa, kedy sa dozvedela, že je dlžník v úpadku, návrh na vyhlásenie konkurzu, a teda splnila svoju povinnosť v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZKR, teda návrh na vyhlásenie konkurzu podala včas, a to, že návrh na vyhlásenie konkurzu okresný súd odmietol pre jeho neúplnosť, nemôže byť podľa dovolateľky postihované sankciou – zmluvnou pokutou tak, ako keby návrh nepodala vôbec. Rovnako nemôže byť postihovaná zmluvnou pokutou za to, že neodstránila nedostatky návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré je prvostupňový súd vytýkal. Zastáva názor, že ust. § 11 ods. 2 ZKR ustanovuje sankciu za nepodanie návrhu v stanovenej lehote, avšak neustanovuje sankciu za podanie chybného, prípadne neúplného návrhu, ani sankciu v prípade, že súd návrh na vyhlásenie konkurzu odmietne, prípadne sankciu za neodstránenie nedostatkov návrhu. Výklad súdu týkajúci sa ustanovenia § 11 ods. 2 ZKR a voľného posudzovania porušenia konkrétnej povinnosti, na ktorú sa vzťahuje zmluvná pokuta, je podľa dovolateľky v rozpore s ust. § 11 ods. 2 ZKR o zmluvnej pokute pre prípad porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas. Z dôvodov uvedených vyššie žalovaná navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zo dňa 6. októbra 2021 spolu s rozsudkom okresného súdu zo dňa 9. septembra 2020 zmenil tak, že žalobu zamietne, alter., aby dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu zo dňa 6. októbra 2021 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci a žalovanej voči žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6.2. Dovolateľka zároveň požiadala o odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu zo dňa 6. októbra 2021, z dôvodu ochrany jej osoby pred exekúciou hroziacou na podklade napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, nakoľko nedisponuje finančnými prostriedkami, ktoré si žalobca žalobou uplatňuje.

7. K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca a uviedol, že rozhodnutia súdov oboch inštancií sú logické, zrozumiteľné a výstižné, súdy správne aplikovali platnú právnu úpravu a vysporiadali sa so všetkými aspektami skutkového stavu, z ktorého dôvodu navrhol, aby najvyšší súd dovolanie žalovanej ako nedôvodné zamietol a priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (ust. § 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné zamietnuť.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (ust. § 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj ust. § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa ust. § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (ust. § 421 CSP v spojení s ust. § 432 ods. 1, 2 CSP). V dôsledku

spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj ust. § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (ust. § 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

10.1. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 432 ods. 1 CSP). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ust. § 432 ods. 2 CSP). Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže podľa dovolateľky napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená.

12. Pri dovolacom dôvode vyvodenom z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, je dovolateľ povinný tento dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 8. júna 2017, sp. zn. 3Cdo/52/2017).

12.1. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Právna úprava účinná od 01.07.2016, dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti, doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Zároveň platí,

že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

13. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania žalovanej je zrejmé ňou tvrdené nesprávne právne posúdenie zo strany súdov oboch inštancií nasledujúcich právnych otázok:

- Je možné považovať konanie likvidátora za konanie s odbornou starostlivosťou v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZKR, keď síce podá návrh v lehote 30 dní, odkedy sa o predĺžení dozvedel, avšak tento návrh bol súdom odmietnutý z dôvodu, že likvidátor *bezdôvodne* neodstránil vady návrhu?

- Vzniká v zmysle ust. § 74a ods. 4 ZKR v spojení s ust. § 11 ods. 2 ZKR likvidátorovi povinnosť zaplatiť v prospech všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu zmluvnú pokutu, keď návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka síce podal v lehote 30 dní, ale súd takýto návrh odmietol z dôvodu, že nespĺňal zákonom predpísané náležitosti?

14. Dovolateľka označuje právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu za nesprávne a tvrdí, že ako likvidátorka úpadcu splnila svoju povinnosť v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZKR, teda návrh na vyhlásenie konkurzu podala včas, a to, že návrh na vyhlásenie konkurzu okresný súd odmietol pre jeho neúplnosť, nemôže byť postihované sankciou – zmluvnou pokutou tak, ako keby návrh nepodala vôbec a rovnako nemôže byť postihovaná zmluvnou pokutou za to, že neodstránila nedostatky návrhu na vyhlásenie konkurzu, ktoré je prvostupňový súd vytýkal. Zastáva názor, že ust. § 11 ods. 2 ZKR ustanovuje sankciu za nepodanie návrhu v stanovenej lehote, avšak neustanovuje sankciu za podanie chybného, prípadne neúplného návrhu, ani sankciu v prípade, že súd návrh na vyhlásenie konkurzu odmietne, prípadne sankciu za neodstránenie nedostatkov návrhu.

15. Dovolací súd k žalovanej namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu otázok zo strany odvolacieho súdu konštatuje, že v súvislostiach súdnej veci, sú jednotlivé dovolateľkou kladené otázky a odpovede na ne spojenými nádobami, preto dovolací súd k ich zodpovedaniu pristupuje komplexne, vo vzájomných súvislostiach a uvádza nasledovné:

16. Podľa § 11 ods. 2 ZKR v znení účinnom od 01.03.2017, dlžník v predĺžení je povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 30 dní, odkedy sa dozvedel, alebo sa pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom predĺžení. Túto povinnosť v mene dlžníka má rovnako štatutárny orgán alebo člen štatutárneho orgánu dlžníka, likvidátor dlžníka a zákonný zástupca dlžníka. Platí, že pre prípad porušenia povinnosti podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas sa medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným, jednoduchou spoločnosťou na akcie alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, dojednála zmluvná pokuta vo výške rovnakej ako je polovica najnižšej hodnoty základného imania pre akciovú spoločnosť. Vzniku tohto

nároku nebráni, ak je dlžník právnym nástupcom spoločnosti, ktorá bola zrušená bez likvidácie. Dohoda medzi spoločnosťou s ručením obmedzeným, jednoduchou spoločnosťou na akcie alebo akciovou spoločnosťou a osobou povinnou podať návrh na vyhlásenie konkurzu v jej mene, ktorá vylučuje, alebo obmedzuje vznik nároku na zmluvnú pokutu, je zakázaná; spoločenská zmluva ani stanovy nemôžu obmedziť, alebo vylúčiť vznik nároku na jej zaplatenie. Spoločnosť sa nemôže nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vzdať, alebo uzatvoriť ohľadom tohto nároku dohodu o urovnaní; nepripúšťa sa započítanie, ani iný spôsob vyrovnania. Vznik nároku na zmluvnú pokutu sa nedotýka oprávnenia požadovať náhradu škody presahujúcu zmluvnú pokutu.

17. Podľa § 74a ods. 1 ZKR v znení účinnom od 01.03.2017, správca vyzve osoby, pri ktorých má za to, že im vznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu podľa § 11 ods. 2, vrátane osôb určených veriteľským výborom, aby túto povinnosť v prospech všeobecnej podstaty splnili, alebo preukázali, že im nevznikla, alebo osvedčili, že sa jej zbavili.

18. Podľa § 74a ods. 2 ZKR v znení účinnom od 01.03.2017, ak vyzvaná osoba v určenej lehote, nie kratšej ako 15 dní, povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu v prospech všeobecnej podstaty nesplní alebo nepreukáže, že jej táto povinnosť nevznikla, alebo neosvedčí, že sa jej zbavila, správca uplatní nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty žalobou na súde, ktorý vyhlásil konkurz. Vo veci koná a rozhoduje samosudca, ktorý koná a rozhoduje v konkurznej veci úpadcu; vo veci samej rozhodne rozsudkom.

19. Podľa § 74a ods. 4 ZKR v znení účinnom od 01.03.2017, súd uloží povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, ak žalovaný nepreukáže, že mu táto povinnosť nevznikla. Túto zmluvnú pokutu nemožno znížiť.

20. Podľa § 74a ods. 5 ZKR v znení účinnom od 01.03.2017, povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu sa zbaví ten, kto osvedčí, že a) konal s odbornou starostlivosťou, najmä ak pre nedostatok súčinnosti tých, s ktorými koná spoločne, nemohol túto povinnosť splniť, pričom bez zbytočného odkladu, ako sa dozvedel alebo mohol dozvedieť o predĺžení, uložil do zbierky listín oznámenie, že dlžník je v predĺžení, b) ako člen štatutárneho orgánu bol ustanovený počas úpadku za účelom jeho prekonania a návrh na vyhlásenie konkurzu podal bez zbytočného odkladu po tom, ako pri konaní s odbornou starostlivosťou zistil, že prijaté opatrenia nebudú viesť k jeho prekonaniu, c) v lehote podľa § 11 ods. 2 poveril správcu vypracovaním reštrukturalizačného posudku a podal návrh na povolenie reštrukturalizácie, na základe ktorého súd povolil reštrukturalizáciu.

21. Dovolací súd prioritne uvádza, že odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie vyhodnotil, že porušenie povinnosti žalovanej podľa § 11 ods. 2 ZK, ktorá jej zakladá povinnosť zaplatiť sankciu podľa § 74a ZKR, *nespočíva ani tak v podaní nekvalifikovaného návrhu, ale v tom, že žalovaná neodstránila nedostatky návrhu* na vyhlásenie konkurzu, ktoré jej konkurzný súd v uznesení č. k. 2K/40/2016-68 zo dňa 16. augusta 2016 vytýkal.

Kľúčovou je v tomto prípade teda odpoveď na otázku, či je možné považovať konanie likvidátora za konanie s odbornou starostlivosťou v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZKR, keď síce podá návrh v lehote 30 dní, odkedy sa o predĺžení dozvedel, avšak tento návrh bol súdom odmietnutý z dôvodu, že likvidátor bezdôvodne neodstránil vady návrhu.

21.1. Je potrebné mať na zreteli, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Súd prvej inštancie a s ním v zhode i odvolací súd uviedol, že zodpovednosti podľa § 11 ods. 2 ZKR sa nemožno zbaviť len formálnym splnením si povinnosti, ale musí ísť o také plnenie povinnosti, ktoré možno v prípade likvidátora považovať za konanie s odbornou starostlivosťou posudzované podľa rovnakých kritérií, ako je tomu v prípade zodpovednosti štatutárnych orgánov podľa ustanovení ZKR.

22. Dovolací súd už vo svojom skoršom rozhodnutí sp. zn. 5Obdo/88/2020 zadefinoval, že *„konaním s odbornou starostlivosťou je konanie so starostlivosťou primeranou funkciou alebo postaveniu konajúcej osoby po zohľadnení všetkých dostupných informácií, ktoré sa týkajú, alebo môžu mať vplyv na jej konanie. Odborná starostlivosť je vymedzená objektívne v tom smere, že posúdenie, či určitá osoba konala s odbornou starostlivosťou netreba zisťovať z pohľadu konajúcej osoby, ale z pohľadu okolností tak, ako sú vnímané okruhom nezaujatých osôb“*.

23. Splnenie zákonnej povinnosti konkrétnej osoby určenej ustanovením § 11 ods. 2 ZKR podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas je podľa dovolacieho súdu potrebné vnímať tak, aby o tomto návrhu mohol konkurzný súd meritórne rozhodnúť. Práve včasné podanie kvalifikovaného návrhu na vyhlásenie konkurzu garantuje zachovanie majetku dlžníka pre uspokojenie jeho veriteľov, ako aj predídenie vzniku ďalších záväzkov, ktoré budú znižovať mieru uspokojenia všetkých veriteľov dlžníka a význam tejto povinnosti je zdôraznený zodpovednosťou osôb konajúcich menom dlžníka za oneskorené podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu. Inak povedané, neúplný a nekvalifikovaný návrh nespôsobuje žiadne právne účinky vo vzťahu k úpadcovi, veriteľom a tretím osobám.

23.1. Z obsahu spisu je podľa dovolacieho súdu jednoznačné, že likvidátorka mala možnosť nedostatky návrhu v priebehu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava I odstrániť, resp. v prípade nesúhlasu s názorom konkurzného súdu mala možnosť podať voči uzneseniu Okresného súdu Bratislava I opravný prostriedok, čo žalovaná neurobila a v konaní neboli preukázané žiadne skutočnosti, ku ktorým by bolo možné v zmysle § 74 ods. 4 a ods. 5 ZKR prihliadnuť.

23.2. V zmysle vyššie uvedeného a v kontexte k súdnej veci nemožno podľa dovolacieho súdu za konanie s odbornou starostlivosťou považovať, keď likvidátorka namiesto odstránenia súdom v uznesení č. k. 2K/40/2016-68 zo dňa 16. augusta 2016, právoplatnom

dňa 27. septembra 2016 vytknutých nedostatkov návrhu a predloženia všetkých príloh, na ktoré ju konkurzný súd vyzýval, a ktoré žalovaná mohla a mala odstrániť, po následnom odmietnutí návrhu Okresným súdom Bratislava I v tejto veci vedenej pod sp. zn. 2K/40/2016 dňa 21. októbra 2016, radšej navrhla úpadcovi zmenu adresy sídla spoločnosti do obvodu iného konkurzného súdu. A navyše, ak napriek vedomosti o nedostatkoch podaného návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok úpadcu, na ktoré poukázal Okresný súd Bratislava I, žalovaná podaním údajne rovnakého návrhu vystavila riziku opätovného zmarenia, či prinajmenšom oddialenia konkurzného konania nielen úpadcu, ale hlavne veriteľov úpadcu.

24. Pokiaľ dovolateľka namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, majú za to, že i podaním neúplného návrhu na vyhlásenie konkurzu v lehote 30 dní, odkedy sa o predĺžení dlžníka dozvedela, si splnila svoju zákonnú povinnosť, na základe čoho jej nevznikla povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu podľa § 11 ods. 2 ZKR, s uvedeným sa dovolací súd nestotožňuje, poukazujúc na zmysel a účel ustanovenia § 11 ods. 2 ZKR, ktoré pri splnení určitých, zákonom predpokladaných podmienok presne ustanovuje okruh osôb zo zákona povinných podať návrh na vyhlásenie konkurzu v stanovenej lehote, pričom výsledkom uvedeného postupu má byť rozhodnutie konkurzného súdu o vyhlásení konkurzu na majetok dlžníka v predĺžení, prípadne zamietnutie návrhu pre nedostatok majetku dlžníka.

24.1. Dovolací súd uvádza, že je potrebné si uvedomiť, že konkurzné konanie je osobitným druhom konania, ktoré sa začína na základe návrhu, pričom pokiaľ tento návrh nie je perfektný, musí súd odstraňovať vady návrhu (s výnimkou väd, ktoré predstavujú neodstrániteľnú prekážku konania). Konkurzný súd je tak povinný preskúmať formálnu i materiálnu správnosť listín priložených k návrhu, ktoré sú jeho obligatórnou obsahovou náležitosťou a práve preskúmaním týchto listín konkurzný súd skúma formálnu i obsahovú náležitosť návrhu na začatie konania.

24.2. I Ústavný súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 495/2012 poznamenal, že *konštrukcia ZKR v úvodnej fáze konania, t.j. pri rozhodovaní o tom, či sa konkurzné konanie začne, alebo bude návrh na vyhlásenie konkurzu ešte pred jeho začatím odmietnutý, spočíva na zásade posudzovania náležitostí návrhu na vyhlásenie konkurzu predovšetkým po formálnej stránke s cieľom vyhodnotiť, či návrh na vyhlásenie konkurzu je dostatočným podkladom na začatie konkurzného konania, ktoré predchádza vyhláseniu samotného konkurzu, pričom prípustnosť vyššej miery formalizmu pri skúmaní náležitostí návrhu odôvodňujú aj striktné zákonom určené lehoty, v ktorých má okresný súd o návrhu na vyhlásenie konkurzu rozhodnúť (§ 14 ZKR).*

24.3. Dovolací súd súhlasí s krajským súdom, keď tento uviedol, že len na základe návrhu spĺňajúceho všetky zákonom predpísané náležitosti, vrátane príloh návrhu, je možné sledovaný účel, a teda zabezpečenie takého právneho stavu, na základe ktorého by mohli byť veritelia úpadcu v konkurznom konaní v čo najvyššej možnej miere uspokojení, dosiahnuť. Z obsahu s vecou súvisiaceho spisu vyplýva, že kvalifikovaný návrh na vyhlásenie konkurzu bol zo

strany žalovanej doručený príslušnému konkurznému súdu až dňa 1. marca 2017, a stalo sa tak po lehote uvedenej v § 11 ods. 2 ZKR, teda po uplynutí 30 dní, odkedy sa povinná osoba dozvedela, alebo pri zachovaní odbornej starostlivosti mohla dozvedieť, o predĺžení úpadcu.

25. K argumentácii žalovanej, že táto si splnila zákonnú povinnosť, keď v zákonom stanovenej lehote podala návrh na vyhlásenie konkurzu bez ohľadu na to, že tento bol napokon súdom odmietnutý, a teda nie je povinná uhradiť zmluvnú pokutu podľa ust. § 11 ods. 2 ZKR, dovolací že uvádza, že takýto výklad predmetného ustanovenia by bol prinajmenšom samoúčelný. Nie je podľa najvyššieho súdu možné akceptovať výklad, podľa ktorého podaním akéhokoľvek podania v zákonnej lehote 30 dní, označeného ako návrh na vyhlásenie konkurzu, je automaticky splnená zákonná povinnosť v zmysle ust. § 11 ods. 2 ZKR. Zmyslom a účelom právnej úpravy nie je formálne podanie akéhokoľvek návrhu, ale návrhu kvalifikovaného, spĺňajúceho zákonom predpísané náležitosti tak, aby o tomto mohol konkurzný súd vecne rozhodnúť.

26. V súvislosti s vyššie uvedeným dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná nedôvodne odvolaciu súdu (ako aj súdu prvej inštancie) vytýkala nesprávne právne posúdenie veci a jej dovolanie smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu. Vzhľadom na to, že v rozhodovanej veci odvolací súd správne posúdil právnu otázku podstatnú pre rozhodnutie vo veci, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 448 CSP dovolanie žalovanej, ako nedôvodné zamietol

ROZHODNUTIE č. 59

Zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka

§ 166f a § 166g ods. 3 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov

I. Správanie dlžníka pre účely posúdenia naplnenia predpokladov pre zrušenie oddĺženia podľa § 166f zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) treba posudzovať za obdobie v rozsahu žalobných námietok dotknutého veriteľa, s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka a na možnosť uspokojenia oddĺžením dotknutej pohľadávky veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddĺženie nie je ohrozené žiadnou zákonnou lehotou.

II. Pri prísnejšom prihliadaní na správanie sa dlžníka podľa § 166g ods. 3 ZoKR je nutné vziať do úvahy aj konanie dlžníka vo funkcii štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ak je s touto spoločnosťou osobne, či majetkovo previazaný. Ak dlžník ako fyzická osoba prevedie na obchodnú spoločnosť svoj majetok významný pre možné uspokojenie veriteľa, pričom z odplaty za tento prevod, prípadne zo svojho podielu spoločníka na zisku tejto spoločnosti, nemá úprimnú snahu uspokojiť veriteľa, ale naopak, ako štatutárny orgán tejto obchodnej spoločnosti v jej mene prevedie tento majetok na tretiu osobu (najmä na personálne prepojenú obchodnú spoločnosť, za ktorú koná ako štatutárny orgán), možno toto správanie pričítať dlžníkovi ako správanie s nepoctivým zámerom dlžníka, hoci konal ako štatutárny orgán obchodnej spoločnosti a nie ako fyzická osoba.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/35/2022 zo 14. júna 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. augusta 2019 č. k. 4Odi/2/2018-240 zrušil oddĺženie dlžníka F. M., trvale bytom H., (predtým obchodné meno Elena Lapínová - HELOIL, s miestom podnikania Hriňová 1900, 962 05 Hriňová, IČO: 36 872 202), ku ktorému došlo rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 04. septembra 2017 sp. zn. 2Odk/259/2017 pre nepoctivý zámer. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že Okresný súd Banská Bystrica uznesením zo dňa 04. septembra 2017 sp. zn. 2Odk/259/2017 rozhodol o vyhlásení konkurzu na majetok Eleny Lapínovej, nar. 05. novembra 1965, podnikajúcej pod obchodným menom Elena Lapínová - HELOIL, IČO: 36 872 202 ako dlžníka a o jeho oddĺžení, pričom do funkcie správcu ustanovil spoločnosť Reštrukturalizácie a konkurzy RS, v. o. s., so sídlom kancelárie

Hlavné námestie 13, 979 01 Rimavská Sobota, zn.: S1577. Veriteľov vyzval, aby si svoje pohľadávky prihlásili u správcu. Toto rozhodnutie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku č. 173/2017 dňa 11. septembra 2017. Dňa 20. apríla 2018 bol v Obchodnom vestníku č. 77/2018 zverejnený oznam správcu Správca v zmysle § 167v ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej ZoKR) o ukončení konkurzu z dôvodu, že bol splnený rozvrh výťažku a konkurz sa zrušuje. Z konečného rozvrhu, ktorý je obsahom konkurzného spisu súd zistil, že žalobkyňa bola v konkurze uspokojená v rozsahu 0,58 % jej zistenej pohľadávky prihlásenej v sume 190. 664,87 eura.

3. Súd prvej inštancie za nesporné považoval nasledovné skutočnosti, a to:

a/ že žalobkyňa je ako veriteľ žalovanej dotknutá oddĺžením, o ktorom bolo rozhodnuté v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica 2OdK/259/2017,

b/ že žalobkyňa má voči žalovanej tri judikované pohľadávky v celkovej sume 253 922,79 eura priznané rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 30. marca 2010 sp. zn. 8C/80/2007, vykonateľným dňa 21. decembra 2010, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 28 214,84 eura s prísl., Uznesením Okresného súdu Zvolen z 12. apríla 2011 sp. zn. 8C/80/2007, vykonateľným dňa 16. mája 2011, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 5 462,72 eura a rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 30. októbra 2013 sp. zn. 7Cb/10/2008, vykonateľným 15. júla 2014, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 59 900 eura s prísl. s tým, že ide o pohľadávky splatné v roku 2003 a 2004,

c/ žalovaná dňa 29. septembra 2006 vykonala vyhlásenie o vklade nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. I., obec Hriňová, okres Detva, zapísané v katastri nehnuteľností Okresného úradu v Detve - katastrálny odbor, evidované na LV č. XXX (ďalej len „Nehuteľnosti“) v hodnote 265 551,35 eura do majetku spoločnosti HELOIL, s.r.o.. Z obsahu spisu vyplynulo, že sa jedná o pozemky so stavbami, ktorými sú Autoservis a čerpacia stanica, hodnotu ktorých určil znalec na 324 781,74 eura. Právne účinky vkladu nastali na základe povolenia Okresného úradu Detva, katastrálny odbor pod číslom V 902/2006 - 664/2006 dňom 3. novembra 2006. Pristúpením k zakladateľskej listine sa žalovaná stala majoritným spoločníkom v tejto spoločnosti s obchodným podielom takmer 98 %, a to aj z dôvodu, že do základného imania spoločnosti HELOIL s.r.o., vložila okrem nehnuteľností aj celý podnik patriaci žalovanej ako fyzickej osobe podnikateľovi,

d/ že žalovaná viac ako 80 % z obchodného podielu previedla na spoločníka spoločnosti HELOIL, s.r.o., CI HOLDING, zostal jej od 16. novembra 2006 v uvedenej spoločnosti obchodný podiel len v rozsahu 17 %. Kúpnu cenu za obchodný podiel v sume 6 600 000,- Sk započítala žalovaná s pohľadávkou, ktorú mala spoločnosť CI HOLDING, voči nej. Žalovaná tak uspokojila zo svojho majetku pohľadávku iného veriteľa napriek tomu, že v tom čase mala splatné, avšak neuhradené pohľadávky voči žalobcovi,

e/ personálne prepojenie žalovanej so spoločnosťou HELOIL, s.r.o., Hriňová a spoločnosťou BAJO PLUS, s.r.o., Hriňová, ktorý bol jej spoločníkom a v mene a na účet ktorých konala, keď dňa 01. februára 2016 podpísala kúpnu zmluvu o prevode Nehuteľností zo spoločnosti HELOIL, s.r.o., Hriňová na spoločnosť BAJO PLUS, s.r.o.

4. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaná vykonávala funkciu štatutárneho orgánu spoločnosti HELOIL, s.r.o., ktorú vykonáva v súčasnosti v spoločnosti BAJO PLUS, s.r.o., Hriňová. Za jej spriaznenú osobu označila sama žalovaná jej dcéru Branislavu Lapínovú, ktorá je od 28. februára 2014 spoločníkom danej spoločnosti. Preukázané bolo aj to, že žalovaná bola v čase vyhlásenia o vklade nehnuteľnosti do spoločnosti HELOIL, s.r.o. dňa 29. septembra 2006, povoleným dňa 3. novembra 2006, konateľkou tejto spoločnosti a zároveň dlžníkom žalobkyne na základe právoplatných a vykonateľných rozhodnutí Okresného súdu Zvolen, preto takýmto konaním žalovanej podľa súdu prvej inštancie došlo k ukráteniu uspokojenia vymáhateľných pohľadávok žalobkyne. Závazkový vzťah, na základe ktorého mala žalovaná vrátiť finančné prostriedky žalobkyne existoval už v rokoch 2003 a 2004, čo vyplynulo z rozhodnutia Okresného súdu Zvolen zo dňa 30. apríla 2015 č. k. 13C/57/2008-263 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 24. mája 2017 č. k. 15Co/650/2015, ktorými súd určil, že právny úkon spočívajúci vo vklade nehnuteľností do spoločnosti HELOIL s.r.o., Hriňová, vykonaný vyhlásením žalovanej ako vkladateľa, ktorého právne účinky nastali povolením vkladu príslušnou Správou katastra pod číslom V 902/2006 - 664/2006, je voči žalobkyne neúčinný. K predaju Nehnuteľnosti kúpnu zmluvou zo dňa 01. februára 2016 došlo žalovanou aj keď v postavení konateľa predávajúceho - spoločnosti HELOIL, s.r.o., Hriňová na spoločnosť BAJO PLUS, s.r.o., Hriňová v čase prebiehajúceho odvolacieho konania na Krajskom súde v Banskej Bystrici, vedenom pod sp. zn. 15Co/650/2015. K prevodu Nehnuteľnosti tak došlo v čase, keď Okresný súd Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/57/2008 určil neúčinnosť právneho úkonu, na základe ktorého spoločnosť HELOIL, s.r.o., Hriňová nadobudla Nehnuteľnosti od žalovanej a kedy rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo ešte právoplatné práve z dôvodu žalovanou podaného odvolania.

4.1. Súd prvej inštancie na základe vyššie uvedeného mal za to, že aj keď bola kúpna zmluva zo dňa 01. februára 2016 uzavretá medzi subjektmi odlišnými od osoby žalovanej, z hľadiska posudzovania poctivosti jej zámeru, ktorá je pri prejednaní návrhu žalobkyne v tejto veci zásadnou otázkou, bolo podľa názoru súdu prvej inštancie podstatné zdôrazniť to, že šlo o konanie priamo žalovanej ako osoby oprávnenej konať za zmluvné strany, ktorými sú spoločnosti spriaznené s jej osobou. Podľa súdu prvej inštancie takéto konanie žalovanej vykazuje známky koordinovaného a premysleného konania, v dôsledku ktorého žalovaná znemožnila žalobkyne vymáhať pohľadávku voči nej od spoločnosti HELOIL, s.r.o., Hriňová, ktorá Nehnuteľnosti z právneho úkonu, následne právoplatnými rozhodnutiami súdu určeného voči žalobkyne za právne neúčinný, nadobudla práve od žalovanej.

4.2. Súdom prvej inštancie bolo okrem iného poukázané, že žalobkyňa viedla na Okresnom súde Zvolen ďalšie konanie pod sp. zn. 10Cb/12/2017 o neúčinnosť právneho úkonu spočívajúceho v ďalšom prevode nehnuteľností, vykonaného na základe kúpnej zmluvy zo dňa 01. februára 2016 a dodatku č. 1 zo dňa 16. augusta 2016. Rozhodnutie okresného súdu zo dňa 28. marca 2018, ktorým určil, že uvedený právny úkon je voči žalobkyne neúčinný Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 43Cob/91/2018-209 zo dňa 21. marca 2019

zmenil a žalobu zamietol z dôvodu nesplnenia zákonom stanovených podmienok odporovateľnosti právneho úkonu, neúčinnosti ktorého sa žalobkyňa domáhala, a to nedostatku vecnej legitímácie.

4.3. Preukazovanie poctivého zámeru žalovanej poukazovaním na jej spoluprácu so správcom, súd prvej inštancie označil za irelevantné, nakoľko uvedené predstavuje jednu z naplnenia formálnych podmienok pre vyhlásenie konkurzu s tým, že si bola vedomá ich splnenia ako aj toho, že v čase podania návrhu na vyhlásenie konkurzu nevlastnila majetok väčšej hodnoty a to ani v období troch rokov pred podaním návrhu. Rovnako za bezpredmetné tvrdenie označil aj ďalšie jej tvrdenie o snahe mimosúdneho urovnania sporu so žalobkyňou, nakoľko od momentu zrušenia konkurzu už uplynula značná doba na zrealizovanie daného. Taktiež za nedôvodnú považoval jej argumentáciu, ktorou poukazovala na zdravotný stav svojej matky alebo na skutočnosť, čo jej bránilo zamestnať sa. Mal za to, že tieto skutočnosti zostali len v rovine tvrdenia bez ich preukázania. Súd poukázal aj na tvrdenie žalovanej vyplývajúce z jej životopisu, že sa mieni zamestnať najneskôr od júla 2017, k čomu však nedošlo. Dospel teda k záveru, žalovaná v rámci konania ničím nepreukázala svoju úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností zároveň poukazujúc na to, že je v produktívnom veku, kedy by si mohla v prípade snahy zabezpečiť príjem na aspoň čiastočné riešenie svojich dlhov voči veriteľom, ktorí boli podľa konečného rozvrhu uspokojení v konkurze len v nepatrnej miere.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že konanie žalovanej voči veriteľom pred podaním návrhu na oddlženie konkurzom malo za následok ukrátenie jej veriteľov, čím bolo preukázané, že žalovaná ako dlžník nemala poctivý zámer pri oddlžení, preto je zrušenie oddlženia len logickou sankciou ustanovenou Zákomom o konkurze a reštrukturalizácii za takéto nečestné konanie.

6. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 16. januára 2020 č. k. 43CoKR/37/2019 – 331 potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo 7. augusta 2019 č. k. 4Odi/2/2018-240 ako vecne správny (§ 387 ods. 1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov; ďalej len „CSP“) a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanej.

7. Preskúmaním veci dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec právne správne posúdil, keď konanie a správanie sa žalovanej pred podaním návrhu na jej oddlženie posúdil ako nepoctivé. Odvolací súd z takto zisteného skutkového stavu vychádzal a nemal žiaden dôvod sa od neho odchýliť (§ 383 CSP). Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie všetkými dôkazmi, ktoré strany označili a predložili a odvolací súd existenciu ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci nezistil (§ 295 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP). S odôvodnením rozhodnutia konkurzného súdu sa v celom rozsahu stotožnil a na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia a s prihliadnutím

na podstatné tvrdenia žalovanej v podanom odvolaní, ako aj na jeho rozsah, uviedol aj ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd vec právne posudzoval podľa § 166f ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii v znení účinnom ku dňu 21. augusta 2017 (ďalej ZoKR), § 166f ods. 2 ZoKR, § 166f ods. 4 ZoKR, § 166f ods. 5 ZoKR, § 166g ods. 1 ZoKR, § 166g ods. 2, písm. h) ZoKR, § 166g ods. 3 ZoKR, § 166g ods. 5 ZoKR.

9. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací konštatoval, že je len ťažko možné dospieť k záveru o poctivosti zámeru žalovanej, ktorým argumentovala žalovaná pri podávaní jej návrhu na oddĺženie, keď vložila všetok majetok získaný pri podnikateľskej činnosti ako fyzickej osoby do majetku právnickej osoby bez toho, aby mala uspokojené svoje existujúce a splatné záväzky voči veriteľom, keď sa dala následne oddĺžiť ako fyzická osoba podnikateľ, aj keď v čase podania návrhu na oddĺženie už podnikateľom nebola (podnikateľskú činnosť ukončila ku dňu 30.04.2011), a zároveň aj ako fyzická osoba, ktorá mala v minulosti preukázateľne významnejší majetok, dlhoročné skúsenosti s podnikaním, pôsobila nielen ako spoločník, ale aj konateľ vo viacerých spoločnostiach, navyše pre účely konania o oddĺžení v pozícii spriaznenej osoby bola osobou s dostatkom organizačných schopností a ekonomickým vzdelaním, čo ju predurčuje k tomu, aby vedela následky svojho konania posúdiť. Správanie žalovanej v prejednávanej veci súd skúmal s poukazom na § 166g ods. 3 ZoKR prísnejšie a výlučne v konaní o zrušenie oddĺženia, keďže zákon takúto povinnosť konkurznému súdu v konaní o oddĺžení neukladá. V konaní o zrušenie oddĺženia nie je preto vôbec relevantné to, či boli splnené formálne zákonné podmienky pre vyhlásenie konkurzu na majetok žalovanej a jeho oddĺženie, ktorými argumentovala žalovaná, o to skôr, že k oddĺženiu žalovanej reálne došlo takmer pred troma rokmi.

10. Mal za to, že ak navrhovateľ v konaní o zrušenie oddĺženia tvrdí existenciu nepoctivosti zámeru dlžníka, musí súd pri skúmaní tejto zákonnej podmienky vziať do úvahy a posúdiť všetky významné okolnosti. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie tak aj postupoval a vychádzal z tých skutočností, na základe ktorých je možné dospieť k záveru, že je daný dôvodný predpoklad, že dlžník takýto nepoctivý zámer v rozhodnej dobe mal a v tomto zmysle bolo poukázané na samotné vyjadrenie žalovanej spočívajúce v tom, že od roku 2006, t. j. potom, ako sa jediného bonitného majetku zbavila, nevlastní žiaden majetok, z ktorého by vedela uspokojiť svoje záväzky voči žalobkyni a ani vlastniť nebude. Z takéhoto postoja žalovanej ku svojim veriteľom vyplynula predovšetkým tá skutočnosť, že ak dovtedy taký majetok vlastnila a pred vkladom nehnuteľností, ale aj celého podniku do majetku spoločnosti HELIOL, s.r.o., by bola mala z čoho svoje záväzky voči žalobkyni vyplatiť, po tomto termíne už nemala ani len snahu svoje dlhy splatiť. Z jej správania tak vyplynulo, že žiaden majetok od roku 2006 ani nadobudnúť nemienila a do budúca ani s nadobudnutím majetku nepočítala. V dôsledku uvedeného sa odvolací súd nestotožnil s tvrdením žalovanej ohľadne nenaplnenia žiadnej zo zákonných podmienok vymedzených

na to, aby súd mohol skonštatovať jej nepoctivý zámer, na základe ktorého mala využiť inštitút oddĺženia.

11. Zdôraznil, že to bolo práve konanie žalovanej, ktoré začalo už tým, že namiesto toho, aby ako fyzická osoba podnikateľ splatila svoj dlh, existencia ktorého bola následne potvrdená právoplatnými súdnymi rozhodnutiami, vložila svoj zrejme jediný majetok vo forme Nehnutelností, ale aj celý podnik do základného imania spoločnosti, v ktorej bola sama spoločníkom a konateľom. Nešlo pritom o bežný úkon podnikateľa tak, ako ho definuje v § 10 v ods. 1 a 2 ZoKR, ale o úkon zaradený v § 10 ods. 2, písm. b), c), f) a g) ZoKR, keďže žalovaná tvrdila, že mala voči spoločnosti HELIOL, s.r.o., staršie dlhy ako voči žalobkyni. Navyše ani v pozícii konateľa tejto spoločnosti nezabezpečila vyplatenie dlžnej sumy z toho, čo odporovateľným úkonom ušlo z majetku žalovanej ako dlžníka a ani príp. peňažnú náhradu, keďže spoločnosť HELIOL, s.r.o., mala z tohto majetku prospech. Pritom to bolo v jej kompetencii napriek tomu, že súdne rozhodnutie o neúčinnosti právneho úkonu - vyhlásenia o vklade majetku žalovanej do spoločnosti HELIOL, s.r.o., nadobudlo právoplatnosť. Naopak žalovaná v postavení konateľa podpísala ešte v rámci odvolacieho konania, výsledkom ktorého bolo potvrdzujúce rozhodnutie okresného súdu o neúčinnosti vkladu nehnuteľností žalovanou do majetku HELIOL, s.r.o., za túto spoločnosť ako jej konateľ so svojim spoločníkom, spoločnosťou BAJO PLUS, s.r.o., rovnako v pozícii konateľa kúpnu zmluvu, ktorej ako kupujúcemu všetky Nehnutelnosti následne predala. Keďže žalovaná podnikala ako živnostník, bola konateľom spoločnosti HELOIL s.r.o., a od 06. júna 2013 až do súčasnosti je konateľom spoločnosti BAJO PLUS s.r.o., čo žalovaná ani nepopierala. Preto bolo podľa odvolacieho súdu na mieste, aby súd s poukazom na § 166g ods.3 ZoKR prihliadol na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer u dlžníka, ktorý v minulosti mal a stále má skúsenosti s podnikaním prísnejšie.

12. V dôsledku zistených skutočností mal odvolací súd v spojení so súdom prvej inštancie za to, že nepoctivý zámer žalovanej vyplynul z jej správania ako dlžníka a jeho dlhodobého znevýhodňovania žalobcu, a to ešte pred podaním návrhu na jeho oddĺženie, keď napriek tomu, že mala už od roku 2003 a 2004 nesplnené záväzky voči žalobcovi v rozsahu cca 100.000,- eur, jediný majetok, zo speňaženia ktorého by mohla žalovaná dosiahnuť finančné prostriedky a svoj dlh voči žalobcovi vyrovnat', vložila ako majetkový vklad do obchodnej spoločnosti, čím sa ho fakticky zbavila. Je pritom irelevantné, že pri zániku účasti žalovanej v spoločnosti HELIOL, s.r.o., sa jej vyrovnávací podiel stal exekvovateľným majetkom, keď v tom čase už bola jeho hodnota podstatne nižšia než bola hodnota jej majetku ako dlžníčky v čase uskutočnenia nepeňažného vkladu a vkladu celého podniku do základného imania spoločnosti HELOIL, s.r.o., Hriňová. Dodal, že takéto konanie žalovanej ako podnikateľa bolo nesporne konaním, ktoré je v rozpore s poctivým obchodným stykom nielen v tom zmysle, že žalobcovi ako veriteľovi neuhradil dlh zjavne úmyselne, ale najmä tým, že jeho úkon vkladu jediného majetku do základného imania právnickej osoby posúdili súdy ako odporovateľný. Odporovateľnosť úkonu vyhlásenia žalovanej o nepeňažnom vklade jej vlastníctva - Nehnutelností do majetku spoločnosti HELIOL, s.r.o., v ktorej sa stala majoritným spoločníkom a konateľom, bola potvrdená okresným, ale aj odvolacím súdom

v ich právoplatných rozhodnutiach. Síce kúpnu zmluvu neuzatvorila dňa 01. februára 2016 žalovaná, ale odvolací súd poukázal na to, že ju uzavreli dve spoločnosti, s ktorými bola žalovaná ako jediná oprávnená osoba konať za obe zmluvné strany spriaznenou osobou. Toto jej konanie podľa odvolacieho súdu vykazuje známky premysleného konania, dôsledkom ktorého nemohlo byť nič iné ako znemožnenie vymoženia pohľadávky žalobkyne.

13. Odvolací súd odmietol argumentáciu žalovanej o nedostatočnej obrane žalobkyne spočívajúcej v nekonaní s potrebnou starostlivosťou, ak nevykonala právne úkony voči žalovanej za účelom vymoženia svojich pohľadávok skôr, keďže z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa využila inštitút exekúcie ako aj žalobu o odporovateľnosť právneho úkonu žalovanej. Za nepodstatné pre toto konanie považoval aj argumentáciu žalovanej, ktorou poukazovala na jej poskytnutú súčinnosť správcovi konkurznej podstaty, nakoľko podľa odvolacieho súdu v tej časti konania išlo len o formálne naplnenie podmienok pre vyhlásenie konkurzu oddĺžením, z čoho nie je možné usudzovať poctivý zámer žalovanej, a to aj z toho dôvodu, že súd prvýkrát skúmal poctivý, resp. nepoctivý zámer žalovanej ako dlžníka až v konaní o zrušenie oddĺženia. Taktiež za irelevantné považoval jej argumentáciu, ktorou poukazovala na to, že dlhy jej vznikli v dávnej minulosti, keď ešte podnikala ako fyzická osoba podnikateľ a kedy pohľadávku žalobkyne nezaplatila a táto zo sumy 100.000 eura narástla na štvrt' milióna eura. Podľa odvolacieho súdu zo strany žalovanej išlo o využitie inštitútu oddĺženia, ktorý bol zákonodarcom novelizovaný po dátume 1. marca 2017, pričom vzhľadom na existenciu jej pohľadávok tak mohla už urobiť skorej pred týmto dátumom. Za nedôvodnú odvolaciu námietku bola považovaná aj námietka týkajúca sa prekážky rozhodnutej veci dôvodiac tým, že v danom prípade je odlišný predmet konania a aj iný nárok a stav vymedzený žalobným petitom ako ten týkajúci sa odporovateľnosti právneho úkonu (Kúpnej zmluvy zo dňa 1. februára 2016). Odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie aj v časti záveru týkajúceho sa tvrdenia žalovanej vo veci mimosúdneho urovnania sporu so žalobkyňou, ako aj s odôvodnením ohľadne zdravotného stavu jej matky.

14. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 CSP potvrdil.

15. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

15.1. Podľa dovolateľky sa odvolací súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď dospel k záveru, že jej konanie a správanie sa pred podaním návrhu na oddĺženie posúdil ako nepoctivé. Podľa nej nenaplnila žiadnu zo zákonných podmienok, ktoré sú právne vymedzené, aby bolo možné u nej konštatovať, že sa na jej strane jedná o nepoctivý zámer, s ktorým mala využiť inštitút oddĺženia. Za právnu otázku, od ktorej vyriešenia podľa nej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu označila otázku nasledovného znenia, a to: *aké konanie možno považovať za nepoctivý zámer, a ako dlho spätne treba prihliadať*

na konanie dlžníka, vo vzťahu k jeho úkonom, o ktorých už v minulosti rozhodli všeobecné súdy, či takéto konanie súdov nevytvorí precedens, na podklade ktorého budú môcť veritelia žalovať dlžníkov za ich konanie spätne niekoľko rokov, čím sa poprie samotný účel prijatej novely osobného bankrotu v roku 2017, vo vzťahu k poctivosti, resp. nepoctivosti dlžníka určite nemala na mysli skúmanie správania dlžníka spätne viac ako desať rokov?

15.2. Argumentovala tým, že podľa nej nebol naplnený ani jeden z dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR, a už vôbec nie dôvod, o ktorý žalobkyňa oprela svoj žalobný návrh, ktorým sa podľa nej riadili oba súdy nižšej inštancie v rámci svojich rozhodnutí. Zdôraznila, že poskytla správcovi konkurznej podstaty potrebnú súčinnosť, uviedla mu pravdivo všetky svoje záväzky, súdne rozhodnutia, majetkové pomery (t.j. pasíva aj aktíva), pričom dané dlhy jej vznikli v dávnej minulosti, keď ešte podnikala ako fyzická osoba podnikateľ a kedy pohľadávka žalobkyne, ktorú žalovaná vzhľadom na jej výšku nebola schopná zaplatiť, využila na tento účel zákonodarcom prijatý legitímny inštitút, ktorým sa chcela zbaviť exekúcií vedených dlhoročne na jej osobu. Zdôraznila, že v žiadnom prípade nemala nepoctivý zámer, a že z jej správania sa pred podaním návrhu nie je možné usúdiť, že mala snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť iného veriteľa.

15.3. Na podporu svojej argumentácie poukázala na dikciu zákona o konkurze a reštrukturalizácii, z ktorého podľa nej vyplýva, že má na mysli správanie dlžníkov pred podaním návrhu na oddĺženie. Keby sa brala na zreteľ odporovateľnosť právnych úkonov, tak by sa žiadneho odporovateľného úkonu žalovaná voči žalobkyni v posledných troch a ani piatich, či desiatich rokoch pred vyhlásením osobného bankrotu na jej osobu ani nedopustila. Podľa jej názoru je preto neprípustné, aby súd prvej inštancie rozširoval zákonom daný časový rámec spätne až do septembra roku 2006, t.j. 11 rokov spätne od vyhlásenia konkurzu, kedy žalovaná ako fyzická osoba podnikateľ vkladala svoj podnik vrátane nehnuteľností do spoločnosti HELOIL s.r.o., a kedy v tom čase nemohla vedieť, že zákonodarcu o 11 rokov neskôr prijme nový inštitút osobného bankrotu. Logicky tak nemohla mať ani nepoctivý zámer. Dodala, že súdne spory a ani súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané súdmi v sporoch vedených medzi žalobcom a žalovanou netajila a tieto boli dôvodom vedenia dlhoročných exekúcií, z ktorých sa žalovaná snažila vymaniť prostredníctvom využitia inštitútu osobného bankrotu, pričom veľký vplyv na to, že sa tak žalovaná rozhodla, mal aj zdravotný stav jej matky, ktorá je dlhodobo chorá.

15.4. V dôsledku ňou uvedených skutočností podľa nej súdy nižšej inštancie vec nesprávne právne posúdili, ak dospeli k záveru ohľadne jej nepoctivého zámeru z dôvodu uvádzaného žalobkyňou podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR. V tejto spojitosti ešte poukázala na to, že ZoKR predpokladá také úkony, ktoré sú v zmysle § 166 ZoKR odporovateľnými úkonmi, pričom zdôraznila, že úkon, na ktorý sa súdy nižšej inštancie odvolávajú, učinila ako fyzická osoba podnikateľ ešte v roku 2006 poukazujúc na to, že s predmetnými nehnuteľnosťami mohla nakladať, kedy jej nič nebránilo tieto nehnuteľnosti vložiť ako nepeňažný vklad do ďalšieho podnikania. Od tohto prevodu v roku 2006 až do roku 2011 vlastnila len obchodný podiel v tejto spoločnosti HELOIL, ktorý jej bol na základe návrhu

podaného žalobkyňou exekvovaný a odvtedy ako fyzická osoba nevlastnila majetok žiadnej hodnoty. Zdôraznila, že následné úkony týkajúce sa prevodu nehnuteľností na základe Kúpnej zmluvy zo dňa 18. augusta 2016, ako aj dodatku k nej, t.j. prevod nehnuteľností z HELOIL, s.r.o., na BAJO PLUS, s.r.o., už učinili právnické osoby, nie F. M. ako fyzická osoba, t.j. iné subjekty odlišné od osoby dlžníka. Tiež, že odporovacia žaloba podaná žalobkyňou smerovala proti právnemu úkonu spoločnosti HELOIL, s.r.o., nie proti právnemu úkonu dlžníka (F. M.). Uvedené oba súdy nevzali do úvahy, a preto aj z tohto dôvodu podľa nej súdy nižšej inštancie nesprávne vyhodnotili jej konanie ako nepoctivé konanie dovolateľky. V tejto spojitosti bolo ňou poukávané na čl. 16 odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom sa uvádza, že *vždy však musí ísť o právny úkon dlžníka, pretože dlžník môže ukrátiť nároky veriteľa* (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/148/2007 zo dňa 31. júla 2008). Preto podľa nej nemožno súhlasiť so záverom odvolacieho súdu označujúceho jej konanie za zavádzajúce.

15.5. Žalovaná tiež navrhla, aby dovolací súd postupoval podľa § 444 ods. 2 CSP a rozhodol o odklade právoplatností rozhodnutí súdov nižšej inštancie z dôvodov hodných osobitného zreteľa dôvodiac hrozby ťažko napravitel'nej ujmy v podobe zverejnenia jej osoby v registri diskvalifikácii, a zároveň z obavy zmarenia preskúmania rozhodnutia o odvolaní.

15.6. Na základe vyššie uvedeného dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

16. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nemožno súhlasiť s vyjadrením žalovanej ohľadne nenaplnenia žiadnej zo zákonných podmienok negatívne vymedzených čo sa týka nepoctivého zámeru. Podľa nej jej správanie smerovalo k vyhýbaniu sa povinnosti uhradiť svoj dlh jej ako žalobkyni, a to tým, že prevádzala svoje majetky na personálne prepojené osoby, čím zmarila resp. marí uspokojenie jej pohľadávok ako žalobkyne. Uvedené malo za následok ukrátenie jej veriteľov, čím bolo preukázané, že žalovaná ako dlžník nemala poctivý zámer pri oddlžení.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

18. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

19. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi

dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

21. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

22. Žalovaná v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Na rozdiel od doterajšej právnej úpravy v zmysle Občianskeho súdneho poriadku, keď výlučne odvolací súd mohol vysloviť, že je v jeho rozhodnutí riešená otázka zásadného právneho významu, na ktorú samostatným výrokom pripustil dovolanie a dovolací súd nemal oprávnenie skúmať, či skutočne ide o otázku zásadného právneho významu, ale bol oprávnený preskúmať takéto rozhodnutie odvolacieho súdu iba v rámci pripustenej otázky, súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

24. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP), tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany

a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

26. Z obsahu s vecou súvisiaceho súdneho spisu vyplýva, že dovolateľka za právnu otázku dosiaľ neriešenú dovolacím súdom považuje nasledovnú otázku: *„aké konanie možno považovať za nepoctivý zámer, a ako dlho spätne treba prihliadať na konanie dlžníka, vo vzťahu k jeho úkonom, o ktorých už v minulosti rozhodli všeobecné súdy, či takéto konanie súdov nevytvorí precedens, na podklade ktorého budú môcť veritelia žalovať dlžníkov za ich konanie spätne niekoľko rokov, čím sa poprie samotný účel prijatej novely osobného bankrotu v roku 2017, vo vzťahu k poctivosti resp. nepoctivosti dlžníka“*, pričom dovolací súd z obsahu podaného dovolania ešte vydedukoval ďalšiu otázku úzko prepojenú s hlavnou otázkou v tom zmysle, že *„či je možné pri posudzovaní nepoctivého zámeru dlžníka (žalovanej v tomto prípade) vziať do úvahy aj právne úkony, ktoré neboli vykonané vyslovene dlžníkom, ale tretou osobou - právnickou osobou (obchodnou spoločnosťou HELOIL, s.r.o.)“*.

27. Dovolací súd sa preto zameril na skutočnosť, či rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia vyššie uvedených právnych otázok (v bode 26. tohto rozhodnutia), ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že mu nie sú známe žiadne rozhodnutia (stanoviská) najvyššieho súdu, ktoré by sa predmetnými otázkami v minulosti zaoberali a tieto otázky neboli doposiaľ ani judikatórne riešené.

28. So zreteľom na riadne nastolenie právnych otázok spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 písm. b) CSP a v situácii, na ktorú sa vzťahuje toto ustanovenie, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej je v danom prípade procesne prípustné; následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

29. Podľa § 166f ZoKR veriteľ, ktorý bol dotknutý oddĺžením, má právo domáhať sa zrušenia oddĺženia návrhom na zrušenie oddĺženia podaným voči dlžníkovi alebo jeho dedičom do šiestich rokov od vyhlásenia konkurzu alebo určenia splátkového kalendára na súde, ktorý rozhodol o oddĺžení, ak preukáže, že dlžník nemal pri oddĺžení poctivý

zámer. Ak je takýchto návrhov viac, súd ich spojí na spoločné konanie. Vo veci samej rozhoduje súd rozsudkom.

30. Podľa § 166g ods. 1 ZoKR, dlžník má poctivý zámer, ak z jeho správania po podaní návrhu možno usudzovať, že vynaložil úprimnú snahu riešiť svoj dlh v medziach svojich možností a schopností, najmä ak poskytoval správcovi a veriteľom potrebnú súčinnosť, vynaložil snahu získať zamestnanie, zamestnal sa alebo si zabezpečil iný zdroj príjmov, v prípade nie nepatrného dedenia, daru alebo výhry zo stávky alebo hry ponúkol aspoň polovicu takéhoto zdroja dobrovoľne veriteľom na uspokojenie nevymáhateľného dlhu, prípadne vynaložil snahu o zaradenie sa do spoločnosti alebo sa do spoločnosti opätovne zaradil.

31. Podľa § 166g ods. 2, písm. h) ZoKR, dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa.

32. Podľa § 166g ods. 3 ZoKR, súd prihliada prísnejšie na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer u dlžníka, ktorý v minulosti mal alebo stále má významnejší majetok, má skúsenosti s podnikaním, pôsobí alebo pôsobil ako vedúci zamestnanec alebo pôsobí alebo pôsobil v orgánoch právnickej osoby alebo má iné osobitné životné skúsenosti.

33. Podľa § 166g ods. 5 ZoKR, poctivý zámer dlžníka súd skúma iba v konaní o návrhu na zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer. V konkurznom konaní ani v konaní o určení splátkového kalendára súd poctivý zámer dlžníka neskúma.

34. **Vo veci prvej nastolenej otázky** týkajúcej sa toho, že *aké konanie možno považovať za nepoctivý zámer a súčasne, že do akého obdobia spätne je možné skúmať, resp. posudzovať poctivosť zámeru dlžníka v rámci konania pre zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer*, dovolací súd uvádza nasledovné:

34.1. Podľa dovolacieho súdu nemožno súhlasiť s právnym názorom žalovanej, že sudy nižšej inštancie spor nesprávne právne posúdili, ak nepoctivý zámer žalovanej ako dlžníka neviazali na konkrétny časový rámec, a keď správanie sa dlžníka voči veriteľom posúdili k momentu vzniku pohľadávok (od roku 2003), pričom podľa nej sa mali sudy analogicky riadiť lehotami stanovenými pri odporovateľných právnych úkonov.

34.2. V tejto súvislosti dovolací súd v prvom rade poukazuje na znenie § 166f ZoKR, ktorý ako jediný stanovuje určitú lehotu, a to voči veriteľovi dotknutého oddĺžením, ktorému stanovuje na podanie návrhu na zrušenie oddĺženia z dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka pri oddĺžení lehotu šiestich rokov od vyhlásenia konkurzu alebo určenia splátkového kalendára. Veriteľ má povinnosť nepoctivý zámer dlžníka preukázať. Dovolací súd podotýka, že je nutné rozlišovať ako ZoKR definuje poctivý zámer a nepoctivý zámer, nakoľko každý z nich je v ZoKR vymedzený aj s ohľadom na časový úsek jeho skúmania

inak. Zatiaľ čo zákon určuje poctivý zámer len na základe správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára, tak takmer všetky skutkové podstaty uvedené v § 166g ods. 2 ZoKR sa však zameriavajú na správanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo na obdobie počas konkurzu, pričom dôkazné bremeno preukázania nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166 f ZoKR vo vzťahu k jednotlivým príkladom vymenovaným skutkovým podstatám nepoctivého zámeru v § 166 g ods. 2 ZoKR ťaží veriteľa – žalobcu (rovnako aj rozsudok NS SR sp. zn. 5Obdo/18/2022 z 31.1.2023). Dané sa vyslovuje vzťahuje aj na skutkovú podstatu uvedenú v § 166g pod písm. h) ZoKR vyššie uvedeného ustanovenia, podľa ktorej dlžník nemá poctivý zámer najmä *ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa*. Bezpochyby je zrejmé, že v predmetnom ustanovení sa **neuvádza žiadne časové ohraničenie** vymedzené konkrétnou lehotou, ktorá by súd obmedzovala pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka spätne pred podaním návrhu na jeho oddlženie konkurzom v rámci konania o zrušenie oddlženia pre nepoctivý zámer. Na druhej strane dôkazné bremeno preukázania, že dlžník poctivý zámer pri oddlžení podľa § 166g ods. 1 ZoKR mal, ťaží žalovaného dlžníka a vzťahuje sa na správanie dlžníka v období po podaní návrhu na oddlženie (obdobne aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20. októbra 2022). V predmetnej veci žalovaná toto dôkazné bremeno neuniesla.

34.3. Čo sa týka argumentácie žalovanej spočívajúcej v poukázaní na lehoty v trvaní tri, päť, či desať rokov určené ZoKR, dovolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v spojení s odvolacím súdom, ktorý jednoznačne uviedol, že *predmetné lehoty sa týkajú len uplatnenia nárokov z titulu odporovateľnosti právnych úkonov, preto na posúdenie poctivosti zámeru dlžníka pri ich vykonaní dlžníkom pred podaním návrhu na jeho oddlženie nemajú žiaden vplyv*. Ak by zákonodarca mal v úmysle skúmať nepoctivý zámer týkajúceho sa správania dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu ohraničiť konkrétnou lehotou, tak by to bolo v zákone upravené, čo však zo ZoKR nevyplýva. **Správanie dlžníka treba posudzovať za obdobie v rozsahu námietok dotknutého veriteľa a zisteného skutkového stavu v každom prípade individuálne s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka, či jeho zadlženie a na ne/možnosť uspokojenia pohľadávky dotknutého veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddlženie nie je ohraničené žiadnou zákonnou lehotou.**

34.4. Teda dovolací súd dospel k záveru, že sudy nižšej inštancie vec správne právne posúdili, keď v rámci predmetného konania posudzovali ekonomické správanie dlžníka (žalovanej) pred podaním návrhu na oddlžovacie konanie, a zároveň po jeho podaní v spojení so skutkovou podstatou uvedenou v § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR, a to aj spätne jedenásť rokov, keďže zákonná úprava nepodmieňuje skúmanie nepoctivého zámeru dlžníka v spojení s jeho správaním žiadnym konkrétnym časovým rámcom, pričom správanie dlžníka bolo posúdené voči veriteľovi k momentu vzniku jeho pohľadávok voči žalovanej (rok 2003),

resp. podľa skutočností uvedených žalobkyňou v dôsledku ňou podaného návrhu na zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer.

35. V súvislosti s podotázkou žalovanej ohľadne toho, že aké konanie možno považovať za konanie s nepoctivým zámerom, dovolací súd poukazuje na názor prezentovaný v odbornej literatúre k § 166g ods. 2) ZoKR, podľa ktorého *kritéria pre určenie nepoctivého zámeru sú sústredené predovšetkým na ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie a po jeho podaní. Ak ide o ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na začatie konania, dlžník nemal poctivý zámer, ak sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby mohol podať návrh na niektorú formu oddĺžovacieho konania alebo pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že ich bude riešiť v oddĺžovacom konaní. Tieto dva dôvody sa obsahovo prekrývajú i keď pri privodení do platobnej schopnosti sa vyžaduje úmyselné konanie, pričom pri zadlžovaní stačí aj konanie nedbanlivostné. Súd bude zisťovať, aké mal dlžník príjmy a aké záväzky prebral. Rovnako je potrebné zistiť, či záväzky boli preberané za účelom krytia nevyhnutných životných potrieb dlžníka a osobám voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, alebo boli určené na nie nevyhnutné spotrebné účely. Právne relevantné bude aj zistenie, z akých dôvodov prestal dlžník splácať svoje záväzky a pod. Nepoctivý záver osvedčuje aj také konanie dlžníka, ktoré urobil v úmysle zvýhodniť niektorého veriteľa alebo poškodiť niektorého veriteľa. To môže spočívať napr. v úhrade alebo čiastočnej úhrade pohľadávky veriteľa s neskoršou lehotou splatnosti a nesplnení záväzku so skoršou lehotou splatnosti v účelovom zabezpečení niektorého záväzku a pod. (ĎURICA M., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, komentár 4. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2021, 1155-1156 s.).*

35.1. S vyššie uvedeným názorom sa dovolací súd stotožňuje a rovnako zastáva názor, že **pri posudzovaní nepoctivého zámeru je potrebné sa sústrediť predovšetkým na ekonomické správanie sa dlžníka, a to pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie, ako aj po jeho podaní. Rozhodujúce je však skutkové tvrdenie žalobcu – vymedzenie konkrétneho správania sa žalovaného dlžníka – v žalobe o zrušenie oddĺženia.** Pri posudzovaní veriteľom namietaného správania sa dlžníka je potrebné zobrať do úvahy súdu, či sa týmto správaním dlžník priviedol úmyselne do stavu platobnej neschopnosti, prípadne, či sa zadlžoval bez potrebnej obozretnosti (nedbanlivostne), či neuhradenie záväzku veriteľa nebolo cielené (v záujme ho poškodiť alebo zvýhodniť iného veriteľa), teda z akých dôvodov neuhradil veriteľov záväzok. V rámci tejto úvahy treba posúdiť, či na miesto toho, aby cieľom jeho ekonomického správania bola úprimná snaha dlh uhradiť zo svojho zdroja príjmov, teda v rámci svojich zárobkových možností (napr. zo zamestnania, či inej zárobkovej alebo podnikateľskej činnosti), či sa nezbavoval účelovo svojho majetku a náhrady zaň (napr. pre zvýhodnenie iného veriteľa alebo pre vedenie vlastného súkromného života nad svoje možnosti s prihliadnutím na jeho príjmy a záväzky), či nerozširoval bez rozvahy svoje dlhy a pod. Súd teda posúdi, či je žalobcom namietnuté správanie dlžníka možno vyhodnotiť tak, že sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, či cieleno vyvolal svoju nemajetnosť alebo si z nedbanlivosti priviedol zadĺženie, a tak uhradiť dlh veriteľa nechcel alebo nemohol. Na tomto mieste si treba zároveň všimnúť, že zákon skutkové podstaty nepoctivého zámeru v § 166g ods. 2 ZoKR vymenúva len príkladmo, o čom svedčí slovíčko

"*najmä*" v jeho texte. Z toho vyplýva, že nepoctivým zámerom môže byť **aj iné správanie sa dlžníka pri oddlžení ako je uvedené v tomto ustanovení** (pozri aj rozsudok NS SR sp. zn. 5Obdo/18/2022 z 31.januára 2023). Nie je teda daná ucelená a konečná definícia nepoctivého zámeru, pričom okrem príkladmo vymenovaných správanií **za správanie s nepoctivým zámerom možno vo všeobecnosti považovať také správanie dlžníka, z ktorého nie je možné vyvodit' jeho úprimnú snahu riešiť svoj dlh/dlhy podľa svojich možností a schopností, a ktorého dopadom je neuspokojenie pohľadávky veriteľa/veriteľov bez vážneho, akceptovateľného dôvodu** (takým dôvodom by mohol byť napr. vážny zdravotný stav, pre ktorý nemôže vykonávať zárobkovú činnosť a nevlastní majetok dostatočnej hodnoty, pričom sa predtým účelovo nezbavil svojho iného majetku). Podľa dovolacieho súdu nie je možné považovať za poctivý zámer dlžníka také správanie, keď sa po oddlžení, ako aj v období pred ním, síce zamestná, teda zarába, z čoho si napr. zaobstará bývanie, cestuje na dovolenku a pod., avšak zároveň veriteľom dobrovoľne nič nezaplatí, ako aj správanie, že sa počas obdobia pred oddlžením zbaví svojho majetku a z odplaty zaň neuspokojí svojich veriteľov alebo uprednostní len jedného veriteľa, alebo také správanie, že nevyvinie žiadnu úprimnú snahu o splnenie svojej povinnosti uhradiť dlhy veriteľom, napr. tým, že sa dlhodobo nezamestná, nevykonáva žiadnu zárobkovú činnosť v snahe uspokojiť aj svojich veriteľov.

35.2. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil) bez pochyby vyplynulo, že žalovaná sa práve takého ekonomického správania, ktoré má na mysli ZoKR, dopustila. Uvedené vyplýva z nasledovných právnych skutočností, a to:

a/ vyhlásenie žalovanej o vklade Nehnutelností zo dňa 29. septembra 2006 nachádzajúcich sa v jej vlastníctve ako fyzickej osoby podnikateľa v hodnote 265 551,35 eura do spoločnosti HELOIL, s.r.o., ako nepeňažný vklad., ako aj celého podniku patriaceho žalovanej ako fyzickej osobe podnikateľovi.

b/, že žalovaná sa stala jej spoločníkom ku dňu 22. marca 2006 s vkladom do základného imania vo výške 8 000 000,- Sk, splateným v plnej výške. Prevodom časti obchodného podielu zo žalovanej na jedného z piatich spoločníkov CI HOLDING, sa obchodný podiel žalovanej znížil podstatným spôsobom na sumu 1 400 000 Sk a vklad CI HOLDING sa zvýšil na sumu 6 600 000,- Sk. Od 16. novembra 2006 vlastnila žalovaná v tej istej obchodnej spoločnosti obchodný podiel už len v rozsahu 17 %,

c/ kúpnu cenu za obchodný podiel v sume 6 600 000,- Sk započítala žalovaná s pohľadávkou, ktorú mala spoločnosť CI HOLDING, voči nej. Žalovaná tak uspokojila zo svojho majetku pohľadávku iného veriteľa napriek tomu, že v tom čase mala splatné, avšak neuhradené pohľadávky voči žalobkyni,

d/ existencia troch judikovaných pohľadávok žalobkyne voči žalovanej a to: 1. vo výške 28 214,84 eura s prísl., priznané rozsudkom okresného súdu Zvolen č. k. 8C/80/2007 zo dňa 30. marca 2010, vykonateľným dňa 21. decembra 2010, 2. vo výške 5 462,72 eura, priznané uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 8C/80/2007 zo dňa 12. apríla 2011, vykonateľným dňa 16. mája 2011, a vo výške 59 900 eura s prísl., priznané rozsudkom Okresného súdu Zvolen

č. k. 7Cb/10/2008 zo dňa 30. októbra 2013, vykonateľným dňa 15. júla 2014. Uvedené pohľadávky vznikli na základe záväzkových vzťahov z roku 2003 a 2004, z ktorých žalovaná svoje povinnosti nesplnila,

e/ prevod nehnuteľnosti zo spoločnosti HELOIL, s.r.o., na spoločnosť BAJO PLUS, s.r.o., na základe kúpnej zmluvy zo dňa 1. februára 2016, pričom žalovaná konala v mene predávajúceho ako aj kupujúceho z pozície štatutárneho orgánu (personálna previazanosť oboch obchodných spoločností prostredníctvom osoby žalovanej).

36. V rámci záverečného zhrnutia na prvú otázku žalovanej dovolací súd preto uvádza, že obdobie skúmania poctivého zámeru dlžníka na návrh veriteľa v konaní o zrušenie oddĺženia podľa § 166f ZoKR pred podaním návrhu na oddĺženie spätne do minulosti nie je ohraničené žiadnou lehotou. Jedinou časovou hranicou je len lehota na podanie návrhu na oddĺženie, a to lehota do šiestich rokov od vyhlásenia konkurzu alebo určenia splátkového kalendára. Teda podľa dovolacieho súdu možno skúmať spätne celé obdobie správania sa dlžníka pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie bez obmedzenia a po jeho podaní, avšak ak konkrétne správanie dlžníka v tomto období veriteľ namieta a preukazuje. Toto správanie je nutné posúdiť vo všetkých súvislostiach s dopadom na záver, z ktorého možno vyvodiť, že **nemal úprimnú snahu riešiť svoj dlh /dlhy voči dotknutému veriteľovi v medziach svojich schopností a možností (napr. mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť iného veriteľa)**. Ak by sa dlžník v dávnejšej minulosti pred podaním návrhu na oddĺženie dopustil nepoctivého správania, ktoré veriteľ namieta, a ktoré malo v konečnom dôsledku nepriaznivý dopad na uspokojenie jeho pohľadávky v rámci konkurzného konania za účelom oddĺženia, možno ho posúdiť ako snahu o poškodenie veriteľa. V prípade, že by dlžník daný negatívny dopad v nasledujúcom období, avšak ešte pred podaním návrhu na oddĺženie, odstránil alebo by významne zamedzil negatívnym dôsledkom toho správania (svojím následným správaním s úprimnou snahou uspokojiť svoj dlh pred podaním návrhu na oddĺženie), môže to mať v konečnom dôsledku vplyv na celkové posúdenie správania sa dlžníka pred podaním návrhu na oddĺženie, napríklad aj so záverom, že dlžník poctivý zámer mal, aj napriek zistenému správaniu sa s nepoctivým zámerom v dávnejšej minulosti pred podaním návrhu na oddĺženie. V danom prípade však k takémuto konaniu dlžníka – žalovanej nedošlo, pretože negatívny dôsledok úkonu v minulosti – zbavenie sa majetku pred jedenástimi rokmi potvrdila a prehľadila aj ďalšími následnými úkonmi, pričom počas celého následného obdobia do podania návrhu na oddĺženie nevyvinula žiadnu úprimnú snahu o zamedzenie tohto negatívneho následku a takúto úprimnú snahu nevyvinula ani počas konania o oddĺžení. Žalovaná, neskôr i v postavení štatutárneho orgánu obchodných spoločností konala práve opačne. Vzhľadom na to je nutné zo strany dovolacieho súdu konštatovať správnosť právneho posúdenia tejto veci zo strany súdov nižšej inštancie, čo sa týka posúdenia nepoctivého zámeru žalovanej pred podaním návrhu na oddĺžovacie konanie a po jeho podaní s dôrazom na to, že zákon súdu nestanovuje žiadne časové obmedzenie ohľadne skúmania tohto správania sa spätne pred podaním návrhu na oddĺženie.

37. Vo veci druhej nastolenej otázky spočívajúcej v tom, že či „je možné pri posudzovaní nepoctivého zámeru dlžníka (žalovanej v tomto prípade) vziať do úvahy aj právne úkony,

ktoré neboli vykonané vyslovene dlžníkom ale treťou osobou - právnickou osobou (obchodnou spoločnosťou HELOIL, s.r.o.)“, dovolací súd uvádza nasledovne:

37.1. Dovolací súd súhlasí s tvrdením žalovanej, že vždy musí ísť o právny úkon dlžníka, ktorým ukrátil nároky veriteľa a **súd teda neposudzuje správanie a úkony tretích osôb.** Avšak na druhej strane má dovolací súd za to, že pri skúmaní nepoctivého zámeru je nutné sa zamerať na všetky individuálne okolnosti súvisiace s posudzovaným prípadom a vziať ich do úvahy o to viac, ak sa jedná o osobu dlžníka – žalovanej majúcej skúsenosti s podnikaním, ktorá súčasne pôsobila, či stále pôsobí vo funkcii štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti (v tomto prípade v spoločnosti BAJO PLUS, s.r.o.). Ak takáto osoba, ktorá v minulosti v pozícii dlžníka - fyzickej osoby podnikateľa previedla majetok na spoločnosť, ktorej je zároveň konateľom (na spoločnosť HELOIL, s.r.o.) a ako konateľ následne previedla tieto nehnuteľnosti v mene spoločnosti na ďalšiu právnickú osobu (BAJO PLUS, s.r.o.), ktorej je taktiež konateľom, možno takéto konanie pričítať žalovanej a považovať ho za jej správanie s nepoctivým zámerom. Z postupného a na seba chronologicky nadväzujúceho postupu žalovanej je viac než zrejmé, že z jej strany sa následne jednalo o nedobromyseľné zbavenie sa dlhov a ukrátenie svojich veriteľom, a to práve formou oddĺženia, pričom žalovaná uvedené aj nepriamo svojím vyjadrením potvrdila. Na druhú otázku preto dovolací súd odpovedá, že **pri prísnejšom nahliadaní na správanie sa dlžníka podľa § 166g ods. 3 ZoKR s nepoctivým zámerom je nutné sa zamerať na všetky individuálne okolnosti súvisiace s posudzovaným prípadom a vziať do úvahy aj konanie dlžníka v pozícii štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti/spoločností, ak je s touto spoločnosťou/spoločnosťami osobne, či majetkovo previazaný. Ak dlžník ako fyzická osoba prevedie na obchodnú spoločnosť svoj majetok významný pre možné uspokojenie veriteľa (napr. vklad do základného imania obchodnej spoločnosti, či kúpna zmluva a pod.), pričom z odplaty za tento prevod, prípadne z podielu spoločníka tejto spoločnosti na zisku tejto spoločnosti, nemá úprimnú snahu uspokojiť veriteľa, ale naopak, následnými úkonmi uvedený majetok už v postavení štatutárneho orgánu tejto obchodnej spoločnosti, ďalej prevádza na tretie osoby, obzvlášť aj na ďalšiu personálne prepojenú obchodnú spoločnosť, v ktorej taktiež vystupuje v postavení jej štatutárneho orgánu, možno toto správanie pričítať dlžníkovi ako správanie s nepoctivým zámerom dlžníka, hoci konal ako štatutárny orgán obchodnej spoločnosti a nie ako fyzická osoba.**

ROZHODNUTIE č. 60

Zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer dlžníka

§ 166 f, § 166g ods. 2, 3 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov

I. Skutkové podstaty nepoctivého zámeru sú v § 166g ods. 2 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ZoKR) vymenované len demonštratívne, preto nie je možné vyžadovať od žalobcu podradenie v žalobe na zrušenie oddĺženia uvádzaných skutkových tvrdení pod konkrétnu skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 ZoKR. V žalobe preto postačuje uvedenie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca vymedzuje nepoctivosť zámeru dlžníka pri oddĺžení.

II. Ak sa do oddĺženia žalovaný dostal na základe rozhodnutia vydaného súdom v konaní o oddĺžení začatom po 1. marci 2017 podľa ustanovení zák. č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon o konkurze a reštrukturalizácii, je potrebné na zrušenie tohto oddĺženia v konaní podľa § 166f ZoKR aplikovať aj ustanovenie § 166g ZoKR, zavedené tiež touto novelou, a to s poukazom na prechodné a záverečné ustanovenie v § 206f ZoKR, pričom posudzovanie správania sa dlžníka definovaného v § 166g ods. 2 písm. e/, g/, h/ ZoKR v konaní o zrušení oddĺženia podľa § 166f ZoKR nie je pred podaním návrhu na oddĺženie spätne do minulosti časovo ohraničené, teda môže sa posudzovať aj správanie dlžníka v čase pred účinnosťou tejto novely.

III. Pri prísnejšom prihliadaní k osobe dlžníka a na súdom zistené skutkové okolnosti podľa § 166g ods. 3 ZoKR je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka za správanie v snahe poškodiť veriteľ'a, aj napriek tomu, že v rámci neho využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, ak sa preukáže, že účelom tohto správania bolo vyhnúť sa plneniu tomuto veriteľ'ovi alebo toto plnenie účelovo oddialiť. Ak dlžník neuhrádza dlh veriteľ'ovi ani len čiastočne, hoci by ho veriteľ'ovi, bez jeho zvýhodnenia oproti iným veriteľ'om, uhradiť mohol, čo i len čiastočne alebo si privodil úmyselne ekonomický a majetkový stav, v ktorom dlh tomuto veriteľ'ovi uhradiť nemôže, je možné jeho správanie posúdiť ako nepoctivé správanie podľa § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR v snahe poškodiť veriteľ'a.

(rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/44/2022 z 2. augusta 2023)

Z odôvodnenia:

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. novembra 2020 č.k. 5Odi/6/2019-197 zrušil oddĺženie dlžníka Ing. N. Y., o ktorom bolo rozhodnuté Okresným súdom Prešov sp. zn. 2Odk/505/2019 zo dňa 9. júla 2019, v dôsledku ktorého bol žalovaný zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú

uspokojené v konkurze. Žalobcovi priznal vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov konania, o ktorých výške rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca žalobou, ktorú doručil súdu prvej inštancie dňa 5. septembra 2019 navrhol, aby súd zrušil oddĺženie žalovaného, o ktorom rozhodol Okresný súd Prešov uznesením sp. zn. 2Odk/505/2019 zo dňa 9. júla 2019.

3. Súd prvej inštancie za nesporné považoval nasledovné skutočnosti, a to:

a/ že voči žalovanému je vedených viacero exekučných konaní, a to nasledovné:

- exekučné konanie pod sp. zn. EX 2451/2014 zrážkami z dôchodku žalovaného v prospech oprávneného, ktorým je žalobca PhDr. O. T., na úhradu neprednostnej pohľadávky vo výške 224 186,61 eura vrátane úrokov z omeškania 0,3 % denne, teda spolu sumu 1 219 283,39 eura,
- exekučné konanie pod sp. zn. EX 25/2015, a to zrážkami z dôchodku žalovaného v prospech oprávneného Reality Laurin, a.s. na úhradu neprednostnej pohľadávky v celkovej výške 78 054,94 eura,
- exekučné konanie pod č. EX 432/ 6-7, kde bol vydaný príkaz na začatie exekúcie zrážkami z dôchodku žalovaného na uspokojenie pohľadávky vo výške 6 103,10 eura,
- vykonávané zrážanie na základe uznesenia vydaného Krajským súdom v Bratislave zo dňa 24. februára 2017, č. EX 1543/17 na uspokojenie prednostnej pohľadávky vo výške 270,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 136,00 eura spolu 406,80 eura,
- zrážky z dôchodku žalovaného pre oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia zo dňa 24. februára 2017 č. EX 1541/17 výkonom rozhodnutia zrážkami z dôchodku za účelom uspokojenia prednostnej pohľadávky vo výške 230,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 127,20 eura spolu 357,20 eura,
- zrážky v prospech oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia zo dňa 24. februára 2017, č. EX 1542/17 na uspokojenie prednostnej pohľadávky vo výške 270,00 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 136,80 eura spolu vo výške 406,80 eura,
- zrážky na základe príkazu na začatie exekúcie zrážkami z dôchodku žalovaného (v tejto právnej veci) pod č. EX 1544/17 na úhradu prednostnej pohľadávky vo výške 99,50 eura a nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 96,00 eura, spolu vo výške 195,50 eura. Podľa predmetného oznámenia ďalšie zrážky boli vykonávané pre oprávneného Krajský súd v Bratislave na základe uznesenia vydaného zo dňa 19. februára 2019, a to vo výške prednostnej pohľadávky 200,00 eur. Podľa predmetného oznámenia starobný dôchodok bol vo výške 485,90 eur mesačne, pričom v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č.268/2006 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia v znení neskorších predpisov sa nesmie zraziť z mesačnej sumy dôchodku u žalovaného t.j. 205,07 eura, čo znamená 100 % životného minima na plnoletú fyzickú osobu a na manželku 102,53 eura, čo znamená 50 % životného minima na plnoletú fyzickú osobu a vo zvyšku dôchodku žalovaného zaokrúhleného nadol na sumu deliteľnú tromi, čo sú dve tretiny, ktoré možno postihnúť, t.j. suma 118,86 eura mesačne. Podľa tohto oznámenia bolo rozpočítané

aké sumy z celkovej výšky 118,86 eura boli poukazované na tú, ktorú úhradu pohľadávky. Následne bolo uvedené, že výška dôchodku žalovaného po odpočítaní zrážok je 367,04 eura mesačne.

b/ vykonával dôležité funkcie v nasledovných obchodných spoločnostiach:

- GZCH spoločnosť s ručením obmedzeným v likvidácii- bol spoločníkom tejto spoločnosti od 22.3.1993 a súčasne bol ustanovený za likvidátora od 24.6.2017 (č. 1. 50), podľa výpisu z obchodného registra spoločnosti,

- R4 M Humenné s.r.o. - spoločníkom od roku 1999 až do roku 2004, pričom v čase od roku 1994 s malými prestávkami až do roku 2004 bol aj konateľom tejto spoločnosti,

- NES spol. s r. o. - žalovaný bol v tejto spoločnosti spoločníkom, a to v rokoch od 1994 do 26.2.2018, súčasne bol štatutárnym zástupcom od 10.8.1994 do 26.2.2018,

- Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné v konkurze - bol žalovaný jediný spoločník od roku 2005 a od 28.6.2017 bol štatutárnym zástupcom,

- TK TRADING s.r.o. - spoločník od 14.4.2007 do 5.3.2010,

- Chemkostav doprava a mechanizácia, s.r.o. Humenné – spoločník od 26.3.2002 do 8.3.2006

- EJ servis s.r.o. – štatutárny orgán od 31.7.2013 do 30.7.2013.

c /že žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti v podiele $\frac{1}{2}$ zapísanej na LV č. XXX, katastrálne územie Humenné, rodinného domu súp. č. XXX a prísluších pozemkov,

d/ ďalej bolo nesporné, že žalovaný je členom správnej rady Tenisového klubu Humenné. Zo životopisu žalovaného v časti pracovné skúsenosti dlžníka vyplynulo, že žalovaný od roku 1980 do roku 1983 pracoval ako letecký technik, od roku 1983 do roku 1990 ako stavebný technik, od roku 1990 do roku 1995 ako samostatne zárobkovo činná osoba, od roku 1995 do roku 2017 ako konateľ spoločnosti Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné a od roku 2011 do roku 2015 ako konateľ spoločnosti EJ SERVIS s.r.o. V časti vzdelanie bolo uvedené, že má ukončené vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, pokiaľ ide o zdravotný stav tento uviedol, že je dobrý. V časti 3. - opis aktuálnej životnej situácie žalovaný uviedol, že je poberateľom len starobného dôchodku vo výške 485,90 eura mesačne, iné príjmy nemá, mesačné výdavky boli uvedené platby vo výške 120,00 eur a splátka hypotéky vo výške 269,00 eur mesačne s tým, že žije v spoločnej domácnosti s manželkou, ktorá je zamestnaná, ako opatrovatelka jeho matky a jej príjem predstavuje približne 100,00 eur. Uviedol, že jeho dlhy vznikli z dôvodu prevzatia ručiteľského záväzku za obchodnú spoločnosť Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné, v súvislosti so zmluvou o poskytnutí pôžičky, pričom dlh voči terajšiemu veriteľovi nikdy neuznal a bránil sa v rôznych súdnych konaniach, v ktorých však nebol úspešný,

e/ žalovaný v opise svojej situácie čestne vyhlásil, že je platobne neschopný a že do tohto stavu sa neprivedol úmyselne, pri preberaní záväzkov sa nespoliehal na to, že svoje záväzky bude riešiť oddĺžením a nemá snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa. Súd prvej inštancie zistil, že manželka žalovaného E. X. je zamestnaná u zamestnávateľa Mesto Humenné od roku 2017 na pracovnej pozícii opatrovatelka a jej funkčný plat predstavuje

283,00 eura,

f/ z vyjadrenia správcu konkurznej podstaty bolo zistené, že žalovaný má troch veriteľov a to Krajský súd v Bratislave, VÚB a.s., a žalobcu PhDr. O. T. Správca uviedol, že VÚB a.s., si neprihlásila svoju pohľadávku v konkurznom konaní na majetok žalovaného. Správca uviedol, že okrem rodinného domu s príslušenstvom pozemkami zapísanými na LV č. XXX, katastrálne územie Humenné nie je žalovaný vlastníkom žiadneho hnutel'ného ani nehnuteľného majetku, ktorý by mal byť zapísaný do súpisu majetku v konkurznom konaní. Správca potvrdil, že žalobca si prihlásil v konkurznom konaní pohľadávku vo výške 398 617,16 eura,

g/ súd prvej inštalencie ohľadne uplatnenej pohľadávky žalobcu voči žalovanému zistil, že dňa 20.5.2008 bola medzi obchodnou spoločnosťou Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako dlžníkom a obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako veriteľom na notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej spísaná notárska zápisnica N260/2008, Nz 21089/2008 - vyhlásenie dlžníka o uznaní záväzku, o súhlase dlžníka s exekúciou podľa § 41 Zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok), na základe ktorej dlžník Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (povinná osoba číslo 1) uznal záväzok špecifikovaný v článku I. v tejto notárskej zmluve čo do základu, dôvodu a výšky a zaviazal sa ho splatiť v splátkach v nej uvedených. V súlade s čl. V. tejto notárskej zápisnice bol predmetný záväzok Chemkostav Trading s.r.o. Humenné zabezpečený vyhlásením Ing. N. Y. ako ručiteľa (povinná osoba číslo 2), ktorý podľa § 303 až § 312 Zákona č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov prehlásil, že uspokojí pohľadávku obchodnej spoločnosti YOGI, spol. s r.o., voči Chemkostav Trading s.r.o. Humenné vo výške istiny, ak pohľadávku neuspokojí Chemkostav Trading s.r.o. Humenné. Písomné vyhlásenie ručiteľa Ing. N. Y. zo dňa 20.5.2008 tvorí súčasť notárskej zápisnice. V návrhu bolo súčasne uvedené, že pohľadávka pôvodne vznikla z titulu poskytnutého úveru na istine vo výške 76 346,01 eura (2.000.300,00 Sk) spoločnosťou YOGI, spol. s r.o. (ďalej ako „prvotný veriteľ“) v prospech dlžníka Chemkostav Trading s.r.o. Humenné a pozostáva z neuhradenej istiny poskytnutého úveru vo výške 76.341,01 eura. Pričom na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako postupcom a spoločnosťou TK Trading s.r.o., ako postupníkom bola vyššie uvedená pohľadávka proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 v sume na istine 76 341,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená postupníkovi ako na nového veriteľa, pričom postúpenie pohľadávky bolo povinným písomne oznámené dňa 9.4.2010. Na základe zmluvy o odplatnom postúpení uzavretej dňa 9.4.2010 medzi obchodnou spoločnosťou TK Trading s.r.o., ako postupcom a fyzickou osobou PhDr. O. T. ako postupníkom, bola pohľadávka proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 vrátane sumy na istine 76 346,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená na postupníkov, na nového veriteľa, pričom uvedené postúpenie pohľadávky bolo povinným oznámené dňa 11.3.2011.

4. Súd prvej inštalencie vec právne posúdil podľa ustanovení §§ 166g ods. 1, 166g ods. 2, 166g ods. 3 Zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a dospel k záveru, že návrh

žalobcu je dôvodný. Posudzoval, či boli naplnené znaky konania žalovaného ako dlžníka s nepoctivým zámerom a posudzoval okolnosti, z ktorých vznikla platobná neschopnosť žalovaného dlžníka.

4.1. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaný dlhodobo vykonával dôležité funkcie vo viacerých obchodných spoločnostiach, mal podnikateľské skúsenosti. Predmetný ručiteľský záväzok žalovaného voči žalobcovi vznikol v čase kedy žalovaný vykonával vedúcu funkciu, bol konateľ spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, za záväzok ktorej sa zaručil. Bol konateľom a spoločníkom aj vo viacerých spoločnostiach. Z uvedeného bolo možné usúdiť, že žalovaný mal príjem alebo majetok, z ktorého bolo možné tento záväzok z ručiteľského vyhlásenia vysporiadať minimálne v čase prevzatia tohto záväzku v roku 2008. Žalovaný tento svoj záväzok dobrovoľne nesplnil a v tomto súdnom konaní neuviedol dôvody akceptovateľné pre takúto svoje správanie. Za nesporné súd prvej inštancie považoval to, že žalovaný je poberateľom starobného dôchodku vo výške 485,90 eura mesačne, z ktorých sú vykonávané zrážky na úhradu jeho záväzkov v exekučných konaniach vo výške 269,00 eur mesačne.

4.2. Súd prvej inštancie vo veci platobnej neschopnosti v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 veta tretia Zákona o konkurze a reštrukturalizácii zdôraznil, že platobná neschopnosť je neschopnosť plniť, nie splniť, čo znamená, že ak je čo len čiastočne dlžník schopný plniť svoje záväzky, nemožno ho považovať za platobne neschopného. Platobná neschopnosť musí byť všeobecná, teda musí byť zrejmé, že plnenie záväzku je pre dlžníka nemožné. Pri posudzovaní týchto podmienok pre oddĺženie dospel k záveru, že žalovaný pri preberaní svojich záväzkov nemal poctivý zámer, keďže sám žalovaný uviedol, že pohľadávku žalobcu neuznáva a zrejme dôvodom podania návrhu žalovaného na svoje oddĺženie bolo zbaviť sa pohľadávky žalobcu voči žalovanému formou oddĺženia. Sám žalovaný uviedol, že pohľadávku žalobcu nikdy neakceptoval, snažil sa v súdnych konaniach dosiahnuť vyhlásenia zmluvy o postúpení predmetnej pohľadávky na žalobcu za neplatné, čo sa mu však nepodarilo. To, že žalovaný sa nachádza v zlej finančnej situácii bez ďalšieho, nezakladá jeho platobnú neschopnosť, teda neschopnosť plniť svoje záväzky voči veriteľom aspoň čiastočne, čo vyplýva aj z toho, že výkon exekúcie zrážkami z jeho dôchodku sa realizuje. Preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný účelovo podal návrh na svoje oddĺženie, aby sa zbavil predovšetkým vysokého dlhu voči žalobcovi a z týchto dôvodov skreslil aj svoju finančnú situáciu v príjme svojej manželky E. X., a taktiež skreslil opis svojich životných skúsenosti neuvedením značného počtu obchodných spoločností, v ktorých bol spoločníkom, alebo konateľom, alebo štatutárnym zástupcom. Z toho vyplýva, že žalovaný buď ľahkovážne pristúpil k vyplneniu tlačiva pre svoje oddĺženie uvedením nepresných údajov, alebo skutočne chcel doceliť svoje oddĺženie, čo nesvedčí o úprimnosti a náležitej zodpovednosti žalovaného vo vzťahu k svojmu oddĺženiu. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný disponuje aj značným majetkom, a to podielom na nehnuteľnosti a v tomto súdnom konaní žalovaný neprodukoval dôkaz, ktorým bezpochyby disponuje o tom, v akej sume je jeho záväzok voči veriteľovi VÚB a.s., v prospech ktorého je ťarcha na predmetných nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovaného. Súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný disponuje

stálym príjmom v podobe starobného dôchodku a z toho je možné aj keď len čiastočne, uspokojiť záväzky veriteľov žalovaného.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer je dôvodný a preto zrušil oddĺženie žalovaného.

6. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. januára 2022 č. k. 4CoKR/23/2021-228 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov z 20. novembra 2020 č. k. 5Odi/6/2019-197 ako vecne správny (§ 387 ods. 1 zákona č.160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov; ďalej len „CSP“) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

7. Podľa neho súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností dospel k správne právnemu záveru. Zároveň konštatoval, že rozsudok spĺňa všetky formálne náležitosti, a to aj z hľadiska jeho dostatočného a presvedčivého odôvodnenia, s ktorým sa stotožňuje a odkazuje naň.

7.1. Na doplnenie a zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že pri posudzovaní poctivého zámeru žalovaného pri podávaní návrhu na svoje oddĺženie tak ako súd prvej inštancie neposudzoval za jediné kritérium iba to, či žalovaný je platobne neschopný v zmysle § 3 ods. 2 Zákona o konkurze a reštrukturalizácii, teda, že je neschopný plniť aspoň jeden peňažný záväzok po lehote splatnosti po dobu 30 dní, ale posudzoval aj všetky ostatné podmienky podľa § 166g Zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení Zákon o konkurze a reštrukturalizácii a určuje, čo je to poctivý zámer dlžníka pri oddĺžení. Tak ako to uviedol súd prvej inštancie v ods. 71. odôvodnenia svojho rozsudku, súd posudzoval, či dlžník pri preberaní svojich záväzkov konal tak, že bolo možné z tohto konania usudzovať, že nejde o konanie, ktoré by malo poškodiť veriteľov. Aj keď je pravdivé tvrdenie žalovaného v odvolaní, že ustanovenia o poctivom zámere boli do Zákona o konkurze a reštrukturalizácii zakomponované až účinnosťou Zákona č. 377/2016 Z.z., teda dňa 1. januára 2017. Avšak ohľadne toho dôvodil tým, že kritéria poctivého zámeru možno aplikovať aj na konanie dlžníkov pred týmto dátumom. V konaní nebolo sporné, že žalovaného predmetný záväzok voči žalobcovi vznikol dňa 20.5.2008, keď žalovaný písomne vyhlásil ako ručiteľ v notárskej zápisnici spísanej na Notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej č. N260/2008, NZ21089/2008 o uznaní záväzku dlžníka Chemkostav trading s.r.o. Humenné voči obchodnej spoločnosti YOGI s.r.o., že sa osobne zaručuje za pohľadávku z titulu poskytnutého úveru vo výške 76 346,01 eura.

7.2. Ďalej uviedol, že v tomto čase vzniku predmetného záväzku žalovaného voči žalobcovi dňa 20.5.2008, bol žalovaný, ako to vyplynulo z výpisu z obchodného registra, **jediným spoločníkom a konateľom** obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné,

a to už od roku 2005 až do roku 2017. Žalovaný bol teda po dobu 12 rokov konateľom tohto dlžníka, za záväzky ktorého voči žalobcovi sa ako konateľ a spoločník zaručil písomným vyhlásením ručiteľa. Nešlo teda o bežný záväzok tak, ako to uvádza sám žalovaný v odvolaní, ale išlo o záväzok z podnikania žalovaného. Odvolací súd navyše uviedol, že v tomto období bol žalovaný spoločníkom a konateľom **celkovo v šiestich obchodných spoločnostiach** tak ako to uviedol súd prvej inštancie v ods. 33., 34., 35., 36., 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Bol dlhoročným konateľom a spoločníkom dlžníka žalobcu Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné, po tomto dátume, kedy prevzal ručenie dňa 20.5.2008, bol konateľom ešte ďalších 9 rokov, až do svojich 62 rokov, teda do dosiahnutia dôchodkového veku. Nepoctivý zámer dlžníka sa neposudzuje len podľa správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie konkurzu a oddĺženie, ale posudzuje sa aj konanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu formou oddĺženia. Správne preto súd prvej inštancie posudzoval to, ako pristupoval žalovaný k svojim záväzkom voči viacerým svojim veriteľom, teda voči žalobcovi, voči Krajskému súdu v Bratislave a aj voči VÚB a.s. Pohládávka žalobcu voči žalovanému nebola nikdy v žiadnom súdnom konaní spochybnená a tvrdenia žalovaného, že žalobca ju nadobudol podvodným spôsobom neboli nikdy v súdnych konaniach preukázané. Aj toto samotné tvrdenie žalovaného svedčí o tom, že žalovaný ako dlžník nekoná poctivo vo vzťahu k žalobcovi ako svojmu veriteľovi, ak ešte aj v tomto konaní o zrušenie oddĺženia spochybňuje pohľadávku žalobcu. Žalovaný mal možnosť v čase, keď táto pohľadávka nebola zo strany žalobcu prihlásená v konkurznom konaní a predtým, než ju správca žalovaného zapísal do zoznamu pohľadávok ako nespornú, zákonným spôsobom preukázať jej nedôvodnosť, čo sa však žalovanému nepodarilo. Takéto tvrdenie o pohľadávke, jej neustále spochybňovanie nemožno považovať za poctivý zámer žalovaného ako dlžníka vo vzťahu k žalobcovi ako veriteľovi. Aj to má veľmi významný vplyv v tomto prejednávanom spore pri hodnotení poctivého zámeru žalovaného.

7.3. Tiež bolo poukázané na to, že žalovaný v celom konaní nespochybnil pohľadávku svojho veriteľa VÚB a.s., ktorý má zriadené záložné právo na majetok žalovaného - rodinný dom s príľahlými pozemkami. Žalovaný však v konaní na súde prvej inštancie ani v odvolacom konaní neuviedol v akej výške má dlh voči VÚB a.s., o to viac, ak VÚB a.s., si v konkurzom konaní neprihlásila žiadnu pohľadávku voči žalovanému. Podľa odvolacieho súdu z toho bolo možné vyvodiť, že táto pohľadávka už mohla zaniknúť, tak ako to tvrdí žalobca, dôkazy o zániku alebo existencii tejto pohľadávky však má žalovaný, nie žalobca. Preto odvolací súd považoval za alibistické tvrdenie žalovaného v odvolaní, že žalobca mal možnosť podľa § 167k ods. 6 ZKR iniciovať na vlastné náklady vypracovanie znaleckého posudku, z ktorého by sa mohlo zistiť, či hodnota zaťaženého majetku prevyšuje ťarchy na tomto majetku. Ani pri tomto tvrdení žalovaný neuviedol aká ťarcha je na tomto založenom majetku v spoluvlastníctve žalovaného a prenášať dôkazné bremeno o výške ťarchy na založenom majetku na žalobcu, ktorý nie je záložným veriteľom, nie je možné. Mal za to, že toto tvrdenie nemôže v tomto súdnom konaní obstáť a odvolací súd ho nemohol akceptovať pri posudzovaní poctivého zámeru žalovaného v tomto konaní o zrušenie oddĺženia v prospech žalovaného. Odvolací súd preto dospel k záveru, zhodne so záverom súdu

prvej inštancie, že žalovaný dlžník nemal poctivý zámer pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu, pretože zo správania žalovaného pred podaním návrhu je možné usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurznom alebo splátkovým kalendárom, alebo možnosťou zastavenia budúcich exekúcií pre svoj nízky dôchodok, a taktiež zo správania dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa - konkrétne žalobcu, ak neustále spochybňoval jeho pohľadávku, neuhrádzal túto pohľadávku minimálne od 11.3.2011 kedy bolo postúpenie predmetnej pohľadávky YOGI s.r.o., voči Chemkostav Trading, s.r.o. Humenné zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenej dňa 9.4.2010, oznámené žalovanému.

7.4. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri celkovom posudzovaní okolností, za ktorých vznikla predmetná pohľadávka žalobcu voči žalovanému, z ďalšieho správania sa žalovaného voči žalobcovi a po opakovanom spochybňovaní tejto pohľadávky žalobcu, bez preukázania jej nedôvodnosti, je dôvodom pre zrušenie oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý zámer. O to viac, ak žalovaný od roku 1993 až do roku 2017 bol štatutárnym orgánom vo viacerých obchodných spoločnostiach až do dosiahnutia svojho dôchodkového veku, a preto sa u neho predpokladá vysoká miera vedomosti o tom, čo je to osobné ručenie za záväzky dlžníka v predmetnej výške 76 346,01 eura, za ktoré sa žalovaný zaručil dňa 20.5.2008, teda v čase keď podnikal.

7.5. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, preto ho podľa § 387 CSP potvrdil.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8.1. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľ namieta, že odvolací súd zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer odôvodnil dôvodom podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR a dôvodom podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR, hoci uvedené nezodpovedá skutočnosti, keďže v rozhodnutí súdu prvej inštancie sa nenachádza akákoľvek zmienka o tom, aby súd prvej inštancie zrušenie pre nepoctivý zámer žalovaného dlžníka odôvodnil naplnením dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR. Poukazuje na to, že súd prvej inštancie uvedené ustanovenia ani neuvádza v tej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia, v ktorej vymenúva tie ustanovenia právnych predpisov, ktorými sa pri svojom rozhodovaní riadil. Dovolateľ upozornil na to, že skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre jeho údajný nepoctivý zámer bola súdom prvej inštancie tvrdená neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného dlžníka v čase podania jeho návrhu na oddĺženie. Rovnako tak samotný žalobca vo svojej žalobe,

ako aj vo svojich nasledujúcich písomných a ústnych vyjadreniach na pojednávaníach sa nikdy nedomáhal zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer z naplnenia takých dôvodov, aké vyplývajú z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, t.j. z dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR. Ak by sa žalobca po podaní žaloby prípadne aj domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer z iných, ďalších dôvodov, než boli uvedené v jeho žalobe, nesporne by išlo o podstatnú zmenu, alebo o doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe, t.j. o situáciu, keď by sa malo jednať o zmenu žaloby. K takejto situácii však v priebehu konania nesporne nedošlo a súd prvej inštancie konal a rozhodoval o návrhu žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer podľa jeho žaloby zo dňa 4. 09. 2019, t.j. o návrhu žalobcu na zrušenie oddĺženia žalovaného dlžníka pre nepoctivý zámer len z dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 písm. a), b) a f) ZoKR. Ak teda odvolací súd v bode 39. svojho odôvodnenia a následne v bode 42. svojho odôvodnenia prijal záver, že žalovaný dlžník nemal poctivý zámer pri podávaní návrhu na vyhlásenie konkurzu pre dôvody uvedené v § 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR, tak takýto záver prijal bez toho, aby takéto rozhodujúce skutočnosti boli vôbec tvrdené žalobcom v jeho žalobe. Podľa žalovaného pokiaľ sa odvolací súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného zaoberal i inými dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR), v takomto prípade by muselo ísť o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, ktoré sa v súlade s § 140 ods. 1 CSP považujú za zmenu žaloby. V uvádzanom prípade by tak súd musel v súlade s § 142 ods. 1 CSP rozhodnúť o prípustnosti zmeny žaloby, o ktorej nerozhodol. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie v podstatnom rozsahu založil na takých rozhodujúcich skutočnostiach, ktoré vôbec neboli tvrdené žalobcom v jeho žalobe a ani neboli predmetom akejkoľvek prípadnej zmeny žalobcovej žaloby, žalovanému z tohto dôvodu ani nemohlo byť uložené sa k týmto skutočnostiam náležitým spôsobom vyjadriť a prípadne aj vo vzťahu k týmto skutočnostiam označiť na svoju obranu dôkazy. Uvádzaným postupom tak podľa neho došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces spočívajúceho v tom, že sa nemohol zákonom dovoleným spôsobom brániť proti rozšíreniu aj iných dôvodov posudzovania jeho nepoctivého zámeru, ako tých, na ktoré poukázal žalobca. Ďalej podľa žalovaného sa odvolací súd ani len nezaoberal odvolacími dôvodmi žalovaného uvedenými v jeho odvolaní zo dňa 15.12.2020, ktorými žalovaný má za to, že spochybnil správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý zámer mala byť podľa súdu prvej inštancie neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného v čase podania jeho návrhu na oddĺženie.

8.2. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Za nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom považuje, že **„odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustil aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR“** a právne uzavrel, že *„zo správania žalovaného pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom alebo možnosťou zastavenia budúcich exekúcií*

pre svoj nízky dôchodok. Za ďalšie nesprávne posúdenie považoval dovolateľ to, keď odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR vyvodil z toho, že žalovaný mal poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa neustálym spochybňovaním jeho pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. marca 2011. Dovolateľ s daným právnym názorom vyjadril nesúhlas a na svoju obranu uviedol, že ak aj vyššie uvedené ustanovenie je formulované všeobecne, podľa neho z neho nevyplýva, že za snahu poškodiť svojho veriteľa možno považovať aj využívanie zákonom dovolených prostriedkov, ktoré dlžník používa na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva. Rovnako za snahu poškodiť svojho veriteľa nemožno považovať len samotné „neuhrádzanie“ veriteľovej pohľadávky dlžníkom.

8.3. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8.4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa neho súd prvej inštancie v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu (ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie) rozhodol na základe ním zisteného skutkového stavu veci, ku ktorému sa žalovaný vyjadroval, na preukázanie svojich tvrdení navrhoval dôkazy a nakoniec súd vec právne posúdil, pričom podľa neho právne posúdenie veci však nemusí byť v súlade s právnym posúdením tak, ako to prípadne uvádza žalobca v podanej žalobe. Preto odvolací súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného vychádzal z komplexnej právnej úpravy tohto inštitútu v zmysle ZoKR a v medziach tejto úpravy posúdil i zistený skutkový stav, čo bolo podľa neho aj náležite odôvodnené v bodoch 39. až 43. napadnutého rozhodnutia. Podľa žalobcu nedošlo zo strany odvolacieho súdu ani k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci tak ako to namieta žalovaný. Vyjadril, že z ustanovení ZoKR priamo vyplýva povinnosť súdu skúmať okolnosti ohľadne posúdenia nepoctivého zámeru dlžníka už pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z. Ohľadne snahy poškodenia veriteľa zo strany žalovaného žalobca podotkol, že žalovaný začal namietanú pohľadávku spochybňovať až v čase, keď sa jej novým veriteľom stal práve žalobca, pričom predtým sa o to žiadnym spôsobom nepokúšal. Podľa žalobcu vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je podané dovolanie v zmysle § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) neprípustné a navrhol dovolaciemu súdu ho odmietnuť a priznať mu trovy konania vo výške 100 %.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné, avšak nie je dôvodné a treba ho zamietnuť.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právnou úpravou jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP

proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

15. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

17. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f) CSP, pričom túto vadu videl v nižšie uvedenom:

a/ že dovolací súd sa v bode 39. a následne v bode 42. svojho odôvodnenia pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného zaoberal i inými dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) ZoKR), aj napriek tomu, že súd by mal byť v zmysle § 216 ods. 1 CSP viazaný žalobným návrhom žalobcu (§ 166g ods. 2 písm. a), b) a f) ZoKR). Mal za to, že dovolací súd nemohol v podstatnom rozsahu založiť svoje rozhodnutie na skutočnostiach, ktoré neboli v podanej žalobe žalobcom prezentované s upozornením,

že aby o uvedenom mohol rozhodnúť, muselo by podľa tvrdenia žalovaného ísť o podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, ktoré sa v súlade § 140 CSP považujú za zmenu žaloby, o ktorej by však muselo byť podľa § 142 ods. 1 CSP rozhodnuté, čo však nebolo.

b/ podľa žalovaného sa odvolací súd ani len nezaoberal odvolacími dôvodmi žalovaného uvedenými v jeho odvolaní zo dňa 15.12.2020, ktorými žalovaný má za to, že spochybnil správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého skutočným dôvodom zrušenia oddĺženia žalovaného pre jeho nepoctivý zámer mala byť podľa súdu prvej inštancie neexistencia platobnej neschopnosti žalovaného v čase podania jeho návrhu na oddĺženie.

18. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, pričom k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou - viď napr. II US 419/2021), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie)spravodlivosti). **Podľa § 420 písm. f) CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu.** Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. US 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, máriacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený

v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

19. K dovolacej námietke spočívajúcej v tom, že odvolací súd rozhodol nad rámec uplatneného nároku žalobcu (§ 166g ods. 2 písm. a), b) a f) CSP), ak pri posudzovaní nepoctivého zámeru žalovaného ako dlžníka sa zaoberal aj inými dôvodmi, ktoré si žalobca v podanej žalobe neuplatňoval (§ 166g ods. 2 písm. g) a h) CSP), bez toho aby bol podaný návrh na zmenu žaloby z dôvodu jej podstatnej zmeny či doplnenia rozhodujúcich skutočností v súlade s § 140 CSP, dovolací súd uvádza nasledovné.

20. Podľa § 216 ods. 1 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

21. Podľa § 140 ods. 1 CSP zmena žaloby je návrh, ktorým sa rozširuje uplatnené právo alebo sa uplatňuje iné právo.

22. Podľa § 140 ods. 2 CSP zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe.

23. Podľa § 140 ods. 3 CSP za zmenu žaloby sa nepovažuje úkon žalobcu, ktorým mení uplatnený nárok, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

24. Podľa § 142 ods. 1 CSP o prípustnosti zmeny žaloby súd rozhodne spravidla na pojednávaní, na ktorom bola zmena navrhnutá, alebo na pojednávaní, ktoré nasleduje bezprostredne po tom, ako bola zmena žaloby uplatnená podaním mimo pojednávania.

25. Ohľadne predmetnej dovolacej námietky žalovaného dovolací súd uvádza, že síce je pravdou, že v súlade s § 216 ods. 1 CSP je súd viazaný žalobným návrhom, ale len pokiaľ ide o ním uplatňovaný nárok, teda v tomto prípade domáhanie sa zrušenia oddĺženia žalovaného pre nepoctivý zámer. Zastáva názor, že strany konania nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia je vecou súdu. Musia však uviesť rozhodujúce skutočnosti, ktoré umožnia súdu uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikovať. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriadiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie. Ak strana uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje tvrdený nárok, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa

tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. Súd teda nie je viazaný právnou kvalifikáciou, ale len skutkovým vymedzením v žalobe a musí si vyriešiť aj prípadnú konkurenciu (súbehu) právnych nárokov a spomedzi viacerých vybrať správnu právnú normu (pozri sp. zn. 7Cdo 25/2018). Je preto vecou súdu, ktoré zákonné ustanovenia na danú vec aplikuje a nie je viazaný len právnym názorom žalobcu, resp. žalovaných.

25.1. Žalobou sa žalobca domáhal zrušenia oddĺženia žalovaného ako dlžníka pre jeho nepoctivý zámer, nakoľko sa svojim konaním podľa žalobcu úmyselne priviedol do stavu predstieranej platobnej neschopnosti, aby z formálneho hľadiska spĺňal predpoklady na vyhlásenie konkurzu. Za nepoctivý zámer žalovaného žalobca označil jeho predstieranú platobnú neschopnosť. Ohľadne toho dovolací súd uvádza, že pre rozhodnutie súdu nie je podstatné, ktoré dôvody nepoctivého zámeru dlžníka uvádzané v § 166g ods. 2 ZoKR uviedol žalobca v podanej žalobe, ale preukázaný skutkový stav veci, na základe ktorého súd tento právne posúdil s odkazom na konkrétne zákonné ustanovenia. Ak teda odvolací súd rozhoduje, či žalovaný mal nepoctivý zámer, pričom vychádza zo skutkových tvrdení a okolností uvedenými žalobcom a žalovaným počas priebehu konania (v danom prípade aj v ďalších písomných podaniach žalobcu, ako aj na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 11.9.2020), ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iného ustanovenia ZoKR, ako je žalobcom navrhované, resp. výsledky vykonaného dokazovania umožňujú podriaďiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoláva. Je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod uplatneného nároku je alebo nie je uvedený, alebo je uvedený nesprávne. Zároveň dovolací súd poukazuje na to, že dôvody poctivého alebo nepoctivého zámeru dlžníka v zmysle § 166g ods. 2 ZoKR sú stanovené len demonštratívne, čo znamená, že súd posudzuje nepoctivosť zámeru dlžníka vždy osobitne zohľadňujúc okolnosti daného konkrétneho prípadu, aby tieto neboli len v záujme dlžníka, ale i veriteľa. Inak povedané, **z dôvodu, že skutkové podstaty nepoctivého zámeru sú v § 166g ods. 2 ZoKR vymenované len demonštratívne, nie je možné vyžadovať od žalobcu podradenie v žalobe uvádzaných skutkových tvrdení pod konkrétnu skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 ZoKR, ak tieto skutkové tvrdenia pod žiadnu konkrétnu skutkovú podstatu vymenovanú v niektorom z písmen § 166 ods. 2 ZoKR nepatria. Preto je pre vymedzenie žaloby v každom prípade postačujúce len uvedenie rozhodujúcich skutočností, ktorými žalobca vymedzuje nepoctivosť zámeru dlžníka pri oddĺžení, teda nemusí uviesť zákonné ustanovenie, pod ktoré v žalobe uvedenú skutkovú podstatu priraduje** (keďže ho v niektorých prípadoch ani podradiť nebude možné, z dôvodu, že skutkové podstaty sú vymenované v § 166 ods. 2 ZoKR len príkladmo). Posúdenie nepoctivého zámeru teda nie je možné vždy striktnie priradiť pod stanovenú skutkovú podstatu konania alebo nekonania dlžníka. Právna úprava ponecháva na vôľu súdu, aby konkrétne dôvody nepoctivého zámeru dlžníka posúdil v zákonných hraniciach v zmysle s tým súvisiacimi ustanoveniami ZoKR a na základe zisteného skutkového stavu veci (§ 3, § 166f, § 166g ZoKR a § 215 CSP).

25.2. Súd teda rozhodol na základe ním zisteného skutkového stavu veci, ku ktorému sa žalovaný vyjadroval, na preukázanie svojich tvrdení navrhoval dôkazy a nakoniec súd vec právne posúdil. Právne posúdenie veci však nemusí byť v súlade s právnym posúdením tak, ako to prípadne uvádza žalobca v podanej žalobe.

25.3. S ohľadom na vyššie uvedené, nemožno postup odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti ohľadne posúdenia nepoctivého zámeru žalovaného ako dlžníka, vyhodnotiť tak, že by sa zaoberal ďalšími dôvodmi ako tými, ktorými sa zaoberal súd prvej inštancie. Z jeho strany išlo len o doplnenie ďalších dôvodov na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP a vysporiadanie sa s odvolacími námietkami žalovaného v zmysle § 387 ods. 3 CSP, pričom zároveň k doplneným záverom doplnil aj právne posúdenie aplikujúc rovnaké právne ustanovenie § 166g ZoKR aké použil aj súd prvej inštancie opätovne poukazujúc, že právna kvalifikácia je vecou súdu. Z odôvodnenia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie, ktoré okrem iného podľa svojho uváženia a nožnej aplikácie ďalších dôvodov uvedených v § 166g ods. 2 ZoKR mohol aplikovať na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie. Teda uvedené nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces tak, ako to prezentuje žalovaný. Navyiac treba zdôrazniť, že ku všetkým tvrdeniam žalobcu tak v žalobe, či v písomných podaniach, ako aj na pojednávaní dňa 11.9.2020, mal možnosť žalovaný sa vyjadriť a bol s nimi oboznámený. Dovolací súd ešte považuje za potrebné zdôrazniť, že na zrušenie oddĺženia postačuje existencia (preukázanie) čo i len jedného z demonštratívne v § 166 g ZoKR vymenovaného dôvodu alebo iného tam neuvedeného dôvodu. V danom prípade súdy zistili existenciu viacerých dôvodov pre zrušenie oddĺženia. Nakoľko civilné konanie je ovládané zásadou iura novit curia (právo pozná súd), postupom odvolacieho súdu teda nedošlo k porušeniu § 216 ods. 1 CSP. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že podľa § 139 CSP žalobca môže počas konania so súhlasom súdu meniť žalobu. Zmenou žaloby nie je zmena právnej kvalifikácie, pretože právne posúdenie nároku patrí len súdu samému (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 58/99). Zmenou žaloby by však bola podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (pretože podľa § 132 ods. 2 CSP, predtým § 79 ods. 1 O.s.p., totiž jednou z náležitostí žaloby je pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností a označenie dôkazov na ich preukázanie) alebo rozšírenie uplatneného práva, či uplatnenie iného práva (§ 139, § 140 CSP), a to v dispozitívnom úkone žalobcu – v návrhu na zmenu žaloby, ktorý však žalobca v danom prípade (ako už bolo vyššie uvedené) nepodal. Preto argumentáciu žalobcu ohľadne zmeny žaloby považuje dovolací súd za bezpredmetnú. Procesným postupom odvolacieho súdu preto jednoznačne nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

26. K námietke spočívajúcej v nedostatočnom vypořiadaní sa s odvolacími dôvodmi žalovaného zo strany odvolacieho súdu, ktorými sa žalovaný domnieva, že spochybnil

správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa podaným odvolaním žalovaného a ním uvedenými odvolacími dôvodmi riadne zaoberal. O uvedenom svedčí odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (viď body 37. až 43), z ktorého vyplýva, že dal odpovede, resp. vyjadril sa k odvolacím námietkam, ktoré mali pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam. Dovolací súd upozorňuje na to, že odvolací súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom skúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ani týmto procesným postupom odvolacieho súdu preto jednoznačne nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

27. Dovolací súd má za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v danej veci nejde o taký prípad zmätočnosti ako namieta dovolateľ. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420, ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

28. Dovolateľ ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená.

29. Uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Dovolací súd o tom, že dovolanie je z tohto dôvodu prípustné, nevydáva osobitné rozhodnutie, ale sám si posúdi túto otázku ako predbežnú a v prípade, že dospeje ku kladnému záveru, ide o prípustné dovolanie a dovolací súd bez ďalšieho preskúma napadnuté rozhodnutie a meritórne o ňom rozhodne. Predpokladom prípustnosti dovolania je dôsledné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom musí uviesť svoj názor na riešenie tejto právnej otázky (§ 393 ods. 2, 3 CSP). V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S.,

Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

30. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP, tak je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017) CSP, v tomto smere zaťažuje argumentačnou povinnosťou dovolateľa a nie dovolací súd. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

31. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

32. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania žalovaného možno vyvodiť, že namieta nižšie uvedené právne posúdenie, ktoré považuje z jeho uhľa pohľadu za nesprávne právne posúdenie zo strany súdov nižšej inštancie:

a/ namieta, že súd vec nesprávne právne posúdil, ak uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustil aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, keďže podľa žalovaného daný dôvod sa dá uplatniť až po 1. marci 2017, nakoľko pred novelizáciou ZoKR (zákon č. 377/2016 Z.z.), vtedajšie znenie § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo,

b/ keď odvolací súd uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR vyvodil z toho, že žalovaný mal poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa neustálym spochybňovaním jeho pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. marca 2011. Dovolateľ s daným právnym názorom vyjadril nesúhlas a na svoju obranu uviedol, že ak aj vyššie uvedené ustanovenie je formulované všeobecne, podľa neho z neho nevyplýva, že za snahu poškodiť svojho veriteľa možno považovať aj využívanie zákonom dovolených prostriedkov, ktoré dlžník používa na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva. Rovnako za snahu poškodiť svojho veriteľa nemožno považovať len samotné „neuhrádzanie“ veriteľovej pohľadávky dlžníkom.

33. Ohľadne žalovaného namietaného nesprávneho právneho posúdenia, dovolací súd sa zamerá na skutočnosť, či dovolateľ v prvom rade vymedzil otázky, ktoré sú právne (nie skutkové) a súčasne kľúčové pre rozhodnutie vo veci samej. Ďalej či sú vymedzené jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť dovolania (následne aj jeho dôvodnosť). Zároveň, či ide o otázky, ktoré ešte neboli v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené.

34. Ohľadne prvého namietaného nesprávneho právneho posúdenia žalovaným, dovolací súd uvádza, že síce dovolateľ vyslovene nešpecifikoval právnu otázku jasným a zrozumiteľným spôsobom, avšak z obsahu dovolania a jeho odôvodnenia je možné danú právnu otázku, resp. ním namietané nesprávne právne posúdenie vyabstrahovať. Teda dovolací súd ohľadne prvého namietaného nesprávneho právneho posúdenia dospel k záveru, že dovolanie je v tejto časti procesne prípustné, následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či je ním skutočne napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení veci).

34.1. Podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom.

34.2. Podľa § 166g ods. 3 ZoKR, súd prihliada prísnejšie na skutočnosti ovplyvňujúce poctivý zámer u dlžníka, ktorý v minulosti mal alebo stále má významnejší majetok, má skúsenosti s podnikaním, pôsobí alebo pôsobil ako vedúci zamestnanec alebo pôsobí alebo pôsobil v orgánoch právnickej osoby alebo má iné osobitné životné skúsenosti.

34.3. *Vo veci prvej nastolenej otázky* týkajúcej sa toho, že či je možné uplatnenie dôvodu nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR pripustiť aj na situáciu pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, keďže podľa žalovaného daný dôvod sa dá uplatniť až po 1. marci 2017, nakoľko pred novelizáciou ZoKR (zákon č. 377/2016 Z.z.), vtedajšie znenie § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo, dovolací uvádza nasledovné:

34.4. Podľa dovolacieho súdu nemožno súhlasiť s právnym názorom žalovaného, že ak niektorý dlžník preberal svoje záväzky pred účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR, nemohol sa spoliehať na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom, keďže náš právny poriadok v tomto čase takúto možnosť riešiť svoje dlhy konkurzom alebo splátkovým kalendárom ešte neupravoval a ani nepoznal.

34.5. K danému dovolací súd konštatuje, že sa stotožňuje so žalovaným, ale iba v tom, že ustanovenia o skúmaní nepoctivého zámeru boli zavedené do ZoKR až účinnosťou zákona č. 377/2016 Z.z., teda dňa 1. januára 2017 (ktorým bol predmetný ZoKR novelizovaný). Avšak názor prezentovaný žalovaným, že správanie žalovaného za účelom skúmania, či z jeho strany v dôsledku jeho správania sa došlo k nepoctivému zámeru podľa § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR možno skúmať až od nadobudnutia účinnosti zákona č. 377/2016 Z.z., ktorým sa mení ZoKR (od 1. januára 2017) je právne nesprávny. Aplikovaním logického výkladu na namietané ustanovenia ZoKR upravujúce nepoctivý zámer, ako i účelu zákona, je bezpochyby zrejmé, že *súd pri posudzovaní nepoctivého zámeru musí vychádzať i z okolností, ktoré nastali ešte pred zavedením tohto inštitútu*. Ide vlastne o ex post kontrolu poctivého zámeru dlžníka, ktorú môže voči dlžníkovi iniciovať v zásade každý veriteľ dotknutý oddĺžením. Uvedené vyslovene vyplýva z ustanovení upravujúcich zrušenie oddĺženia

pre nepoctivý záver, napr. v § 166g ods. 2 písm. e), g) a h) ZoKR. V predmetných ustanoveniach sa spomína iba formulácia „zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať“, čo svedčí o tom, že zo strany zákonodarcu nebolo stanovené žiadne ohraničenie ohľadne skúmania správania sa dlžníka. Uvedené znamená, že **súd je oprávnený skúmať spätne správanie sa dlžníka pred podaním návrhu na oddlženie bez nejakého časového obmedzenia do minulosti**. Avšak tu je potrebné na druhej strane podotknúť, že správanie dlžníka treba posudzovať za obdobie v rozsahu námietok dotknutého veriteľa a zisteného skutkového stavu v každom prípade individuálne s prihliadnutím na dopad tohto správania na platobnú neschopnosť dlžníka, či jeho zadlženie a na ne/možnosť uspokojenia pohľadávky dotknutého veriteľa. Toto obdobie posudzovania správania dlžníka spätne pred podaním návrhu na oddlženie nie je ohraničené žiadnou zákonnou lehotou. Pri opačnom názore by zavedená právna úprava nepoctivého zámeru dlžníka nemohla napĺňať účel, pre ktorý bola prijatá, nemohla by byť aplikovateľná na vzťahy, ktoré vznikli pred účinnosťou novely zákona č. 377/2016 Z.z., a zároveň by žiadnym spôsobom nebola zabezpečená ochrana veriteľa, čím by na druhej strane nemohol byť v týchto prípadoch bez rozumného dôvodu postihnutý nepoctivý zámer dlžníka spojený s jeho oddlžením. V prípade akceptovania právneho názoru žalovaného by uvedené znamenalo, že sudy by boli vo vzťahu k ustanoveniu § 166g ods. 2 písm. g) ZoKR oklieštené čo sa týka skúmania správania sa dlžníka za účelom zistenia, či mal alebo nemal nepoctivý zámer pred podaním návrhu. Patová situácia by nastala, ak by dlžník podal návrh na vyhlásenie konkurzu buď v deň účinnosti novely č. 377/2016 Z.z. alebo iba niekoľko dní po nej, čo by v zmysle výkladu žalovaného znamenalo, že by sudy mohli skúmať správanie sa dlžníka vo veci posúdenia nepoctivého zámeru iba pár dní spätne, čo je nepredstaviteľné a v rozpore s predmetným inštitútom a účelom danej právnej úpravy. Naviac treba zdôrazniť, že **do oddlženia sa žalovaný dostal na základe rozhodnutia vydaného súdom v konaní o oddlžení začatom po 1. marci 2017 podľa ustanovení zák. č. 377/2016 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon o konkurze a reštrukturalizácii, preto je potrebné aj na zrušenie tohto oddlženia v konaní podľa § 166f ZoKR aplikovať aj ustanovenie § 166g ZoKR zavedené tiež touto novelou, a to s poukazom na prechodné a záverečné ustanovenie v § 206f ZoKR, ktoré sa vzťahuje na všetky druhy konaní upravených v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, pričom posudzovanie správania sa dlžníka definovanom v § 166g ods. 2 písm. e/, g/, h/ v konaní o zrušení oddlženia podľa § 166f ZoKR nie je pred podaním návrhu na oddlženie spätne do minulosti časovo ohraničené, t.j. môže sa posudzovať aj správanie dlžníka v čase pred účinnosťou tejto novely (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. júna 2023 sp. zn. 4Obdo/35/2022, ktoré v čase rozhodovania odvolacieho súdu v predmetnej veci a v čase podania dovolania nebolo ešte vydané, a teda ani zverejnené). Iný postup zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii pre súd nevyplýva.**

34.6. Dovolací súd ešte podotýka, že je nutné rozlišovať ako ZoKR definuje poctivý zámer a nepoctivý zámer, nakoľko každý z nich je v ZoKR vymedzený aj s ohľadom na časový úsek jeho skúmania inak. Zatiaľ čo zákon určuje poctivý zámer len na základe správania dlžníka po podaní návrhu na vyhlásenie oddlžovacieho konkurzu alebo na určenie splátkového kalendára, tak takmer všetky skutkové podstaty uvedené v § 166g ods. 2 ZoKR sa zameriavajú

na správanie dlžníka pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu alebo na obdobie počas konkurzu, pričom dôkazné bremeno preukázania nepoctivého zámeru dlžníka podľa § 166 f ZoKR vo vzťahu k jednotlivým príkladom vymenovaným skutkovým podstatám nepoctivého zámeru v § 166 g ods. 2 ZoKR ťaží veriteľa - žalobcu. Dané sa vyslovene vzťahuje aj na skutkovú podstatu uvedenú v § 166g ods. 2 pod písm. g) ZoKR vyššie uvedeného ustanovenia, podľa ktorej dlžník nemá poctivý zámer najmä *ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že svoje dlhy bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom*. Bezpochyby je zrejmé, že v predmetnom ustanovení sa **neuvádza žiadne časové ohraničenie** vymedzené konkrétnou lehotou, ktorá by súd obmedzovala pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka spätne pred podaním návrhu na jeho oddĺženie konkurzom v rámci konania o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer. Na druhej strane dôkazné bremeno preukázania, že dlžník poctivý zámer pri oddĺžení podľa § 166g ods. 1 ZoKR mal, ťaží žalovaného dlžníka a vzťahuje sa na obdobie po podaní návrhu na oddĺženie (obdobne aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Obdo/74/2021 z 20. októbra 2022). V predmetnej veci žalovaný toto dôkazné bremeno neunesol. Nie je teda daná ucelená a konečná definícia nepoctivého zámeru, pričom okrem príkladom vymenovaných správanií za správanie s nepoctivým zámerom možno vo všeobecnosti považovať také správanie dlžníka, z ktorého nie je možné vyvodiť jeho úprimnú snahu riešiť svoj dlh/dlhy podľa svojich možností a schopností, a ktorého dopadom je neuspokojenie pohľadávky veriteľa/veriteľov bez vážneho, akceptovateľného dôvodu (takým dôvodom by mohol byť napr. vážny zdravotný stav, pre ktorý nemôže vykonávať zárobkovú činnosť a nevlastní majetok dostatočnej hodnoty, pričom sa predtým účelovo nezbavil svojho iného majetku). Teda podľa vyššie uvedeného sa skúmajú okolnosti/ správanie dlžníka, ktoré nastali nielen po oddĺžení dlžníka, ale aj tie, ktoré nastali ešte pred podaním takéhoto návrhu, t.j. do minulosti. Je nepochybné, a zároveň aj s poukazom na posúdenie doterajšieho správania sa dlžníka vo vzťahu k jeho „platobnej disciplíne“, až nevyhnutné, aby súdy preskúmavali všetky žalobcom tvrdené okolnosti, ktoré preukazujú nepoctivý zámer dlžníka i všetky žalovaným tvrdené okolnosti, ktoré preukazujú jeho poctivý zámer pri oddĺžení.

34.7. V rámci záverečného zhrnutia na prvú otázku žalovaného preto dovolací súd uvádza, že oba súdy nižšej inštancie postupovali správne, ak skúmali správanie dlžníka spätne, a to aj pred účinnosťou novely zákona č. 377/2016 Z.z., vo vzťahu k skutkovej podstate podľa § 166g ods. 2 písm. g) aj napriek tomu, že vtedajšie znenie ustanovenia § 161 ods. 1 ZoKR tento dôvod neobsahovalo. Ako už bolo vyššie uvedené, je zrejmé, že v predmetnom ustanovení § 166g ods. 2 ZoKR sa **neuvádza žiadne časové ohraničenie** vymedzené konkrétnou lehotou, ktorá by súd v konaní o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer podľa § 166f ZoKR obmedzovala konkrétnou lehotou pri posudzovaní poctivosti zámeru dlžníka spätne pred podaním návrhu na jeho oddĺženie konkurzom podľa § 166 ZoKR (v znení účinnom v čase podania návrhu na oddĺženie - vid' prechodné a záverečné ustanovenia - § 206f ZoKR k úpravám účinným od 1. marca 2017, prípadne nasledujúce prechodné a záverečné ustanovenia k úpravám § 166 ZoKR a nasl. po tomto dátume). V tomto smere argumentácia žalovaného založená na tom, že pred hore uvedenou novelizáciou sa nemohol spoliehať na to, že svoje dlhy

bude riešiť konkurzom alebo splátkovým kalendárom, keďže náš právny poriadok v tomto čase takúto možnosť riešiť svoje dlhy konkurzom alebo splátkovým kalendárom ešte neupravoval a ani nepoznal, je podľa dovolacieho súdu irelevantná, keďže aj v čase, keď žalovaný preberal záväzok (2008) právna úprava ZoKR upravovala konkurz na majetok dlžníka, vrátane jeho oddlženia. Čiže možnosť oddlženia bola zákonne upravená len za splnenia iných (prísnejších) podmienok, ktoré ju robili nedostupnou pre viaceré zadlžené fyzické osoby. Nová právna úprava splnenie týchto podmienok zmiernila, urobila proces oddlženia dostupnejší, avšak na druhej strane nezabudla aj na adekvátnu ochranu samotných veriteľov pred špekulatívnym konaním fyzických osôb dlžníkov, a to právne zavedením inštitútu zrušenia oddlženia pre nepoctivý zámer (teda zavedením určitej ex post kontroly poctivosti zámeru dlžníka na návrh dotknutého veriteľa).

35. Za podstatu ďalšieho namietaného nesprávneho právneho posúdenia žalovaný považoval záver odvolacieho súdu, podľa ktorého pod § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR je možné subsumovať jeho správanie napĺňajúce znaky nepoctivého zámeru so zámerom poškodiť žalobcu ako svojho veriteľa spochybňovaním danej pohľadávky a jej neuhrádzaním minimálne od 11. 3. 2011.

35.1. Dovolací súd rovnako ako pri prvom namietanom právnom posúdení dospel k identickému záveru ohľadne nutnosti vyabstrahovania právnej otázky z odôvodnenia dovolania žalovaného, a to otázky *„či je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka ako správanie v snahe poškodiť veriteľa, ak využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, a keď takýto záväzok neuhrádza ?* a dospel k záveru ohľadne prípustnosti dovolania aj v tejto časti dovolania.

35.2. Podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR dlžník nemá poctivý zámer najmä, ak zo správania sa dlžníka pred podaním návrhu možno usudzovať, že mal snahu poškodiť svojho veriteľa alebo zvýhodniť niektorého veriteľa.

35.3. V súvislosti s druhou právnou otázkou dovolací súd poukazuje na názor prezentovaný v odbornej literatúre k § 166g ods. 2 ZoKR, podľa ktorého *kritéria pre určenie nepoctivého zámeru sú sústredené predovšetkým na ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na oddlžovacie konanie a po jeho podaní. Ak ide o ekonomické správanie dlžníka pred podaním návrhu na začatie konania, dlžník nemal poctivý zámer, ak sa úmyselne priviedol do platobnej neschopnosti, aby mohol podať návrh na niektorú formu oddlžovacieho konania alebo pri preberaní záväzkov sa spoliehal na to, že ich bude riešiť v oddlžovacom konaní. Tieto dva dôvody sa obsahovo prekrývajú i keď pri privodení do platobnej schopnosti sa vyžaduje úmyselné konanie, pričom pri zadlžovaní stačí aj konanie nedbanlivostné. Súd bude zisťovať, aké mal dlžník príjmy a aké záväzky prebral. Rovnako je potrebné zistiť, či záväzky boli preberané za účelom krytia nevyhnutných životných potrieb dlžníka a osobám voči ktorým má vyživovaciu povinnosť, alebo boli určené na nie nevyhnutné spotrebné účely. Právne relevantné bude aj zistenie, z akých dôvodov prestal dlžník splácať svoje záväzky a pod. Nepoctivý záver osvedčuje aj také konanie dlžníka, ktoré urobil v úmysle zvýhodniť*

niektorého veriteľa alebo poškodiť niektorého veriteľa. To môže spočívať napr. v úhrade alebo čiastočnej úhrade pohľadávky veriteľa s neskoršou lehotou splatnosti a nesplnení záväzku so skoršou lehotou splatnosti v účelovom zabezpečení niektorého záväzku a pod. (ĎURICA M., Zákon o konkurze a reštrukturalizácii, komentár 4. vydanie, Praha: C. H. Beck, 2021, 1155-1156 s.).

35.4. S vyššie uvedeným názorom sa dovolací súd stotožňuje a rovnako zastáva názor, že pri posudzovaní nepoctivého zámeru je potrebné sa sústrediť predovšetkým na ekonomické správanie sa dlžníka, a to pred podaním návrhu na oddlžovacie konanie, ako aj po jeho podaní. Rozhodujúce je však skutkové tvrdenie žalobcu – vymedzenie konkrétneho správania sa žalovaného dlžníka – v žalobe o zrušenie oddlženia. Pri posudzovaní veriteľom namietaného správania sa dlžníka je potrebné zobrať do úvahy súdu, či sa týmto správaním dlžník priviedol úmyselne do stavu platobnej neschopnosti, prípadne, či sa zadlžoval bez potrebnej obozretnosti (nedbanlivostne), či neuhradenie záväzku veriteľa nebolo cieľené (v záujme ho poškodiť alebo zvýhodniť iného veriteľa), teda z akých dôvodov neuhradil veriteľov záväzok. V rámci tejto úvahy treba posúdiť, či cieľom jeho ekonomického správania bola úprimná snaha dlh uhradiť zo svojho zdroja príjmov, teda v rámci svojich zárobkových možností (napr. zo zamestnania, či inej zárobkovej alebo podnikateľskej činnosti), či sa nezbavoval účelovo svojho majetku a náhrady zaň (napr. pre zvýhodnenie iného veriteľa alebo pre vedenie vlastného súkromného života nad svoje možnosti s prihliadnutím na jeho príjmy a záväzky), či nerozširoval bez rozvahy svoje dlhy a pod. Súd teda posúdi, či je žalobcom namietnuté správanie dlžníka možno vyhodnotiť tak, že sa úmyselne privodil do platobnej neschopnosti, či cielene vyvolal svoju nemajetnosť alebo si z nedbanlivosti privodil zadlženie, a tak uhradiť dlh veriteľa nechcel alebo nemohol.

35.5. Vo všeobecnosti sa predpokladá, že pokiaľ sú používané zákonom dovolené prostriedky obrany proti uplatnenému nároku, nedochádza k poškodzovaniu druhej strany. Avšak aj použitie zákonom dovolených prostriedkov môže byť zneužitý, čo závisí od posúdenia konkrétnych skutkových okolností prípadu ako je právo využité a či už nedochádza k jeho zneužitiu. Jedným z príkladov je zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu a je uvedené v čl. 5 CSP. V takom prípade môže súd v rozsahu ustanovenom v CSP odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prietahom v konaní. Z pohľadu právnej vedy definoval zneužitie práva už V. Knapp ako "správanie zdanlivo dovolené, ktorým má byť dosiahnutý výsledok nedovolený." (KNAPP, V.: Teorie práva. Praha: C. H. Beck, 1995, s. 184.8). Ďalšiu definíciu formuloval L. Tichý ako "taký výkon subjektívneho práva či interpretáciu objektívneho práva, ktoré sú v rozpore s jeho účelom, i keď nie v rozpore s objektívnym právom či znením právnej normy." (TICHÝ, L.: Zneužití práva - základní kategorie. In TICHÝ, L. - MASLOWSKI, S. - TROUP, T. (eds.): Zneužití práva. Praha: Univerzita Karlova v Prahe, Právnická fakulta, 2016, s. 23). Z. Pulkrábek v staršej monografii o zneužití práva uvádza, že ide o "akékoľvek správanie oprávneného spoliehajúce sa na právo v situácií, kedy je daná jeho vadnosť." (PULKRÁBEK, Z.: Zákaz zneužití práva v rozpore s jeho účelem. Praha: Eurolex, 2007, s. 43.)

V jednom z komentárov k novému českému občianskemu zákonníku sa zneužitie práva definuje ako „zneužitím práva je výkon práva v rozpore so základnými zásadami právneho poriadku.“ (MELZER, F. - TÉGL, P. a kol.: Občianský zákoník - Velký komentář. 1. svazek. Praha: Leges, 2013, s. 157.) Nakoniec prof. M.Potacs označuje zneužitie práva všeobecne ako „použitie práva spôsobom, ktorým by použité byť nemalo.“ Túto definíciu dopĺňa tak, že ide o popis situácie, kedy „spolu súťažia dve interpretačné kritéria: jazyková interpretácia proti teleologickej interpretácii normy, pričom uznať zneužitie práva znamená uprednostniť účel pred samotným znením normy a odmietnuť formalistický prístup.“ (POTACS, M.: Zneužití práva v ústavním stáťě. In TICHÝ, L. - MASLOWSKI, S. - TROUP, T. (eds.): Zneužití práva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2016, s. 146, s.150.)

35.6. Zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie vyplýva, že pohľadávka súčasného veriteľa – žalobcu vznikla pôvodne z poskytnutého úveru obchodnou spoločnosťou YOGI spol. s r.o., ako prvotného veriteľa obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné ako dlžníkovi vo výške 76.346,01 eura (2.000.300,00 Sk), pričom dňa 20.5.2008 bola medzi obchodnou spoločnosťou Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako dlžníkom a obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako veriteľom na notárskom úrade JUDr. Zuzany Karasovej spísaná notárska zápisnica N260/2008, Nz 21089/2008 - vyhlásenie dlžníka o uznaní záväzku, o súhlase dlžníka s exekúciou podľa § 41 Exekučného poriadku, na základe ktorej dlžník Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (povinná osoba číslo 1) uznal záväzok špecifikovaný notárskej zmluvy čo do základu, dôvodu a výšky a zaviazal sa ho splatiť v splátkach v nej uvedených. V súlade s čl. V., tejto notárskej zápisnice bol predmetný záväzok Chemkostav Trading s.r.o. Humenné zabezpečený vyhlásením Ing. N. Y. ako ručiteľa (povinná osoba číslo 2), ktorý podľa § 303 až § 312 Zákona č. 513/1991 Zb., v znení neskorších predpisov prehlásil, že uspokojí pohľadávku obchodnej spoločnosti YOGI, spol. s r.o., voči Chemkostav Trading s.r.o. Humenné vo výške istiny, ak pohľadávku neuspokojí Chemkostav Trading s.r.o. Humenné. Písomné vyhlásenie ručiteľa Ing. N. Y. zo dňa 20.5.2008 tvorí súčasť notárskej zápisnice. Ďalej bolo zistené, že predmetná pohľadávka bola na základe zmluvy o odplatnom postúpení pohľadávky uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou YOGI, spol. s r.o., ako postupcom a spoločnosťou TK TRADING, s.r.o., ako postupníkom proti povinnému č. 1 a povinnému č. 2 v sume na istine 76.341,01 eura s príslušenstvom, vrátane všetkých práv s ňou spojených postúpená postupníkovi ako na nového veriteľa. Ďalej bola postúpená na základe zmluvy o postúpení uzavretej dňa 9.4.2010 postupcom obchodnou spoločnosťou TK TRADING, s.r.o., na PhDr. O. T. ako postupníka, pričom dané bolo oznámené povinným dňa 11.03.2011. Podľa výpisu z obchodného registra spoločnosti TK TRADING, s.r.o. (č. 1. 61) žalovaný v tejto spoločnosti bol od 14.04.2007 do 05.03.2010 spoločníkom a jeho manželka bola v čase postúpenia 50 % spoločníkom. Ďalej z bodu 40. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplynulo, že pohľadávka žalobcu voči žalovanému nebola nikdy v žiadnom súdnom konaní spochybnená a tvrdenia žalovaného, že žalobca ju nadobudol podvodným spôsobom neboli nikdy v súdnych konaniach preukázané. Žalobca vo veci spochybnovania pohľadávky voči žalovanému začal byť aktívny až od dátumu oznámenia postúpenia danej pohľadávky z obchodnej spoločnosti TK TRADING, s.r.o., na PhDr. O. T.

35.7. Z vyššie uvedeného skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a dovolací súd je ním podľa § 442 CSP viazaný) vyplynulo, že žalovaný sa dopustil takého správania, z ktorého sa dalo usúdiť, že nemal poctivý zámer, nakoľko mal snahu poškodiť svojho veriteľa. Z dokazovania súdy zistili, že žalovaný uznal záväzok dlžníka obchodnej spoločnosti Chemkostav Trading s.r.o. Humenné ako ručiteľ voči pôvodnému veriteľovi YOGI spol. s.r.o., a to formou notárskej zápisnice. Neskôr bola daná pohľadávka postúpená z prvotného veriteľa na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o., v ktorej žalovaný vystupoval ako spoločník a jeho manželka v čase samotného postúpenia z pôvodného veriteľa na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o. (od 6.3.2010) ako spoločník, a zároveň ako štatutárny orgán (vznik funkcie 26.2.2010). Spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako i žalovaný ako ručiteľ nespĺnili vyššie uvádzanú pohľadávku ani potom, čo bola postúpená na obchodnú spoločnosť TK TRADING, s.r.o., ako nového veriteľa. Z daného možno dôvodne predpokladať, že obchodná spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné, ako i žalovaný nemal záujem túto pohľadávku uhradiť, keďže 50 % spoločníkom v danej spoločnosti bola v čase postúpenia práve žalovaného manželka. Teda je tu zrejmé personálne prepojenie, z ktorého sa dá vydedukovať, že žalovaný predmetnú pohľadávku nenamietal a ani nespochybňoval dovtedy, pokiaľ veriteľom danej pohľadávky bola obchodná spoločnosť TK TRADING, s.r.o., v ktorej ako spoločníčka a zároveň konateľka figurovala (ešte stále je) jeho manželka. Ďalej vyplynulo z dokazovania, že žalovaný do doby oznámenia ďalšieho postúpenia spornej pohľadávky na nového veriteľa – žalobcu (11.3.2010) nevykonal aktivitu ohľadne spochybňovania, či úhrady danej pohľadávky. Jeho procesná obrana sa začala až po poslednom postúpení pohľadávky na žalobcu, pričom až o tej doby začal spochybňovať pohľadávku. Teda je možné dospieť k záveru, že ak žalovaný skutočne považoval predmetnú pohľadávku za pochybnú, nie je potom zrejmé, prečo ju nespochybňoval už v čase, keď prevzal ručenie za obchodnú spoločnosť Chemkostav Trading s.r.o. Humenné (kde bol 100 % majiteľom obchodného podielu) a podobne i v čase, keď sa ďalším veriteľom pohľadávky stala obchodná spoločnosť TK TRADING, s.r.o. Spochybňovanie sa začalo až od momentu, keď sa veriteľom pohľadávky stal práve žalobca. Podľa dovolacieho súdu ***konanie dlžníka spĺňajúceho kritériá v § 166g ods. 3 ZoKR, ktoré vykazuje známky koordinovaného, premysleného a účelového konania v snahe oddialiť uhradenie pohľadávky veriteľa, nepredstavuje správanie sa dlžníka s poctivým zámerom, ale práve naopak ide o správanie sa s nepoctivým zámerom so snahou poškodiť svojho veriteľa.*** Dovolací súd preto uzatvára, že záver, ktorý je uvedený v dovolacej otázke, že by odvolací súd za nepoctivé správanie vyhodnotil využívanie zákonných prostriedkov obrany dlžníka proti neuznanej pohľadávke, z obsahu napadnutého rozhodnutia nevyplýva, avšak vyplýva, že súd jeho správanie hodnotil vo svetle všetkých zistených okolností (napr. okamih začatia spochybňovania pohľadávky, personálne prepojenie, schopnosť dlžníka plniť a pod.) a posudzoval účel takéhoto správania sa žalovaného so záverom o jeho nepoctivom zámere. Dovolateľ tieto okolnosti opomenul a právne posúdenie v položenej otázke zjednodušil. Dovolací súd má za to, že odvolací súd nevybočil zo zákonného ustanovenia § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR, toto správne aplikoval a v medziach prípustných a vyššie uvedených úvah, správne vyložil. Navyiac treba opätovne zdôrazniť, že tento dôvod odvolací súd rozvinul ako ďalší dôvod správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie

pri hodnotení nepoctivého správania žalovaného, keď sa pred tým v odôvodnení v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie aj vo vzťahu k záverom týkajúcim sa platobnej neschopnosti žalovaného. Na dovoláciu otázku preto dovolací súd odpovedá, že: *„Pri prísnejšom prihliadaní k osobe dlžníka a na súdom zistené skutkové okolnosti podľa § 166g ods.3 ZoKR je možné podľa § 166g ods. 2 písm. h) ZoKR považovať správanie dlžníka ako správanie v snahe poškodiť veriteľa, aj napriek tomu, že v rámci neho využíva zákonom dovolené prostriedky na svoju obranu proti plneniu záväzku, ktorý neuznáva, ak z vykonaného dokazovania vyplýva, že účelom tohto správania bolo vyhýbať sa plneniu tomuto veriteľovi a toto plnenie účelovo oddialiť. Ak dlžník neuhrádza dlh veriteľa ani len čiastočne, hoci je v situácii, že by tento dlh veriteľovi, bez jeho zvýhodnenia oproti iným veriteľom, uhradiť mohol, čo i len čiastočne alebo si privodil úmyselne ekonomický a majetkový stav, v ktorom dlh tohto veriteľa uhradiť nemôže, teda na jeho strane nie sú dané objektívne a vážne dôvody na neuhradenie dlhu konkrétnemu veriteľovi, je možné jeho správanie posúdiť ako nepoctivé správanie podľa § 166g ods. 2 písm. h/ ZoKR v snahe poškodiť veriteľa.“* Záverom dovolací súd ešte uvádza, že *podstatným dôvodom pre zrušenie oddlženia je záver súdu prijatý na základe zistených skutkových okolností spadajúcich buď pod niektorú v § 166g ods. 2 ZoKR demonštratívne vymenovanú skutkovú podstatu alebo skutkovú podstatu v tomto ustanovení neuvedenú, ak z nich možno uzavrieť, že dlžník pri oddlžení nemal poctivý zámer.*